

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

**LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA
ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR**

**Hazırlayan
Sema Nur DOĞAN**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY**

Yüksek Lisans Tezi

**Kasım 2020
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

**LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA
ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Sema Nur DOĞAN**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY**

**Kasım 2020
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı- Soyadı: Sema Nur Doğan

İmza:

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

**Tez Başlığı: LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA
ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR**

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 132 sayfalık kısmına ilişkin 23/11/2020 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı: % 22'dir. Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Giriş dahil
- 2- Ana Bölümler dahil
- 3- Sonuç dahil
- 4- Alıntılar dahil
- 5- Kapak hariç
- 6- Önsöz ve Teşekkür hariç
- 7- İçindekiler hariç
- 8- Kaynakça hariç
- 9- Özet hariç
- 10- Yedi (7) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 24/11/2020

Adı Soyadı : Sema Nur DOĞAN
Öğrenci No : 4031430102
Anabilim Dalı : Özel Hukuk
Bilim Dalı : Ticaret Hukuku
Program Adı : Yüksek Lisans

Danışman: Adı/İmza
Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY

Öğrenci Adı/İmza
Sema Nur DOĞAN

YÖNERGEYE UYGUNLUK

“Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar” adlı Yüksek Lisans tezi,
Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Sema Nur DOĞAN

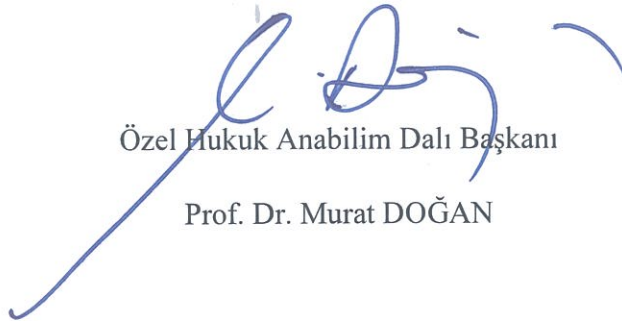
Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY

Özel Hukuk Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Murat DOĞAN

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 03/06/2020 tarih ve 32794 sayılı kararı gereği "Tez Onay Sayfası"na yer verilmemiştir.

ÖNSÖZ

“Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar” isimli bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı çerçevesinde, değerli hocalarım Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar, Doç. Dr. Burak Adıgüzel ve Dr. Öğr. Üyesi Özlem İlbasmış Hızlısoy’dan oluşan jüri önünde 26.10.2020 tarihinde yapılan savunma sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Öncelikle, tezimi en ince ayrıntısına kadar okuyan, her zaman sorularıma cevap veren ve her hususta beni cesaretlendiren tez danışmanım ve sevgili hocam Dr. Öğr. Üyesi Özlem İlbasmış Hızlısoy’a şükranlarımı sunarım. Yine tez konumun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar büyük katkılar sağlamış olan değerli hocam Doç. Dr. Burak Adıgüzel’e teşekkürlerimi sunarım. Tez savunmamda bulunarak beni onurlandıran, değerli görüş ve düşünceleriyle bu çalışmanın zenginleşmesine katkıda bulunan kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar’a teşekkürü bir borç bilirim.

Özel Hukuk Bölüm Başkanımız olan değerli hocam Prof. Dr. Murat Doğan’a ayrıca teşekkür ederim. Değerli hocam her konuda ve her zaman bana destek oldu. Bu nedenle hocama ne kadar teşekkür etsem az. Fakültede araştırma görevlisi olarak göreve başladığımda beni hiç yalnız bırakmayan, Kayseri’deki ailem olan sevgili arkadaşlarım Arş. Gör. Zeynep Ayar Birkin, Arş. Gör. Ayşe Karakimseli Sezgin, Arş. Gör. Merve Çağlak Melez ve Arş. Gör. Büşra Beydüz’e teşekkürlerimi sunarım. Zengin kütüphanelerinden yararlanma imkânı bulduğum kıymetli hocalarım Arş. Gör. Dr. İsmail Özgün Karaahmetoğlu, Arş. Gör. Dr. Aydın Alber Yüce ve Arş. Gör. Hakan Yıldırım’a da bu vesileyle teşekkür ederim.

Öte yandan, emeklerini hiçbir zaman benden esirgemeyen, tez yazma sürecinde beni gayretlendiren, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim sevgili annem Hatice Öçalan ve canım babam Doç. Dr. Mehmet Öçalan’a teşekkür ederim. Yine abilerim ve ablama da maddi ve manevi destekleri için teşekkür ederim. Son olarak, eşim Abdullah’a bu süreçte gösterdiği destek, sabır ve anlayış için sevgilerimi sunuyorum. Bu vesileyle belirtmek isterim ki, bu çalışmayı aileme ithaf ediyorum. İyi ki varsınız.

Sema Nur DOĞAN

Kayseri/ 02.11.2020

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR

Sema Nur DOĞAN

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2020

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY

ÖZET

Limited şirket genel kurulunda alınan önemli kararlar, Türk hukukunda ilk kez 6102 sayılı TTK ile pozitif düzenlemeye kavuşmuştur. Bu hükmün mehzazı İsviçre Borçlar Kanunu (İBK) m. 808b hükmüdür. TTK m. 621’de sayılan kararlar, kanun koyucu tarafından “önemli” olarak isimlendirilmiş ve ağırlaştırılmış yetersayılara tabi tutulmuştur. Tez çalışmamızda esas itibariyle hangi kararların önemli karar olduğunun ve TTK m. 621 hükmünde yer alan yetersayıların niteliğinin açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır. Her şeyden önce, TTK m. 621 hükmünde düzenlenen yetersayılar izaha muhtaçtır. Ekleyelim ki, limited şirketlerde ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlar sadece TTK m. 621 hükmünde düzenlenmemiştir. TTK’nın münferit hükümlerinde de ağırlaştırılmış yetersayı ile alınan kararlar mevcuttur. Sonuç olarak, önemli kararların kapsamının ve yetersayıların niteliğinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirket, Genel Kurul, Önemli Kararlar.

IMPORTANT DECISIONS TAKEN AT THE LIMITED LIABILITY COMPANY GENERAL ASSEMBLY

Sema Nur DOĞAN

Erciyes University, Institute of Social Sciences
Master Thesis, November 2020
Advisor: Dr. Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY

ABSTRACT

“Important decisions taken at the limited liability company general assembly” is regulated for the first time in Turkish law with the Article 6102 of the Turkish Commercial Code. The reference of this regulation is Article 808b of the Swiss Code of Obligations. The decisions listed in the Art. 621 were named as “important” by the legislator and subjected to aggravated quorums. This study aims to clarify which decisions are essentially important and the nature of the quorums regulated in Art. 621 of the Turkish Commercial Code. First of all, there is a need for explanation of the quorums regulated under Article 621. Other than that, decisions that are subject to a quorum in limited liability companies are not only the ones in the Article 621. There are decisions taken with aggravated quorum which are subject to other individual articles. As a result, it is very important to determine the scope of important decisions and the characteristics of quorums.

Key Words: Limited Liability Company, General Assembly, Important Decisions.

İÇİNDEKİLER

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
İNTİHAL RAPORU	ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETTE GENEL KURUL VE GENEL KURUL TOPLANTISI

1.1. Limited Şirketin Genel Esasları.....	1
1.2. Limited Şirketin Organları.....	4
1.2.1. Genel Kurul.....	4
1.2.2. Müdür veya Müdürler Kurulu.....	5
1.3. Organ Olarak Genel Kurul	8
1.4. Genel Kurul Toplantısı	10
1.4.1. Olağan Genel Kurul Toplantısı.....	11
1.4.2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı	14
1.4.3. Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması.....	14
1.4.3.1. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkili Olanlar	14
1.4.3.1.1. Müdürler	14
1.4.3.1.2. Azınlık Ortaklar	15
1.4.3.1.3. Ortaklardan Her Biri.....	19
1.4.3.1.4. Tasfiye Memurları	20
1.4.3.1.5. İflas İdaresi	21
1.4.3.1.6. Kayyım	21

1.4.3.1.7. Konkordato Komiseri	21
1.4.3.1.8. Şirket Sözleşmesinde Yetkilendirilen Kişiler.....	22
1.4.3.2. Genel Kurulu Toplantıya Çağrının Şekli ve Süresi.....	22
1.4.3.2.1. Çağrılı Genel Kurul	22
1.4.3.2.2. Çağrısız Genel Kurul.....	24
1.4.4. Genel Kurul Toplantısının Yapılacağı Yer ve Zaman	25
1.4.5. Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi.....	26
1.4.5.1. Gündem	26
1.4.5.2. Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları	26
1.4.6. Genel Kurula Katılma Hakkı ve Yetkisiz Katılma	28
1.4.6.1. Genel Kurula Katılma Hakkına Sahip Olanlar.....	28
1.4.6.1.1. Ortaklar.....	28
1.4.6.1.2. İntifa ve Rehin Hakkı Durumunda	29
1.4.6.1.3. Ortaklar veya İntifa Hakkı Sahiplerinin Temsilcileri.....	30
1.4.6.1.4. Dinleyiciler	31
1.4.6.2. Yetkisiz Katılma.....	32
1.5. Genel Kurulda Karar Alınması	32
1.5.1. Genel Kurul Kararlarının Hukukî Niteliği.....	32
1.5.2. Genel Kurulda Olağan ve Önemli Kararların Alınması	33
1.5.2.1. Olağan Kararların Alınması	34
1.5.2.2. Önemli Kararların Alınması.....	37

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNEMLİ KARARLARIN ÖZELLİĞİ VE ÖNEMLİ KARAR OLARAK ÖNGÖRÜLEN DURUMLAR

2.1. Önemli Kararların Özelliği	39
2.1.1. TTK m. 621/1’de Yer Alan Önemli Kararlar İçin Öngörülen Yetersayı.....	42
2.1.2. TTK m. 621/3’te Yer Alan Önemli Karar İçin Öngörülen Yetersayı.....	48
2.1.3. TTK’nın Limited Şirkete İlişkin Münferit Hükümlerinde Ağırlaştırılmış Yetersayılara Tabi Genel Kurul Kararlarının Niteliği	49
2.2. TTK m. 621’de Önemli Karar Olarak Öngörülen Durumlar.....	54
2.2.1. TTK m. 621/1’de Önemli Karar Olarak Öngörülen Durumlar.....	54
2.2.1.1. İşletme Konusunun Değiştirilmesi.....	54

2.2.1.2. Oyda İmtiyazlı Esas Sermaye Paylarının Öngörülmesi	60
2.2.1.2.1. Genel Olarak.....	60
2.2.1.2.2. Oy Hakkı	60
2.2.1.2.2.1. İmtiyaz	63
2.2.1.2.2.2. Oy Hakkında İmtiyazlı Esas Sermaye Payı	63
2.2.1.2.2.2.1. Genel Olarak	63
2.2.1.2.2.2.2. İmtiyazlı Oyların Kullanılmadığı Durumlar.....	65
2.2.1.3. Esas Sermaye Paylarının Devrinin Sınırlandırılması, Yasaklanması ya da Kolaylaştırılması	66
2.2.1.3.1. Genel Olarak.....	66
2.2.1.3.2. Devrin Şirkete Bildirilmesi	67
2.2.1.3.3. Genel Kurul Onayı	68
2.2.1.3.3.1. Kabul Kararı ve Sonuçları	68
2.2.1.3.3.2. Ret Kararı ve Sonuçları.....	70
2.2.1.3.4. Pay Defterine Kayıt	72
2.2.1.3.5. Ticaret Siciline Tescil.....	72
2.2.1.4. Esas Sermayenin Artırılması.....	73
2.2.1.4.1. Genel Olarak.....	73
2.2.1.4.2. Sermaye Artırım Çeşitleri	73
2.2.1.4.2.1. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı.....	74
2.2.1.4.2.2. Dış Kaynaklardan Sermaye Artırımı	75
2.2.1.4.3. Genel Kurulun Sermaye Artırımına İlişkin Karar Alması	76
2.2.1.5. Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması	77
2.2.1.5.1. Genel Olarak.....	77
2.2.1.5.2. Hakkın Sınırlandırılması veya Kaldırılmasının Şartları	78
2.2.1.6. Şirket Merkezinin Değiştirilmesi	81
2.2.1.6.1. Şirket Merkezi Kavramı	81
2.2.1.6.2. Merkezin Değiştirilmesinin Usulü	83
2.2.1.7. Müdürlerin ve Ortakların, Bağlılık Yükümlülüğüne veya Rekabet Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmalarına Genel Kurul Tarafından Onay Verilmesi.....	84
2.2.1.7.1. Bağlılık Yükümlülüğü.....	84
2.2.1.7.1.1. Genel Olarak	84

2.2.1.7.1.2. Müdürlerin ve Ortakların Bağlılık Yükümüne Aykırı Faaliyette Bulunmasını Onaylayan Kararlar	86
2.2.1.7.2. Rekabet Yasağı.....	87
2.2.1.7.2.1. Genel Olarak.....	87
2.2.1.7.2.2. Müdürlerin ve Ortakların Rekabet Etme Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmasını Onaylayan Kararlar.....	89
2.2.1.8. Bir Ortağın Haklı Sebepler Dolayısıyla Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması ve Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepden Dolayı Şirketten Çıkarılması	91
2.2.1.8.1. Bir Ortağın Haklı Sebepler Dolayısıyla Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması	92
2.2.1.8.1.1. Haklı Sebebin Varlığı	92
2.2.1.8.1.2. Genel Kurul Kararı	94
2.2.1.8.2. Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepden Dolayı Şirketten Çıkarılması	96
2.2.1.9. Şirketin Feshi	97
2.2.2. TTK m. 621/3'te Önemli Karar Olarak Öngörülen Durum Olan Ortağın Şirketten Çıkarılma Sebeplerinin Sonradan Şirket Sözleşmesine Konulabilmesine İlişkin Sözleşme Değişikliği	99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURULDA ALINAN ÖNEMLİ KARARLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

3.1. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların Yokluğu	100
3.1.1. Genel Olarak	100
3.1.2. Yokluk Yaptırımı Sonucu Doğurabilecek Durumlar	101
3.1.3. Yokluğun İleri Sürülmesi	104
3.2. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların Butlanı.....	105
3.2.1. Genel Olarak	105
3.2.2. Butlan Sebepleri.....	106
3.2.3. Butlanın Tespiti Davası	110
3.3. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların İptali.....	113
3.3.1. Genel Olarak	113
3.3.2. İptal Sebepleri	114

3.3.3. İlliyet Bağı	118
3.3.4. İptal Davası	119
3.3.4.1. Davacı	120
3.3.4.1.1. Ortaklar	120
3.3.4.1.2. Müdürler Kurulu	123
3.3.4.1.3. Müdürlerden Her Biri	124
3.3.4.2. Davalı	125
3.3.4.3. Dava Açma Süresi	125
3.3.4.4. İptal Davasına İlişkin Usulî Hükümler	126
3.3.4.4.1. Yetkili ve Görevli Mahkeme	126
3.3.4.4.2. İlan ve Teminat	126
3.3.4.4.3. Üç Aylık Sürenin Sona Ermesinden Sonra Duruşmaya Başlanabilmesi ve Birden Fazla İptal Davasının Açılması Durumunda Davaların Birleştirilerek Görülmesi	127
3.3.4.4.4. Yürütülmenin Geri Bırakılması	128
3.3.4.4.5. İptal Kararının Etkisi	128
3.3.4.4.6. İptale Tabi Kararlarda Tahkim Sorunu	129
SONUÇ	130
KAYNAKÇA	133
ÖZ GEÇMİŞ	148

KISALTMALAR

AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun
Batider	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	: bakınız
C.	: Cilt
c.	: cümle
dpn.	: dipnot
E.	: Esas
HD.	: Hukuk Dairesi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
K.	: Karar
m.	: madde
RG	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: sayfa
SerPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
T.	: Tarih
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Y.	: Yargıtay

GİRİŞ

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan farklı olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK), limited şirket genel kurul kararlarını m. 620'de 'olağan kararlar' ve m. 621'de 'önemli kararlar' olmak üzere iki grup hâlinde düzenlemiştir. Mevzuatımızda İsviçre Borçlar Kanunu m. 808b hükmü olan "önemli kararlar", Türk hukukunda ilk kez 6102 sayılı TTK ile pozitif düzenlemeye kavuşmuştur. "Önemli kararlar" başlıklı TTK m. 621 hükmü ile genel kurulda alınan bazı kararlar önemli olarak nitelendirilip ağırlaştırılmış yetersayıya tabi tutulmuştur.

Belirtelim ki, ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlar sadece TTK m. 621 hükmünde düzenlenmemiştir. TTK'nın münferit hükümlerinde de ağırlaştırılmış yetersayıyla alınabilecek kararlar mevcuttur. Çalışmamız, özellikle önemli kararların kapsamını belirlemek açısından önemlidir.

Öte yandan, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan önemli kararların alınabilmesi için öngörülen yetersayı anlaşılır bir şekilde düzenlenmemiştir. Gerçekten madde hükmüne göre, TTK m. 621/1 hükmünde sayılan kararlar, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip olan esas sermayenin tamamının çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir. Bu yetersayılar bakımından inceleme yapılırken öğreti ve yargı kararlarındaki duruma değinilerek bu meseleye ilişkin görüşlerimiz açıklanacaktır.

Çalışmamızın birinci bölümünde, limited şirkete dair genel esaslar ve genel kurul hakkında bilgiler verilecektir. Bu bağlamda, limited şirketin genel esasları, organları ve genel kurul toplantısı ele alınacaktır. Bu bölümde son olarak genel kurulda alınan olağan ve önemli kararlara değinilecektir.

İkinci bölümümüzün başlığı, önemli kararların özelliği ve TTK m. 621'de önemli kararlar olarak öngörülen durumlardır. Bu bölümde önce önemli kararların özelliği başlığı altında TTK m. 621/1 ve 3 hükmünde önemli kararlar için öngörülen

yetersayların belirlenmesi sorunu ele alınacaktır. Daha sonra TTK'nın münferit hükümlerinde yer alan kararların önemli karar olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceği hususu üzerinde durularak bu hususa ilişkin kişisel görüşlerimiz açıklanacaktır. Yine bu bölümde önemli karar olarak nitelendirilen durumlar tek tek ele alınacaktır.

Son bölümde ise, limited şirket genel kurulunda alınan önemli kararların hükümsüzlüğü incelenecektir. Bu kapsamda yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik yaptırımını mercek altına alınacaktır. Yine bu bölümde yokluk ve butlanın tespiti ile iptal davası ele alınacaktır.

Nihayet çalışmamız, vardığımız sonuçları kapsayan bir kısım ile sona erecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETTE GENEL KURUL VE GENEL KURUL TOPLANTISI

1.1. Limited Şirketin Genel Esasları

Limited şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 573'te tanımlanmıştır. TTK m. 573/1'e göre, limited şirket bir veya birden fazla gerçek veya tüzel kişinin bir ticaret unvanı altında kurduğu, esas sermayesi belirli olan ve esas sermaye paylarının toplamından oluşan şirkettir. Limited şirket ortakları, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, yalnızca taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde düzenlenen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler (TTK m. 573/2). Limited şirket kanun tarafından yasaklanmamış her türlü konu ve ekonomik amaç için kurulabilir (TTK m. 573/3). Bu nedenle şirketin konusu mutlaka ticari işletme işletmek değildir.

Tüzel kişiliğe sahip bir ticaret şirketi (TTK m. 124/1 ve m. 125) olan limited şirket aynı zamanda bir sermaye şirkettir (TTK m.124/2). Bu şirketin esas sermayesi 10.000 TL'den az olamaz (TTK m. 580/1). Bu tutar Cumhurbaşkanı tarafından on katına kadar artırılabilir (TTK m. 580/2). Esas sermayenin itibarî tutarı şirket sözleşmesinde yer almak zorundadır (TTK m. 576/1-c).

Ortakların sorumluluğu hususuna gelince, limited şirket borçları dolayısıyla yalnızca kendi malvarlığıyla sorumludur (TTK m. 602/1). Bu sebeple, şirketin borçları nedeniyle ortakların kural olarak herhangi bir sorumluluğu yoktur (TTK m. 573/2). Buna karşılık, 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 35. maddesinin birinci fıkrasında, bu kurala bir istisna getirilmiştir. Bu hüküm gereğince limited şirket ortakları, şirketten kısmen veya tamamen tahsil edilemeyen veya tahsil edilmesinin mümkün olmayacağı anlaşılan kamu alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan

doğruya sorumludurlar. Ortakların bu sorumluluğu ikinci dereceden bir sorumluluktur (TTK m. 573/2).

Bir ticaret şirketi, dolayısıyla tacir (TTK m. 16/1) olan limited şirketin ticaret unvanı kullanması zorunludur (Bkz. TTK m. 39/1). Ticaret unvanında şirketin işletme konusunun gösterilmesi ve “limited şirket” ibaresinin bulunması gerekir (TTK m. 43/1 ve 2). Ayrıca, bir gerçek kişinin isim veya soy ismi ticaret unvanında yer alıyorsa, şirket türünü belirten ibareler, baş harflerle veya başka bir şekilde kısaltma yapmak suretiyle yazılamaz (TTK m. 43/2).

Limited şirketin temel amacı, kâr etmek ve bu kârı ortaklar arasında paylaşmaktır¹. Konu ise bu amacına ulaşmak için şirketin izlediği yoldur. Limited şirketlerin konuları farklı olsa da amaç hep aynıdır.

Şirketin işletme konusu, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirket sözleşmesinde yer almalıdır (TTK m. 576/1-b). Şirket hangi faaliyette yoğunlaşacaksa, o faaliyetin şirket sözleşmesinden anlaşılabilir olması gerekir. Şirketin işletme konusu, kanun ve ahlaka aykırı olmamalıdır (Türk Medeni Kanunu m. 54/3, TTK m. 573/3). 6762 sayılı TTK m. 137'deki ultra vires ilkesine TTK'da yer verilmemiştir (TTK m. 125). Bunun sonucunda anonim şirketlerde, temsile yetkili kişilerin üçüncü şahıslarla işletme konusu dışında yaptığı işlemler, şirketi bağlamaktadır. Fakat, üçüncü şahsın, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda olduğu ispat edilirse söz konusu işlemler şirketi bağlamaz (TTK m. 371/2, c. 1). Limited şirketlerde bu şekilde doğrudan bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak TTK m. 629/1'de müdürlerin temsil yetkisinin kapsamına anonim şirketlere dair hükümlerin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Bu nedenle TTK m. 371, limited şirketlerde müdürlerin temsil yetkisinin kapsamını belirlemek için uygulanacaktır. Dolayısıyla yukarıda açıklanan husus limited şirketler için de geçerli olacaktır².

¹ Oruç Hami Şener, *Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketler Hukuku*, Ankara 2017, s.16; Anonim şirketlere ilişkin olarak bkz. İsmail Kırca, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*, Ankara 2013, s. 58.

² Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara 2017, s. 307; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, İstanbul 2020, s. 423.

Limited şirketin konusunun kanunen yasak olmaması gerekir. Örneğin, bankalar (Bankacılık Kanunu m. 7/1-a), sigorta ve reasürans şirketleri (Sigortacılık Kanunu m. 3) ve finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri (Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu m. 5/1-a) limited şirket şeklinde kurulamaz.

TTK ile getirilen en mühim yeniliklerden birisi, limited şirketin tek ortakla kurulabilmesine imkân tanınmış olmasıdır³ (m. 573/1). Limited şirketin ortak sayısı elliden fazla olamaz (TTK m. 574/1). Ortak sayısının elliyi aşması durumunda uygulanacak yaptırım Kanunda yer almamaktadır. TTK m. 574/1 hükmünün gerekçesine göre, elli ortak sayısının aşılmamasına müdürlerin ve genel kurulun dikkat etmesi ve özen göstermesi gerekir. Yine gerekçeye göre, sınırın aşılmasının nasıl bir sonuç doğuracağına içtihat karar verecektir. Öğretide hükmün konuyu açık bir şekilde düzenlememesi eleştirilmiş⁴ ve farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, elli ortak sayısını aşan devirlerin geçersiz olması yaptırım uygulanabilir⁵. İkinci bir görüşe göre, ortak sayısı ellinin altına çekilmeli veya şirket anonim şirkete dönüştürülmelidir⁶. Son ve haklı olarak, TTK m. 574/1 hükmünün nisbi emredici bir hüküm olduğu ve yasal sınırı aşan işlemin batıl sayılması gerektiği görüşü ileri sürülmüştür⁷.

Gerçek kişilerin yanında tüzel kişilerin de limited şirkete ortak olabileceği TTK m. 573'ten anlaşılmaktadır. Dolayısıyla tüzel kişiliğe haiz ticaret şirketleri de limited şirkete ortak olabilir. Adi ortaklık ise tüzel kişiliği haiz olmadığı için limited şirkete ortak olamaz. İlerleyen süreçte limited şirkete ortak sayısı tek kişiye düşebilir⁸. Tek kişi, gerçek kişi veya tüzel kişi olabilir. Ancak TTK m. 574/3 hükmü ile kanun koyucu,

³ 6762 sayılı TTK ile limited şirketin ortak sayısının alt ve üst sınırı belirlenmiş, limited şirketin kurulabilmesi için en az iki ortağın olması gerekeceği ve ortak sayısının elliyi aşamayacağı hüküm altına alınmıştır (m. 504/1).

⁴ Erdoğan **Moroğlu**, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler*, İstanbul 2016, s. 356; Şükrü **Yıldız**, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku*, İstanbul 2007, s. 70.

⁵ Yıldız, s. 70.

⁶ Bilgili, Demirkapı, s. 621- 622.

⁷ Ersin **Çamoğlu**, *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020, s. 10- 11.

⁸ TTK m. 574/2, c. 1 hükmüne göre, “Ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilir.” TTK m. 574/2, c. 2 hükmüne göre, “Müdürler, bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirirler, aksi hâlde doğacak zarardan sorumlu olurlar.”

limited şirketin tek pay sahibi olacak şekilde tüm paylara sahip olmasını yasaklamış, şirketin ortaksız kalmasını kabul etmemiştir.

Şirketin kuruluşunun gerçekleşmesi için, kurucuların kanuna uygun bir şekilde düzenledikleri ve ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personelin huzurunda imzaladıkları sermayenin tamamını ödemeyi şartsız olarak taahhüt ettikleri şirket sözleşmesinde limited şirket kurma iradelerini açıklamaları gerekir (TTK m. 585/1, c.1).

1.2. Limited Şirketin Organları

Tüzel kişilerin üçüncü kişilerle ilişki kurabilmesi ve iradesini açıklayabilmesi için organlara sahip olması gerekir. Tüzel kişiler, fiil ehliyetini organlar aracılığıyla kullanır. Bir tüzel kişi olan limited şirket de organları aracılığıyla hareket eder.

TTK'da, limited şirketler açısından iki zorunlu organ öngörülmektedir. Bu zorunlu organlar, genel kurul (TTK m. 616 vd.) ve müdürlerdir (TTK m. 623 vd.). Limited şirketin karar organı genel kurul, yönetim ve temsil organı ise müdürlerdir.

Denetçinin organ niteliğine gelince, 6762 sayılı TTK m. 548 hükmü ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde denetim organını zorunlu kılmaktaydı. Bu hüküm yeni kanuna alınmamıştır. Bu nedenle denetçi, yasal organ niteliğini kaybetmiştir⁹. Yeni sistemde, denetimin dışarıdan seçilen bağımsız denetim kuruluşları veya bu görevi yapma yetkisine sahip uzman kişiler tarafından yapılması benimsenmiştir¹⁰. Denetçiler bu görevi şirketle aralarındaki bir sözleşmeye dayalı olarak yaparlar¹¹. Limited şirkette denetim hususunda anonim şirkete dair hükümlere atıf yapılmıştır (TTK m. 635).

1.2.1. Genel Kurul

Genel kurul, limited şirketin iradesini ortaya koyan bir organdır¹². Genel kurul, limited şirkette iç ilişkide faaliyet gösterirken dış ilişkide işlevi yoktur¹³. Genel kurul, limited şirketin bütün ortaklarından oluşur ve müdürlerin aksine devamlı görev yapan bir organ

⁹ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, İstanbul 2017, s. 469; Çamoğlu, *Limited*, s. 200; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 432.

¹⁰ Yıldız, s. 200; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 520; Çamoğlu, *Limited*, s. 220.

¹¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 520; Çamoğlu, *Limited*, s. 220.

¹² Yıldız, s. 200; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 470; Şener, *Limited*, s. 517; Hakan Çebi, *Limited Şirketler Hukuku*, Ankara 2019, s. 77.

¹³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 470; Çamoğlu, *Limited*, s. 124.

değildir¹⁴. Diğer bir deyişle, genel kurul kanunen belirlenen veya gerektiği zamanlarda toplanan bir organ niteliğini haizdir.

TTK m. 616/1, genel kurulun devredilemez yetkilerini düzenlemiştir. Söz konusu hükme göre, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, müdürlerin atanmaları ve azli, topluluk denetçisi ile denetçilerin atanmaları ve azli, topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun kabul edilmesi, kâr payı hakkında karar verilmesi, yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun kabul edilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi, müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları, esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması, bir ortağın şirketten çıkarılmasının mahkemeden talep edilmesi, müdürün şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda görevlendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması, şirketin feshi, genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi tarafından görevlendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu hususlarda karar verilmesi genel kurulun devredilemez yetkilerini oluşturur. Limited şirkette genel kurul aşağıda detaylı şekilde ele alınacaktır¹⁵.

1.2.2. Müdür veya Müdürler Kurulu

Limited şirketlerde müdür, anonim şirketlerde yönetim kuruluna karşılık gelmektedir. Müdürlerin organ niteliği TTK m. 616'nın üst başlığından anlaşılmaktadır. Müdürlerin şirkette mevcut olmaması halinde, ortakların ve şirket alacaklılarının şirketin feshini talep etme hakkı bulunmaktadır (TTK m. 636/2).

Kanun koyucu TTK m. 623/1'de şirketin yönetimi ve temsilinin şirket sözleşmesiyle düzenleneceğini hüküm altına almıştır. Anılan düzenlemeye göre, şirketin sözleşmesiyle yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya daha fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. Şirket ortaklarından en az birinin, yönetim hakkı ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.

¹⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 470; Çamoğlu, *Limited*, s. 124; Şener, *Limited*, s. 517; Çebi, s. 77. Bir görüşe göre, genel kurulun şirket devam ettiği sürece var olması ve ortakların aldıkları kararların ortaklar değişse dahi şirkette uygulanmaya devam etmesi yapısal anlamda olmasa da fonksiyonel anlamda genel kurulun sürekli bir organ olduğunu gösterir; bu hususta bkz. Direnç **Akbay**, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, İstanbul 2010, s. 10.

¹⁵ Bkz. 1.3.

Limited şirketin müdürü gerçek veya tüzel kişi olabilir. Şirketin müdürlerinden biri tüzel kişi ise, tüzel kişi kendi adına bu görevi yerine getirecek bir gerçek kişi belirler (TTK m. 623/2). Tüzel kişinin belirlediği gerçek kişi, tüzel kişinin temsilcisidir. Tüzel kişi sadece tek kişiyi temsilci olarak belirleyebilecektir. Tüzel kişinin birden fazla gerçek kişiyi temsilci olarak belirlemesi mümkün değildir¹⁶. Tüzel kişinin temsilcisi, tüzel kişinin organı, ortağı olabileceği gibi herhangi bir üçüncü kişi de olabilir¹⁷.

6762 sayılı TTK döneminde limited şirketlerde özden (yasa gereği) organ kuralı benimsenmişti. Bu nedenle limited şirkette tüm ortakların (aksi sözleşmeyle veya daha sonra bir genel kurul kararı ile kararlaştırılmadığı sürece) müdür sıfatı bulunmaktaydı. TTK ile limited şirketlerde özden organ kuralı terk edilmiş, onun yerine seçilmiş organ sistemi benimsenmiştir. TTK'ya göre müdürler şirket sözleşmesi ile veya genel kurul kararıyla atanırlar (TTK m. 603/1 ve m. 616/1-b). TTK'nın getirdiği sistem ile müdür sıfatı kanundan kaynaklanmayıp seçim ile elde edilmektedir¹⁸.

Şirketin kuruluş aşamasında şirket sözleşmesinde müdürlerin isim, soy isimleri, unvanları ve vatandaşlıkları belirtilmelidir (TTK m. 576/1-d). Şirketin kuruluşundan sonra atanacak müdürler, genel kurul tarafından atanır. Müdürlerin atanması TTK m. 621'de yer alan önemli kararlardan biri değildir. TTK, müdürlerin genel kurul tarafından atanmasında herhangi bir ağırlaştırılmış yetersayı öngörmemiştir. Bu nedenle müdürler, TTK m. 620'de belirtilen olağan yetersayı ile genel kurul tarafından atanırlar¹⁹.

TTK'da müdür sayısında azami bir belirleme yapılmamıştır. Limited şirkette tek müdür veya birden fazla müdür olabilir (TTK m. 623). Limited şirkette birden fazla müdür varsa bunlardan biri, şirketin ortağı olup olmadığı önem arz etmeksizin, genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak seçilir (TTK m. 624/1). Dolayısıyla müdürler kurulu başkanının ortak olması şart değildir.

¹⁶ Ali Haydar **Yıldırım**, *Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*, İzmir 2008, s. 5.

¹⁷ Şener, *Limited*, s. 646.

¹⁸ Yıldız, s. 176; Çamoğlu, *Limited*, s. 168; Ünal **Tekinalp**, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, İstanbul 2011, s. 592; Abuzer **Kendigelen**, *Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler*, İstanbul 2016, s. 536; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 497; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 853; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 443.

¹⁹ Şener, *Limited*, s. 643; Oruç Hami **Şener**, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, Ankara 2019, s. 745; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 444.

TTK ile müdürlerin görev süresi ile ilgili bir hüküm getirilmemiştir. Daha önce de değindiğimiz gibi limited şirkette özden organ kuralı terk edilmiş, yerine seçilmiş organ sistemi benimsenmiştir. Organ olarak seçilen kişilerin belli sürelerle görev yapması, onlara olan güvenin genel kurul tarafından belli dönemlerde yenilenmesinde fayda olacağı söylenebilir²⁰. Kanun ile herhangi bir düzenleme getirilmediğinden şirket sözleşmesinde müdürlerin görev süresi serbestçe belirlenebilir, sözleşmeye alt ve üst sınırlar konulabilir²¹.

TTK m. 625/1'de müdürlerin görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki tanımadığı bütün konularda görevli ve yetkilidir²².

TTK m. 625/1 hükmüne göre müdürlerin vazgeçilemez ve devredilemez görev ve yetkileri ise şunlardır: Şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ile gerek görülen talimatların verilmesi (a bendi), şirket sözleşmesi ve Kanun kapsamında şirket yönetim örgütünün belirlenmesi (b bendi), şirket yönetimi için gerekli görülürse muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması (c bendi), şirket yönetiminin bazı bölümlerinin kendilerine devredilen kişilerin kanunlara, şirket sözleşmesine, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin belirlenmesi (d bendi), küçük limited şirketler hariç olmak üzere risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesinin oluşturulması (e bendi), şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli görülürse topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun oluşturulması (f bendi), genel kurul toplantısının hazırlanması ve toplantıda alınan kararların yürütülmesi (g bendi), şirketin borca batık olması durumunda bu hususun mahkemeye bildirilmesidir (h bendi).

Müdür veya müdürleri görevden alma veya bunların yönetim hakları ile temsil yetkilerini sınırlama yetkisi genel kuruldadır (TTK m. 630/1) Daha önce de değinildiği üzere, genel kurulun müdürleri görevden alma yetkisi, devredilemez yetkilerindedir

²⁰ Şener, *Limited*, s. 649.

²¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 498; Çamoğlu, *Limited*, s. 174. Bir görüşe göre, müdürlerin görev süresi bakımından anonim şirket yönetim kurulunun görev süresini düzenleyen TTK m. 362 kıyasen uygulanabilmelidir. Buna göre, üç yıllık sürenin başlangıcı genel kurul tarafından seçim yapılması durumunda genel kurulun karar tarihi, müdürler şirket sözleşmesiyle seçilmişse şirketin tescil tarihi olacaktır (Şener, *Limited*, s. 650).

²² Bu hükümde düzenlenen müdürlerin görev ve yetki sınırları TTK m. 623/3'te de tekrar edildiği için öğretilerde eleştirilmiştir (Şener, *Limited*, s. 654).

(TTK m. 616/1-b). Müdürlerin görevden alınması TTK m. 621’de yer alan önemli kararlar arasında yer almamıştır. TTK, müdürlerin genel kurul tarafından azledilmesinde herhangi bir ağırlaştırılmış yetersayı öngörmemiştir. Bu nedenle müdürler, genel kurul tarafından TTK m. 620 hükmünde düzenlenen olağan yetersayı ile azledilirler²³.

1.3. Organ Olarak Genel Kurul

Organ kavramı, kanunda tanımlanmamıştır. Buna karşılık, öğretide tanımlanmıştır. Yapılan bu tanımlara göre organ, tüzel kişinin işlevlerini, kanuna veya tüzel kişinin tüzüğüne göre, bağımsız olarak yerine getirmesi için seçilen veya atanan ya da kendisine bu işlevleri bağımsız bir şekilde yerine getirme görevi fiilen verilen ve bu görevleri sürekli olarak yerine getiren kişi veya kişi gruplarıdır²⁴. Bir tüzel kişi organı olan genel kurul da öğretide, ortakların veya temsilcilerinin belirli bir zaman ve belirli bir yerde bazı hususları müzakere etmek ve karar almak amacıyla usulüne uygun şekilde çağrılan bir kurul olarak tanımlanmıştır²⁵.

Bir tüzel kişinin organları, karar ve yürütme organı, zorunlu ve ihtiyarî organ, fert ve kurul organı, iç ve dış organ gibi ayrımlara tâbi tutulabilir²⁶. Yapılan bu ayırım neticesinde genel kurulun limited şirket içerisindeki yerini belirleyebiliriz.

Tüzel kişinin organlarının hareket şeklini belirleyen, bu organlara direktif veren ve tüzel kişinin iç ilişkileriyle ilgili karar alan organa, karar organı denir²⁷. Tüzel kişinin genel kurulu bir karar organıdır. TTK’nın limited şirket genel kurulu ile ilgili hükümleri

²³ Şener, *Limited*, s. 776; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 755; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 445.

²⁴ Bilge **Öztaş**, *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara 1970, s. 82; Halük **Tandoğan**, *Türk Mes’uliyet Hukuku*, 1961 Yılı Birinci Basıdan Tıpkı Bası, İstanbul 2010; s. 127; Ergun **Özsunay**, *Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler*, İstanbul 1982, s. 72.

²⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 350. Benzer tanımlar için bkz. Oğuz **İmregün**, *Anonim Ortaklıklar*, İstanbul 1989, s. 99; M. Refik **Görgülü**, *Açıklamalı ve Uygulamalı Anonim, Limited ve Holding Şirketlerin Kuruluşu ve Faaliyet Rehberi*, İstanbul 2013, s. 715; Ali **Paslı**, *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi*, İstanbul 2004, s. 148; Akbay, s. 6.

²⁶ Teoman **Akünel**, *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*, İstanbul 1995, s. 36-38; Öztaş, s. 95, s. 99-100, s. 103- 104; Özsunay, s. 73-74.

²⁷ Akünel, s. 37-38. Benzer tanımlar için bkz. Öztaş, s. 95; Özsunay, s. 73.

incelendiğinde, genel kurulun karar organı olarak düzenlendiği görülecektir²⁸ (TTK m. 616).

Organlar tüzel kişinin varlığı için zorunlu olanlar ve tüzel kişinin tercihine bırakılanlar olarak ayrılabilir²⁹. Bu organlardan zorunlu olanları, kanun koyucu tüzel kişiler açısından tek tek belirtmektedir³⁰. Limited şirketlerde genel kurulun zorunlu organ olduğu TTK m. 616'nın üst başlığından anlaşılmaktadır. Şirketin organları başlığı altında ise genel kurul alt başlığı yer almaktadır (TTK m. 616). TTK m. 1534 hükmüne göre, kenar başlıkları metne dahildir. Dolayısıyla, genel kurulun zorunlu organ olduğu sonucuna sistematik bir yorumla ulaşılabilir³¹. Aynı zamanda, genel kurulun zorunlu organ olduğu sonucuna TTK m. 636/2'den de ulaşılabilir³². Söz konusu hükme göre, uzun süreden beri şirketin kanunen zorunlu organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklara veya şirket alacaklılarına şirketin feshini talep etme hakkı vermektedir. Genel kurulun toplanamaması, zorunlu bir organın olmaması manasına gelmekte ve şirketin bu nedenle feshi istenebilmektedir.

Tüzel kişinin tek kişiden oluşan organına fert organ denir³³. Tüzel kişinin görevlerini icra etmek üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişi belirlenmişse, kurul organının varlığı söz konusudur³⁴. Genel kurulda bütün ortaklar en az bir oy hakkına sahiptir (TTK m. 618/1 c. 4). Genel kurul tüm ortakların katılımıyla oluştuğu için kurul organ niteliğine sahip olacağı söylenebilir³⁵. Ancak her zaman genel kurul, kurul organ niteliği taşımaz. TTK m. 616/3 hükmü, genel kurulun kurul organ niteliğine istisna oluşturur³⁶. Çünkü TTK, limited şirketin tek kişi ile kurulabileceğini düzenlemiştir. Söz konusu ortak genel

²⁸ Öztan, s. 95; Akünal, s. 38; Özsunay, s. 73; Yıldız, s. 200; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 469; Çamoğlu, *Limited*, s. 124; Tekinalp, *Yeni*, s. 214; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 149; Şener, *Limited*, s. 517.

²⁹ Akbay, s. 19.

³⁰ Akünal, s. 36.

³¹ Yaşar **Karayalçın**, *Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C. II*, 1973; s. 107; Halil Arslanlı ve Hayri Domaniç, *Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler*, TTK Şerhi C. III, İstanbul 1989, s. 503; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 469; Çamoğlu, *Limited*, s. 121; Tekinalp, *Yeni*, s. 403; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 149; Şener, *Limited*, s. 517.

³² Akbay, s.20.

³³ Akünal, s. 37; Öztan, s. 100; Oğuzman, Seliçi, Oktay- Özdemir, s. 216.

³⁴ Akünal, s. 37; Öztan, s. 100; Oğuzman, Seliçi, Oktay- Özdemir, s. 216.

³⁵ Karayalçın, s. 107.

³⁶ Tekinalp, *Yeni*, s. 403; Akbay, s. 19.

kurulun tüm yetkilerine sahiptir (TTK m. 616/3). Bu nedenle tek ortağı bulunan limited şirketlerde genel kurul, fert organ niteliğine sahiptir³⁷.

Organ sınıflandırılmasında yapılan bir diğer ayrım iç organ- dış organ ayrımıdır³⁸. İç organlar tüzel kişinin iç ilişkileriyle ilgili faaliyetleri yerine getirirler. İç organlar üçüncü kişilere karşı tüzel kişiyi temsil edemez, üçüncü kişilerle herhangi bir hukukî ilişkiye giremezler³⁹. İç organın görevlerinin başında kararların alınması ve diğer organların seçimi gelir⁴⁰. Genel kurul, limited şirketin irade açıklayıcısıdır ve yukarıda açıklanan nedenlerden ötürü genel kurulun iç organ niteliğine sahip olduğu söylenebilir⁴¹.

1.4. Genel Kurul Toplantısı

Limited şirketin tüm ortaklarından oluşan genel kurulda, kural olarak toplantıyla karar alınır. Genel kurulun faaliyetlerini yapabilmesi ve görevlerini yerine getirebilmesi için yetkili kişiler tarafından kanunun öngördüğü usulle toplantıya çağırılması, kanunda veya şirket sözleşmesinde aranan toplantı yetersayısını oluşturması gerekir.

Belirtelim ki, limited şirket genel kurulunun karar alabilmesi, sadece toplantılar neticesinde gerçekleşmez. Ortaklardan biri sözlü görüşme talebinde bulunmadığı sürece, genel kurul kararları, herhangi bir ortağın gündem maddesi ile ilgili önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınmak suretiyle de verilebilir (TTK m. 617/4). Bu sistemle karar alınmasına “sirküler tipi karar alma” denilir. Ancak bu yolla alınan kararın geçerliliği için aynı önerinin, tüm ortakların onayına sunulması şarttır (TTK m. 617/4-son cümle).

Genel kurulun toplanması, TTK m. 617 ve m. 619 hükümleri arasında düzenlenmiştir. TTK m. 617/2 hükmüne göre çağrı, genel kurul toplantı gününden en az 15 gün önce

³⁷ Akbay, s. 19.

³⁸ Akünal, s. 38; Özsunay, s. 73- 74; Öztan, s. 103.

³⁹ Akünal, s. 38; Özsunay, s. 73- 74; Öztan, s. 103.

⁴⁰ Öztan, s. 103.

⁴¹ Akünal, s. 38; Karayalçın, s. 107; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 469; Çamoğlu, *Limited*, s. 124; Tekinalp, *Yeni*, s. 297; Şener, *Limited*, s. 517; Ömer **Korkut**, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*, Karahan Kitabevi, Adana 2012, s. 19; Üçışık, Çelik, s. 217- 218.

yapılır ve bu 15 günlük süre şirket sözleşmesiyle artırılabilir ya da on güne kadar kısaltılabilir.

Genel kurul toplantısına çağrı, azınlığın çağrı ve öneri hakkı, öneriler, gündem, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılmaya ilişkin anonim şirketlere dair hükümler, Bakanlık temsilcisine ilişkin olanlar hariç olmak üzere, limited şirkete kıyas yoluyla uygulanır (TTK m. 617/3). Dolayısıyla limited şirket genel kurulunun toplanmasına ve yürütülmesine ilişkin hususlar bakımından anonim şirkete dair hükümlere atıf yapılmıştır. Öğretide, yapılan bu atıf, kaleme alınışı açısından eleştirilmiştir⁴². Zira TTK m. 617 hükmünün başlığı ile içeriği bağdaşmamaktadır⁴³. Dikkat edilirse, hükmün başlığının “Çağrı” olmasına rağmen, içeriğinde olağan ve olağanüstü genel kurula, genel kurul toplantısına temsilciyle katılmaya ve sirküler tipi karar almaya ilişkin hükümlerin olduğu fark edilecektir⁴⁴.

Ekleyelim ki, TTK m. 617/3 hükmünde anonim şirkete atıf yapılan hususlardan anonim şirket hükümleri içerisinde aynı veya benzer başlıkla düzenlenmemiş olanlar da vardır. Örneğin, anılan hükümde “hazırlık önlemleri” konusunda anonim şirkete atıf yapılmıştır. Ancak anonim şirket hükümleri arasında bu ya da benzeri bir başlık taşıyan hüküm bulunmamaktadır⁴⁵.

Öğretide anonim şirket hükümlerine atıf yapan hükmün, amaçsal bir yorumla değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmüştür⁴⁶. Bu görüşe göre, söz konusu hükmün, herhangi bir konu sayımı yapılmadan anonim şirketin bakanlık temsilcisine ilişkin hükümleri hariç olmak üzere, genel kurul toplanma ve yürütülmesi ile ilgili hükümlerine yapılmış genel bir atıf gibi değerlendirilmesi gerekir⁴⁷.

1.4.1. Olağan Genel Kurul Toplantısı

TTK m. 617/1'e göre olağan genel kurul toplantısı, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde yapılır. TTK'da hesap döneminin başlayacağı tarih

⁴² Akbay, s. 31.

⁴³ Akbay, s. 31.

⁴⁴ Akbay, s. 31.

⁴⁵ Şener, *Limited*, s. 525. Yazara göre “hazırlık önlemleri” ifadesi ile yapılan atıf, hazır bulunanlar listesini düzenleyen TTK m. 417'ye yapılan bir atıf olarak değerlendirilmelidir.

⁴⁶ Akbay, s. 33.

⁴⁷ Akbay, s. 33.

hakkında bir düzenleme yoktur. Vergi Usul Kanunu m. 174/2 gereğince hesap dönemi, normal olarak takvim yılıdır. Hesap dönemi takvim yılı olan limited şirketlerde olağan genel kurul toplantısının her yıl en geç Mart ayı sonuna kadar yapılması gerekir⁴⁸. Hesap dönemi takvim yılından farklı olarak belirlenmiş limited şirketlerde ise, olağan genel kurul toplantısı hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde yapılır⁴⁹.

TTK m. 617/1'de belirtilen üç aylık sürenin şirket sözleşmesi ile kısaltılmasının mümkün olup olmadığı hususu öğretilmelidir⁵⁰. Bir görüşe göre, üç aylık süre kısaltılamaz⁵¹. Bu görüşü ileri sürenlerden biri olan Akbay'a göre, hükümde belirtilen üç aylık süre üst sınır olduğu için şirket sözleşmesiyle bu üç aylık sürenin kısaltılabileceği kabul edilmelidir⁵².

Bu husus emredici hükümler ilkesiyle birlikte değerlendirilmelidir. Nitekim limited şirketlerde, anonim şirketlerde olduğu gibi, emredici hükümler ilkesi geçerlidir. Şirket sözleşmesi, TTK'nın limited şirketlere dair hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilir (TTK m. 579). Bu düzenlemeyle TTK'nın limited şirketlere dair hükümlerinin kural olarak emredici nitelikte olduğu kabul edilmiştir⁵³. TTK m. 579'a göre, limited şirket sözleşmesinin Kanundan ayrı bir düzenleme getirmesi ancak Kanunun buna açık bir şekilde izin vermesi ile olur. Kanunun açıkça izin vermediği hâllerde, şirket sözleşmesiyle hükmün amacından yola çıkılarak Kanundan sapan bir düzenleme getirilip getirilmeyeceği öğretilmelidir.

Bu hususta öncelikle, madde gerekçesi dikkate alınmalıdır. TTK m. 579'un gerekçesi, hükmün anonim şirketlere ilişkin TTK m. 340 ile özdeş olduğunu belirterek anılan hükmün gerekçesine atıf yapmıştır. TTK m. 340'ın gerekçesinde şu ifadeler yer

⁴⁸ Yıldız, 208; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 108; Hayri **Domaniç**, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C. 2, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1988, s. 800- 801; Şener, *Limited*, s. 530; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 158; Akbay, s. 34.

⁴⁹ Şener, *Limited*, s. 530.

⁵⁰ TTK m. 617/1 hükmünde olağan genel kurul toplantısının zamanı bakımından bir üst sınır belirlendiği için üç aylık sürenin şirket sözleşmesi ile uzatılamayacağını kabulü gerekir⁵⁰ (Bkz. Şener, *Limited*, s. 531; Akbay, s. 35). Söz konusu hükümde geçen üç aylık süre düzenleyici bir süredir⁵⁰ (Bkz. Şener, *Limited*, s. 531; Akbay, s. 35, dn. 82).

⁵¹ Şener, *Limited*, s. 531; Akbay, s. 35.

⁵² Akbay, s. 35.

⁵³ Anonim şirketlere ilişkin olarak bkz. Şehirli Çelik (Kırca/Manavgat), s. 157; Rauf **Karasu**, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Ankara 2009, s. 43.

almaktadır: “Hükümdeki “kanunda açıkça izin verilmişse” ibaresi, maddenin lafzından “sapabilme” imkânının açıkça anlaşılmadığı durumlarda, amaca uygun düşen, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve menfaatler dengesini gözetten bir yorumla “sapabilme”nin haklılık kazandığı varsayımları da kapsamaktadır. Kanunun somut olay hakkında sustuğu hallerde kanunî boşluğun doldurulmasına ilişkin metodoloji kuralları uygulanır.” Öğretide bir grup yazar, TTK m. 340’ın gerekçesine paralel bir şekilde, hükmün amacından hareketle hükümden sapılabilmesinin mümkün olduğuna dair bir görüş beyan etmiştir⁵⁴. Diğer bir görüşe göre ise, anılan maddenin gerekçesinde sapabilme imkanının anlaşılmadığı hükümlerde, hükmün amacından hareketle de sapılabilmesinin mümkün olduğunun kabul edilmesi, maddenin lafzının gerekçesi ile çelişki içinde olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, şirket sözleşmesinin Kanundan sapan bir düzenleme getirebilmesi, sadece Kanunun lafzından bu imkânın açıkça anlaşılabilirdiği durumlarda mümkün olacaktır⁵⁵.

TTK m. 617/1’de yer alan “içinde” ifadesi önem taşır. Bu nedenle, biz de üç aylık sürenin şirket sözleşmesi ile kısaltılmasına anılan hükümde cevaz verildiği görüşüne katılmaktayız.

Genel kurul toplantısının hazırlanması ve alınan kararların yürütülmesi müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasındadır (TTK m. 625/1-g). Hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde genel kurulun toplantıya çağrılmaması halinde müdürlerin sorumluluğu söz konusu olabilir (TTK m.644/1-a atfi nedeniyle TTK m. 553). Üç aylık sürenin düzenleyici bir kural olması nedeniyle üç aydan daha fazla bir süre sonra yapılan olağan genel kurul toplantısında alınan kararlar da geçerlidir⁵⁶.

⁵⁴ Anonim şirketlere ilişkin olarak bkz. Karasu, “Emredici”, s. 47- 48; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 285; Hasan **Pulaşlı**, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. I, s. 727-728; Nuri **Erdem**, *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, İstanbul 2012, s. 194- 195.

⁵⁵ Anonim şirketlere ilişkin olarak bkz. Mehmet **Bahtiyar**, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 18, S. 61, s. 71; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 109; Şehirali Çelik (Kırca/Manavgat), s. 160; Özlem **İlbasmış Hızlısoy**, *Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi*, Ankara 2016, s. 43.

⁵⁶ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2833; Şener, *Limited*, s. 531; Akbay, s. 35.

1.4.2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Olağanüstü genel kurul toplantısı, TTK m. 617/1'de hüküm altına alınmıştır. Söz konusu maddede genel kurulun şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağrılacağı düzenlenmiştir. Hükümün lafzından olağanüstü toplantı yapılabilmesi için şirket sözleşmesinde hüküm bulunması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak genel kurulun toplanmasını gerektiren olağanüstü bir durum olması ve bu hususa şirket sözleşmesinde yer verilmemiş olması durumunda genel kurulun toplanamaması doğru değildir. Bu nedenle hükümde yer alan “ve” bağlacı, “veya” şeklinde anlaşılmalıdır⁵⁷. O hâlde, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılması için gerekli durumlar şirket sözleşmesinde düzenlenebilir. Şirket sözleşmesinde yer almayan durumlardan birinin gerçekleşmesi halinde de genel kurulun toplanması gerektiği takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır. Genel kurul tarafından atanan ticari temsilcilerin görevden alınması ve yetkilerinin sınırlandırılması (TTK m. 631/2), azınlığın talebi (TTK m. 617/3 hükmünün atfıyla TTK m. 412), borca batıklık ve sermaye kaybına uğrama durumlarında (TTK m. 633/1 hükmünün atfıyla m. 376/1) olağanüstü toplantı yapılması bir zorunluluktur⁵⁸.

1.4.3. Genel Kurulun Toplantıya Çağrılması

1.4.3.1. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkili Olanlar

1.4.3.1.1. Müdürler

Daha önce de ifade edildiği gibi, müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında genel kurul toplantısının hazırlanması ve toplantıda alınan genel kurul kararlarının yürütülmesi yer alır (TTK m. 625/1-g). Genel kurul toplantısının hazırlanması kavramı, genel kurulu toplantıya çağırma da kapsar⁵⁹. TTK m. 617/1 hükmünde, müdürlerin genel kurulu toplantıya çağırma hususunda yetkili olduğu belirtilmiştir.

⁵⁷ Yıldız, s. 209; Akbay, s. 35- 36; Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 5. Baskı, Bursa 2017, s. 431; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 434, dn.764. Kaynak İBK m. 805/2'de, “ve” bağlacı kullanılmasına rağmen bu bağlaç öğretide “veya” şeklinde anlaşılmaktadır. (Bu hususta bkz. Akbay, s. 35, dn. 83).

⁵⁸ Arslanlı, Domaniç, s. 503; Karayağcı, s. 358; Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 845; Yıldız, s. 210; Şener, *Limited*, s. 532; Akbay, s. 36.

⁵⁹ Akbay, s. 37; Anonim şirketlere ilişkin bkz. Kırcı (Şehirli Çelik/Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, C. 1, Ankara 2013, s. 565- 566.

Limited şirkette tek müdür varsa genel kurulu olağan ya da olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi bizzat kendisine aittir. Limited şirkette birden çok müdür olması halinde genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi hakkında TTK m. 624/2 hükmü bir düzenleme getirmiştir. Söz konusu hüküm gereğince müdürler kurulu başkanı, genel kurul aksi yönde bir karar almadığı ya da şirket sözleşmesinde farklı bir düzenleme getirilmediği takdirde, tüm açıklamaları ve ilânları yapmaya da yetkilidir.

1.4.3.1.2. Azınlık⁶⁰ Ortaklar

TTK m. 617/3 hükmünün atfıyla limited şirketlerde azınlığın genel kurulu toplantıya çağırması hakkında TTK'nın anonim şirketlere ilişkin hükümleri uygulama alanı bulur. TTK m. 411 hükmü gereğince azınlık ortaklar, müdürlerden genel kurulun toplantıya çağrılmasını ve toplanacak olan genel kurulun gündemine madde eklenmesini isteyebilirler⁶¹. Azınlık ortaklar, TTK m. 411/1 hükmü gereğince limited şirketin esas sermayesinin en az onda birini oluşturan ortak ya da ortakları ifade eder⁶². Azınlığa bu hakkın tanınmasının temel nedeni, azınlığın istediği konuların genel kurulda görüşülmesini sağlamaktır⁶³.

Bu düzenleme nedeniyle her ortak genel kurulu toplantıya çağırma veya toplanacak genel kurulun gündemine madde ekletme hususunda yetkili değildir. Limited şirketin esas sermayesinin en az onda birine sahip olan ortak, bu haktan yararlanabilir. Bu hakkın kullanılması için gerekli olan paya tek bir ortak sahip olabileceği gibi, birden fazla ortak da bir araya gelerek azınlık oranını oluşturabilir⁶⁴. Birden fazla ortağın bir

⁶⁰ TTK'nın anonim ve limited şirketlere özgü hükümlerinde, azınlık kavramı "azlık" olarak yer alırken öğretide de "azlık" terimini kullanan yazarlar vardır (Bu hususta bkz. Domaniç, s. 814; Arslanlı, Domaniç, s. 215; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 579). Bazı yazarlar ise "azınlık" kavramını kullanmayı tercih etmişlerdir (Bu hususta bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 1809; Fahiman **Tekil**, *Şirketler Hukuku*, İstanbul 1981, s. 354; Tuğrul **Ansay**, *Anonim Şirketler Hukuku*, 6. Baskı, Ankara 1982; s. 254; Orhan Nuri **Çevik**, *Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, 4. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 2003, s. 282; Özge **Ayan**, *Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2004, s. 3). Çalışmamızda "azınlık" terimini kullanmayı tercih etmiş bulunmaktayız.

⁶¹ 6762 sayılı TTK m. 366'da azınlığın genel kurulu olağanüstü toplantıya çağıracağı düzenlenmişti. TTK'da ise toplantı zamanı açısından herhangi bir ayırım yapılmamıştır.

⁶² Ayan, *Azınlık*, s. 10.

⁶³ Selen Serder **Yılmaz**, Anonim Şirkette Pay Sahibi ve Azınlığın Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Hakkı, ULUSOY, Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları, Bilge Yayınevi, Ankara 2016, s. 381- 382.

⁶⁴ Ansay, s. 255; Domaniç, s. 814; Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 715; Yılmaz, s. 374; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 469.

araya gelerek TTK 411 bağlamında azınlık olarak değerlendirilebilmesi için bu ortakların birlikte hareket etmeleri gerekir. Ortakların birbirinden habersiz ya da bağlantısız olarak ayrı ayrı talepte bulunmaları halinde, bu ortaklar TTK m. 411 hükmündeki azınlık oranını oluştursalar bile, Kanunun aradığı koşulun gerçekleştiği söylenemez⁶⁵.

Çağrı hakkı, şirket sözleşmesiyle daha az sayıda paya sahip ortaklara tanınabilir⁶⁶ (TTK m. 411/1, c. 2). Kanunda düzenlenen bu oranın artırılabilmesi ya da bu hakkın kullanılmasının zorlaştırılması olanaklı değildir⁶⁷. Şirket sözleşmesiyle bu hakkın kullanılması da engellenemez⁶⁸.

Genel kurulu toplantıya çağırmak ya da toplanması kararlaştırılmış olan genel kurulun gündemine madde eklemek isteyen azınlığın öncelikle müdürlere başvurması gerekir (TTK m. 617/3-m. 411/1- 412). TTK’da azınlığın genel kurulu toplantıya çağırması için müdürlere yönelttiği talebin şekli hususunda düzenleme getirilmiştir. TTK m. 411/1’de azınlığın müdürlerden yazılı bir şekilde gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını diledikleri konuları gündeme koymasını isteyebileceği düzenlenmiştir. TTK m. 411/3’te, çağrı ve gündeme madde eklenmesi isteminin noter aracılığıyla olacağı hüküm altına alınmıştır⁶⁹. İlk fıkrada düzenlenen şekil adi yazılı şekil iken üçüncü fıkrada düzenlenen şekil ise resmi şekildir. Talebin noter aracılığıyla yapılacak olması içinde yazılılığı da barındırır. Bu nedenle ilk fıkrada yer alan yazılılık şartının gereksiz olduğu söylenebilir⁷⁰. Müdürlerin noterden yapılmayan, sadece yazılı olarak bildirilen talepleri değerlendirmeye alma zorunluluğu yoktur⁷¹.

⁶⁵ Y.11.HD., T.27.11.1975, E.1975/5112, K.1975/6865. Bu karar için bkz. Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 469, dn. 173.

⁶⁶ Madde hükmünde “çağrı hakkının” daha az sayıda paya sahip ortaklara tanınabileceği belirtilmişse de bu hükmün gündeme madde konulmasını isteme hakkını da kapsayacağı kabul edilmektedir. (Şener, *Limited*, s. 538; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 469).

⁶⁷ Şener, *Limited*, s. 538.

⁶⁸ Şener, *Limited*, s. 538.

⁶⁹ TTK m. 411/3’ün gerekçesinde de ifade edildiği üzere uygulamada çağrı için müdürlere (anonim şirkette yönetim kuruluna) başvurulup başvurulmadığı ve başvuru tarihi sorun teşkil etmektedir. Ayrıca, bu durum mahkemenin izni yönünden de sıkıntı oluşturmaktadır. Bu sebeple çağrı ve gündeme madde konulması talebinin noter aracılığıyla yapılması zorunluluğu bu hükümle getirilmiştir (TTK 411/3 Madde Gerekçesi).

⁷⁰ Akbay, s. 43; Şener, *Limited*, s. 540.

⁷¹ Yılmaz, s. 383; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 471.

TTK m. 411/1 hükmü gereğince azınlığın talebinde gerektirici sebeplerin ve gündemin de yer alması gerekir. Anılan hükümde, düzenlenen şekli şartlara uygun olmayan veya gerektirici sebepleri ve gündemi içermeyen talepleri müdürlerin kabul etme yetkisi yoktur⁷². Müdürler tarafından talebi reddedilen azınlığın TTK m. 412 hükmü gereğince mahkemeye başvuru hakkı vardır.

TTK m. 411/2 hükmü gereğince gündeme madde eklenmesi talebi, çağrı ilânının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasına dair ilân ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna varmış olmalıdır. Bu düzenleme, müdürlerin çağrı ilân ücretini genel kurul toplantısından çok önce yatırmış olduğu durumlarda azınlığın gündeme madde eklenmesi talebinin Kanun gereği reddedilmesi sonucunu doğuracaktır⁷³. Uygulamada çoğunlukla genel kurul çağrı ilân harcı, azınlığın gündemi öğrenmesinden çok önce yatırılmış olacağından bu fıkranın uygulanabilirliği oldukça zayıftır⁷⁴.

Azınlığın genel kurulu toplantıya çağırma ya da gündeme madde ekletme talebi karşısında müdürler üç türlü davranabilir. Müdürler bu talebi kabul edebilir, reddedebilir ya da bu talep karşısında sessiz kalabilirler.

Azınlığın talebinin müdürler tarafından kabul edilmesi halinde, genel kurulun en geç kırkbeş gün içerisinde toplanması gerekir (TTK m. 411/4). Sürenin başlangıç tarihi, müdürlerin karar alma anıdır⁷⁵. Müdürler, azınlığın talebini kabul ettiği tarihten itibaren kırkbeş gün içerisinde genel kurul toplantısını yapacak şekilde tüm hazırlıkları yapmalıdır⁷⁶.

Kırkbeş günlük süre içerisinde müdürler toplantı yapmaktan kaçınırlarsa, genel kurulun toplantıya çağırması, talep eden azınlık ortaklar tarafından yapılır (TTK m. 411/4). Bu durumda azınlığın mahkemeye başvurmasına gerek yoktur. Ancak önemle belirtmek gerekir ki azınlığın genel kurulu toplantıya çağırması için elinde gerekli bilgi ve

⁷² Şener, *Limited*, s. 540.

⁷³ Şafak **Narbay**, “TTK Tasarısı’nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, Y. 2006, S. 7, s. 176; Yılmaz, s. 386.

⁷⁴ Işıl **Ulaş**, “Uygulamacı Gözü ile Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Bir Bakış”, *Batider*, Y. 2005, C. XXIII, S. 2, s. 195-196; Narbay, s. 175; Yılmaz, s. 386; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 471.

⁷⁵ Şener, *Limited*, s. 540.

⁷⁶ Narbay, s. 177; Şener, *Limited*, s. 540.

belgeler yoktur. Bu nedenle azınlığın genel kurulu toplantıya çağırmasının fiilen mümkün olmayacağı söylenebilir⁷⁷. Zira, gerekli bilgi ve belgeleri elde edebilmek amacıyla müdürlere başvurulduğunda, azınlığın olumsuz yanıt alma ihtimali çok yüksektir⁷⁸. Bu halde azınlığın TTK m. 412 hükmü gereğince mahkeme aracılığıyla genel kurulu toplantıya çağırabileceği söylenebilir⁷⁹.

TTK m. 412 hükmü gereğince müdürlerin, azınlık ortakların çağrı veya gündeme madde eklenmesine ilişkin taleplerini reddetmesi veya söz konusu talebe yedi iş günü içerisinde olumlu bir cevap vermemesi durumunda, aynı ortakların başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin kararı vermeye şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi yetkilidir. Bu hükmün uygulanabilmesi için azınlığın genel kurulu toplantıya çağrı ve gündeme madde ekletme taleplerini müdürlere yöneltmeleri gerekir. Müdürlerin bu talebi reddetmesi ya da yedi iş günü içerisinde olumlu bir cevap vermemesi durumunda azınlığın mahkemeye başvurma hakkı mevcuttur. Dikkat edilirse bu durumda azınlık genel kurulu toplantıya çağıramaz, mahkemeye başvurmak zorundadır. Azınlığın mahkemeye başvurmaksızın, genel kurulu toplantıya çağırması geçersizdir⁸⁰.

Mahkemeye başvuracak olan azınlık, talepleri reddedilen ya da yedi iş günü içerisinde olumlu bir cevap verilmeyen azınlık ortaklardır⁸¹. TTK, madde metninde “aynı ortaklar” ifadesini kullanarak bu hususu vurgulamıştır.

Azınlığın başvurusu üzerine mahkeme, öncelikle şekli şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini denetler. Mahkemece ilk denetlenecek olan husus, pay sahiplerinin azınlık oranını oluşturup oluşturmadığıdır⁸². Azınlığın gerektirici nedenleri ve gündemi belirterek noter aracılığıyla ilk önce müdürlere başvurup başvurmadığı da mahkemece denetlenecek olan hususlar arasındadır. Şekli şartların incelenmesinden sonra mahkeme, azınlığın toplantı yapılmasını isteme gerekçelerini değerlendirecek ve bu

⁷⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 541; Ulaş, s. 196; Narbay, s. 177; Şener, *Limited*, s. 541.

⁷⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 541; Narbay, s. 177; Şener, *Limited*, s. 541.

⁷⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 541; Ulaş, s. 196; Narbay, s. 177; Şener, *Limited*, s. 541.

⁸⁰ Y.11.HD., T.16.03.2016, E.2015/6390, K.2016/2974 (*Batider*, Y. 2016, C. XXXII, S. 2, s. 316-317); Şener, *Limited*, s. 542.

⁸¹ Akbay, s. 48.

⁸² Şener, *Limited*, s. 543.

nedenleri gerekli görürse, genel kurulun toplantıya çağırılması yönünde karar verebilecektir⁸³.

Yapılan incelemelerden sonra mahkeme, toplantı yapılmasına karar verirse, gündemi düzenlemek ve TTK hükümlerine uygun bir şekilde çağrıyı yapmakla görevli bir kayyım atar (TTK m. 412/1, c. 2). Mahkemenin verdiği kararda kayyımın görevleri ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkileri gösterilir (TTK m. 412/1, c. 3). Mahkeme, gerekli olmadıkça dosya üzerinden inceleme yapar ve kararını verir (TTK m. 412/1, c. 4). Söz konusu karara karşı istinaf ve temyiz yolu kapalıdır.

1.4.3.1.3. Ortaklardan Her Biri

Tek pay sahibi, müdürlerin sürekli olarak toplanamaması, toplantı yetersayısının oluşmasına imkan bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında mahkemenin izniyle genel kurulu toplantıya çağırabilir (TTK m. 617/3- 410/2). Bu hakkın kullanımı için ortak olmak yeterli olup, belli bir esas sermaye payına sahip olma şartı aranmamaktadır.

Müdür ya da müdürlerin mevcut olmaması durumu ayrı bir önem taşır. Zira, müdürler TTK ile belirlenen zorunlu organlardan biridir. Müdürlerin mevcut olmaması durumu TTK m. 636/2 hükmü gereğince fesih nedenidir. Kanunen tanınan bu hak nedeniyle tek pay sahibi, limited şirketin tekrar işlerlik kazanmasını sağlayabilir. Zira genel kurul, mahkemenin izniyle tek pay sahibi tarafından toplantıya çağrılarak TTK m. 616/1-b hükmünde kendisine tanınan müdürleri atama hakkını kullanabilir. Bu nedenle bu toplantı, limited şirketin geleceği için faydalı olabilir.

Müdürler kurulunun devamlı olarak toplanamaması ya da toplantı nisabının sağlanmasının imkansız olması halleri limited şirkette birden fazla müdür olması halinde karşılaşılabilecek durumlardandır⁸⁴. Zira aksi bir durumda kuruldun söz edilemez. Söz konusu hallerde, genel kurulun çağırılmasına mahkemece izin verildiğinde genel kurul, TTK m. 630/1 hükmü gereğince müdürleri azledebilir, yönetim hakkını elinden alabilir, temsil yetkisini sınırlayabilir ya da yerlerine TTK m. 616/1-b hükmü gereğince yeni müdürler atayabilir.

⁸³ Şener, *Limited*, s. 545.

⁸⁴ Akbay, s. 54.

Genel kurulun toplantıya çağırılmasına dair karar, mahkeme tarafından verilecektir (TTK m. 410/2). Ortaklar, mahkeme kararı olmadan yaptığı çağrı ile genel kurulu toplayamaz, genel kurul toplansa bile alınan kararlar geçersiz olur⁸⁵. Mahkeme tek pay sahibinin isteği üzerine TTK m. 410/2 hükmündeki koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğini denetleyecektir. Mahkemenin bu istek hakkındaki kararı kesindir (TTK m. 410/2). Bu nedenle bu karar aleyhine istinaf ve temyiz yoluna başvurulamaz⁸⁶.

Söz konusu hükümde tek pay sahibinin hangi şartlar altında genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahip olacağı belirtilmiş, bu yetkinin nasıl kullanılacağı düzenlenmemiştir. Öğretide bir görüş, TTK m. 410/2 hükmündeki tek pay sahibine tanınan hakkın sınırlandırılmış bir bireysel hak olduğu, daha da sınırlandırılmayacağı, mahkemenin de şartlar sağlanmışsa çağrı konusunda tek pay sahibine izin vereceği ve gerekli çağrı işlemlerini tek pay sahibinin bizzat yapacağı yönündedir⁸⁷. Bizim de katıldığımız görüşe göre ise, TTK m. 412 hükmünde belirtildiği gibi toplantının yapılmasını sağlamak için bir kayyımın görevlendirilmesi yolu, tek pay sahibinin genel kurulu toplantıya çağırısında da uygulanabilir⁸⁸. Bu görüşe göre, tek pay sahibi başvurusunda, öncelikle müdürlerin devamlı olarak toplanamadığını, toplantı nisabının oluşmasının imkansız olduğunu ya da müdürlerin mevcut olmaması durumunu ispat etmeli, ayrıca gündemi ve gerekçelerini de belirtmelidir⁸⁹.

1.4.3.1.4. Tasfiye Memurları

TTK m. 617/3 hükmü nedeniyle limited şirketlere uygulanan TTK m. 410/2 hükmü gereğince, tasfiye memurları, görevlerine dair konular nedeniyle genel kurulu toplantıya çağırabilir. Benzer şekilde TTK m. 643/1 hükmünde, limited şirketin tasfiye usulü ve tasfiye esnasında şirket organlarının yetkilerine ilişkin anonim şirketlere dair hükümlere atıf yapılmıştır. TTK m. 643'ün gönderme yaptığı TTK m. 535/2 hükmünde de tasfiye işlerinin gereklerinden olan hususlar ile ilgili olarak karar vermek üzere genel kurulun

⁸⁵ Y.11.HD., T.09.02.2015, E.2014/16947, K.2015/1487 (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 06.05.2019).

⁸⁶ Y.11.HD., T.15.12.2014, E.2014/12405, K.2014/19708 (*Batider*, Y. 2015, C. XXXI, S. 1, s. 293-294); Şener, *Limited*, s. 536.

⁸⁷ Akbay, s. 56- 57.

⁸⁸ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 311; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 543; Özge **Karaege**, "Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi- TTK m. 410/2", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2015, C. XIX, S. 4, s. 90- 91.

⁸⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 543; Karaege, s. 91.

tasfiye memurları tarafından toplantıya çağrılacağı düzenlenmiştir. Hemen belirtmek gerekir ki, tasfiye memurlarının genel kurulu toplantıya çağırabileceğini düzenleyen iki hüküm (TTK m. 410/2 ve TTK m. 535/2) birbirinden farklı değildir⁹⁰.

TTK m. 536 hükmü gereğince esas sözleşme tarafından veya bir genel kurul kararı ile tasfiye memuru atanmamışsa, tasfiye müdürler tarafından yürütülür. Bu durumda, genel kurulu müdürler ‘‘tasfiye memuru’’ sıfatıyla toplantıya çağıracaktır⁹¹.

1.4.3.1.5. İflas İdaresi

Limited şirket, iflasın açılmasıyla sona erer (TTK m. 636/1-c). Anonim şirket hükümleri, sona ermenin sonuçlarına ilişkin uygulanır (TTK m. 636/5). TTK m. 534 hükmü uyarınca, iflas durumunda tasfiye, iflas idaresince yapılır. İflas idaresi, müflis şirketin kanuni temsilcisi olduğu için şirketin menfaatlerini gözetmek ve tasfiyeyi yapmakla mükelleftir (İİK m. 226/1). İflas halinde tasfiyeye ilişkin hususlarda genel kurulu toplantıya çağrı, iflas idaresince yapılır⁹².

1.4.3.1.6. Kayyım

Limited şirket yönetim organı olan müdür veya müdürler kurulundan yoksun kalmışsa, TMK m. 427/4 hükmü uyarınca mahkeme tarafından şirkete kayyım atanır. Atanan kayyım, genel kurulu toplantıya çağırabilir⁹³.

1.4.3.1.7. Konkordato Komiseri

İİK m. 290/g hükmü gereğince konkordato komiseri, mahkemece verilen diğer görevleri yerine getirmelidir. Öğretide bu hükümden yola çıkılarak konkordato komiserinin genel kurulu toplantıya çağırmaya istisnaen yetkilendirilebileceği ileri sürülmüştür⁹⁴.

⁹⁰ Akbay, s. 62.

⁹¹ Erdoğan **Moroğlu**, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul 2017, s. 94; Akbay, s. 63.

⁹² İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 112; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 99; Akbay, s. 64.

⁹³ Akbay, s. 60; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 169.

⁹⁴ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 169.

1.4.3.1.8. Şirket Sözleşmesinde Yetkilendirilen Kişiler

TTK m. 577/1 hükmünün 'h' bendinde genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin özel hak tanıyan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörülükleri takdirde bağlayıcı olacağı düzenlenmiştir. Şirket sözleşmesiyle genel kurulu toplantıya çağırma hakkı, herhangi bir ortağa verilebileceği gibi, esas sermayenin onda birinden daha az oranda esas sermaye payına sahip ortaklara da verilebilir⁹⁵. Şirket sözleşmesiyle genel kurulu toplantıya çağırma hakkı, belirli esas sermaye payına tanınmış ise, bu durumda imtiyazlı bir esas sermaye payı söz konusu olur ve bu imtiyaz esas sermaye payının devriyle de yeni ortağa geçer⁹⁶. Bu hak, ortakların kişiliğine tanınmışsa, ortaklık sıfatı devam ettiği sürece varlığını devam ettirecek, ortaklık sıfatı sona erdiğinde, hak da sona erecektir⁹⁷.

1.4.3.2. Genel Kurulu Toplantıya Çağırının Şekli ve Süresi

İleride de ele alınacağı üzere⁹⁸, limited şirket genel kurulunda alınan kararların geçerli olabilmesi için, kanuna ve şirket sözleşmesine uygun olarak toplantıya çağrı yapılması gerekir. Kural, genel kurul toplantısının çağrılı yapılmasıdır⁹⁹. Ancak TTK, bu kurala istisna getirerek genel kurul toplantısının çağrısız yapılabileceğini de öngörmüştür (m. 416). Bu başlık altında çağrılı ve çağrısız genel kurul toplantısı hakkındaki hükümler üzerinde durulacaktır.

1.4.3.2.1. Çağrılı Genel Kurul

Genel kurulu toplantıya çağırının şekle bağlanması, ortakların genel kurul toplantı ve gündeminden zamanında haberdar olması ve bu doğrultuda çıkarlarını daha iyi koruyabilmesi içindir¹⁰⁰. Buna göre, ortakların, genel kurulun toplantı yeri, zamanı ve gündemi ile ilgili olarak herhangi bir sürprizle karşılaşması engellenmiş olur¹⁰¹.

TTK m. 617/3 hükmündeki atıf nedeniyle toplantıya çağrıya ilişkin anonim şirket hükümleri limited şirket açısından uygulama alanı bulur. Anonim şirketlere ilişkin TTK

⁹⁵ Yıldız, s. 214; Akbay, s. 64.

⁹⁶ Yıldız, s. 214; Akbay, s. 64.

⁹⁷ Yıldız, s. 214.

⁹⁸ Bkz. 3.1.2.

⁹⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 533.

¹⁰⁰ Akbay, s. 67; Şener, *Limited*, s. 548; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 475.

¹⁰¹ Akbay, s. 68.

m. 414 hükmünde genel kurulun toplantıya çağırılma usulü düzenlenmiş olup, bu hüküm limited şirketler açısından da uygulanacaktır. Anılan hüküm uyarınca, genel kurulu toplantıya çağırma için ilân yapılır. Genel kurul toplantıya şirket sözleşmesinde belirtilen şekilde, şayet varsa şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan ilânla çağırılır. Söz konusu hükümde geçen ilânlar seçimlik ilân değildir¹⁰². Ayrıca, TTK m. 576/1-e hükmünde şirketin yapacağı ilânların şekli, şirket sözleşmesinin zorunlu içeriğinden sayılmıştır. Bu nedenle şirketin yapacağı ilânın şekli, şirket sözleşmesinde açık bir şekilde yer almalıdır¹⁰³. Şirket sözleşmesinde taahhütlü mektup, faks, e-posta veya başka bir şekil ilân şekli olarak öngörülebilir¹⁰⁴. Ortaklar bu hususta diledikleri şekli seçebilirler¹⁰⁵. Şirket sözleşmesinde ilânın şekli belirlenirken, ispatı kolay bir ilân şeklinin öngörülmesi isabetli olacaktır¹⁰⁶.

Limited şirkette genel kurulu toplantıya çağrı için kanunen zorunlu diğer bir aşama ise davet mektuplarının gönderilmesidir. TTK m. 414 hükmü gereğince, toplantı günü ile gündem ve ilânın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, şirket pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini belirten pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

TTK m. 617/2 hükmü, limited şirket genel kurulunu toplantıya çağrı açısından bir süre öngörmüştür. Bu sebeple genel kurulu toplantıya çağrı süresi hakkında TTK m. 414 hükmü uygulama alanı bulamayacaktır. TTK m. 617/2, c. 1 hükmüne göre, genel kurulun, toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağırılması gerekir. Şirket sözleşmesi ile on beş günlük sürenin uzatılması veya on güne kadar kısaltılması mümkündür (TTK m. 617/2, c. 2). Dikkat edilirse, on beş günlük sürenin uzatılması veya kısaltılması şirket sözleşmesinde öngörülmesine bağlanmıştır. Dolayısıyla müdürlerin bir kararıyla bu sürenin değiştirilmesi mümkün değildir¹⁰⁷.

Sürenin on günden daha az olacak şekilde belirlenememesi emredici bir hükümdür (TTK m. 579). Sürenin uzatılması hususunda ise TTK m. 617/2, c. 1 hükmünde bir üst

¹⁰² Akbay, s. 69; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 475.

¹⁰³ Akbay, s. 68; Şener, *Limited*, s. 51.

¹⁰⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 133; Akbay, s. 68; Şener, *Limited*, s. 51. Anonim şirketler için bkz. Mehmet **Bahtiyar**, *Anonim Ortaklık Anasözleşmesi*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2001, s. 146.

¹⁰⁵ Akbay, s. 68; Şener, *Limited*, s. 51.

¹⁰⁶ Arslanlı, Domaniç, s. 108; Akbay, s. 68.

¹⁰⁷ Akbay, s. 78.

sınır belirlenmemiştir. Dolayısıyla, sürenin uzatılması bakımından bir serbesti söz konusudur¹⁰⁸. Her ne kadar, şirket sözleşmesiyle toplantıya çağrı için uzun bir süre belirlenmesi ortakların lehine olabilirse de bazı durumlarda şirketin aleyhine olabilir¹⁰⁹. Örneğin, şirket sözleşmesiyle üç ay gibi bir çağrı süresinin öngörülmesi, genel kurulun olağanüstü toplanması gereken durumlarda problem oluşturabilir¹¹⁰.

1.4.3.2.2. Çağrısız Genel Kurul

Genel kurulu toplantıya çağrı, sürelerle ve şekle uyulmak şartıyla, yetkili kişi tarafından yapılır. Bazı koşullarda TTK, çağrı yapılmaksızın genel kurul toplantısı yapılabilmesini mümkün kılmıştır. TTK m. 617/3 hükmü, çağrısız genel kurul açısından da anonim şirket hükümlerine atıfta bulunmuştur. Anonim şirketlerde çağrısız genel kurul TTK m. 416 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm gereğince, bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından birinin itirazı olmadığı sürece, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı yetersayısı korunduğu takdirde karar alabilirler. Dolayısıyla anılan hüküm uyarınca çağrısız bir genel kurul toplantı yapılabilmesi için bütün payların sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunması ve pay sahiplerinin toplantıya itirazı olmaması gerekir. Pay sahiplerinin toplantıya itiraz etmemiş olmasından anlaşılması gereken, toplantının çağrısız yapılmasına ilişkin itirazdır. Toplantı sırasında alınan kararlara bazı ortaklar olumsuz oy kullanabilir. Bu ortaklar toplantının çağrısız yapılmasına ilişkin herhangi bir itirazda bulunmamışlar, yalnız o toplantıda alınan bir karara itiraz edip, olumsuz oy kullanmışlarsa, Kanunda öngörülen yetersayılarla alınmaları koşuluyla söz konusu kararlar geçerlidir¹¹¹.

Yine TTK m. 416 hükmü gereğince çağrısız genel kurul, toplantı yetersayısı var olduğu müddetçe karar alabilir. Bu nedenle bir pay sahibinin ya da temsilcisinin toplantıyı terk etmesi ile o andan itibaren çağrısız genel kurulun karar alabilme niteliği ortadan kalkar.

¹⁰⁸ Şener, *Limited*, s. 547.

¹⁰⁹ Akbay, s. 78; Şener, *Limited*, s. 547.

¹¹⁰ Akbay, s. 78; Şener, *Limited*, s. 547.

¹¹¹ Çamoğlu, *Limited*, s. 125; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 471; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 482.

Görüldüğü üzere, çağrısız genel kurulun karar alabilmesi için gerekli toplantı yetersayısı toplantı süresince de aranır¹¹².

1.4.4. Genel Kurul Toplantısının Yapılacağı Yer ve Zaman

TTK'da limited şirket genel kurulunun toplantı yeri hakkında bir hüküm bulunmamaktadır. Anonim şirketler için söz konusu olan TTK m. 409/3 hükmünün limited şirketler bakımından uygulama alanı bulacağı söylenebilir¹¹³. Anılan hüküm uyarınca, şirket sözleşmesinde aksi düzenlenmedikçe toplantılar, şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılır.

Şirket merkezinin şirket sözleşmesinde gösterilmesi zorunludur (TTK m. 576/1-a). Merkez kavramı, bir işletmenin veya şirketin idarî, hukukî ve ticarî faaliyetlerinin toplandığı ve yürütüldüğü yer olarak tanımlanabilir¹¹⁴. Şirket merkezi gerçek kişilerdeki yerleşim yerine karşılık gelir¹¹⁵. Merkezin şirket sözleşmesinde il ya da ilçe olarak belirtilmesi yeterli olup, açık adres belirtilmesi zorunlu değildir¹¹⁶.

Şirket sözleşmesinde hüküm olmasa da şirket merkezinde toplantı yapılmasını engelleyen geçerli nedenlerin var olması durumunda, dürüstlük kuralına aykırı olmamak şartı ile başka bir yerde genel kurul toplantısı yapılabilir¹¹⁷.

Şirket sözleşmesinde genel kurul toplantılarının yapılacağı yer belirlenebilir (TTK m. 409/3). Ortaklar anlaşılırsa genel kurul toplantısının yurt dışında yapılabileceği de söylenebilir¹¹⁸. Toplantı yeri, şirkete ait bir mekan olabileceği gibi bir otel de olabilir¹¹⁹.

Genel kurul toplantısının zamanı belirlenirken dürüstlük kuralına uygun hareket edilmesi gerekir¹²⁰. Ortakların çoğunluğunun katılamayacağını bildiği bir genel kurul toplantı tarihi belirlenmesi doğru değildir¹²¹.

¹¹² Çamoğlu, *Limited*, s. 125; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 471; Tekinalp, *Yeni*, s. 303; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 171.

¹¹³ Şener, *Limited*, s. 550; Çamoğlu, *Limited*, s. 125.

¹¹⁴ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 112.

¹¹⁵ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 112.

¹¹⁶ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 112.

¹¹⁷ Akbay, s. 103; Şener, *Limited*, s. 550.

¹¹⁸ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 162; Şener, *Limited*, s. 550. TTK m. 409'un gerekçesinde, hükmün genel kurul toplantısının yurt dışında yapılmasına ilişkin katı bir tutum gözetmediği, bu konu hakkında öğreti ve içtihatın kapısının açık olduğu belirtilmiştir.

¹¹⁹ Şener, *Limited*, s. 550.

1.4.5. Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi

1.4.5.1. Gündem

Gündeme ilişkin TTK'nın anonim şirketlere dair hükümleri kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır (TTK m. 617/3). TTK m. 414/1, c. 3 hükmüne göre, genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin olan ilân ve çağrı mektuplarında gündemin de mevcut olması gerekir. TTK m. 414/1, c. 3'te yer alan bu hüküm sayesinde, limited şirket ortakları, ilân edilen gündeme bakarak toplantıya katılıp katılmayacaklarına karar verirler ve katılmayı düşünen ortak ise hangi yönde karar alacağına dair önceden hazırlık yapma imkânına sahip olur¹²².

TTK m. 413/1'e göre gündemi, genel kurulu toplantıya çağırın belirler¹²³. Limited şirkette ise genel kurulun gündeminin belirlenmesi görevinin kural olarak müdürlere ait olduğu söylenebilir¹²⁴ (TTK m. 617/1, c.1).

1.4.5.2. Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları

TTK m. 413/2 hükmüne göre gündemde yer almayan konular genel kurulda görüşülemez ve karara bağlanamaz. Buna gündeme bağlılık ilkesi denir. Bu ilke sayesinde toplantıya katılma imkânı bulamayan ortak, var olan gündem konuları dışında karar alınmayacağı hususunda güven duyar¹²⁵. Zira genel kurulda alınan kararlar toplantıya katılsın katılmasın veya olumsuz oy kullansın kullanmasın, bütün ortaklar için hüküm ve sonuç doğurur (TTK m. 423).

Gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları mevcuttur. İlk olarak, çağrısız genel kuruldan bahsedebiliriz¹²⁶. TTK m. 617/3 hükmü uyarınca, çağrısız genel kurula ilişkin anonim

¹²⁰ Akbay, s. 102; Şener, *Limited*, s. 551.

¹²¹ Akbay, s. 102; Şener, *Limited*, s. 551.

¹²² Çamoğlu, *Limited*, s. 137; Şener, *Limited*, s. 552.

¹²³ Limited şirketlerde genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahip olanlar için bkz. 1.4.3.1.

¹²⁴ Akbay, s. 80.

¹²⁵ Çamoğlu, *Limited*, s. 137; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 560-561; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 477; Şener, *Limited*, s. 553.

¹²⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 534; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 477; Akbay, s. 93-94; Oruç Hami Şener, *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 743.

şirket hükümleri, kıyasen limited şirket bakımından da uygulama alanı bulacaktır¹²⁷. Çağrısız genel kurulda, çağrı usullerine uyulmaması nedeniyle gündem de ilân edilmemektedir¹²⁸.

TTK m. 413/3 hükmü, bir diğer istisnayı oluşturmaktadır¹²⁹. Söz konusu hükme göre, müdürlerin görevden azli ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilişkili sayılır. Gündemde yer alan yılsonu finansal tablolarının müzakeresi ile müdürlerin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi arasında bir bağlantı kabul edilmiştir. Dolayısıyla finansal tabloların görüşülmesi sırasında müdürlerin azli ve yeniden seçilmesi hususu, ortaklar tarafından görüşülmek istenebilir. Müdürlerin azli ve yeniden seçimi için tekrar genel kurulun toplanmasının masraflı ve zaman kaybı olacağı düşüncesinden hareketle bu hususun kanunî istisnalardan sayıldığı söylenebilir¹³⁰.

Son olarak TTK m. 635 hükmünün atfı nedeniyle limited şirketlerde de uygulama alanı bulan TTK m. 438 de kanunî istisnalardandır¹³¹. Anılan hüküm uyarınca her ortak, haklarının kullanılabilmesi için gerekli gördüğü takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilir.

Gündeme bağlılık ilkesiyle ilgili önemli bir durum da bu ilkeye aykırı bir şekilde alınan genel kurul kararının hangi yaptırıma tabi olacağı sorunudur. Bu çerçevede genel kurulun toplantıya çağrılmasına ve karar almasına ilişkin TTK hükümlerine niteliği itibariyle ağır olmayan ihlâller, kararın iptaline neden olur¹³². Bu nedenle, gündeme bağlılık ilkesine aykırı şekilde alınan kararlar iptale tabi kararlardır¹³³.

¹²⁷ Çağrısız genel kurula ilişkin bkz. 1.4.3.2.2.

¹²⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 137-138; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 534; Akbay, s. 93-94.

¹²⁹ Şener, *Karar*, s. 743.

¹³⁰ Çamoğlu, *Limited*, s. 138; Akbay, s. 94.

¹³¹ Çamoğlu, *Limited*, s. 138; Şener, *Karar*, s. 743.

¹³² Şener, *Limited*, s. 616; Şener, *Karar*, s. 743.

¹³³ Şener, *Limited*, s. 616; Şener, *Karar*, s. 743. Y.11. HD., T. 20.10.2016, E. 13826, K. 8312 (Şener, *Karar*, s. 743).

1.4.6. Genel Kurula Katılma Hakkı ve Yetkisiz Katılma

Genel kurula katılma hakkı, limited şirkette ortağın elinden alınamayan, vazgeçilmez bir haktır¹³⁴. Bu nedenle ortakların genel kurula katılma hakkını engelleyen veya kısıtlayan müdürler kurulu kararları, genel kurul kararları ve şirket sözleşmesi hükümleri geçerli değildir¹³⁵. Genel kurula katılma hakkını, kural olarak, şirket pay defterinde kayıtlı bulunan bütün ortaklar kullanabilir. Ortak genel kurulda oy hakkından yoksun olsa bile, toplantılara katılma hakkı vardır¹³⁶.

Genel kurula katılma hakkının ortaklar için vazgeçilemez hak olması, ortakların bu hakkı kullanmakta serbest olmasını engellemez¹³⁷. Genel kurula katılma hakkına sahip olan kimse hakkını kullanıp kullanmamakta özgürdür.

1.4.6.1. Genel Kurula Katılma Hakkına Sahip Olanlar

1.4.6.1.1. Ortaklar

Genel kurula katılma hakkının sahibi öncelikle ortaklardır. Yukarıda da zikredildiği üzere ortakların bu hakkı, vazgeçilemez nitelikte bir hak olduğundan, ortaklardan alınamaz. Bu hak ortaklara, toplantılara katılma, müzakere etme, öneride bulunma, oy kullanma, alınan karara karşı çıkma ve iptal davası açabilme haklarını tanımaktadır¹³⁸. Şirket sözleşmesinde ortakların genel kurul toplantısına katılma hakkını sınırlayıcı hükümler yer alamaz¹³⁹.

TTK m. 594 hükmü gereğince, esas sermaye payının sahibi olan ortak, pay defterine kaydedilir. Müdürler, pay defterindeki kayıtlara göre bir hazır bulunanlar listesi düzenlerler (TTK m. 617/3 atfı nedeniyle TTK m. 417/1). TTK m. 415/1 hükmüne göre, anonim şirket genel kurul toplantısına, hazır bulunanlar listesinde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Bu hükmün kıyasen limited şirketlerde de uygulanabileceği

¹³⁴ Akbay, s. 104; Şener, *Limited*, s. 564.

¹³⁵ Şener, *Limited*, s. 564.

¹³⁶ Şengül Al Kılıç, *TTK Tasarısına Göre Limited Şirketlerde Genel Kurul*, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, s.181.

¹³⁷ Akbay, s. 104-105.

¹³⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 93; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 450-451; Şener, *Limited*, s. 564; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 473.

¹³⁹ Şener, *Limited*, s. 564; Bilgili, Demirkapı, s. 437.

söylenbilir¹⁴⁰. Müdürlerce düzenlenen genel kurula katılma listesinde adı yer almayan ortağın da genel kurula katılabilmesi mümkün olmalıdır¹⁴¹. Zira, genel kurula katılma hakkı, ortak sıfatından kaynaklanan bir haktır¹⁴². Genel kurul toplantısına katılmayı talep eden ortak, ortak olduğunu pay defteri kayıtlarına göre ispatlayarak toplantıya katılabilir¹⁴³.

Pay defterinin gerçeği yansıtmadığı durumlarda, defterde kayıtlı bulunmayan ortağın genel kurula katılıp oy kullanıp kullanamayacağı tartışılabilir. Pay defterine kaydın açıklayıcı bir etkiye sahip olmasından¹⁴⁴ hareketle, pay defterinde kayıtlı olarak görünmese dahi ortağın, ortak olduğunu şirkete karşı ispatlayarak genel kurul toplantısına katılabilmesinin ve oy kullanabilmesinin mümkün olacağı söylenebilir¹⁴⁵.

1.4.6.1.2. İntifa ve Rehin Hakkı Durumunda

TTK m. 600/3'e göre, bir esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı mevcutsa, pay intifa hakkı sahibince temsil edilir. İntifa hakkı sahibi genel kurula kendisi veya temsilcisi aracılığıyla katılıp oy kullanabilecektir¹⁴⁶. Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulan ortak, ortak sıfatını korur. Bu nedenle, esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulan ortağın genel kurula katılma hakkına sahip olacağı söylenebilir¹⁴⁷. Ancak bu ortak katıldığı genel kurul toplantısında oy kullanamaz¹⁴⁸.

İntifa hakkı sahibi, ortağın çıkarlarını, hakkaniyete uygun bir şekilde gözetmelidir. Aksi takdirde tazminat ile yükümlü olur (TTK m. 600/3).

¹⁴⁰ TTK m. 617/3 hükmünde yapılan atfın hazır bulunanlar listesine yönelik olduğunun kabulü neticesinde TTK m. 415/1 hükmünün de limited şirketler açısından uygulama alanı bulabileceği söylenebilir (Bkz. Şener, *Limited*, s. 525).

¹⁴¹ Akbay, s. 108.

¹⁴² Akbay, s. 108.

¹⁴³ Akbay, s. 108.

¹⁴⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 25, Ayrıca bu konuda geniş açıklamalar için bkz. Şafak Narbay, *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 130 vd. Yargıtay da bir kararında, (11.HD., T.23.11.1978, E.1978/4631, K.1978/5252) pay defterindeki kaydın açıklayıcı etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Bu karar için bkz. (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 21.05.2019).

¹⁴⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 25.

¹⁴⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 27; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 543-544.

¹⁴⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 543-544. Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulan ortağın genel kurul toplantısına katılamayacağı yönünde bkz. Şener, *Limited*, s. 564.

¹⁴⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 544; Akbay, s. 110.

Esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı olması durumunda genel kurul toplantısına katılma hakkı bakımından Kanunun limited şirketlere ilişkin hükümlerinde bir düzenleme mevcut değildir. TMK m. 960'a göre, şirket genel kurulunda rehinli pay senetlerini temsil etmek yetkisi pay sahibine aittir. Bu madde çıplak paylara da uygulanabilmelidir¹⁴⁹. Aynı zamanda anonim şirketlere dair TTK m. 427/2 hükmü hamiline yazılı pay senetlerini¹⁵⁰ rehin nedeniyle elinde bulunduran kimsenin, ortaklık haklarını, ancak ortak tarafından özel bir yazılı belge ile yetkilendirilmişse kullanabileceğini düzenlemiştir. Bu nedenle esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı mevcutsa bu hakka sahip olanların genel kurula katılma hakkından bahsedilemez¹⁵¹.

1.4.6.1.3. Ortaklar veya İntifa Hakkı Sahiplerinin Temsilcileri

TTK m. 617/3 hükmünde, her ortağın kendisini genel kurulda ortak olan veya olmayan bir kişi aracılığıyla temsil ettirebileceği düzenlenmiştir. Bu hükmün, limited şirket hükümleri arasında temsile ilişkin tek düzenleme olduğu söylenebilir¹⁵². Daha önce de belirttiğimiz gibi¹⁵³, TTK m. 617/3'ün anonim şirket hükümlerine yapılmış genel bir atıf olarak değerlendirilmesi gerektiği düşüncesinden ve limited şirket hükümleri arasında genel kurulda temsile ilişkin yeterli düzeyde düzenleme olmadığından hareketle, anonim şirketlere ilişkin temsile dair hükümlerin niteliğine uygun düştüğü ölçüde ve kıyasen limited şirketlere de uygulanabileceği söylenebilir¹⁵⁴.

Şirket sözleşmesinde temsilcinin ortak olmasını öngören hükümler geçersizdir (TTK m. 425/1). TTK m. 427/1 hükmünde, temsilcinin, ortağın talimatına uyması gerektiği düzenlenmiştir. Temsilcinin, ortağın talimatına aykırı bir şekilde oy kullanması, oyu geçersiz kılmaz. Temsil edilenin temsilciye karşı hakları saklıdır.

¹⁴⁹ Akbay, s. 123.

¹⁵⁰ Hüküm, hamiline yazılı pay senetleri açısından getirilmişse de hükmün çıplak paylar ve nama yazılı pay senetleri açısından da uygulanması gerektiği yönünde bkz. İlhan **Yiğit**, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar*, Vedat Yayınevi, İstanbul 2005, s. 58.

¹⁵¹ Akbay, s. 124.

¹⁵² Şener, *Limited*, s. 566.

¹⁵³ Bkz. 1.4.

¹⁵⁴ Şener, *Limited*, s. 566; Akbay, s. 112.

1.4.6.1.4. Dinleyiciler

Dinleyici, genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip olmayanlar için kullanılan bir kavramdır¹⁵⁵. Bu nedenle, genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip olanlar ile görevi nedeniyle genel kurul toplantısına katılanlar dışında kalan herkes dinleyicidir¹⁵⁶.

Şirket genel kurulunun toplantılarına katılım hakkına sahip olanlar ve genel kurulu yürütebilmek için görevli olanlar haricinde gazeteciler, misafirler ve şirket ortaklarının danışmanlığını yapanların, dolayısıyla dinleyicilerin genel kurul toplantısına katılıp katılamayacağı bir sorun teşkil etmektedir¹⁵⁷. Şöyle ki, daha önce de belirtildiği üzere, esasen toplantılara katılım hakkını taşıyanlar, şirketin ortakları ve intifa hakkına sahip olanlardır. Bu kişiler toplantıda kendisini temsil ettirebilme hakkına sahiptirler. Bundan ötürü dinleyicilerin genel kurul toplantısına katılma hakkı bulunmamaktadır¹⁵⁸. Ancak şirket sözleşmesiyle genel kurul toplantılarına dinleyicilerin de katılmaları öngörülebilir¹⁵⁹. Şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm yer almıyorsa dinleyicilerin genel kurul toplantısına katılıp katılmayacakları tartışılabilir. Müdürler, genel kurul toplantısına katılacak olanların tespiti ve yetkisiz katılmayı engellemek amacıyla gerekli kontrollerin yapılmasında görevlidir. Öğretide belirtildiği üzere, müdürlerin, toplantı başlamadan önce dinleyicilerin toplantıya katıldığını ortaklara duyurması gerekir¹⁶⁰. Bu durumda ortaklar, dinleyicilerin toplantıya katılmasına razı değillerse itiraz edebilirler¹⁶¹. İtiraz halinde, dinleyicilerin genel kurul toplantısına katılabilmesi için genel kurulda bir oylama yapılmalı ve bu toplantıda olağan yetersayıyla karar alınmalıdır¹⁶².

¹⁵⁵ Ömer Teoman, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Dinleyicilerin Katılması”, Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim, C. I, 1971-1982, İstanbul 2000, s. 225.

¹⁵⁶ Yiğit, s. 79.

¹⁵⁷ Akbay, s. 124.

¹⁵⁸ Halil Arslanlı, *Anonim Şirketler II-III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*, İstanbul 1960, s. 39; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 544; Teoman, “Dinleyici”, s. 233; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 134; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 129.

¹⁵⁹ Arslanlı, C. II, s. 39; Teoman, “Dinleyici”, s. 225- 226; Yiğit, s. 79; Akbay, s. 125.

¹⁶⁰ Teoman, “Dinleyici”, s. 232 vd; Akbay, s. 127.

¹⁶¹ Akbay, s. 127.

¹⁶² Akbay, s. 127.

1.4.6.2. Yetkisiz Katılma

TTK m. 617/3 düzenlemesindeki atıf nedeniyle yetkisiz katılma konusunda anonim şirketlere dair hükümler kıyasen limited şirketlere de uygulanır. Anonim şirketlerde yetkisiz katılım TTK m. 433'te hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hükmün ikinci fıkrası, yetkisiz katılmalarla ilgili olarak her ortağın toplantı başkanlığına itirazda bulunabileceğini, itirazını ve müdürlere de itirazda bulunmuş olduğunu tutanağa geçirtebileceğini hüküm altına almıştır. Yetkisiz katılma durumunda ortaklardan her biri, müdürlere itiraz edebilecekleri gibi, itirazlarını genel kurulda toplantı başkanlığına bildirerek toplantı tutanağına da geçirtebilirler.

Yetkisiz katılım bakımından dikkate alınacak bir diğer hüküm de TTK m. 446/1-b hükmüdür. Bu hüküm TTK m. 622 ve 617/3 gereğince limited şirketlerde uygulama alanı bulur. Anılan hükümde, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullanması, iptal sebebi olarak öngörülmüştür. Ancak bu hüküm gereğince mahkemenin iptal kararı vermesi için bu aykırılığın genel kurul kararının alınmasında etkili olması şarttır. Genel kurul toplantısına yetkisiz kişilerin katılması durumunda, o toplantıda alınan kararın iptali için açılacak dava, karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde, şirkete karşı açılır (TTK m. 445/1). Bu davayı toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun veya olmasın her ortak açabilir (TTK m. 446/1-b). Dolayısıyla bu durumda, ortakların toplantıda hazır bulunması ve karara olumsuz oy verip bunu tutanağa geçirtmesi şartı aranmaz.

1.5. Genel Kurulda Karar Alınması

1.5.1. Genel Kurul Kararlarının Hukukî Niteliği

Genel kurul kararı, kurul olarak toplanan ortakların veya temsilcilerinin oyları ile meydana gelen, şirket içinde ve dışında hukukî sonuç sağlama amacına yönelik hukukî işlem niteliğinde olan şirket irade beyanıdır¹⁶³.

¹⁶³ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 11. Benzer tanımlar için bkz. Ansay, s. 166- 167; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 588; Oğuzman, M. Kemal ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar)*, 24. Bası, İstanbul 2018, s. 178.

Öğretide bir görüşe göre, genel kurul kararı, çok taraflı hukukî işlemdir¹⁶⁴. Diğer görüş ise, iradenin şirket tüzel kişiliğine ait olmasından dolayı genel kurul kararının tek taraflı hukukî işlem olduğunu ileri sürer¹⁶⁵. Hukukî işlemler, işleme katılan tarafların sayısına göre tek taraflı ve çok taraflı hukukî işlemler olmak üzere ikiye ayrılır¹⁶⁶. Tek kişinin irade açıklamasıyla meydana gelen ve hukukî sonuçlar doğurmaya yönelik hukukî işlemler tek taraflı hukukî işlemdir¹⁶⁷. Hukukî işlemin meydana gelmesi birden fazla kişinin iradesine bağlı ise, söz konusu hukukî işleme çok taraflı hukukî işlem denir. Çok taraflı hukukî işlemlere sözleşmeler ve kararlar örnek verilebilir¹⁶⁸.

Kanımızca, genel kurul kararının tek taraflı mı yoksa çok taraflı mı bir hukuki işlem olduğu hususunda karar verirken limited şirket ortak sayısını da göz önünde bulundurmak gerekir. Zira tek ortaklı bir limited şirkette genel kurulda birden fazla iradenin varlığından bahsedilemez¹⁶⁹. Bu nedenle tek ortağın oluşturduğu genel kurulda alınan kararların tek taraflı hukukî işlem, birden fazla ortağın oluşturduğu genel kurulda alınan kararların ise çok taraflı hukukî işlem olduğunu söyleyebiliriz.

1.5.2. Genel Kurulda Olağan ve Önemli Kararların Alınması

Genel kurul kararı, ortakların ve/veya temsilcilerinin irade beyanı olan oylarıyla meydana gelir¹⁷⁰. Mevcut bir öneri hakkında, oylama yapılmadan karar alınamaz¹⁷¹. Aynı zamanda, bir genel kurul kararının geçerli olabilmesi için toplantı ve karar yetersayısına uygun bir şekilde alınması gerekir¹⁷². Bu nedenle, limited şirket genel

¹⁶⁴ Bu yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 13; Korkut, s. 4; Hasan **Pulaşlı**, ‘‘Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi’’, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. XVII, S. 1-2, s. 886.

¹⁶⁵ Bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 13, dn.15’te yer alan yazar.

¹⁶⁶ Feyzi Necmeddin **Feyzioğlu**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, İstanbul 1976, s. 38; Kenan **Tunçomağ**, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, 6. Bası, İstanbul 1976, s. 135; Andreas **Vohn Tuhr**, *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı (Çev. Av. Cevat Edege)*, C. 1-2, Ankara 1983, s. 134; Oğuzman, Barlas, s. 177; Fikret **Eren**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 23. Baskı, Ankara 2018, s. 165- 166; Serap Helvacı ve Fulya Erlüle, *Medeni Hukuk*, İstanbul 2007, s.46.

¹⁶⁷ Feyzioğlu, s. 38; Vohn Tuhr (Çev. Edege), s. 134; Oğuzman, Barlas, s. 177; Oğuzman, Öz, s. 36; Eren, s. 165.

¹⁶⁸ Feyzioğlu, s. 39; Tunçomağ, s. 136; Von Tuhr (Çev. Edege), s. 134; Oğuzman, Barlas, s. 178; Eren, s. 166; Helvacı, Erlüle, s. 46.

¹⁶⁹ Anonim şirketlere ilişkin olarak bkz. Aydın Alber **Yüce**, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2018, s. 107, dn. 405.

¹⁷⁰ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 139.

¹⁷¹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 139.

¹⁷² Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 139. Yetersayılara aykırılığın hukuki sonucu hakkında bkz. 3.1.2.

kurul kararının oluşması bakımından yetersayılar oldukça önemlidir¹⁷³. Limited şirketlerde olağan kararlar bakımından TTK m. 620’de, önemli kararlar bakımından ise, TTK m. 621’de düzenlemeler bulunmaktadır.

1.5.2.1. Olağan Kararların Alınması

Limited şirket genel kurulunda olağan kararlar, Kanun veya şirket sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır (TTK m. 620/1). Söz konusu düzenleme, karar yetersayısını düzenlemektedir. TTK, olağan kararlar için bir toplantı yetersayısına yer vermemiştir¹⁷⁴ (m. 620/1). Bu nedenle, kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği müddetçe, çağrı usulüne uygun olarak toplanılmış bir genel kurulda, tek ortağın olması durumunda dahi genel kurulda olağan kararlar alınabilecektir. Bu kuralın bir istisnasını çağrısız genel kurul toplantısı oluşturur¹⁷⁵. Zira TTK m. 617/3’ün atfıyla limited şirketler açısından da uygulama alanı bulan TTK m. 416’ya göre, bütün pay sahiplerinin toplantıda yer alması ve bu nisabın toplantı süresince korunması çağrısız genel kurulun şartlarından biridir. Bu nedenle, limited şirkette çağrısız genel kurul, tüm pay sahiplerinin hazır olması durumunda toplanabilir.

Ortaklar, olağan kararlar için şirket sözleşmesine toplantı yetersayısını düzenleyen veya mevcut karar yetersayısını değiştiren bir hüküm koyabilirler¹⁷⁶. Öncelikle, TTK m. 620/1’de yer alan karar yetersayısının şirket sözleşmesi ile değiştirilip değiştirilmeyeceği hususu incelenmelidir. Belirtmek gerekir ki, TTK m. 579 ile birlikte değerlendirildiğinde, TTK m. 620 hükmünde yer alan “şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde” ifadesinden, karar yetersayısının hem ağırlaştırılmasına hem de hafifletilmesine izin verildiği yorumu yapılabilir¹⁷⁷.

¹⁷³ Levent **Biçer** ve Esra **Hamamcıoğlu**, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 12, S. 149-150, s. 75.

¹⁷⁴ Akbay, s. 214- 215; Şener, *Limited*, s. 595; Çamoğlu, *Limited*, s. 146; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 488; Altaş, Soner, *Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketler*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 109; Biçer, Hamamcıoğlu, “Yetersayı”, s. 149; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 437.

¹⁷⁵ Akbay, s. 215; Şener, *Limited*, s. 596. Çağrısız genel kurula ilişkin bkz. 1.4.3.2.2.

¹⁷⁶ Akbay, s. 215; Levent **Biçer** ve Esra **Hamamcıoğlu**, “Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 16, S. 2, s. 350.

¹⁷⁷ Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 349.

Bununla birlikte, olağan karar yetersayısının şirket sözleşmesiyle ağırlaştırılabilmesinin mümkün olduğu öğretide kabul edilmektedir¹⁷⁸. Ancak olağan karar yetersayısının şirket sözleşmesi ile hafifletilmesinin mümkün olup olmayacağı öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, olağan karar yetersayısı şirket sözleşmesi ile hafifletilebilir¹⁷⁹. Bizim de katıldığımız görüşe göre ise, olağan karar yetersayısının hafifletilebilmesi mümkün değildir¹⁸⁰. Zira kanun koyucunun eğilimi bu yöndedir. Bu eğilim Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun (TTKYUK) m. 26'da açıkça görülmektedir¹⁸¹. TTKYUK m. 26/2 hükmünde, şirket esas sözleşmesinde 6762 sayılı TTK m. 388 hükmüne yapılan yollamaların TTK m. 421 hükmüne yapılmış sayılacağını düzenlenmiştir. TTKYUK m. 26/3'te, esas sözleşmede 6762 sayılı TTK m. 388 hükmüne nazaran daha ağır yetersayılar kabul edildiyse, eğer bunlar TTK m. 421/1'de öngörülenden daha ağırsa sözleşmede kabul edilenlerin uygulanması öngörülmektedir. Eğer daha hafifse TTK m. 421/1'de öngörülen yetersayının uygulanması gerektiği hüküm altına alınmıştır. TTK m. 421 hükmüne yapılan atıfların TTK m. 589 ve m. 621 hükümlerine yapılmış olduğu kabul edilir (TTKYUK m. 26/4). Dolayısıyla, bu hükümlerden kanun koyucunun yetersayıların ağırlaştırılmasına olanak tanırken, hafifletilmesine izin vermediği anlaşılmaktadır¹⁸². Bu nedenle, söz konusu yetersayının sadece ağırlaştırılabileceği yorumu yapılmalıdır¹⁸³. Bu görüş neticesinde, şirket sözleşmesinde, olağan kararlara ilişkin karar yetersayısı ağırlaştırılabilir ve/veya toplantı yetersayısı öngörülebilir¹⁸⁴.

Diğer taraftan, TTK m. 620'de öngörülen olağan karar yetersayısının değişikliğinde hangi hükmün uygulanacağı belirlenmelidir. Bu değişiklikte TTK m. 589/1 ile TTK m. 621/2 hükmü gündeme gelir. TTK m. 589 hükmünde kural olarak şirket sözleşmesinin hangi yetersayı ile değiştirilebileceği düzenlenmektedir. TTK m. 621/2'de ise, Kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış yetersayı aranıyorsa, bu yetersayıyı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak şirket sözleşmesinde

¹⁷⁸ Akbay, s. 239.

¹⁷⁹ Yıldız, s. 227; Çamoğlu, *Limited*, s. 152- 153; Akbay, s. 239; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 350 vd.

¹⁸⁰ Yıldız, s. 227; Çamoğlu, *Limited*, s. 152- 153; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 350 vd.

¹⁸¹ Çamoğlu, *Limited*, s. 153.

¹⁸² Çamoğlu, *Limited*, s. 153.

¹⁸³ Çamoğlu, *Limited*, s. 153; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 353.

¹⁸⁴ Akbay, s. 215; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 350.

öngörülecek çoğunlukla kabul edilebileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla yasada ağırlaştırılmış yetersayılar daha da ağırlaştırılacaksa, yeni şirket sözleşmesi hükümlerinde yer alacak olan yetersayı ile karar alınması gerekir¹⁸⁵. Söz konusu hükmün uygulanabilmesi için Kanunda o değişiklik ile ilgili bir ağırlaştırılmış yetersayının varlığı gerekir. TTK m. 620 hükmünde ise ağırlaştırılmış yetersayı öngörülmemiştir. Bu nedenle, TTK m. 621/2 hükmünün lafzına bakıldığında bu hükmün TTK m. 620’de yer alan olağan karar yetersayısının değiştirilmesinde dikkate alınamayacağı, TTK m. 620’de yer alan olağan karar yetersayısının değiştirilmesinde TTK m. 589 hükmünün uygulanabileceği söylenebilir¹⁸⁶.

Limited şirket genel kurulunun olağan karar yetersayısı olan, *toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğunun* nasıl hesaplanacağı meselesine gelince, toplantıda sahibi, temsilcisi ya da intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilen her esas sermaye payından doğan oy, toplantıda temsil edilen oy kavramı içine girer¹⁸⁷. Yine bu kavrama, toplantıda boş, geçersiz veya çekimser oy kullanmış olanların ve hatta toplantıda yer alıp oy kullanmamış olanların oy sayıları da girer¹⁸⁸. Bu oylar olumsuz oy gibi kabul edilir. Oylar, ortağın genel kurula katılmaması ya da genel kurul toplantısını oylama başlamadan terk etmesi durumunda temsil edilmemiş sayılır ve karar yetersayısının hesaplanmasında dikkate alınmaz¹⁸⁹. Bu karar yetersayısının hesabında oy hakkından yoksun olanların oyları ile şirketin kendi esas sermaye paylarını iktisabı durumunda bu paylardan doğan oylar dikkate alınmaz¹⁹⁰.

Toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu bir çift sayıya bu sayının yarısından bir fazlasının, eğer bu sayı tek ise yarısından yarım fazlasının karar lehine oy kullanması üzerine olağan kararlar alınır¹⁹¹. Örnek vermek gerekirse, temsil edilen oy sayısının 40

¹⁸⁵ Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 351.

¹⁸⁶ Akbay, s. 236; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 352; Hülya Çoştan, “Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Y. 2015, S. 1, s. 66, dn. 10. Belirtmek gerekir ki, TTK m. 621/2 hükmü İBK m. 704/2 hükmünden farklı bir şekilde düzenlenmiştir. İBK m. 704/2 hükmünde belirli kararlar için kanunda belirtilenden daha fazla bir çoğunluğu gerektiren şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak belirtilecek çoğunlukla alınabileceği hükmedilmiştir. Dikkat edilirse, İBK m. 704/2 hükmünün lafzından olağan karar yetersayısının ağırlaştırılması için de uygulanabileceği anlaşılmaktadır (Bkz. Akbay, s. 236-237; Çoştan, “Nisap”, s. s. 66, dn. 10).

¹⁸⁷ Akbay, s. 212; Şener, *Limited*, s. 594.

¹⁸⁸ Akbay, s. 212.

¹⁸⁹ Akbay, s. 213; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 349.

¹⁹⁰ Akbay, s. 213; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 349.

¹⁹¹ Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 988; Şener, *Limited*, s. 593- 594.

olması hâlinde, karar için toplam oyların sayısının yarısından bir fazlası olan 21 olumlu oy verilmiş olması gerekir. Temsil edilen oy sayısı 41 ise, kararın alınması için toplam oyların yarısından yarım fazlası olan 21 olumlu oy yeterlidir.

Toplantıda karar lehine ve aleyhine kullanılan oylar eşit durumdaysa, talep reddedilmiş sayılır. Ancak TTK m. 577/1-e hükmüne göre şirket sözleşmesiyle oyların eşit çıkması durumunda bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan düzenlemeler yapılması mümkündür. İki ortaklı bir limited şirkette olağan kararlar alınabilmesi için ortakların oybirliği ile karar alması gerekir. Bu durum şirketin tıkanmasına neden olabilir ve ilerlemesini engelleyebilir. Yine TTK m. 577/1-e hükmüne dayanarak ortaklardan birisine üstün oy hakkı tanınması ile bu kilitlemenin giderilebileceği öğretide ileri sürülmüştür¹⁹².

1.5.2.2. Önemli Kararların Alınması

Önemli kararlar, esasen ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlardır. TTK m. 621/1 hükmünde “önemli kararlar” başlığı altında dokuz bent halinde ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlar sayılmıştır¹⁹³. Aynı zamanda TTK m. 621/3 hükmünde de oybirliğiyle alınması gereken bir karar sayılmıştır¹⁹⁴. TTK’nın limited şirketlere ilişkin hükümlerinde ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan başka kararlar da vardır¹⁹⁵. Örneğin, TTK m. 607 hükmüne göre, şirket sözleşmesini değiştirerek ek ödeme ya da yan edim yükümlülüklerini öngören veya var olan yükümlülükleri artıran genel kurul kararları ancak ilgili ortakların tamamının rızasıyla alınır. Yine, TTK m. 589 hükmüne göre, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla şirket sözleşmesi değiştirilebilir. Ayrıca TTK m. 643/1 hükmünün atfıyla uygulama alanı bulan TTK m. 548/1, c. 2 hükmünde tasfiyeden dönmeye ilişkin genel kurul kararının şirket sermayesinin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu kararlar da ikinci bölümde ayrıntılı bir şekilde incelenecektir¹⁹⁶.

¹⁹² Şener, *Limited*, s. 595.

¹⁹³ Bkz. 2.2.

¹⁹⁴ Bkz. 2.1.

¹⁹⁵ *Tekinalp*’e göre, limited şirket genel kurulunda alınan kararlar bakımından ağırlaştırılmış yetersayı sadece TTK m. 621 hükmünde düzenlenmiştir (*Sermaye Ortaklıkları*, s. 590). Bu görüş eleştirilebilir. Zira TTK m. 589 ve m. 607 hükümlerinde, TTK m. 621 hükmünden daha ağır yetersayılar öngörülmüştür.

¹⁹⁶ Bkz. 2.1.3. Öğretide bazı yazarlar TTK m. 621 hükmünde yer almayan ve ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararları önemli durum olarak incelemiştir (Akbaş, s. 233 vd.).

TTK m. 621/1'de yer alan önemli kararlar hükümde de belirtildiği gibi ağırlaştırılmış yetersayıyla alınır. TTK m. 621/1'de öngörülen ağırlaştırılmış yetersayı anlaşılır bir şekilde kaleme alınmamıştır¹⁹⁷. Söz konusu düzenlemeye göre, önemli kararlar temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilir.

TTK m. 621/1 hükmüne göre, önemli kararlar şunlardır¹⁹⁸: şirket işletme konusunun değiştirilmesi, oy hakkında imtiyaz tanınan esas sermaye paylarının öngörülmesi, esas sermaye paylarının devrinin zorlaştırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, esas sermayenin artırılması, rüçhan hakkının zorlaştırılması ya da kaldırılması, şirket merkezinin değiştirilmesi, müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına ilişkin genel kurulun kabulü, bir ortağın haklı sebepler nedeniyle şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması, bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması ve şirketin feshi. TTK m. 621/3 hükmüne göre ise önemli karar¹⁹⁹, bir ortağın şirketten çıkarılma nedenlerinin sonradan şirket sözleşmesine eklenebilmesine ilişkin genel kurul kararı.

¹⁹⁷ Bkz. 2.1.1.

¹⁹⁸ Bkz. 2.2.

¹⁹⁹ Bkz. 2.2.2.

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNEMLİ KARARLARIN ÖZELLİĞİ VE ÖNEMLİ KARAR OLARAK ÖNGÖRÜLEN DURUMLAR

2.1. Önemli Kararların Özelliği

TTK m. 621/1 hükmünde, genel kurul tarafından alınabilecek bazı kararlar önemli karar olarak kabul edilmiş ve bu hususlarda karar alınabilmesi, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması şartına bağlanmıştır. TTK m. 621/3 hükmünde ise, bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine eklenebilmesine ilişkin sözleşme değişikliğinin ancak şirket sermayesini temsil eden bütün ortakların rızasıyla mümkün olacağı belirtilmiştir.

Bu başlık altında öncelikle, TTK m. 621 hükmündeki kararların mı yoksa sadece TTK m. 621/1 hükmündeki kararların mı “önemli karar” sayılacağı belirlenecektir. Daha sonra, önemli karar sayılan durumlar, 6762 sayılı TTK ve İsviçre Borçlar Kanunu’ndaki durum ile karşılaştırılarak ele alınacaktır.

TTK m. 621 hükmündeki kararların mı yoksa TTK m. 621/1 hükmündeki kararların mı “önemli karar” sayılacağı sorununun, TTK m. 621/3 hükmünün TTK’ya daha sonradan yapılan bir değişiklikle eklenmesi nedeniyle ortaya çıktığı söylenebilir. Gerçekten de TTK m. 621/3 hükmü, “Önemli kararlar” başlığı altına 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun ile eklenmiştir²⁰⁰. Öncelikle belirtmek gerekir ki, TTK m. 621 hükmünün başlığı “Önemli kararlar”dır. Ayrıca TTK m. 1534/1, c. 1 hükmüne göre kenar başlıkları metne dahildir. Ekleyelim ki, sadece TTK m. 621/1’de dokuz bentte belirtilen kararların

²⁰⁰ Resmi Gazete, 02.08.2013, 28726. Öğretide bu hükmün şirket sözleşmesinin her somut olaya göre değiştirilerek keyfi çıkarmaların önüne geçmesinin yoğunluk kazanması nedeniyle maddeye eklendiği ileri sürülmüştür (Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, *Açıklamalı, Notlu ve Karşılaştırılmalı Türk Ticaret Kanunu ve Ticarî Mevzuat ve İkincil Düzenlemeler*, İstanbul 2014, s. 301).

önemli karar olduğu belirtilmemiştir. Eğer kanun koyucunun rızası sadece TTK m. 621/1’de sayılan kararların önemli karar olması yönünde olsaydı, bunu açık bir şekilde belirtmesi gerekirdi. Bu gerekçelerle TTK m. 621 hükmünde yer alan tüm kararların, dolayısıyla TTK m. 621/3 hükmünün de önemli karar olduğu kabul edilmelidir.

TTK m. 621/1 hükmünde sayılan önemli kararların 6762 sayılı TTK ile karşılaştırılması hususuna gelince, öncelikle belirtmek gerekir ki, 6762 sayılı TTK’da, 6102 sayılı TTK’nın “Önemli kararlar” başlıklı 621. maddesine benzer, yani tek bir maddede önemli kararları sayan ve bunları ağırlaştırılmış yetersayıya tabi tutan bir hüküm bulunmamaktaydı. 6762 sayılı TTK’da ağırlaştırılmış yetersayı ile alınabilecek kararlar ayrı ayrı maddelerde hüküm altına alınmıştı (Bkz. m. 549/1-b.2, m. 551/3, m. 520/2).

Şöyle ki, şirketin feshi 6762 sayılı TTK m. 549/1-b.2 hükmünde düzenlenmişti. Bu hükme göre, şirket sözleşmesinde aksi yönde bir hüküm yer almadıkça, esas sermayenin dörtte üçünü oluşturan ortakların vereceği kararlarla şirket feshedilmekteydi. TTK m. 621/1-ı hükmü ile şirketin feshi, önemli kararlar başlığı altında yer almıştır.

Yine, bir ortağın şirketten çıkarılması ise, 6762 sayılı TTK m. 551/3’te düzenlenmişti. Anılan hükme göre, esas sermayenin yarısından fazlasını oluşturan ortakların çoğunluğunun rızasıyla şirket, muhik sebepler nedeniyle bir ortağın şirketten çıkarılmasını mahkemeden talep edebilirdi. TTK m. 621/1-h hükmüne göre ise, haklı sebepler mevcutsa bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması önemli kararlardandır.

Diğer taraftan 6762 sayılı TTK m. 520/2 hükmüne göre, devrin pay defterine kaydedilebilmesi için ortaklardan en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olmasını şart koşmuştu. 6762 sayılı TTK m. 520/2’de ağırlaştırılmış yetersayı öngörülen esas sermaye payının devri, TTK m. 621’de önemli kararlar arasında sayılmamıştır. Bu nedenle TTK ’ya göre pay devrine onay vermek önemli kararlardan değildir. Dolayısıyla genel kurulun pay devrinin onayına ilişkin kararı, TTK m. 620’de düzenlenen olağan kararlar kapsamında değerlendirilecektir²⁰¹.

²⁰¹ Bkz. 2.2.1.3.3.

TTK m. 621/3 hükmünün 6762 sayılı TTK ile karşılaştırılması hususuna gelince, 6762 sayılı TTK'da, 6102 sayılı TTK m. 621/3 hükmüne benzer bir hüküm bulunmamaktadır. Daha önce de değindiğimiz gibi, TTK m. 621/3 hükmü, 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun ile eklenmiştir.

TTK m. 621 hükmünün İsviçre Borçlar Kanunu (İBK) ile karşılaştırılması konusunda şunlar söylenebilir. TTK m. 621/1 ve 2 hükmünün kaynağı İBK 808b hükmüdür. Bu hükümde, bizde de olduğu gibi, eski Kanunda dağınık olan önemli kararlar, tek madde altında toplanmıştır²⁰². İBK 808b hükmünde, on bir tane önemli karar öngörülmüştür. Daha önce de değindiğimiz gibi, TTK m. 621/1 hükmünde dokuz önemli karar düzenlenmiştir. İlk bakışta, İBK 808b hükmünde yer alan iki karar, TTK m. 621/1'de yer almıyormuş gibi görünebilir. Ancak İBK 808b ve TTK m. 621/1 arasında tek karar farklıdır. Zira TTK m. 621/1 hükmünde, aynı bentte (g bendinde) öngörülen müdürlerin ve ortakların bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına ilişkin genel kurulun kabulü hususu, İBK 808b hükmünde, ayrı iki bent (7 ve 8. bent) halinde düzenlenmiştir. Farklı olan husus ise, İBK'nın önemli karar olarak öngördüğü ve 4. bendinde düzenlediği pay devrine genel kurulun onay vermesi ve bu vesileyle ortağın oy hakkına haiz ortak olarak tanınması hususunun, TTK m. 621 hükmüne alınmamış olmasıdır. İBK'da, TTK m. 621/3 hükmüne benzer bir hüküm bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, limited şirket genel kurulunda ağırlaştırılmış yetersayı ile alınan kararlar esas itibariyle 6102 sayılı TTK m. 621 hükmü ile bir araya getirilmiş, 6762 sayılı TTK'da ağırlaştırılmış yetersayı öngörülen kararlara ek olarak diğer bazı kararlar (TTK m. 621/1-a, b, c, d, e, f, g) da bu hükümde sayılmış ve 6762 sayılı TTK m. 520/2 gereğince ağırlaştırılmış yetersayıya tabi bir karar olağan yetersayıya tabi tutulmuştur. Ayrıca yine 6102 sayılı TTK'nın münferit hükümlerinde ağırlaştırılmış yetersayıya tabi kararlar hükme bağlanmıştır²⁰³ (TTK m. 589/1; m. 603/1 ve m. 606/1, m. 548/1, m. 151/1-c, m. 173/2 ve m. 189/1-c).

Bu açıklamalardan sonra, TTK m. 621/1 ve 3 hükümlerinde yer alan yetersayıyı ve TTK'nın münferit hükümlerinde ağırlaştırılmış yetersayılara tabi tutulan genel kurul

²⁰² Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2839.

²⁰³ Bkz. 2.1.3.

kararlarının önemli karar olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceği sorununu ele alacağız.

2.1.1. TTK m. 621/1’de Yer Alan Önemli Kararlar İçin Öngörülen Yetersayı

TTK m. 621/1’de öngörülen ağırlaştırılmış yetersayı anlaşılır bir şekilde kaleme alınmamıştır. Daha önce de ifade edildiği gibi, TTK m. 621/1 hükmünde sayılan önemli kararlar temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir. Bu hükümde yer alan “oy hakkı bulunan esas sermaye” ve “temsil edilen oylar” ifadeleri öğretide eleştirilmiş ve tartışmalara yol açmıştır²⁰⁴.

Öncelikle “oy hakkı bulunan esas sermaye” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği belirlenmelidir. Öğretide “oy hakkı bulunan esas sermaye” ifadesinin karışıklığa yol açabileceği ileri sürülmüştür²⁰⁵. Zira, limited şirkette oy hakkından yoksun esas sermaye payı oluşturmak mümkün değildir²⁰⁶.

Yine bu ifadeyi anlaşılır kılmaya çalışan bir görüşe göre, oy hakkı bulunmayan esas sermaye ifadesi ile işaret edilenin oydan yoksun paylar olmadığı, esas sermaye payının miras, mal rejimi ve icra ile devri (TTK m. 596) hâllerinde genel kurulun onayına kadar paya bağlı hakların kullanılamaması durumu olduğu yönündedir²⁰⁷. Dolayısıyla bu

²⁰⁴ Yıldız, s. 231; Çoştan, “Nisap”, s. 67, dn. 14; Akbay, s. 218-219; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 533; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 354; Bilgili, Demirkapı, s. 674; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 483.

²⁰⁵ Yıldız, s. 231.

²⁰⁶ Yıldız, s. 231.

²⁰⁷ Çoştan, “Nisap”, s. 67, dn. 14. Çoştan, oy hakkı bulunan esas sermaye ifadesinin yol açtığı karışıklığın, TTK’nın limited şirketlere ilişkin hükümlerinde İsviçre hukukundan yararlanılması sebebiyle gerçekleştiğini ileri sürmüştür (Çoştan, “Nisap”, s. 67, dn. 14). Şöyle ki, TTK m. 621/1’de ve İBK m. 808b’de yetersayılar ile önemli karar olarak öngörülen durumlar, bir istisna dışında esas itibarıyla aynı şekilde düzenlenmiştir. İstisna oluşturan durum ise, genel kurulun payın devrine ilişkin onayı ve ortakları oy hakkına sahip ortak olarak tanınmasının da önemli karar olarak sayılmasıdır (İBK m. 808b). Bu hükmün TTK’ya alınmamasının nedeni ise limited şirket payının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin hüküm ve sonuçlarının, TTK’da ve İBK’da farklı biçimde düzenlenmiş olmasıdır (Çoştan, “Nisap”, s. 67, dn. 14). Gerçekten TTK m. 596’da söz konusu hallerde tüm hakların ve borçların genel kurulun onayı aranmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçeceği kabul edilmiştir. İBK’da ise oy hakkı ve bununla bağlantılı hakların kullanılabilmesi, genel kurulun payı iktisap eden kişiyi oy hakkına sahip ortak olarak tanınması şartına bağlanmıştır (m. 788/2).

görüŖe göre, paya bağlı hakların kullanılmadığı söz konusu hâller hesaplamada dikkate alınacak ve toplam esas sermayeden düşülecektir²⁰⁸.

Bizim de katıldığımız görüş ise, oy hakkı bulunan esas sermayenin tespitinde Ŗirketin iktisap etmesi sebebiyle oy hakkı donmuş olan payları²⁰⁹ (TTK m. 612/4), somut durumda oydan yoksunluk durumlarını²¹⁰ (TTK m. 619) ve Ŗirket sözleşmesinde yer alan oy hakkına ilişkin sınırlamaları²¹¹ (TTK m. 618/1, c.3) dikkate almak ve hesaba dahil etmemek gerektiği yönündedir. Yine öğretilerde isabetli Ŗekilde, bu üç duruma ek olarak Ŗirketler topluluğunda bir teŖebbüsün kanuni bildirim yükümlölüğüne uymaması (TTK m. 198/2, c.1) ve limited Ŗirketin bir sermaye Ŗirketinin paylarını iktisap edip karŖılıklı iŖtirak konumuna bilerek girmesi (TTK m. 201/1) durumlarında da tüm pay sahipliği haklarının donacağı ve bu nedenle bu payların da yetersayı hesaplanırken dikkate alınmayacağı ileri sürölmüŖtür²¹². Örneğin TTK m. 621/1-g hükmü gereğince, bağlılık yükümlölüğü ve rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin kararda oy hakkını kullanamayacağı belirtilen (TTK m. 619/3) ilgili ortağın esas sermaye payı da hesaplamada dikkate alınacak ve toplam esas sermayeden düşülecektir²¹³. Böylece örnekte olduğu gibi, oydan yoksun olan ortağın payı oy hakkı bulunan esas sermayenin tespitinde hesaba dahil edilmeyecektir.

İkinci olarak, TTK m. 620’de olağan kararlar için “toplantıda temsil edilen oylar” ifadesi yer alırken TTK m 621’de “temsil edilen oylar” ifadesi yer almaktadır. Bu durumda, önemli kararlar alınabilmesi için, o kararların alındığı genel kurul toplantısına katılan oyların mı yoksa esas sermayeye bağlı tüm oyların mı dikkate alınacağı sorunu gündeme gelmektedir. Öğretilerde haklı olarak bu hususta ilgili toplantıda temsil olunan oyların esas alınması gerektiği görüşü savunulmaktadır²¹⁴. Zira bu konuda Ŗirketteki

²⁰⁸ ÇoŖtan, “Nisap”, s. 67, dn. 14.

²⁰⁹ Akbay, s. 218-219; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 533; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 354; Bilgili, Demirkapı, s. 674.

²¹⁰ Akbay, s. 218-219; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 533; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 354; Bilgili, Demirkapı, s. 674.

²¹¹ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 533; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 354.

²¹² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 483.

²¹³ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 533.

²¹⁴ Yıldız, s. 230; Akbay, s. 219; ÇoŖtan, “Nisap”, s. 66, dn. 12; Bilgili, Demirkapı, s. 672.

mevcut oy haklarından veya oy haklarının tümünden hareket edilmemiştir²¹⁵. Bu nedenle ilgili toplantıda temsil olunan oylar esas alınmalıdır.

Üçüncü bir sorun ise, TTK m. 621/1'in TTK m. 589/1 hükmü ile oluşturduğu çelişkidir. Şöyle ki, şirket sözleşmesinin değişikliğine ilişkin yetersayı öngören TTK m. 589/1 hükmünde TTK m. 621 hükmünün saklı tutulduğu düzenlenmiştir. Bu nedenle, TTK m. 621/1 hükmünde düzenlenmiş olan ve şirket sözleşmesi değişikliği arz eden durumlarda, TTK m. 589/1 değil TTK m. 621/1 hükmünde düzenlenen yetersayı aranacaktır. İlk bakışta, TTK m. 621/1 hükmünün daha ağır bir yetersayı öngördüğü, en azından amaçlananın bu olduğu söylenebilir²¹⁶. Ancak, her zaman TTK m. 621/1, TTK m. 589 hükmünden daha ağır bir yetersayı içermez. Bazı durumlarda TTK m. 589 daha ağır bir yetersayı öngörebilir²¹⁷. Çünkü TTK m. 589/1 hükmünde esas sermayenin üçte ikisi ifadesi yer alırken, TTK m. 621/1'de temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu ifadesine yer verilmiştir. O hâlde TTK m. 589/1 hükmü, oy sayısını değil de esas sermaye oranını dikkate aldığından şirket sözleşmesi değişikliğinde ilişkin oylamalarda, oy hakkında imtiyazlar kullanılamayacaktır²¹⁸. Buna karşın, TTK m. 621/1 hükmünde temsil edilen oylar dikkate alındığı için önemli kararlar bakımından oy hakkında imtiyazların kullanılacağı söylenebilir²¹⁹. Dolayısıyla kanun koyucunun önemli gördüğü ve bu nedenle ayrıca düzenlediği bazı sözleşme değişiklikleri²²⁰, kanun koyucu tarafından önemli olarak nitelendirilmeyen şirket sözleşmesi değişikliklerinden daha az bir yetersayıyla gerçekleştirilebilecektir²²¹. Öğretide bu husus eleştirilmiş ve bu sorunun TTK m. 621'in yeni bir hüküm, TTK m. 589'un ise uyumlu olup olmayacağına bakılmaksızın 6762 sayılı TTK m. 513 hükmünden aynen alınması nedeniyle ortaya çıktığı ifade edilmiştir²²². Oysa bu hükme kaynaklık eden İsviçre hukukunda şirket sözleşmesi

²¹⁵ Çoştan, "Nisap", s. 66, dn. 12.

²¹⁶ Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 355.

²¹⁷ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 534; Çoştan, "Nisap", s. 69; Bilgili, Demirkapı, s. 671.

²¹⁸ Yıldız, s. 230; ayrıca bkz. 2.2.1.2.2.2.

²¹⁹ Akbay, s. 219; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 355.

²²⁰ İleride de görüleceği üzere, önemli kararlardan bazıları şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkindir. İşletme konusunun değiştirilmesi, esas sermayenin artırılması, oyda imtiyazlı esas sermaye payları öngörülmesi, esas sermaye paylarının devrinin zorlaştırılması, kolaylaştırılması veya yasaklanması, şirket merkezinin değiştirilmesi kararlarının tamamı şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin kararlardır.

²²¹ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 534; Çamoğlu, *Limited*, s. 149.

²²² Yıldız, s. 230; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 534-535.

değişikliğine ilişkin özel bir yetersayı öngörülmemiş ve eski düzenlemede yer alan yetersayıya ilişkin hüküm (2005 değişikliği öncesi İBK 784/2) son revizyon sırasında tamamen kaldırılmıştır²²³. Bu durumun açık bir çelişki ve hukuki güvenlik açısından tehlike oluşturduğu ifade edilmiştir²²⁴. Bu nedenle, TTK m. 589 hükmünde yer alan yetersayının kaldırılması veya TTK m. 621 hükmüyle çelişmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği haklı olarak savunulmuştur²²⁵.

Nitekim 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı'nın 11. maddesinde²²⁶ TTK m. 621/1'in "şirketteki toplam oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin salt çoğunluğunun bir arada bulunması" hâlinde karar alınabilmesi öngörülmüştür. TTK m. 621/1 ile bu taslakta yer alan düzenleme arasındaki fark temsil edilen oyların yerine şirketteki toplam oyların esas alınmasıdır. Öğretide bu değişiklik eleştirilmiştir. Zira bu değişiklik eski meseleleri çözmekte ve yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir²²⁷. Gerçekten de TTK m. 621/1 hükmüne göre alınacak kararlarda imtiyazlı oyların kullanılabilmesi, TTK m. 589/1 hükmüne göre alınacak kararlarda oyda imtiyazların etkisizleşmesi meselesine bu değişiklik ile çözüm getirilmemiştir²²⁸. Yine öğretide, taslağın bu şekilde kabul edilmesi durumunda TTK m. 621/1 hükmü ile TTK m. 620 hükümlerinde öngörülen yetersayı arasında büyük bir fark meydana geleceği, bu nedenle TTK m. 589 hükmünün tamamen kaldırılmasının daha uygun bir çözüm yolu olduğu savunulmuştur²²⁹.

Son olarak TTK m. 621/1'de öngörülen yetersayıların niteliğine gelince bir görüş, hükümde yer alan "*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin...*" ifadesinin karar yetersayısını, hükmün ikinci kısmında yer alan "*oy hakkı bulunan esas sermayenin*

²²³ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 535.

²²⁴ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 535; Çamoğlu, *Limited*, s. 149.

²²⁵ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 535; Çamoğlu, *Limited*, s. 149.

²²⁶ Kanun taslağı için bkz. (www.tobb.org.tr) (E.T. 06.05.2020).

²²⁷ Kırca, Gürel, s. 200, dn. 2; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 356.

²²⁸ Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 356.

²²⁹ İsmail Kırca ve Murat Gürel, "Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 200, dn. 2.

tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması...” ifadesinin ise toplantı yetersayısını işaret ettiğini ileri sürmüştür²³⁰.

Bu husustaki ikinci görüşe göre ise, TTK m. 621/1’de çifte yetersayı öngörülmüştür²³¹. Yani hükümde belirtilen iki ölçütün de sağlanması gerekir. Dolayısıyla önemli kararların alınabilmesi için temsil edilen oyların en az üçte ikisinin olumlu oyu ve bu oyların en azından oy hakkına sahip sermayenin tamamının salt çoğunluğunu temsil etmesi gerekir²³². Benzer şekilde Akbay ise, önemli kararlara ilişkin genel kurul

²³⁰ Ersin Çamoğlu, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, *Yaklaşım Dergisi*, Y. 2012, S. 239, s. 253, dn. 3; Çamoğlu, *Limited*, s. 149; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 482; Şener, *Limited*, s. 598. Y.11.HD.’nin, 02.10.2018 tarihli E.2018/3813, K.2018/5914 sayılı kararı şu şekildedir: “...6102 Sayılı ...’nın 621. maddesinin 1.d bendi uyarınca esas sermayenin artırılmasına dair genel kurul kararlarının temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği ve 2 ortaklı limited şirketlerde ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda esas sermayenin artırılmasına dair bir karar alınamayacak olmasına ve alınmış ise de yoklukla malul bulunmasına göre...oy hakkı bulunan sermayenin salt çoğunluğu ile alınan bir esas sermayenin artırılmasına dair bir karar bulunduğu söylenemeyeceğinden anılan kararın da yoklukla malul olduğu kuşkusuzdur” (www.kazanci.com.tr). Dolayısıyla Yargıtay, “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması...” ifadesinin toplantı yetersayısını işaret ettiğini belirtmiştir. Bu nedenle, Yargıtay’ın bu kararının bu görüş doğrultusunda olduğu söylenebilir.

²³¹ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 532- 533; Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2840; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 437, Bahtiyar’a göre, bu iki koşulun birlikte aranmasının nedeni, kanun koyucunun bu kararların alınmasında temsil edilen oyların üçte ikisini yeterli görmemesidir. Zira, oy hakkına imtiyaz tanınması durumunda, esas sermayenin çoğunluğunu oluşturmayan ortaklar karar alma gücüne sahip olabilirler (Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 437, dn. 773). İsviçre öğretisinde genel kurulda toplantı ve karar yetersayıları açısından, toplam payların temsili ve toplantıda temsil edilenler ayrımı yapılan yetersayılara çifte yetersayı (doppelhürde) denilmektedir (İBK’da çifte yetersayı öngörülen bir başka durum olan rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılmasını düzenleyen İBK m. 704 hükmü açısından bkz. Burak Adıgüzel, “Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2014, C. XVIII, S. 1, s. 27, dn. 109)

²³² Y.11.HD.’nin 10.06.2015 tarihli E.2015/2528, K.2015/8038 sayılı bir kararı şu şekildedir: “...limited şirketlerde müdürler hakkındaki rekabet yasağının TTK m 626. uyarınca genel kurul kararıyla kaldırılabilceği, bunun için genel kurulda m 621’de öngörülen karar nisabının aranacağı, buna göre; m 626 ‘da ki yasağın kaldırılabilmesi için (m. 621/1-g), toplantıda temsil edilen oyların en az 2/3 ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerektiği, somut uyuşmazlıkta; muhalif oyların toplamı düz olarak % 40 civarında, olumlu oylar ise %60 oranında olup, %66,6 oy çoğunluğunun kararın alınması için sağlanması gerektiği, toplantıda evet oyları belirtilen 2/3 karar nisabına ulaşmadığı için alınan rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin kararın sakat olduğu, davacı tarafın özel denetçi atanma talebinin reddine...” (www.kazanci.com.tr). Yine Y.13.HD.’nin, 10.10.2018 tarihli E.2018/171, K.2018/903 sayılı kararı şu şekildedir: “ortaklıktan çıkma yönündeki istinaf talebi açısından TTK’nın 621/1-h maddesi uyarınca bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması için temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınacak karar gerekli olduğundan ve dava dışı tarafların ortak oldukları şirket her iki tarafın % 50 paylı ortaklığında olup, bu yönde bir karar olmadığından bu talebin reddi doğrultusundaki mahkeme kararı ve gerekçesi yerinde olup, buna yönelik istinaf nedenleri de yerinde değildir” (www.kazanci.com.tr). Dolayısıyla, Yargıtay, önemli kararların alınması için toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerektiği görüşündedir. Bu nedenle, Yargıtay’ın bu kararlarının bu görüş doğrultusunda olduğu söylenebilir.

toplantısı yapabilmek için oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun temsil edilmesi, karar alabilmek için toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin teklif lehine oy kullanması ve bunların da yine oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğa ulaşması gerektiğini ileri sürmüştür²³³. Yine Akbay, TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayı için “çifte engel kuralı” ifadesini kullanmıştır²³⁴. Kanaatimizce TTK m. 621/1 hükmünde “çifte yetersayı” ya da diğer bir ifade ile “çifte engel kuralı” öngörülmüştür.

Buraya kadar anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere gerek öğretide gerekse Yargıtay kararlarında TTK m. 621/1 hükmü hakkında pek çok görüş ileri sürülmüştür. Bu tartışmaların önüne geçebilmek ve hükmü anlaşılır kılabilmek için hükmün yeniden düzenlenmesi gerekir. Öğretide isabetli şekilde hükmün; “*Aşağıdaki genel kurul kararları, oy hakkına sahip esas sermayenin salt çoğunluğunun hazır bulunduğu toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin olumlu oyuyla alınır. Bu oyların esas sermayenin yarısından fazlasını temsil etmesi şarttır*” şeklinde düzenlenmesinin, tartışmalara ve anlam karmaşasına engel olacağı ileri sürülmüştür²³⁵.

TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayının şirket sözleşmesi ile değiştirilmesinin mümkün olup olmayacağı hususuna gelince, TTK m. 621’in ikinci fıkrasında, Kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış yetersayı öngörülüyorsa, bu yetersayıyı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin ancak şirket sözleşmesinde düzenlenecek çoğunlukla kabul edilebileceği öngörülmüştür. O hâlde öncelikle, TTK m. 621/2’nin, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan önemli kararlar için öngörülen yetersayısının şirket sözleşmesi ile hangi yönde değiştirilmesine izin verdiğinin belirlenmesi gerekir.

Öncelikle, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayının şirket sözleşmesi ile ağırlaştırılabileceği söylenebilir²³⁶. Ancak yetersayılar artırılırken dengeli bir yaklaşım

²³³ Akbay, s. 218. Aynı görüş için bkz. Çoştan, “Nisap”, s. 67; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 353.

²³⁴ Akbay, s. 218.

²³⁵ Erdoğan **Moroğlu**, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 388.

²³⁶ Yıldız, s. 233; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 591; Tekinalp, *Yeni*, s. 411; Akbay, s. 238; Şener, *Limited*, s. 600. Karşı görüş için bkz. Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 852. Yazar, kanun koyucunun ağırlaştırılmış yetersayısını kanunda nasıl öngördüyse, ancak o şekilde şirket sözleşmesine

benimsenmelidir²³⁷. Zira TTK m. 621/1'in daha çok ağırlaştırılması, şirketi karar alamaz duruma getirebilir²³⁸.

Bu şekilde, şirket sözleşmesi ile daha da ağırlaştırılmış yetersayı öngörülmüşse, daha sonra bu yetersayıya ilişkin hükmün şirket sözleşmesinden hangi yetersayı ile kaldırılacağı hususuna dair TTK'da bir düzenleme mevcut değildir²³⁹. Öğretide bu hususa ilişkin TTK m. 621/2'de öngörülen esasın uygulanması gerektiği, yani bu yetersayılardan kaldırılması açısından en az şirket sözleşmesindeki yetersayılarla alınmış genel kurul kararının gerekli olduğu savunulmuştur²⁴⁰.

İkinci bir husus, önemli kararlar için öngörülen yetersayının şirket sözleşmesi ile hafifletilmesinin mümkün olup olmayacağıdır. TTK m. 621/2 hükmü ile bu yetersayının hafifletilmesine imkan tanınmadığının kabulü gerekir²⁴¹. Yani TTK'nın ağırlaştırılmış yetersayı olarak hükmettiği bir konuda yetersayı hafifletilemez²⁴². Bu çerçevede ağırlaştırılmış yetersayı hükümlerinin yarı emredici nitelikte olduğu söylenebilir²⁴³.

2.1.2. TTK m. 621/3'te Yer Alan Önemli Karar İçin Öngörülen Yetersayı

Daha önce de belirtildiği gibi, TTK m. 621/3 hükmünde, limited şirket ortağının şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine eklenebilmesine ilişkin sözleşme değişikliğine dair kararın şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların kabulü ile alınabileceği düzenlenmiştir.

TTK m. 621/3 hükmünde düzenlenen yetersayının, oy birliği aranan anonim şirketlere ilişkin TTK m. 421/2 hükmünde yer alan yetersayıya nazaran farklı olduğu anlaşılmaktadır. Belirtelim ki, anonim şirketlere ilişkin TTK m. 421/2 hükmünde bazı kararların “sermayenin tümünü oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliği” ile alınabileceği düzenlenmiştir. TTK m. 621/3 hükmünde ise, söz konusu

konulabileceğini, yani ne hafifletilebileceğini ne de artırılabilceğini ileri sürmüştür (Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 852).

²³⁷ Akbay, s. 238.

²³⁸ Akbay, s. 238.

²³⁹ Şener, *Limited*, s. 601.

²⁴⁰ Şener, *Limited*, s. 601.

²⁴¹ Yıldız, s. 233; Akbay, s. 239; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 852; Şener, *Limited*, s. 600.

²⁴² Yıldız, s. 233; Akbay, s. 239; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 852; Şener, *Limited*, s. 600.

²⁴³ Akbay, s. 239 ve dn. 690'da yer alan yazarlar.

kararın “şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların oy birliğiyle” alınabileceği hükme bağlanmıştır. TTK m. 621/3 hükmünde “şirket sermayesinin temsil edilmesi” kavramının yer alması ile, kanun koyucunun TTK m. 589/1, m. 620/1 ve m. 621/1 hükmüne benzer kavramlar içeren bir hüküm sevk ettiği söylenebilir. Zira TTK m. 589/1’de “esas sermayenin üçte ikisini temsil eden”, TTK m. 620/1’de “toplantıda temsil edilen” ve TTK m. 621/1’de “temsil edilen oyların” ifadeleri yer almaktadır. Böylece limited şirketlerde yetersayıların belirlenmesi açısından “temsil edilme” kavramından hareket edildiği görülmektedir²⁴⁴.

2.1.3. TTK’nın Limited Şirkete İlişkin Münferit Hükümlerinde Ağırlaştırılmış Yetersayılara Tabi Genel Kurul Kararlarının Niteliği

TTK’nın limited şirkete ilişkin farklı hükümlerinde de ağırlaştırılmış yetersayıya tabi tutulan genel kurul kararları düzenlenmiştir²⁴⁵. Bunlardan ilki, şirket sözleşmesi değişikliğidir. TTK m. 589/1, c. 1 hükmü, şirket sözleşmesinin esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebileceğini düzenlemiştir. Bu hükümde yer alan yetersayı hem toplantı hem de karar yetersayıdır²⁴⁶. TTK m. 589 hükmünde, TTK m. 621 hükmü saklı tutulmuştur. Zira daha önce de ifade edildiği üzere, saklı tutulan hükümde yer alan pek çok karar şirket sözleşmesi değişikliğidir. Bu kararlar, ilgili hükümde yer alan yetersayıyla alınır. TTK m. 621/1 hükmünde yer almayan şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin kararlar bakımından TTK m. 589/1, c. 1 hükmü uygulama alanı bulur.

İkincisi, ek ödeme (TTK m. 603/1, c. 1) ve yan edim yükümlülüklerine (TTK m. 606/1) ilişkin genel kurul kararıdır. Ek ödeme yükümlülüğü, şirketin faaliyetlerine devam edebilmesi için, ortaklara esas sermaye payının ödenmesi dışında ve belirli şartların gerçekleşmesi durumunda şirkete nakdi ödeme yapılmasını öngören bir yükümlülüktür²⁴⁷. Yan edim yükümlülüğü ise, sermaye koyma borcu ve ek ödeme yükümlülüğü dışında, şirkete işletme konusunun gerçekleşmesine yardım eden

²⁴⁴ Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 348.

²⁴⁵ Anonim şirketlere ilişkin TTK m. 421/2-3 hükmünde de ağırlaştırılmış yetersayı ile alınabilecek kararlar düzenlenmiştir. TTK m. 621 hükmünün de düzenlenişi açısından TTK m. 421 hükmüne benzediği söylenebilir.

²⁴⁶ Akbay, s. 233; Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 352.

²⁴⁷ Yıldız, s. 188; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 475; Şener, *Limited*, s. 405- 406.

yükümlülüklerdir. Bu yükümlülük, ek ödeme yükümlülüğünden farklı olarak, ortaklara nakdi ödeme yapma borcu yüklenmez²⁴⁸.

TTK m. 577/1-c ve d hükümlerine göre, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi, şekli ve kapsamı şirket sözleşmesinde düzenledikleri takdirde bağlayıcı olurlar. Bu durumda, şirket sözleşmesine ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerine dair bir hüküm konulması, bunlara ilişkin mevcut hükmün kapsamının genişletilmesi, daraltılması veya şekline ilişkin değişiklikler için şirket sözleşmesi değişikliği gerekir. Ancak bu hususta TTK m. 607/1 hükmünün göz ardı edilmemesi gerekir. Zira bu hükme göre, sonradan şirket sözleşmesini değiştirip, ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri düzenleyen veya var olan yükümlülükleri artıran genel kurul kararları, ancak ilgili tüm ortakların rızasıyla alınabilir. Bu nedenle, ortakların tümü için bu yükümlülükler öngörülüyorsa tümünün, sadece münferit ortaklar için bu yükümlülükler öngörülüyorsa, onların onayı gereklidir²⁴⁹. Dikkat edilirse, bu hükümde, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin azaltılması ve kaldırılması durumu düzenlenmemiştir. Bu durumlar, şirket sözleşmesi değişikliğidir. Bu nedenle, bu husus bakımından TTK m. 589/1, c.1 hükmündeki yetersayı dikkate alınmalıdır²⁵⁰.

Üçüncü karar ise tasfiyeden dönmeye ilişkin genel kurul kararıdır. TTK m. 643 hükmünün atfıyla, anonim şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 548 limited şirketlere de uygulanır. TTK m. 548/1, c. 1 hükmüne göre, limited şirket süre dolarsa veya genel kurul kararıyla sona ererse, ortaklar arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesine karar verebilir. Devam kararının şirket sermayesinin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir (TTK m. 548/1, c. 2). Şirket sözleşmesi ile bu yetersayı ağırlaştırılabilir (TTK m. 548/1, c. 3). Ancak bu yetersayı düşürülemez²⁵¹. Bu yetersayının ağırlaştırılması hususunda TTK m. 621/2 hükmü göz ardı edilmemelidir.

Ağırlaştırılmış yetersayıya tabi tutulan son karar ise, birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin genel kurul kararıdır. TTK m. 151/1-c hükmüne göre, bir limited

²⁴⁸ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 477; Şener, *Limited*, s. 406.

²⁴⁹ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 515; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 476; Şener, *Limited*, s. 408; Akbay, s. 235; Çoştan, “Nisap”, s. 70; Hasan **Karakılıç**, “Limited Ortaklıkta Ek Ödeme Yükümlülüğü”, *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2014, 4 (2), s. 141.

²⁵⁰ Akbay, s. 235.

²⁵¹ Şener, *Limited*, s. 1183.

şirkette birleşme kararı, kural olarak sermayenin dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla alınmalıdır. Birleşme kararı için aranan bu yetersayı bölünme (TTK m. 173/2) ve tür değiştirme (TTK m. 189/1-c) kararları bakımından da aranır. Birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararlarına dair yetersayı “ortak” kavramından hareket ettiği için, imtiyazlı oylar ve oy hakkına ilişkin sınırlamalar etkisizleşecektir²⁵².

Ayrıca, TTK m. 151/4 hükmüne göre, bir limited şirketin anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketi devralması durumunda, devralma sonucunda ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülüyorsa veya bunlar var olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oybirliğine gerek vardır. Bu hüküm ile ilgili olarak ek ödeme veya yan edim yükümlülüğün varlığında oybirliğinin mi yoksa sadece kendisine yükümlülük yüklenen ortakların kabulünün mü gerekli olduğu üzerinde durulmalıdır²⁵³. Bu hüküm TTK m. 607 hükmü ile birlikte ele alınmalıdır²⁵⁴. TTK m. 607 hükmüne göre, ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngören ya da mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları, ancak ilgili tüm ortakların onayıyla alınabilir. Dikkat edilirse TTK m. 151/4 hükmünde “bütün ortakların oybirliği” ifadesi yer aldığından, bu hüküm TTK m. 607 hükmüne göre daha ağır bir yetersayı öngörmüştür. Öğretide haklı olarak, TTK m. 151/4 hükmü ile TTK m. 607 hükmü arasında uyum sağlanması gerektiği ileri sürülmüştür²⁵⁵. Bu nedenle TTK m. 151/4 hükmündeki “*bütün ortakların oy birliği*” koşulunun, m. 607’ye uygun olarak, birleşme nedeniyle kendisine ek yüküm veya yan edim yükümü yüklenen “*ilgili ortağın onayı*” olarak yorumlanması amaca uygun gözükmektedir²⁵⁶. Bir başka deyişle “*bütün ortakların oybirliği*” koşulu, “*ilgili bütün ortakların oybirliği*” şeklinde yorumlanmalıdır²⁵⁷.

²⁵² Çoştan, “Nisap”, s. 71; Hülya Çoştan, *Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları*, 3. Baskı, Ankara 2013, s. 131-133.

²⁵³ Çoştan, “Nisap”, s. 72.

²⁵⁴ Çoştan, “Nisap”, s. 72. Dikkat edilirse, TTK m. 621 hükmü ile kıyaslandığında TTK m. 151/4 ile m. 607 hükümlerinde ortak sayısının esas alındığı anlaşılmaktadır. Oysa TTK m. 621, m. 620 ve m. 589 hükümlerinde temsil edilme kavramından hareket edilmektedir. Bu nedenle, TTK m. 151/4 ile m. 607 hükümlerinin ilgili genel kurul toplantısında temsil olunan oylar yerine tüm ortaklar esas alınarak belirlenmiş olması sebebiyle, limited şirket genel kurulu yetersayılarını düzenleyen genel hükümler ile uyumun bozulduğu görülmektedir (Çoştan, “Nisap”, s. 72).

²⁵⁵ Çoştan, “Nisap”, s. 72.

²⁵⁶ Aksi görüş için bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 717; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 461; Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 249. Aksi görüşte olan yazarlara göre, ek ödeme ve yan edim

Yukarıda yapılan açıklamalardan sonra, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi ve mevcut yükümlülüklerinin artırılması, tasfiyeden dönme, birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin genel kurul kararlarının önemli karar olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceği belirlenmelidir.

Öğretide genel olarak bu kararların önemli karar olup olmadığı yönünde bir görüş ileri sürülmemiştir. Ancak bu konuda temel kaynak olabilecek eserler incelendiğinde bu hususa ilişkin tartışmaya hiç girilmeden, bu kararların önemli kararlar başlığı altında değil ayrı başlık altında incelendiği görülmektedir. Örneğin bir yazar “özel yetersayılar” başlığı altında, “sözleşme değişiklikleri”, “önemli kararlar” ve “birleşme, bölünme ve tür değişikliğine ilişkin özel nisaplar” olarak ayrı başlıklar hâlinde incelemiştir²⁵⁸. Yine bir yazar da, şirket sözleşmesi değişikliği ile yan edim ve ek ödeme yükümlülükleriyle ilgili kararları “önemli durum” başlığı altında incelemiştir²⁵⁹.

Öncelikle “önemli kararlar” kavramının kapsamını belirledikten sonra bu tartışma üzerinde durabiliriz. Belirtelim ki, TTK m. 620 hükmünde öngörülen yetersaydan daha ağır yetersayı ile alınabilecek kararların önemli karar olduğu savunulabilir. Zira yukarıda da belirtildiği üzere, TTK m. 621/1’de düzenlenen yetersaydan daha ağır bir yetersayı öngören hükümler de vardır. TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayıya nazaran daha ağır bir yetersayı öngören hükümlerde yer alan kararların “önemsiz karar” statüsünde olması eleştiriye açıktır. Dolayısıyla önemli kararlar kavramının geniş yorumlanarak tüm ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararların önemli karar statüsünde olduğu düşünülebilir. Ancak her ne kadar bu gerekçeler ileri sürülebilirse de “önemli kararlar” kavramının geniş yorumlanmaması gerektiği düşüncesindeyiz. Zira “önemli kararlar” kavramı sadece TTK m. 621 hükmü kenar başlığında yer almış, TTK’nın başka hiçbir hükmünde yer almamıştır. Bu nedenle, lafzi yorum yapılarak ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan ve TTK m. 621 hükmü dışında kalan hükümlerin “önemli karar” olarak nitelendirilmemesi daha isabetli bir çözüm yolu olarak gözükmektedir.

yükümlülüğünün öngörülmesi ve bunlar mevcutsa genişletilmesi için bütün ortakların oybirliği gerekir.

²⁵⁷ Çoştan, “Nisap”, s. 72.

²⁵⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 150-151; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 484 vd.

²⁵⁹ Akbay, s. 233-235.

İkinci olarak, önemli kararların ağırlaştırılmış yetersayı ile değil de çifte yetersayı ile alınacak kararlar olarak nitelendirilebileceği de düşünülebilir. O hâlde, TTK m. 621/1 hükmünde dokuz bent halinde sayılan kararların önemli karar olduğu sonucuna varılabilir. Dikkat edilirse, TTK m. 621/3 hükmünde oy birliği ile alınabilecek bir karar yer almıştır. Bu yorum sonucunda TTK m. 621/3 hükmünde yer alan kararın önemli karar statüsünde olmadığı sonucuna varılabilir. Ancak daha önce de ifade edildiği gibi²⁶⁰, TTK m. 621 hükmü kenar başlığı metne dahil olduğundan (TTK m. 1534/1, c.1), TTK m. 621 hükmünde yer alan tüm kararlar önemli kararlardır.

Üçüncü olarak, önemli kararların sadece TTK m. 621 hükmünde düzenlenen kararlar olduğu savunulabilir. Zira TTK m. 621 hükmü dışında kalan ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlar TTK'nın münferit hükümlerinde düzenlenmiştir. Bizce “önemli kararlar” teknik bir ifade olarak algılanmalı ve kapsamı geniş tutulmamalıdır. Bu nedenle limited şirkette ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan tüm kararların değil, sadece TTK m. 621 hükmünde düzenlenen kararların önemli karar olarak nitelendirilmesi en isabetli sonuç olarak gözükmektedir²⁶¹. Bu nedenle, yukarıda sözü edilen (şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi ve mevcut yükümlülüklerinin artırılması, tasfiyeden dönme, birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin) kararlar, önemli karar statüsünde olmayıp ağırlaştırılmış yetersayıyla alınan kararlardır.

²⁶⁰ Bkz. 2.1.

²⁶¹ Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışının genel kurulun devredilemez yetkileri arasında düzenlenmesi gerektiği ve bu kararın da TTK m. 621 hükmünde yer alması hususunda bkz. Biçer, Hamamcıoğlu, “Limited”, s. 358. Ayrıca, anonim şirketlerde de bu karara ilişkin yetersayının ağırlaştırılmış bir yetersayı olmamasının eksiklik olduğu yönünde bkz. Levent Biçer ve Esra Hamamcıoğlu, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarla Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. 1, S. 1, s. 43.

2.2. TTK m. 621’de Önemli Karar Olarak Öngörülen Durumlar

2.2.1. TTK m. 621/1’de Önemli Karar Olarak Öngörülen Durumlar

2.2.1.1. İşletme Konusunun Değiştirilmesi

İşletme konusu, şirketin faaliyet alanını ifade eder²⁶². Limited şirketler, kanunen yasak olmayan²⁶³ her türlü konu için kurulabilir (TMK m. 54/3, TTK m. 573/3). Limited şirketin ticaret unvanında, şirketin işletme konusunun gösterilmesi zorunludur (TTK m. 43/1).

Daha önce de belirttiğimiz gibi, limited şirketin temel amacı, kâr etmek ve bunu ortaklar arasında paylaşmaktır²⁶⁴. Konu ise bu amacına ulaşmak için izlediği yoldur. Örnek vermek gerekirse, ticari malların ithalatı ve ihracatını yapan bir limited şirketin konusu, ticari malların ithalatı ve ihracatıdır. Amacı ise, ticari malların ithalatını ve ihracatını yaparak kazanç elde etmesidir.

İşletme konusu belirlenirken TBK (Türk Borçlar Kanunu) m. 26- 27’deki sınırlamalara dikkat edilmelidir. İşletme konusunun kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı ve imkansız olmaması gerekir. Ayrıca işletme konusunun gerçeğe uygun olması gerekir. Gerçekten TTK m. 32/3’e göre, tescil edilecek hususların, gerçeği tam olarak yansıtmaları, üçüncü kişilerde yanlış izlenim yaratacak nitelik taşımamaları gerekir. Yine işletme konusu, emredici hükümler ilkesine (TTK m. 579) aykırı olmamalıdır. Örnek vermek gerekirse, müdürlerin takdir yetkisini elinden alan bir işletme konusu TTK m. 579 hükmüne aykırıdır²⁶⁵.

İşletme konusu, ilk şirket sözleşmesinde kurucular, daha sonra sözleşme değişikliği suretiyle ortaklar tarafından belirlenir. İşletme konusunun hiç veya Kanunda belirtilen

²⁶² Sevilay **Uzunallı**, *Anonim Şirkette İşletme Konusu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 5; Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 674; Şehirali Çelik (Kırca/Manavgat), s. 58; Üçışık/ Çelik, s. 148. TTK’nın ilgili hükümlerinde (m. 43/1, m. 576/1-b, m. 587/1-c, m. 606/1 ve m. 621/1-a), şirketin faaliyet konusunu ifade etmek üzere, “şirket konusu” yerine, “işletme konusu” kavramı kullanılmıştır (Uzunallı, s. 6). Anonim veya limited şirketler işletmeye sahip olmak zorunda değildir. Kanunda bu kavramın kullanılmış olması nedeniyle, söz konusu şirketlerde, “işletme işletmek” zorunluluğu vardır denilemez (Bu hususta anonim şirketler için bkz. Uzunallı, s. 6).

²⁶³ Bkz. 1.1.

²⁶⁴ Bkz. 1.1.

²⁶⁵ Anonim şirketler için bu yönde bkz. Uzunallı, s. 171.

şekilde gösterilmemesi durumunda, TTK m. 353 hükmü (TTK m. 644/1-b hükmünün atfi nedeniyle) uygulanabilir²⁶⁶. Anılan hüküm gereğince, şirketin feshi istenebilir.

İşletme konusunun şirket sözleşmesinde gösterilmesinin pek çok işlevi vardır. Bunlardan ilki, işletme konusunun şirket sözleşmesinde belirlenmesi, şirketin yasak faaliyetinin²⁶⁷ tespiti açısından önem arz eder²⁶⁸. Ayrıca, üçüncü kişilerin, şirketin faaliyeti hakkında bilgi edinmesini sağlar²⁶⁹. Bu kişiler, şirket sözleşmesini inceleyerek, şirketin faaliyeti hakkında bilgi edinebilir. Bu hükümle, üçüncü kişilerin güvende tutulması amaçlanır. TTK m. 629/1'e göre, müdürlerin temsil yetkisinin kapsamına ilişkin anonim şirket hükümleri kıyasen limited şirketlere de uygulanacaktır. Bu nedenle TTK m. 371, limited şirketlerde müdürlerin temsil yetkisinin kapsamını belirlemek için uygulanacaktır. TTK m. 371/2'ye göre, *“temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar. Ancak, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda olduğu ispat edilirse söz konusu işlemler şirketi bağlamaz. Şirket esas sözleşmesinin ilân edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir”*. Öğretide bir görüşe göre, müdürlerin işletme konusu dışında üçüncü kişilerle işlem yapması halinde, üçüncü kişilerin bildiği ya da bilebilecek durumda olduğunun, şirketin işletme konusunun şirket sözleşmesinde belirtilmesi ile ispat edilebileceği ifade edilmiştir²⁷⁰. İkinci bir görüş ise haklı olarak, üçüncü kişinin kötünîyetinin, ancak bu kişinin işletme konusunu sicil dışındaki yollarla öğrenmiş olduğunun ispat edilmesi gerektiğini savunmuştur²⁷¹. Zira TTK m. 371/2, c. 3, üçüncü kişinin kötünîyetinin ispatı için işletme konusunun esas sözleşmede tescil ve ilanının yeterli sayılmadığını açıkça belirtmiştir.

²⁶⁶ TTK m. 644/1-b hükmüne göre, feshe ilişkin TTK m. 353 limited şirketler için de uygulama alanı bulur. TTK m. 353/1'e göre ise, *“şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklıların veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir.”*

²⁶⁷ Ahlaka aykırı bir faaliyete ilişkin işletme konusu butlanla sakattır. İşletme konusu ahlaka aykırı bir şirketin tescil talebinin reddedilmesi gerekir.

²⁶⁸ Uzunallı, s. 16.

²⁶⁹ Uzunallı, s. 19.

²⁷⁰ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 307.

²⁷¹ Burçak Yıldız, “Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği”, *Batider*, Y. 2011, C. XXVII, S. 3, s. 115.

Şirket sözleşmesinde, işletme konusunun belirlenmesinin en önemli işlevi, limited şirket ortaklarının korunmasıdır²⁷². Gerçekten de ortak, getirdiği sermayenin hangi alanda kullanılacağını ve kendisi açısından doğuracağı sonuçları bu sayede hesap edebilir²⁷³. Şirket sözleşmesinde işletme konusunun belirlenmesi ile şirketi temsile ve yönetmeye yetkili olanların iç ilişkideki yetkilerinin sınırı çizilir²⁷⁴. Bu kişiler, yetkilerini kullanırken çizilen sınıra uymak zorunda olup²⁷⁵, yapacakları işlemlerin işletme konusu kapsamında olup olmadığını değerlendirmek, işletme konusu dışındaki işlemleri açıkça yetkilendirilmedikçe yapmamakla yükümlü tutulmuşlardır²⁷⁶. Nitekim TTK m. 371/1 hükmünün gerekçesine göre temsil yetkisine sahip kişi olan müdür, bu yükümlülüğe uymayıp işletme konusu dışında işlem yaparsa, özen yükümlülüğünü ihlâl etmesi nedeniyle şirkete karşı sorumlu olur²⁷⁷.

Son olarak, işletme konusu, rekabet yasağının kapsamını belirleme hususunda yardımcı olur²⁷⁸. Rekabet yasağına tabi tutulmuş müdürler tarafından yapılan işlemlerin söz konusu yasağı ihlal edip etmediği, bu işin işletme konusunun kapsamına girip girmediğine göre belirlenmektedir²⁷⁹.

Aşağıda da inceleneceği üzere işletme konusu, kanunen öngörülen yetersayılar ile değiştirilebilir. Ancak şirketin amacının değiştirilebilmesi mümkün değildir²⁸⁰. Zira, ortağın şirketin kâr elde etmek ve bu kârı ortaklar arasında paylaşmak amacından doğan hakkı, vazgeçilemez nitelikte bir haktır²⁸¹.

Yukarıda da ifade edildiği gibi, limited şirket genel kurulunda alınan önemli kararlardan ilki, işletme konusunun değiştirilmesidir. İşletme konusunun değiştirilebilmesi, şirket sözleşmesi değişikliğini gerektirir. Zira işletme konusu şirket sözleşmesinin zorunlu unsurudur (TTK m. 576/1-b). Şirket sözleşmesini değiştirme yetkisi genel kurula aittir.

²⁷² Anonim şirketler için bkz. Uzunallı, s. 22.

²⁷³ Yıldırım, *Fesih*, s. 149.

²⁷⁴ Yıldız, “Ultra Vires”, s. 115.

²⁷⁵ Uzunallı, s. 22.

²⁷⁶ Yıldız, “Ultra Vires”, s. 115- 116.

²⁷⁷ Yıldız, “Ultra Vires”, s. 129.

²⁷⁸ Yıldız, “Ultra Vires”, s. 115; Yıldırım, s. 150. Anonim şirketler için bkz. Uzunallı, s. 25.

²⁷⁹ Yıldız, “Ultra Vires”, s. 115; Yıldırım, s. 150. Anonim şirketler için bkz. Uzunallı, s. 25.

²⁸⁰ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 118.

²⁸¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 684; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 354; Tekinalp, *Yeni*, s. 203; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1834.

Genel kurulun bu yetkisi devredilemez bir yetkidir (TTK m. 616/1-a). Şirket sözleşmesi değişikliği, müdürler tarafından tescil ve ilan ettirilir (TTK m. 589/2).

İşletme konusunun şirket sözleşmesi değişikliği yoluyla değiştirilmesinde uygulanacak yetersayılar anonim ve limited şirkette farklılaşmaktadır. TTK'da anonim şirketler için işletme konusunun tamamen değiştirilmesi ile işletme konusunun değiştirilmesi farklı yetersayılara tabi tutulmuştur. Anonim şirkette, şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi için, sermayenin en az yüzde %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin teklif lehine olumlu oy kullanmaları gerekir (TTK m. 421/3). İşletme konusunun değiştirilmesi için ise, ayrıca bir yetersayı belirlenmediğinden, şirket esas sözleşmesi değişikliği için aranan TTK m. 421/1'e uyulması gerekir²⁸². Kanun koyucu, anonim şirketler için öngördüğü işletme konusunun tamamen ya da kısmen değiştirilmesi ayrımını, limited şirketler açısından öngörmemiştir. Limited şirketlerde işletme konusunun tamamen ya da kısmen değiştirilmesinde aranacak yetersayı aynı olup bu yetersayı TTK m. 621/1-a gereğince hükümde öngörülen ağırlaştırılmış yetersayıdır²⁸³.

İşletme konusunun değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı, TTK m. 621 hükmü gereğince, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilir.

Genel kurulda alınan bu karara, bazı ortaklar olumlu oy vermeyebilir. İşletme konusunun değiştirilmesini istemeyen limited şirket ortakları, iptal davası açabilir. Ortaklar, genel kurulda alınan kararın kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına aykırı olması nedeniyle iptal davası açabilir (TTK m. 622- m. 445)²⁸⁴. Ortaklara tanınan

²⁸² TTK m. 421/1'e göre, "Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkrafta öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir."

²⁸³ Yargıtay bir kararında (Y.11.HD., T.19.12.2017, E.2016/5508, K.2017/7397) "şirketin işletme konusunun genişliği sebebiyle ruhsatın satılmasının TTK m. 621 anlamında bir işletme konusu değişikliğine yol açmayacağından esas sözleşme değişikliği gerektirmeyeceği, dolayısıyla ruhsatın satılmasına dair çoğunluk kararının TTK m. 620 hükmünde yer alan yetersayı ile alınabileceğini" belirtmiştir. Bu karar için bkz. (www.kazanci.com.tr).

²⁸⁴ İleride de ele alınacağı üzere, TTK m. 622 hükmüne göre, TTK'nın anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümleri, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır. TTK m. 445 hükmünde ise, 446 ncı maddede belirtilen kişilerin, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar

başka bir yol ise, ortakların paylarını devrederek şirketten ayrılabilmesidir²⁸⁵. Ancak aşağıda da ele alınacağı üzere, limited şirkette payın devri, anonim şirkete oranla daha zordur²⁸⁶. Limited şirkette, anonim şirketten farklı olarak payın devredilebilmesi için şirket genel kurulunun onayı gerekir (TTK m. 595/2). Hatta şirket sözleşmesiyle payın devrinin yasaklanması mümkündür (TTK m. 595/4). Bunun sebebi ise, ortakların kişiliğinin limited şirkette önemli bir rol oynamasıdır. Yine limited şirketten farklı olarak anonim şirkette, işletme konusunun tamamen değiştirilmesi halinde, bu karara olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahiplerinin pay devri kolaylaştırılmıştır (TTK m. 421/6). Söz konusu maddeye göre, alınan genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildirler. Limited şirket hükümlerinde, anonim şirket hükümleri arasında düzenlenen bu hükme atıf yapılmadığı gibi, benzer bir hüküm limited şirketlere ait hükümlerde yer almamaktadır.

Öğretide, *Yıldırım*, anılan hükmün amacının şirket işletme konusunun tamamen değişmesine engel olamayan ortağın, şirketle olan ilişkisinden kurtarılmasına olanak sağlamak olmasından hareketle, limited şirketler açısından da bu hükmün kıyasen uygulama alanı bulabileceği görüşündedir²⁸⁷. TTK m. 421/6 hükmünün limited şirket bakımından uygulanamayacağı görüşüne katılmaktayız²⁸⁸. Zira, kanun koyucu, limited şirketlerde, ortaklar arasında güçlü bir güven bağının olması nedeniyle pay devrini maksatlı bir şekilde zorlaştırmıştır. İşletme konusunun değişmesi nedeniyle pay devri üzerindeki kısıtlamaların kalkması durumunda, ortaklar arasındaki güven ilişkisi zedelenebilir, şirketin devamı zorlaşabilir. Ayrıca, limited şirkette anonim şirketten farklı olarak, aşağıda anlatılacağı üzere, ortaklara şirketten çıkma hakkı tanınmıştır²⁸⁹. Dolayısıyla, işletme konusunun değişmesine olumlu yaklaşmayan ortak, şirketten

tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabileceğini düzenlenmiştir (Bkz. 3.3.).

²⁸⁵ Anonim şirketler için bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 156- 158.

²⁸⁶ Bkz. 2.2.1.3.

²⁸⁷ Yıldırım, *Fesih*, s. 155- 156, dn. 92.

²⁸⁸ Burak Adıgüzel ve Özlem İlbasmış Hızlısoy, “Limited Şirkette Haklı Sebep ve Haklı Sebep Çıkma Davaları Arasındaki İlişki”, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç’a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 192- 193.

²⁸⁹ Adıgüzel, İlbasmış Hızlısoy, s. 193.

ayrılabilir (TTK m. 638/2). Bu nedenle, TTK m. 421/6'nın limited şirket bakımından uygulanmasına ihtiyaç yoktur.

Kanun ile ortaklar için öngörülen başka bir yol, şirketten çıkmadır (TTK m. 638/2). Söz konusu düzenlemeye göre, haklı sebeplerin varlığı halinde her ortak, şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir. Haklı sebep, ortağın şirkette kalmasının kendisinden beklenemeyeceği sebeptir²⁹⁰. İşletme konusunun değiştirilmesi, çıkma bakımından haklı sebep teşkil edebilir²⁹¹. Zira, alınan karar ile şirketin yapısı değiştirilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile ortağın şirkette kalması kendisinden beklenemeyebilir. Ortak, ayrıca çıkmaya katılmayı da talep edebilir (TTK m. 639/1). Ortaklardan biri, şirketten çıkmak isterse veya haklı sebep nedeniyle çıkma davası açarsa, müdürler gecikmeksizin bu durumdan diğer ortakları haberdar ederler (TTK m. 639/1). Çıkma bildirimini alan ortak, çıkma hakkını kullanabilir (TTK m. 639/2).

Ayrıca, haklı sebeplerin mevcut olması durumunda, her ortak mahkemeden şirketin feshini isteyebilir. Önemle belirtmek gerekir ki, ortağın zarar görmesine yol açan işletme konusu değişikliğinin haklı sebep oluşturacağı açıktır²⁹². Ayrıca, işletme konusunun değişmesi nedeniyle ortakların zarara uğrayacak menfaatleri, şahsi nitelikte olmayan, şirketler hukukuna ilişkin menfaatleridir²⁹³. Bu nedenle, ortağın siyasi veya dini düşüncesine aykırı olan işletme konusu değişikliğinin haklı sebep teşkil etmeyeceği söylenebilir²⁹⁴.

İşletme konusunun genel kurulda gerekli yetersayılar sağlanamaması nedeniyle değiştirilememesi halinde konunun fiilen değiştirilmesi veya şirkette sürekli işletme konusuna aykırı işlemlerde bulunulması da haklı sebep oluşturabilir²⁹⁵. Yine, fiilen değiştirilen yeni konunun, ortak için şirketle olan bağımlı çekilmez hale getirmesi durumunda da haklı sebep vardır²⁹⁶.

²⁹⁰ Şener, *Limited*, s. 887.

²⁹¹ Şener, *Limited*, s. 887.

²⁹² Yıldırım, *Fesih*, s. 156- 157; Anonim şirketler için bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 159.

²⁹³ Anonim şirketler için bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 161.

²⁹⁴ Anonim şirketler için bkz. Şahin, s. 265; İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 161.

²⁹⁵ Anonim şirketler için bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 163.

²⁹⁶ Yıldırım, *Fesih*, s. 159; Anonim şirketler için bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 163. *İlbasmış Hızlısoy*'a göre, bir şirketin kafeterya işletmek olan konusunun fiilen değiştirilerek kumarhane

2.2.1.2. Oyda İmtiyazlı Esas Sermaye Paylarının Öngörülmesi

2.2.1.2.1. Genel Olarak

TTK m. 621/1 hükmüne göre, önemli kararlardan bir diğeri, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesidir. Oyda imtiyaz, şirket kurulurken şirket sözleşmesiyle belirlenebileceği gibi, sonradan şirket sözleşmesine hüküm koymak suretiyle de düzenlenebilir. Oyda imtiyaz varsa, şirket sözleşmesinde gösterilmesi zorunludur (TTK m. 576/1- c). Sonradan oyda imtiyaz tanınması, şirket sözleşmesi değişikliği ile olur²⁹⁷. Oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesinin önemli kararlar arasında sayılmasının temel nedeni olarak, sermayeye katılım oranına dayalı güç dengesinin bozulmasından olumsuz etkilenecek ortakların korunması gösterilebilir²⁹⁸.

TTK'nın limited şirketlerde imtiyazlı esas sermaye payına ilişkin hükümleri m. 576/1- c ve m. 618 hükmüdür. Bu hükümler dışında, oluşturulabilecek imtiyazlara, oluşturulan imtiyazların hüküm ve sonuçlarına ve imtiyazların korunmasına ilişkin olarak herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle, imtiyazlı paylarla ilgili anonim şirkete ilişkin hükümlerin, kıyasen ve uygun düştüğü ölçüde limited şirkete uygulanabileceği söylenebilir²⁹⁹.

2.2.1.2.2. Oy Hakkı

Ortağa tanınan katılma haklarından olan oy hakkının, diğer haklara göre daha fazla önem taşıdığı söylenebilir³⁰⁰. Zira daha önce de ifade edildiği üzere³⁰¹, yönetim ve

işletmeye dönüştürülmesinde, şirkette kâr elde edilse bile, ortak için çekilmez bir durum oluşturması nedeniyle şirketin haklı sebeple feshi istenebilir, s. 163.

²⁹⁷ Anonim şirketlerde ihraç, dönüştürme, payların bölünmesi ve esas sermayenin azaltılması ve eş zamanlı olarak yeniden artırılması yoluyla esas sözleşme değişikliği suretiyle oy hakkında imtiyazlı payların oluşturulacağı yönünde bkz. Bilge **Aytuğar**, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 245 vd.

²⁹⁸ Akbay, s. 221.

²⁹⁹ Şener, *Limited*, s. 192- 193.

³⁰⁰ Ömer **Teoman**, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1983, s. 2- 3; Çeker, s. 5; Hakan **Bilgeç**, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, Turhan Kitabevi, Ankara 2017, s. 2; Aytuğar, s. 7- 8; Eriş, Gönen, "Ayrıcalıklı Pay Senetleri (II)", *Yargıtay Dergisi*, Y. 1980, C. 6, S. 1- 2, s. 195- 217, s. 200; Kendigelen, oy hakkını pay sahibinin kişisel haklarının "merkez"i olarak nitelendirmiştir. Bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 40.

³⁰¹ Bkz. 1.2.2.

temsil görevleri, ortaklar tarafından değil, tüzel kişiliğin bir sonucu olarak organlar aracılığıyla yerine getirilir³⁰². Ortakların şirketin işleyişine ve gidişatına yönelik müdahalesi ise, oy hakkı ile olur³⁰³. Ortaklar oy haklarını kullanmak suretiyle, şirkette alınan kararlara katılarak, şirketin yönetiminde ve temsilinde söz sahibi olacak kişileri belirleyebilmektedirler. Genel kurulda tartışmalarda söz alma, görüş açıklama, ilgili organlara soru yöneltme, bilgi edinme ve alınan kararların iptaline ilişkin dava açma gibi haklar ise, ortağın oy hakkına işlerlik kazandırması amacıyla tanınmış haklardır³⁰⁴.

Oy hakkı, TTK'da tanımlanmamıştır. Ancak öğretilerde, oy hakkının birçok tanımı yapılmıştır³⁰⁵. Yukarıdaki açıklamalar ışığında oy hakkını, ortağa ortak sıfatı dolayısıyla tanınan, şirketin yönetiminde ve temsilinde dolaylı şekilde etkide bulunma imkanı veren hak olarak tanımlayabiliriz.

Limited şirkette oy hakkına ilişkin temel düzenlemeler, TTK'nın m. 618 vd. hükümlerinde yer almaktadır. Ancak bu hükümlerde oy hakkının ne zaman doğacağına dair herhangi bir belirleme bulunmamaktadır. TTK m. 585 hükmü, 7099 Sayılı Kanun m. 25 hükmü ile değiştirilmeden önce, esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi konusunda, anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağını düzenlemişti. Bu nedenle, limited şirkette esas sermaye payının itibari değerinin en az yüzde yirmi beşinin ödenmiş olması gerektiği (TTK m. 344) ve oy hakkının doğması için asgari miktar ödemesini şart koşan m. 435 hükmünün kıyasen limited şirkette oy hakkının doğumu konusunda da uygulanması gerektiği sonucuna varılmaktaydı³⁰⁶. Ancak 7099 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile TTK m. 585'e eklenen cümleye göre, nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin asgari yüzde yirmibeşinin tescilden önce ödenmesi şartı limited şirketler açısından uygulanmaz. Öğretilerde haklı olarak yapılan bu değişiklik ile ilgili hükmün sadece esas sermayenin ödenmesi ile alakalı bir hüküm

³⁰² Teoman, s. 2.

³⁰³ Teoman, s. 2; Bilgeç, s. 3.

³⁰⁴ Teoman, s. 2.

³⁰⁵ Bunlardan bazıları için bkz. Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, 12. Bası, İstanbul 2010, s. 959; Teoman, s. 3; Çeker, s. 7; Asuman **Turanboy**, "Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekalet", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 1996, C. XLV, S. 1 – 4, s. 427; Çeker, s. 7; Bilgeç, s. 4; Ali **Pahlı**, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Oyun Hukuki Niteliği", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 67, S. 1- 2, s. 173.

³⁰⁶ Şener, *Limited*, s. 582; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 507; Hasan **Pulaşlı**, "“Sermayesiz” Sermaye Şirketi İle Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler", *Batider*, Y. 2018, C. 34, S. 2, s. 14.

olması ve oy hakkının doğumuna ilişkin bir hüküm olmaması nedeniyle, anonim şirkete dair TTK m. 435 hükmünün, limited şirkette oy hakkının doğumuna uygulanabileceği ileri sürülmüştür³⁰⁷. Bu açıklamalar ışığında, limited şirkette oy hakkının, payın kanunen veya şirket sözleşmesiyle belirlenen en az miktarının ödenmesiyle doğacağı söylenebilir (TTK m. 435)

TTK m. 618/1'e göre, "*Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanır. Şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmibeş Türk Lirası bir oy hakkı verir. Ancak, şirket sözleşmesi ile birden fazla paya*³⁰⁸ *sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. Ortak, en az bir oy hakkını haizdir. Şirket sözleşmesinde açıkça düzenlenmişse yazılı oy da verilebilir*". Söz konusu hükümde, oy hakkının kural olarak itibarî değere göre hesaplanması kuralı öngörülmüştür. Bununla birlikte tüm ortakların en az bir oy hakkına sahip olması kaydıyla, birden fazla paya sahip ortak veya ortakların oy hakkının sınırlandırılmasına cevaz verilmiştir.

Anonim şirkette ise, oy hakkının belirlenmesi ve sınırlanması TTK m. 434/2 hükmünde düzenlenmiştir³⁰⁹. Bu hüküm ile TTK m. 618/1-c. 3 ve 4 hükmü benzerlik göstermektedir. Öğretide bu benzerlik eleştirilmektedir³¹⁰. Zira, anonim şirkette kural olarak her pay bir oy hakkı tanıdığı için oy hakkını sınırlamada pay sahibinin sahip olduğu pay sayısı dikkate alınabilir. Ancak limited şirkette esas sermaye payının itibari değerinin yirmibeş TL'den fazla olması durumunda birden çok oy hakkı verebilmesi muhtemel olduğu için ortağın oy hakkının sınırlanması için birden fazla esas sermaye payına sahip olmasına da ihtiyaç yoktur³¹¹.

³⁰⁷ Pulaşlı, "Sermayesiz", s. 14; Hakan **Demirbay**, *Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı Paylar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 45.

³⁰⁸ Limited şirkette teknik terimin "esas sermaye payı" olması nedeniyle "pay" kavramının kullanılmasının uygun olmadığı yönünde bkz. Abuzer **Kendigelen**, *Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 527.

³⁰⁹ Hükme göre, "*Her pay sahibi sadece bir paya sahip olsa da en az bir oy hakkını haizdir. Şu kadar ki, birden fazla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısı esas sözleşmeyle sınırlandırılabilir*".

³¹⁰ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 528.

³¹¹ Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 528; Çoştan, "İmtiyaz", s. 81, dn. 5.

2.2.1.2.2.1. İmtiyaz

İmtiyaz kelimesi, Arapça kökenli bir kelime olup, başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık anlamlarına gelmektedir³¹². TTK m. 478/2 hükmünde imtiyazın kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkı olduğu belirtilmiştir. Anılan hükümde, “...kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda” denilmek suretiyle, imtiyazın tanınabileceği haklar örnek olarak sayılmıştır. Bu nedenle, hükümde geçen haklardan başka haklar üzerinde imtiyaz tanınabilir³¹³. Örneğin, intifa senetlerini almada öncelik tanınması veya şirket tesislerinden esas sermaye payının itibarî değerine göre daha fazla oranda yararlanma hakkı gibi değişik konularda imtiyaz tanınabilir³¹⁴. İnceleme konumuzu oluşturan husus ise, oy hakkında imtiyazlı esas sermaye payıdır.

2.2.1.2.2.2. Oy Hakkında İmtiyazlı Esas Sermaye Payı

2.2.1.2.2.2.1. Genel Olarak

TTK m. 618/2, c. 1 hükmüne göre, “*Şirket sözleşmesi oy hakkını, itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirleyebilir.*” Bu düzenleme ile limited şirkette oy hakkında imtiyazın, anonim şirketin aksine payların itibarî değerlerini farklılaştırmak suretiyle oluşturulabileceği kabul edilmiştir³¹⁵. Yani, limited şirkette oy hakkında imtiyaz tanınması, farklı itibarî değerdeki paylara, eşit sayıda oy hakkı tanınması yoluyla olur. Anonim şirkette ise, oy hakkında imtiyaz tanınması, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilmesi ile olur (TTK m. 479/1). Aynı zamanda TTK m. 479/1 hükmünün gerekçesinde, farklı itibarî değerdeki paylara eşit oy hakkı verilerek imtiyazlı oy yaratılamayacağı kesin bir dille belirtilmiştir.

Örnek vermek gerekirse, bir limited şirkette 25 TL itibari değerli bir esas sermaye payına bir oy ve 50 TL itibari değerli bir esas sermaye payına bir oy verildiğinde, 25 TL itibari değerli esas sermaye payı lehine imtiyaz tanınmış olur³¹⁶. Ancak anonim şirkette

³¹² Bkz. TDK, <https://sozluk.gov.tr>, (E.T. 04.12.2019).

³¹³ Şener, *Limited*, s. 193.

³¹⁴ Şener, *Limited*, s. 193- 194.

³¹⁵ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2806; Coştan, “İmtiyaz”, s. 83.

³¹⁶ Benzer örnek için bkz. Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 440.

tam tersi bir durum söz konusudur. Örneğin, bir anonim şirkette, A ve B grubu esas sermaye paylarının itibari değeri 10 TL olsun. A grubu esas sermaye paylarına 1 oy hakkı, B grubu esas sermaye paylarına da 3 oy hakkı tanınmışsa, B grubu payları A grubu paylarına nazaran imtiyazlıdır³¹⁷.

Limited şirkette en küçük esas sermaye payının itibarî değeri, diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamının onda birinden az olamaz³¹⁸ (TTK m. 618/2). Esas sermaye payının itibarî değeri ise en az 25 TL olarak öngörülebilir (TTK m. 583/1). Bu hususta, hesaplama yapılırken itibari değeri düşük olan esas sermaye payının dışındaki tüm esas sermaye paylarının itibari değerlerinin toplamının hesaba katılması gerektiğine dikkat edilmelidir³¹⁹. Bu hususta şöyle bir örnek verilebilir. 3 ortaklı bir limited şirkette ortaklardan A'nın esas sermaye payının itibari değeri 50 TL olsun. B ve C'nin esas sermaye payının itibari değeri sırasıyla 100 ve 125 TL olsun. A'nın dışındakilerin esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamı 225 TL olur. 225 TL'nin onda biri (22.5 TL) 50 TL'den az olduğu için bu limited şirkette kanuna uygun bir imtiyaz tanınmış olur³²⁰. Anonim şirketlerde ise, bir paya en fazla 15 oy hakkı tanınabilir (TTK m. 479/2).

Görüldüğü gibi, anonim ve limited şirketlerde oy hakkında imtiyaz tanınması farklı esaslara dayanmaktadır³²¹. Öğretide, bu nedenle, farklı esaslara dayanan, TTK m. 479/1

³¹⁷ Benzer örnek için bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 86.

³¹⁸ TTK m. 618/2 hükmünün mehzazı İBK m. 806/2'de "diğer esas sermaye paylarının toplamı" gibi bir ifade yer almamakta, "diğer esas sermaye payları" ifadesi kullanılmaktadır. Bu nedenle burada TTK bakımından bir çeviri hatasından bahsetmek mümkündür (Akbay, s. 182; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 529).

³¹⁹ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 440.

³²⁰ Benzer örnekler için bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 577; Çamoğlu, *Limited*, s. 140.

³²¹ Oy hakkında imtiyaz tanınması üç yöntem ile olur. Bunlar; "açık imtiyaz yöntemi", "kapalı(gizli) imtiyaz yöntemi" ve "değişken oy hakkı sağlayan imtiyaz yöntemi" dir (Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, Beta Yayınevi, İstanbul 1999, s. 100; Bilgeç, s. 68 vd.; Murat **Besen**, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 64; Gamze **Turan**, "Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz", *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2007, S. 4, s. 131). Açık imtiyaz yöntemi, aynı itibarî değerlere sahip paylara farklı sayıda oy hakkı tanınmasıdır (Kendigelen, *Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, s. 100; Bilgeç, s. 68; Besen, s. 65; Turan, s. 131-132). Kapalı imtiyaz yöntemi, farklı itibarî değerlere sahip paylara aynı sayıda oy hakkı tanınmasıdır (Kendigelen, *Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, s. 100; Bilgeç, s. 68; Besen, s. 65; Turan, s. 132). Değişken oy hakkı sağlayan imtiyaz yönteminde ise, payın sahip olacağı oy sayısı değil, payın şirketteki toplam oy sayılarının kaçına sahip olacağı belirtilir (Kendigelen, *Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, s. 105; Bilgeç, s. 68; Levent Biçer, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları*, Yetkin Yayınları Ankara 2019, s. 227; Besen, s. 65- 66; Turan, s. 131). Bu açıklamalar ışığında, TTK'da, anonim şirkette açık imtiyaz yönteminin (Bilgeç, s. 69; Besen, s. 66; Turan, s. 131; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, s. 550; Üçışık, Çelik, s. 308;

(eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı) ile TTK m. 618/2’de (itibari değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı) yer alan düzenlemelerin her ikisinin de “oyda imtiyazlı pay” olarak nitelendirilmesi eleştirilmektedir³²².

2.2.1.2.2.2.2. İmtiyazlı Oyların Kullanılmadığı Durumlar

Oyda imtiyazın kullanılmayacağı durumlar, TTK m. 618/3 hükmünde belirtilmiştir. Söz konusu hükümde, oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmünün denetçilerin seçimi, şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi ve sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi hallerinde uygulanmayacağı düzenlenmiştir. TTK m. 479/3 hükmünde anonim şirketlerde esas sözleşme değişikliği (a bendi) ile ibra ve sorumluluk davası açılması (c bendi) hâllerinde oyda imtiyazın kullanılmayacağı düzenlenmiştir³²³. Dikkat edilirse, oyda imtiyazın kalkacağı haller bakımından anonim ve limited şirketler arasında farklılıklar mevcuttur.

Öncelikle anonim şirketlerden farklı olarak limited şirketlerde, denetçi ve özel denetçi seçiminde imtiyazın kullanılmaması öngörülmüştür. TTK m. 635/1 hükmü uyarınca, denetçiye ve özel denetime ilişkin anonim şirket hükümleri kıyasen limited şirketlere de uygulanır. TTK m. 438/2 ve m. 439 hükümleri uyarınca özel denetçinin mahkeme tarafından atanması gerekir. Bu nedenle, TTK m. 618/3-b hükmü, özel denetçi isteminin görüşüldüğü genel kurul toplantısında uygulanabilir³²⁴.

Yine TTK m. 618/3’te, m. 479’dan farklı olarak ibra sayılmamıştır. Dolayısıyla, limited şirkette, müdürlerin ibra yoluyla sorumluluğunun kalkmasına ilişkin genel kurul toplantısında ortaklar, imtiyazlı oylarını kullanabilirler. Öğretide, aynı amacı düzenleyen hükümler arasında böyle bir farklılık öngörülmesi eleştirilmiştir³²⁵.

Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 505; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 556); limited şirkette ise kapalı imtiyaz yönteminin (TTK m. 618/2) benimsenmiş olduğu anlaşılmaktadır.

³²² Çoştan, “İmtiyaz”, s. 83.

³²³ 6335 sayılı Kanun ile TTK m. 479/3-b hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. Söz konusu bentte “işlem denetçilerinin seçimi” ifadesi yer almaktaydı.

³²⁴ Kendigelen, s. 467, dn. 76; Çoştan, “İmtiyaz”, s. 83.

³²⁵ Kendigelen, s. 468; Çoştan, “İmtiyaz”, s. 83.

Nihayet, anonim şirketlerde, limited şirketlerden farklı olarak, esas sözleşmenin değiştirilmesi durumunda oyda imtiyazın kullanılmayacağı düzenlenmiştir³²⁶. Bu nedenle, limited şirket sözleşmesi değişikliğinde imtiyazlı oyların dikkate alınması gerektiği söylenebilir. Ancak limited şirkette, şirket sözleşmesi değişikliği oylara değil, sermayeye göre belirlenir. Çünkü limited şirket sözleşmesi, sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir (TTK m. 589). Dolayısıyla TTK m. 618/3'te, şirket sözleşmesi değişikliğinin yer almasına ihtiyaç olmadığı düşünülebilir³²⁷. Ancak, bu gerekçenin, TTK m. 621/1 uyarınca yapılacak sözleşme değişiklikleri için de geçerli olup olmayacağı belirlenmelidir. Zira, TTK m. 621'de yer alan önemli kararları alabilmek için genel kurulun temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun onayı gerekir. Daha önce de ifade edildiği üzere³²⁸, bu hükümde temsil edilen oylar dikkate alındığı için önemli kararlar bakımından oy hakkında imtiyazların kullanılacağı söylenebilir³²⁹. Bu nedenle, şirket sözleşmesi değişikliğine yol açan önemli kararların alınmasına ilişkin genel kurul toplantısında, imtiyazlı oyların dikkate alınması gerekir³³⁰.

2.2.1.3. Esas Sermaye Paylarının Devrinin Sınırlandırılması, Yasaklanması ya da Kolaylaştırılması

2.2.1.3.1. Genel Olarak

TTK m. 621/1 hükmü uyarınca önemli kararlardan üçüncüsü, esas sermaye payının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılmasıdır. Kural olarak esas sermaye payı, ortaklar tarafından diğer bir ortağa veya bir üçüncü kişiye devredilebilir (TTK m. 593). Pay devri, başka payı yoksa devreden açısından şirketten çıkma, şirkette payı yoksa devralan açısından ortak sıfatını kazanma anlamı taşır³³¹.

³²⁶ İmtiyazlı oyların anonim şirketin esas sözleşmesi değişikliğinde dikkate alınmayacağı kuralı, Alman ve İsviçre hukukunda bulunmaz. Bu hüküm, Türk hukukuna özgü olmakla birlikte, 6762 sayılı TTK m. 387'de de yer almaktaydı. Bkz. Yıldız, s. 230- 231.

³²⁷ Kendigelen, s. 468; Çoştan, "İmtiyaz", s. 84.

³²⁸ Bkz. 2.1.1.

³²⁹ Akbay, s. 219; Biçer, Hamamcıoğlu, "Limited", s. 355.

³³⁰ Öğretide, oy hakkındaki imtiyazın limited şirket sözleşmesi değişikliğinde dikkate alınmayacağının TTK m. 618/3'te yer alması gerektiği savunulmaktadır (Bkz. Yıldız, s. 231).

³³¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 408.

Daha önce de belirttiğimiz gibi³³², limited şirketlerde payın devri, anonim şirketlerdekine oranla zorlaştırılmıştır. Esas sermaye payı kanunen bağlamalıdır³³³. Bu bağlam, TTK m. 612/2’de öngörülen şirketin kendi esas sermaye paylarını iktisabı hallerinde uygulanmaz (TTK m. 593/1). Diğer taraftan, şirket sözleşmesiyle payın devri yasaklanabilir (TTK m. 595/4) veya sınırlandırılabilir yahut kolaylaştırılabilir. Payın devrine ilişkin hükümler, şirket sözleşmesinde kuruluşta öngörülebileceği gibi, daha sonra şirket sözleşmesi değişikliği suretiyle de getirilebilir. Devrin şirket sözleşmesine konulacak bir hükümlerle sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayının sağlanmasına bağlıdır³³⁴.

2.2.1.3.2. Devrin Şirkete Bildirilmesi

TTK m. 595 hükmünde açık bir şekilde pay devrinin şirkete bildirilmesinden söz edilmemiştir. Ancak TTK m. 595/7 hükmü³³⁵, onay için şirkete başvurudan bahsetmiştir. Devir şirkete bildirilmezse genel kurul toplanamaz ve onay kararı alamaz³³⁶. Bu nedenle, şirkete bildirim, pay devrine ilişkin doğal bir şarttır³³⁷. Genel kurulun onayına gerek olmadığı durumda dahi, şirkete bildirim yapılmalıdır (TTK m. 595/2). Zira, pay defterine kayıt için de bildirim gereklidir³³⁸. Bildirimin şekli hususunda Kanunda bir hüküm yer almamaktadır. Ancak TTK m. 595/7 hükmüne göre, bildirim, üç aylık sürenin başlaması bakımından büyük bir önem arz ettiği için, bildirim resmi şekilde yapılması kolaylık olur³³⁹. Taraflar bildirimini, ayrı ayrı yapabileceği gibi birlikte de yapabilirler³⁴⁰.

³³² Bkz. 2.2.1.3.

³³³ TTK m. 593/1’in gerekçesi.

³³⁴ Pulaşlı’ya göre, devir yasağına ve devrin ağırlaştırılmasına ilişkin hükümlerin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesi için tüm ortakların rızası gerekir (Pulaşlı, Şerh, C. III, s. 2752). Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira TTK m. 621 hükmü, bu konuya ilişkin açık bir düzenleme getirmiştir.

³³⁵ “*Başvurudan itibaren üç ay içinde genel kurul reddetmediği takdirde onayı vermiş sayılır*”.

³³⁶ Yıldız, s. 139; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 449; Şener, *Limited*, s. 305; Öz, s. 371; Özer, s. 184.

³³⁷ Şener, *Limited*, s. 305.

³³⁸ Şener, *Limited*, s. 305; Özer, s. 184.

³³⁹ Şener, *Limited*, s. 305.

³⁴⁰ Yıldız, s. 140; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 449; Şener, *Limited*, s. 305; Doğanay, s. 91; Özer, s.184.

2.2.1.3.3. Genel Kurul Onayı

Payın devrine onay verecek organ, genel kuruldur (TTK m. 595/2). TTK m. 616/1-g hükmüne göre, esas sermaye paylarının devrinin onaylanması, genel kurulun devredilemez bir yetkisidir. Bu nedenle, şirket sözleşmesi ile bu yetki, başka bir organa ya da bir üçüncü kişiye bırakılamaz³⁴¹.

TTK m. 595/2'ye göre, aksi öngörülmemişse, genel kurulun onayı ile pay devri geçerli olur. Bu nedenle, şirket sözleşmesiyle, genel kurulun onayına gerek olmadığı belirtilebilir³⁴². Bu durumda, devreden ile devralanın arasında yapılan ve imzaları noterce onaylı olan yazılı sözleşmenin devir için yeterli olacağı söylenebilir. Bu durumda, pay devri kolaylaştırılmış olur³⁴³. Bu nedenle, pay devrine genel kurulun onayının gerek olmayacağına dair karar, önemli karardır. Zira, esas sermaye payının devri kolaylaştırılmıştır. İlerleyen zamanda ortaklar, payın devri için genel kurulun onayını gerekli görürlerse, bu hususa ilişkin alınacak karar da, esas sermaye payının devrini sınırlayan bir karar olduğundan, önemli karar sayılmalıdır. Çünkü, bu durumda esas sermaye payının devri eski duruma göre sınırlanmış olmaktadır.

Pay devri için genel kurulun onayının gerektiği durumda genel kurul, devre iki türlü karar verebilir. Kabul edebilir ya da reddedebilir.

2.2.1.3.3.1. Kabul Kararı ve Sonuçları

Genel kurulun pay devrine ilişkin onayı iki türlü olabilir. Birincisi, genel kurul toplanır ve gerekli yetersayılar sağlanarak onay kararı alınır. Buna açık onay denir³⁴⁴. İkincisi ise, TTK m. 595/7 hükmünde belirtildiği gibi, genel kurulun örtülü onay vermesidir³⁴⁵. Buna göre genel kurul başvurudan itibaren üç ay içerisinde ret kararı vermezse, onay vermiş sayılır. Bu nedenle, şirkete pay devrine ilişkin bildirim ulaştığı tarihten itibaren

³⁴¹ Pulaşlı, Şerh, C. III, s. 2757; Şener, *Limited*, s. 305; Öz, s. 374; Doğanay, s. 92; Demirkapı, s. 316; Özer, s.186.

³⁴² Yıldız, s. 141; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 458; Şener, *Limited*, s. 317; Özer, s. 187.

³⁴³ Yıldız, s. 141; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 458; Şener, *Limited*, s. 318; Özer, s. 187.

³⁴⁴ Şener, *Limited*, s. 308.

³⁴⁵ Şener, *Limited*, s. 308.

üç ay içerisinde genel kurul ret kararı vermelidir. Aksi halde, bu sessizlik onay anlamını taşır. Bu hükümlerle, pay devrinin sürüncemede bırakılması engellenmiş olmaktadır³⁴⁶.

TTK m. 595/7’de yer alan üç aylık sürenin şirket sözleşmesi ile uzatılması ya da kısaltılmasının mümkün olup olmayacağı sorusu akla gelebilir. Öğretide bir görüşe göre, bu süre, emredici hükümler ilkesi gereğince ne uzatılabilir ne de kısaltılabilir³⁴⁷. Daha önceki açıklamalarımıza benzer şekilde³⁴⁸, hükmün lafzında yer alan “içinde” ifadesi nedeniyle bu üç aylık sürenin uzatılmayacağını, ancak kısaltılabileceğini söyleyebiliriz. Üç aylık sürenin kısaltılması, esas sermaye payının devrinin kolaylaştırılmasına neden olur. Örneğin, şirket sözleşmesinde yer alan “*Başvurudan itibaren iki ay içerisinde genel kurul reddetmediği takdirde payın devrine ilişkin onayı vermiş sayılır*” hükmü, genel kurulu söz konusu kararı vermesi bakımından hızlandırmış olur. Ayrıca bu hüküm, pay devrine ilişkin kararın sürüncemede kalmasını daha çok engeller³⁴⁹. Bu nedenle, şirket sözleşmesine üç aylık süreyi kısaltan hüküm konulmasına ilişkin genel kurul kararı, esas sermaye payının devrini kolaylaştırdığı için önemli karardır. Daha sonra ortaklar tarafından, şirket sözleşmesi ile bu süre üç ay olarak değiştirilmek istendiğinde alınacak karar da, esas sermaye payının devrini sınırlayan bir karar olduğundan, önemli karardır. Zira, bu durumda esas sermaye payının devri eski duruma göre sınırlanmış olmaktadır.

Onay kararının alınabilmesi için gerekli yetersayı hükümde belirtilmemiştir. Oysa 6762 sayılı TTK m. 520/2 hükmünde, devrin pay defterine kaydedilebilmesi için ortaklardan en az dörtte üçünün devre onay vermesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olmasını şart koşmuştu. Bu hüküm, pay devrini önemli ölçüde sınırlandırmaktaydı³⁵⁰. Yeni Kanun ile bu düzenleme kaldırılmıştır. Genel kurulun pay devrine onay vermesi kararı, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan önemli kararlardan da değildir. Bu karar, olağan kararlardan olup, TTK m. 620 hükmü gereğince şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.

³⁴⁶ TTK m. 595/7’nin gerekçesi; Pulaşlı, Şerh, C. III, s. 2757; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 458; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 501; Özer, s. 185.

³⁴⁷ Şener, *Limited*, s. 309.

³⁴⁸ Bkz. 1.4.1.

³⁴⁹ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 459.

³⁵⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 410.

Pay devrinin görüldüğü genel kurul toplantısına devreden ortak katılıp oy kullanabilir. Bu durum, oydan yoksunluk durumlarından değildir (TTK m. 619). Devralan ise, şirketin ortağı olması durumunda pay devrine ilişkin kararın alınacağı toplantıya katılıp oy kullanabilir³⁵¹. Eğer, şirket dışından bir üçüncü kişiye söz konusu toplantıda oy kullanamaz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir kararı da şu şekildedir³⁵². “...Ortaklar kurulu kararının alındığı tarih itibariyle davacının (devralan), davalı şirket ortağı olduğundan söz edilemez. İptali istenen ortaklar kurulu kararı o tarih itibariyle şirket ortağı olan davalı ... ve pay sahipliği sıfatı henüz sona ermemiş şirket ortağı ... tarafından oybirliğiyle alınması nedeniyle yasaya uygun ve geçerli bir karar niteliğindedir...”. Dolayısıyla Yargıtay 11. Hukuk Dairesi de genel kurul onayından önce esas sermaye payını devralan kişinin ortak sıfatı taşımadığı, devreden ortağın ise ortaklık sıfatı devam ettiği için, söz konusu genel kurul toplantısında oy kullanabileceği görüşündedir. Sonuç olarak devir, genel kurul onayıyla geçerlik kazanır. Dolayısıyla genel kurul devre onay verirse, devralan karar tarihi itibariyle ortak sıfatını kazanır.

2.2.1.3.3.2. Ret Kararı ve Sonuçları

Aksi öngörülmemişse genel kurul, sebep göstermeksizin onayı reddedebilir (TTK m. 595/3). Şirket sözleşmesinde ret sebepleri gösterilebilir. Ret sebepleri bakımından geniş bir hareket alanı vardır³⁵³. Bu sebepler, eşit davranış ilkesi ve dürüstlük kuralı çerçevesinde şirket sözleşmesinde belirlenebilir³⁵⁴. Şirket sözleşmesinde, devralanın belirli özelliklere sahip olması, belirli bir aile üyesi olması öngörülebilir³⁵⁵. Bu nedenle, devralanın bu özellikleri taşıması durumunda genel kurul şirket sözleşmesine dayanarak devre onay vermeyecektir.

Şirket sözleşmesinde ret sebeplerinin öngörülmesi bakımından ikili bir ayırım yapılmalıdır. Birincisi şirket sözleşmesinde ret sebeplerinin sınırlı sayıda öngörülmesi, ikincisi ise ret sebeplerinin sınırlı değil, örnek olarak sayılması durumudur. Öncelikle,

³⁵¹ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2757; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 449, dn. 805; Şener, *Limited*, s. 309; Özer, s.186.

³⁵² Y.11.HD., T.23.05.2016, E.2015/10868, K.2016/5522 (www. karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 05.11.2019).

³⁵³ Çamoğlu, *Limited*, s. 38; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 410; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 459; Şener, *Limited*, s. 318; Özer, s.189.

³⁵⁴ Şener, *Limited*, s. 318.

³⁵⁵ Şener, *Limited*, s. 318.

şirket sözleşmesinde ancak belli sebeplerle onayın reddedilebileceğinin düzenlenmesi pay devrini bir nevi kolaylaştırmaktadır. Zira, genel kurul şirket sözleşmesinde bir düzenleme olmasa sebepsiz dahi onay vermeyi reddedebilir. Bu nedenle, şirket sözleşmesinde ret sebebinin sınırlı sayıda öngörülmesi kanaatimizce TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayının sağlanmasına bağlıdır. Daha sonra, şirket sözleşmesinde yer alan ret sebebinin kaldırılması için de TTK m. 621/1 hükmünün uygulama alanı bulacağı söylenebilir. Buna karşılık şirket sözleşmesinde ancak sadece belli sebeplerle değil de örnek vererek ret sebeplerinin sayılması durumunda pay devrinin kolaylaştırıldığı söylenemez.

TTK m. 595/6 hükmüne göre, şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi durumunda, devralanın ödeme gücü kuşku uyandırdığı için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurul şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, onayı reddedebilir. Bu hükmün uygulanabilmesi için şirket sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi, devralanın ödeme gücünün şüpheli olması ve istenen teminatın verilmemiş olması şartlarının bir arada bulunması gerekir³⁵⁶. Bu şartların somut olayda mevcut olması durumunda, genel kurul onayı reddedebilir.

Genel kurulun devre onay vermemesinin en önemli sonucu, devrin geçersiz olmasıdır (TTK m. 595/2). Devreden, esas sermaye payının maliki olmaya devam eder. Devralan ve devreden sözleşme nedeniyle birbirlerine verdiklerini sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri alabilirler³⁵⁷. Devre onay verilmemesinin bir diğer sonucu, ortağın haklı sebeple şirketten çıkmasına imkan tanınmış olmasıdır³⁵⁸. Şirket sözleşmesi devri yasaklamış veya genel kurul onay vermeyi reddetmişse, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkı saklı kalır (TTK m. 595/5). Mahkeme, somut olayda, haklı

³⁵⁶ Şener, *Limited*, s. 321.

³⁵⁷ Şener, *Limited*, s. 316; Y.11.HD., T.08.05.2006, E.2006/5428, K.2006/5311. (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 05.11.2019).

³⁵⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 39; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 411; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 448; Şener, *Limited*, s. 322; Özer, s.191.

sebebin mevcut olup olmadığını inceler ve ona göre karar verir³⁵⁹. Şirket sözleşmesiyle ortağın şirketten haklı sebeple çıkma hakkı elinden alınamaz³⁶⁰.

2.2.1.3.4. Pay Defterine Kayıt

TTK m. 594/1, c.1 hükmünde, şirketin esas sermaye paylarını içeren bir pay defteri tutacağı öngörülmüştür. Pay devri genel kurulun onay vermesiyle veya TTK m. 595/7 hükmüne binaen vermiş sayılmasıyla geçerlilik kazandığında, devir işlemi pay defterine müdürler tarafından re'sen kaydedilecektir³⁶¹. TTK m. 595/2 hükmü gereğince şirket sözleşmesiyle genel kurul onayının kaldırıldığı durumlarda, kaydın tarafların talebi üzerine yapılması gerekir³⁶².

6762 sayılı TTK m. 520/1'de yer alan “*Bir payın devri, şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla hüküm ifade eder*” düzenlemesi, TTK'ya alınmamıştır. Öğretide çoğunluk görüşü, anılan hükmün TTK'ya alınmaması nedeniyle pay defterine kaydın bildirici etkiye sahip olduğu yönündedir³⁶³.

2.2.1.3.5. Ticaret Siciline Tescil

TTK m. 598/1 hükmüne göre³⁶⁴ müdürler, esas sermaye payının devrinin tescil edilmesi için ticaret siciline başvurur. TTK m. 598/1'in gerekçesinde de vurgulandığı üzere, pay devrinin tescili, devreden ve üçüncü kişinin korunmasını sağlar. TTK m. 598/2, c. 1'de, başvurunun otuz gün içinde yapılmaması hâlinde ayrılan ortağın, adının bu paylarla ilgili olarak silinmesi için ticaret siciline başvurabileceği düzenlenmiştir. Otuz günlük sürenin ne zaman başlayacağına dair Kanunda bir hüküm bulunmamaktadır. Bu husus bilimsel öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, otuz günlük süre, payın devrine

³⁵⁹ TTK m. 595/5'in gerekçesi; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 411; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 448; Şener, *Limited*, s. 322; Özer, s.191.

³⁶⁰ Şener, *Limited*, s. 322.

³⁶¹ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2761; Yıldız, s. 142; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 449; Şener, *Limited*, s. 325; Öz, s. 376; Doğanay, s. 92; Demirkapı, s. 382; Özer, s.192.

³⁶² Yıldız, s. 135; Özer, s.192.

³⁶³ Çamoğlu, *Limited*, s. 42; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 413; Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2761; Yıldız, s. 142- 143; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 449; Şener, *Limited*, s. 277; Biçer, Hamamcıoğlu, “Pay”, s. 82; Özer, s.192- 193. Aksi yönde bkz. Öz, s. 376; Doğanay, s. 93.

³⁶⁴ TTK m. 598/1'in lafzında “*payın geçişleri*” ifadesi yer almaktadır. Bu ifadenin kapsamına TTK m. 595 hükmündeki devrin girdiği gibi, payın şirket tarafından iktisap edilmesi durumu ve payın özel iktisap halleri de girer (Şener, *Limited*, s. 325).

ilişkin hukuki işlemin yapılmasından itibaren işlemeye başlar³⁶⁵. Bizim de katıldığımız görüşe göre ise, otuz günlük süre devrin hüküm ve sonuç doğurduğu andan itibaren işlemeye başlamalıdır³⁶⁶. Otuz günlük süre sona erdiğinde ayrılan ortak, adının bu paylarla ilgili olarak silinmesi için sicile başvurduğunda sicil müdürü, şirkete, iktisap edenin adının bildirilmesi için süre verir (TTK m. 598/2, c. 2).

2.2.1.4. Esas Sermayenin Artırılması

2.2.1.4.1. Genel Olarak

TTK, sermaye artırımını ek kuruluş şeklinde görmüş ve ek kuruluş hakkındaki hükümlere tabi tutmuştur³⁶⁷. TTK m. 590/1 hükmüne göre, şirketin kuruluşu hakkındaki hükümlere uymak şartıyla esas sermaye artırılabilir. Anılan hükümde özellikle sermayenin ayın olarak konması ve işletme ile ayınların devralınmasına dair kurallara uyulması gerektiği de ifade edilmiştir. Limited şirkette esas sermayenin artırılmasına ilişkin ilgili kısımda ayrıntılı düzenlemeler yapılmamıştır. Bu nedenle, anonim şirket hükümlerinin uygun düştüğü ölçüde limited şirketlere de uygulanabileceği söylenebilir³⁶⁸. Esas sermayenin artırılması TTK m. 621/1- d uyarınca önemli kararlardandır. Dolayısıyla genel kurul, TTK m. 621/1'de öngörülen yetersayılar ile esas sermayenin artırılmasına karar verir.

Limited şirket, çeşitli nedenlerle sermaye artırım yoluna gidebilir. Bu nedenlere şirketin büyüme ihtiyacı, teknolojisini yenilemek için yatırım yapması, bir işletmeyi devralması, banka kredisini ödemek için nakit paraya ihtiyaç duyması örnek olarak verilebilir³⁶⁹.

2.2.1.4.2. Sermaye Artırım Çeşitleri

Limited şirket, iç ve dış kaynaklardan sermaye artırımını yoluna başvurabilir. Bu artırım yollarından birisine başvurabileceği gibi, her ikisine de aynı anda başvurabilir³⁷⁰.

³⁶⁵ Biçer, Hamamcıoğlu, "Pay", s. 84.

³⁶⁶ Şener, *Limited*, s. 327; Özer, s. 195.

³⁶⁷ Yıldız, s. 119.

³⁶⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 544; Şener, *Limited*, s. 202- 203.

³⁶⁹ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2873; Yıldız, s. 119; Şener, *Limited*, s. 203; Anonim şirketler için bkz. Erdoğan **Moroğlu**, *Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı*, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 14.

Limited şirkette gerek iç kaynaklardan sermaye artırımını gerekse dış kaynaklardan sermaye artırımını, ancak genel kurul kararıyla gerçekleştirilir³⁷¹. Her iki durumda da genel kurulun TTK m. 621/1 hükmüne binaen ağırlaştırılmış yetersayı ile karar alması gerekir³⁷². Zira, TTK m. 621/1-d bendinde “*esas sermaye artırımını*” ifadesi yer almıştır. Söz konusu düzenlemede, artırımın içten veya dıştan getirilmesi suretiyle gerçekleşmesi bakımından herhangi bir ayırım gözetilmemiştir³⁷³.

2.2.1.4.2.1. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı

TTK m. 583/5 hükmünde, dolaylı olarak iç kaynaklardan sermaye artırımının kaynakları düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, “*Esas sermaye payının bedeli şirket sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde, nakit veya ayın olarak veya bir alacağın takası yoluyla yahut sermaye artırımında olduğu gibi, serbestçe kullanılacak özkaynakların esas sermayeye dönüştürülmesi yoluyla ödenir*”.

İç kaynaklardan sermaye artırımını, TTK'nın limited şirketlere ilişkin bölümünde doğrudan düzenlenmediği gibi, bu hususta anonim şirkete ilişkin hükümlere de atıf yapılmamıştır. Buna rağmen, limited şirketlere anonim şirketin iç kaynaklardan esas sermaye artırımını öngören TTK m. 462 hükmünün kıyasen uygulanacağı söylenebilir³⁷⁴.

TTK m. 462/1 hükmüne göre, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca mahsus olmayan yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbest bir şekilde kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülmek suretiyle şirket sermayesi iç kaynaklardan artırılabilir. Dolayısıyla, yedek akçeler, önceki yıldan aktarılan kâr, önceki hesap dönemlerinin dağıtılmamış kârlarından artırım ve dağıtılmamış son yıl

³⁷⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 544; Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2873. Anonim şirket ise, bundan başka şarta bağlı veya kayıtlı sermaye sistemine göre de sermaye artırımını yoluna gidebilir (Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 5).

³⁷¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 545- 546; Çamoğlu, *Limited*, s. 232; Yıldız, s. 123; Şener, *Limited*, s. 206 ve s. 226.

³⁷² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 545- 546; Çamoğlu, *Limited*, s. 232; Yıldız, s. 123; Şener, *Limited*, s. 206 ve s. 226.

³⁷³ Şener, *Limited*, s. 226.

³⁷⁴ Tekinalp, *Yeni*, s. 365; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 543; Yıldız, s. 120; Şener, *Limited*, s. 225. Gerek TTK m. 590 gerekse TTK m. 644 hükümlerinde TTK m. 462 hükmüne atıf yapılmadığından bu hükmün limited şirketlerde uygulama alanı bulamayacağı yönünde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 545; Çamoğlu, *Limited*, s. 230-231.

kârı, sermaye artırımını için kullanılabilir iç kaynaklardır³⁷⁵. Örnek vermek gerekirse, limited şirket sermaye artırımında yedek akçelerinden 15.000 TL, dağıtılmamış son yıl kârından 20.000 TL ayırmak suretiyle, esas sermayesini 35.000 TL artırabilir. Bu örnekteki 35.000 TL, genel kurulun tasarrufundan çıkartılarak, şirketin malvarlığı haline getirilmiş olur. Böylece şirketten alacaklı olanların güvenceleri artırılmış ve şirketin kredisi yükselmiş olur³⁷⁶.

2.2.1.4.2.2. Dış Kaynaklardan Sermaye Artırımı

Dış kaynaklardan sermaye artırımını, şirket ortağı veya bir üçüncü kişi tarafından şirkete dışardan yeni malvarlığı getirilmesi nedeniyle şirket sözleşmesinde yer alan esas sermaye rakamının ve malvarlığının kural olarak aynı oranda artmasıdır³⁷⁷. Anonim şirketlerde dış kaynaklardan sermaye artırımını yoluna gidilebilmesi için, TTK m. 456/1, c. 1 hükmü uyarınca, payların nakdî bedellerinin tamamının ödenmiş olması gerekir. Sermayeye nispeten önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması sermaye artırımına engel olmaz (TTK m. 456/1, c.2). Bu düzenleme, anonim şirketlerde dış kaynaklardan yapılacak sermaye artırımını için ön şart olarak kabul edilebilir³⁷⁸. Bu düzenlemenin getiriliş amacı ise, sermaye ihtiyacının öncelikli olarak ortakların katılma paylarından temin edilmesidir³⁷⁹. Şayet bu kurala uyulmadan sermaye artırımını yoluna gidilmişse, alınan genel kurul kararı ve buna bağlı işlemler geçerli değildir³⁸⁰. Bu düzenlemenin limited şirketler açısından da uygulama alanı bulacağı söylenebilir. Söz konusu ön şartın limited şirketler bakımından düzenlenmemiş olmasının nedeni, TTK m. 585'in ilk hâlinde³⁸¹ sermayenin tamamının ödenmesinin zorunlu olmasıdır. Kanun değişikliğiyle

³⁷⁵ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 217.

³⁷⁶ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 198.

³⁷⁷ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 5.

³⁷⁸ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 45; Şener, *Limited*, s. 204.

³⁷⁹ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 45- 46; Şener, *Limited*, s. 204.

³⁸⁰ Şener, *Limited*, s. 205. Nitekim Y.11.HD.'nin 25.05.2016 tarihli E.2016/2633, K.2016/5659 sayılı bir kararı şu şekildedir: "...15.12.2014 tarihli genel kurulda yeniden sermaye artırımına gidildiğinde TTK'nın 456/1. maddesi gereğince payların nakdi bedellerinin tamamen ödenmiş olup olmadığı incelenmeksizin eksik incelemeye dayalı olarak birleşen davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir...". Aynı yönde bkz. Y.11.HD., T.16.06.2016, E.2015/15655, K.2016/6700 (www.kazanci.com.tr).

³⁸¹ TTK m. 585'in ilk hali, başlangıçta esas sermaye paylarının tamamının ödenmesini zorunlu öngörmüştü. Bu hüküm "Şirket, kanuna uygun olarak düzenlene şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri ve nakit kısmı hemen ve tamamen ödemeleriyle kurulur. 588 inci maddenin birinci fıkrası saklıdır." şeklindeydi.

nakdî sermayenin ödenmesi bakımından limited şirketler, anonim şirketlere benzer hâle geldiğinden TTK m. 456/1, c. 1 hükmü uygulanabilir³⁸².

Limited şirket sermayesini nakit olarak artırabileceği gibi aynı olarak da artırabilir. Yeni sermaye nakit olarak getiriliyorsa, bunun bir kısmının veya tamamının sermaye artırımının tescilinden önce ödeneceği kararlaştırılmamışsa, tescili izleyen 24 ay içerisinde ödenmesi gerekir³⁸³ (TTK m. 585/2, c. 2- m. 344/1, c.1). Ayrıca şirketten olan alacakların takası yoluyla da sermaye artırabilir (TTK m. 583/5). Aynı sermaye getirilmesi durumunda ise, TTK m. 578 hükmü gereğince, anonim şirketlere ilişkin hükümler kıyasen uygulanır. Bu nedenle, TTK m. 342- 343 hükümleri limited şirketler için de uygulama alanı bulacaktır. TTK m. 342/1 çerçevesinde limited şirkete, üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak getirilebilir. Bunun için ilk önce, sermaye olarak getirilmesi düşünülen aylara değer biçilmesi gerekir. Bu değer, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce belirlenir (bkz. TTK m. 343). Bilirkişi raporunun alınmasından sonra, TTK m. 128/2 hükmü çerçevesinde, aynı sermaye gerekli sicillere şerh verildiği takdirde kabul edilir.

Sermayenin artırılan kısmı için şirkete yeni ortaklar alınabilir. Ancak şirket sözleşmesinde veya artırma kararında aksi belirtilmemişse her ortak, esas sermaye payı nispetinde, esas sermayenin artırılmasına katılmayı isteme hakkına sahiptir (TTK m. 591/1).

2.2.1.4.3. Genel Kurulun Sermaye Artırımına İlişkin Karar Alması

Sermaye artırım kararı alınması, genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır (TTK m. 616/1-a). Bu nedenle bu yetki müdürlere, ortaklara ya da üçüncü kişilere devredilemez. Genel kurulun bu yetkisini mahkeme de kullanamaz³⁸⁴. Müdürler tarafından hazırlanan değişiklik metnini karara bağlamak üzere genel kurul toplantıya

³⁸² Şener, *Limited*, s. 204. Aksi yönde bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2873. Yazara göre, “Yeni Kanun, başlangıçta esas sermaye paylarının tamamının ödenmesinin zorunlu olduğunu öngördüğünden, 6762 sayılı Kanundaki kısmi ödeme nedeniyle, esas sermaye artırılmasının ön şartı olan, esas sermaye borcu tamamen ödenmeden sermaye artırılamaması kuralı, yeni Kanunda doğal olarak söz konusu değildir”.

³⁸³ Anonim şirketler için bkz. Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 100- 101.

³⁸⁴ Y.11.HD., T.27.07.2007, E.2006/7803, K.2007/10709 (Karar için bkz. Şener, *Limited*, s. 207).

çağrılır³⁸⁵. Sermaye artırımı, gündemde yer alması şartıyla, olağan genel kurul toplantısında görüşülebileceği gibi, olağanüstü genel kurul toplantısında da karara bağlanabilir. Daha önce de ifade edildiği gibi, genel kurulun sermaye artırımına ilişkin kararı, önemli kararlardandır (TTK m. 621/1-d). Bu nedenle, TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayılara uyulması gerekir.

Karar metninde, artırım miktarı, artırım sonucu esas sermaye rakamı, çıkarılacak esas sermaye paylarının sayısı ve itibari değerleri yer alır³⁸⁶.

2.2.1.5. Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması

2.2.1.5.1. Genel Olarak

Rüçhan hakkı, dış kaynaklardan sermaye artırımı sonucu çıkarılacak yeni paylardan, şirket sermayesindeki paylarıyla orantılı olarak alma hususunda mevcut ortaklara tanınan öncelik hakkıdır³⁸⁷. Dolayısıyla, rüçhan hakkının doğabilmesi için şirket genel kurulu TTK m. 590 hükmü doğrultusunda sermaye artırım kararı almalıdır³⁸⁸. TTK m. 591/1'e göre, şirket sözleşmesinde veya artırım kararında aksi öngörülmemişse her ortak, esas sermaye payı oranında, esas sermayenin artırılmasına katılma hakkına sahiptir. Anılan hükümden de anlaşılacağı üzere rüçhan hakkı, ortağın şirketteki esas sermaye payı oranında kullanılabilir ve bu hakkın doğabilmesi için esas sermayenin artırılması ile yeni payların çıkarılması gerekir³⁸⁹. Dolayısıyla soyut bir hak olan rüçhan hakkı, sermaye artırımı ile şirkete karşı ileri sürülebilen somut bir hakka dönüşür³⁹⁰. Nitekim Yargıtay da bir kararında, "...Diğer bir ifadeyle, genel kurulun sermaye

³⁸⁵ Anonim şirketler için bkz. Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 68; İsmail Cem **Soykan**, *Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 401.

³⁸⁶ Arslanlı, *Limited Şirketler*, s. 129; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 544; Yıldız, s. 124; Şener, *Limited*, s. 209- 210; Çebi, s. 343; Soykan, s. 413- 415.

³⁸⁷ Tekil, s. 250; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 217; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 356 ve s. 543; Tekinalp, *Yeni*, s. 204; Çamoğlu, *Limited*, s. 101; Yıldız, s. 168; Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 142; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 302; Pulaşlı, *Şerh, C.II*, s.1867; Adıgüzel, s. 2. Öğretideki çeşitli tanımlar için bkz. Onur **Görmez**, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması*, Beta Yayınevi, İstanbul 2017, s. 3- 6.

³⁸⁸ Tekil, s. 250; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 217; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 356 ve s. 543; Tekinalp, *Yeni*, s. 204; Çamoğlu, *Limited*, s. 101; Yıldız, s. 168; Şener, *Limited*, s. 216; Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 142; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 481; Pulaşlı, *Şerh, C. II*, s.1867; Adıgüzel, s. 2.

³⁸⁹ Anonim şirketlerde rüçhan hakkının kullanılabilmesi için sermaye artırımının gerekli olduğuna ilişkin olarak bkz. Tekil, s. 251; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 585- 586; Adıgüzel, s. 2.

³⁹⁰ Şener, *Limited*, s. 216.

artırımı kararı ile rüçhan hakkı soyutluktan çıkan ve ortaklığa karşı ileri sürülebilen somut bir hak haline dönüşür...” diyerek bu hususu açıkça ifade etmiştir³⁹¹.

Rüçhan hakkı ile ortakların şirketteki konumu korunur³⁹². Zira, bu hak ortaklara tanınmasaydı, sermaye artırımı sonucu oluşturulan yeni paylar başkalarına veya bazı ortaklara verilir, böylece diğer ortakların şirket sermayesindeki oranları ve güçleri zayıflatılabilirdi³⁹³.

TTK m. 591/3 hükmüne göre, rüçhan hakkının kullanılabilmesi için ortaklara en az onbeş gün süre tanınır. Bu hak düşürücü süre, müdürler veya genel kurul tarafından artırılabilir³⁹⁴. Ortak süresi içinde rüçhan hakkını kullanmazsa, hakkı düşer³⁹⁵. Bu sürenin ne zaman başlayacağına dair Kanunda bir açıklık yoktur. Anonim şirketler için öngörülen TTK m. 461/3 hükmüne göre, yönetim kurulu yeni pay alma hakkının kullanılabilmesinin şartlarını bir karar ile belirler ve bu kararda pay sahiplerine en az onbeş gün süre verilir. Ayrıca, bu kararın tescil ve ilan edileceği, şirketin internet sitesine konulacağı da hüküm altına alınmıştır. Anonim şirketlerde bu onbeş günlük süre, ilan tarihinden itibaren başlar³⁹⁶. Öğretide bir görüşe göre, TTK m. 461/3 hükmü kıyasen limited şirketlere de uygulanabilmelidir³⁹⁷.

2.2.1.5.2. Hakkın Sınırlandırılması veya Kaldırılmasının Şartları

TTK m. 591/1 hükmüne göre, rüçhan hakkı, şirket sözleşmesiyle veya genel kurulun sermaye artırım kararıyla kaldırılabilir veya sınırlandırılabilir³⁹⁸. Rüçhan hakkının

³⁹¹ Y.11.HD., T.14.12.1982, E.1982/4988, K.1982/5387 (www.kazanci.com.tr).

³⁹² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 218; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 356; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 302- 303;

³⁹³ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 302- 303.

³⁹⁴ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 158; Şener, *Limited*, s. 219; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 588.

³⁹⁵ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 158; Şener, *Limited*, s. 219; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 588.

³⁹⁶ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 158- 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 547; Şükrü Yıldız, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Y. 2012, C. XVIII, S. 2, s. 816.

³⁹⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 547; Şener, *Limited*, s. 219.

³⁹⁸ Anonim şirketlerde ise, rüçhan hakkı, genel kurulun sermaye artırım kararıyla kısıtlanabilir (TTK m. 461/2). Anonim şirket esas sözleşmesiyle rüçhan hakkının kısıtlanıp kısıtlanamayacağı öğretide tartışmalıdır. Öğretide, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması yönünde bir kuralın esas sözleşmeye konamayacağı, konulursa bile geçersiz olacağı görüşü ileri sürülmüştür (Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 222; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 554). Öğretide diğer bir görüşe göre, rüçhan hakkında imtiyazı öngören TTK m.478 ve intifa senetlerine rüçhan hakkı sağlanmasını kabul eden TTK m.503 hükümleri nedeniyle esas sözleşme ile sınırlandırma ve

kaldırılabilmesi veya sınırlandırılabilmesi açısından oybirliği aranmadığı için rüçhan hakkı, müktesep hak değildir³⁹⁹ (TTK m. 621/1). Rüçhan hakkının kaldırılması, ortakların sermaye artırım sonucu var olan yeni pay alma hakkının yasaklanmasıdır. Bu durumda ortaklar yasal olan rüçhan hakkını kullanamazlar⁴⁰⁰. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ise, şu şekillerde karşımıza çıkabilir⁴⁰¹. İlki, ortakların dış kaynaklardan sermaye artırımını sonrasında çıkarılacak yeni paylardan bir kısmının üzerinde yasal rüçhan hakkını kullanmalarının engellenmesidir. Eğer, çıkarılan yeni payların tamamının üzerinde rüçhan hakkını kullanma yasağı olsaydı, rüçhan hakkının sınırlandırılması değil kaldırılması olurdu. İkincisi, şirkette farklı pay gruplarının bulunması durumunda, ortağın sahip olmadığı diğer pay grubundan çıkarılan yeni payların alınmasının önüne geçilmesi halidir. Son olarak, rüçhan hakkının devrinin yasaklanması da sınırlandırma durumu teşkil eder.

TTK'da, şirket sözleşmesi değişikliğiyle getirilecek sınırlama herhangi bir şarta tabi tutulmamıştır⁴⁰² (m. 591/2, c. 1). Ancak, genel kurulun rüçhan hakkını kaldırabilmesi veya sınırlandırabilmesi bazı şartların gerçekleşmesine bağlanmıştır. Öncelikle, genel kurul her toplantısında rüçhan hakkını sınırlandıramaz veya kaldıramaz. Dolayısıyla rüçhan hakkı, sermaye artırımına ilişkin genel kurul toplantısında kısıtlanabilir⁴⁰³ (TTK m. 591/2, c. 1- m. 590). Bu genel kurul toplantısı, olağan ya da olağanüstü olabilir. TTK'da bu konuda herhangi bir ayrıma gidilmemiştir. Rüçhan hakkının sermaye artırımına ilişkin genel kurulun gündeminde yer almasının gerekip gerekmediği öğretide

kaldırma mümkündür (Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 150 151; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s.366; Yıldız, "Rüçhan Hakkı", s.813. Diğer taraftan Kendigelen, eserinin ilk basısında ise, rüçhan hakkının esas sözleşme ile sınırlandırılmayacağı görüşünü savunmuştu (*İlk Tespitler*, 1.Bası, İstanbul 2011, s. 315). Ancak bizim de katıldığımız görüşe göre, rüçhan hakkının imtiyaz olarak tanınması veya intifa senetlerine rüçhan hakkının tanınması, esas sözleşmede sadece bu hususlara ilişkin olarak öngörülen birer sınırlama veya kaldırma yöntemidir. Bu nedenle, esas sözleşmede ancak bazı paylara imtiyaz tanınması ile birlikte veya intifa senedi çıkarılmasında rüçhan hakkı tanınacak, rüçhan hakkının sınırlanması veya kaldırılması esas sözleşmede yer almayacaktır. Oysa bunlar dışında esas sözleşme ile rüçhan hakkının sınırlanması veya kaldırılmasının mümkün olabilmesi için, sözleşme metninde açık olarak sınırlama veya kaldırma hakkının mevcut olması gerekir. Bu ise, TTK m.461/2'nin lafzına göre mümkün olamaz; Adıgüzel, s. 30- 31.

³⁹⁹ Şükrü Yıldız, *Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı*, Beta Yayınevi, İstanbul 1996, s.138; Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 148. Rüçhan hakkı esas sözleşme ile müktesep hak hâline getirilebilir (Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 148- 149, Pulaşlı, *Şerh, C.II*, s.1629).

⁴⁰⁰ Adıgüzel, s. 3; Görmez, s. 94.

⁴⁰¹ Anonim şirketler için bkz. Yıldız, *Yeni Pay*, s.297- 300.

⁴⁰² Şener, *Limited*, s. 220.

⁴⁰³ Şener, *Limited*, s. 220- 221; Anonim şirketler için bkz. Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 588-589; Adıgüzel, s. 23.

tartışmalıdır. Bir görüşe göre, rüçhan hakkı, sermaye artırımına ilişkin toplantının gündeminde yer almasa dahi, karara bağlanabilir. Zira, rüçhan hakkı, sermaye artırımı ile doğrudan bağlantılıdır⁴⁰⁴. Bizim de katıldığımız görüşe göre, bu hususun gündemde yer alması zorunludur⁴⁰⁵. Zira ortakların böyle bir karar alınacağını önceden bilmeleri ve bu karara ilişkin tarafını belirleyebilmeleri için kararın gündemde bulunması lazımdır⁴⁰⁶. Ayrıca, rüçhan hakkı, pay sahiplerinin başka haklarıyla da ilgilidir. Bu nedenle, bu yazarlar, bu hususun, gündemde bulunmasının hakların kaybedilmemesi için gerekli olduğunu ileri sürmektedirler⁴⁰⁷. Yargıtay eski tarihli bir kararında, bu hususun, gündemde yer almasının şart olmadığını belirtmiştir⁴⁰⁸.

Genel kurulun rüçhan hakkını kısıtlayabilmesi ile ilgili diğer bir şart ise, haklı sebeplerin varlığıdır (TTK m. 591/2, c. 1). Farklı bir deyişle, genel kurul ancak haklı sebeplerin varlığında bu yetkisini kullanabilecektir. Hükümde haklı sebebe örnek de gösterilmiştir. TTK m. 591/2, c. 2'ye göre, “Özellikle, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınmaları ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep olarak kabul edilebilir.” Hükümde “özellikle” denilmek suretiyle sayılanların sınırlı sayıda olmadıkları vurgulanmıştır⁴⁰⁹. Şirket sözleşmesiyle de rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılabilmesi için haklı sebep öngörülebilir. Ayrıca TTK m. 591'in gerekçesinde anonim şirketlere ilişkin hükmün gerekçesine işaret edilmiştir. TTK m. 461/2, c. 2 hükmünün gerekçesinde ise, şirketin finansal menfaatleri ödeme dar boğazından kurtulma, teknoloji alınması gibi sebepler de haklı sebep olarak gösterilmiştir. Bunlar ve bunlara benzer sebeplerin olması durumunda genel kurul rüçhan hakkını sınırlayabilir. Öğretide, borçların itfası, şirketin finansman ihtiyacı,

⁴⁰⁴ Şener, *Limited*, s. 220- 221; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 455; Anonim şirketler için bkz. Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 185; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 589.

⁴⁰⁵ Teoman **Akünel**, “Anonim Ortaklıkta Pay Sahiplerinin Yeni Pay Alma Hakkı”, *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Y. 1969, S. 5, No 5, s.271; Yaşar Can **Göksoy**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Yeni Pay Alma Hakkının Kaldırılması, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, s. 391; Yıldız, *Yeni Pay*, s.284; Sevgi **Epçeli**, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Yeni Pay Alma Hakkı ile İlgili Getirdiği Düzenleme, Eleştiriler ve Öneriler”, *İstanbul Barosu Dergisi*, Y. 2010, C. 84, S. 6, s.3606; Adıgüzel, s. 43.

⁴⁰⁶ Göksoy, s. 393- 394; Yıldız, *Yeni Pay*, s.284; Epçeli, s. 3606- 3607; Adıgüzel, s. 43.

⁴⁰⁷ Göksoy, s. 393- 394; Yıldız, *Yeni Pay*, s.284; Epçeli, s. 3606- 3607; Adıgüzel, s. 43.

⁴⁰⁸ Y.TD., T.02.06.1959, E.1959/507, K.1959/1657 (Karar için bkz. Gönen **Eriş**, *Anonim Şirketler Hukuku*, Ankara 1995, s. 413).

⁴⁰⁹ Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 184; Görmez, s. 93.

yatırımcı çevresinin genişletilmesi, ortakların kaynak yetersizliği, haklı sebebe örnek olarak verilmiştir⁴¹⁰.

Son olarak, genel kurulun rüçhan hakkını sınırlayabilmesi veya kaldırabilmesi için TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayının sağlanması gerekir⁴¹¹. Dolayısıyla, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması önemli kararlardandır. Ayrıca, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması suretiyle hiç kimse haklı görülemeyecek şekilde yararlandırılmaz veya kayba uğratılmaz (TTK m. 591/2). Bu hükümle eşit davranış ilkesine (TTK m. 627) atıfta bulunularak, ortaklar arasındaki dengenin korunması amaçlanmıştır⁴¹². Rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılmasında, TTK m. 591/2 hükmünde yer alan şartlara uyulmadığı takdirde ortaklar karara karşı iptal davası açabilir (TTK m. 622/1- m. 445/1).

2.2.1.6. Şirket Merkezinin Değiştirilmesi

2.2.1.6.1. Şirket Merkezi Kavramı

TTK m. 576/1-a hükmüne göre şirket merkezi, şirket sözleşmesinde yer alması gereken zorunlu unsurlardan biridir. Şirket merkezinin sözleşmede yer almasının zorunlu olmasının pek çok nedeni vardır. Zira, Kanun birçok yerde şirketin merkez yerini esas almıştır. Örneğin, TTK m. 586 hükmüne göre, limited şirketin tescili için başvuru, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline yapılır. Yine, TTK m. 587 hükmüne göre, şirket sözleşmesi, şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil edilir. TTK m. 636/2 hükmünde ise, şartların varlığı durumunda, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, şirketin feshine karar verir. Bu örnekler artırılabilir. Görüldüğü üzere, kanun koyucu pek çok düzenlemede şirket merkezine hukuki sonuç bağlamıştır.

⁴¹⁰ Göksoy, s. 419- 425; Epçeli, s. 3612.

⁴¹¹ TTK m. 591/2, c. 1 hükmünde "...621 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde öngörülen nisapla sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir..." ifadesi yer almıştır. Ancak, söz konusu bentte bir yetersayıya yer verilmemiştir. Burada anlaşılması gereken, TTK m. 621/1'de yer alan yetersayıdır.

⁴¹² Yıldız, s. 169; Şener, *Limited*, s. 221- 222; Moroğlu, *Sermaye Artırımı*, s. 184; Pulaşlı, *Şerh, C.II*, s.1874.

TTK'da, “merkez” kavramı tanımlanmamıştır. Öğretide ise merkez, işletmenin idarî, hukukî ve iktisadî faaliyetlerinin toplandığı ve yürütüldüğü yer olarak tanımlanmıştır⁴¹³. Şirket merkezi, şirket sözleşmesinde gösterilen yerdir⁴¹⁴. Bir şirketin idari, mali işlerinin yürütüldüğü yer, şirket sözleşmesinde gösterilen yerden farklı olabilir. Bu durumda şirketin merkezi, idari mali işlerinin yürütüldüğü yer değil, sözleşmede gösterilen yerdir⁴¹⁵. Bu nedenle, şirket merkezine hukuki sonuç bağlanılan hükümlerin muhatabı şirket sözleşmesinde düzenlenen yerdir.

Şirket merkezi, şirket sözleşmesinde serbestçe belirlenebilir. Bu serbestinin sınırı, hukuki veya fiili bir bağlantıdır. Bu nedenle ticaret şirketleri, hukuki veya fiili bir bağlantı olması şartıyla istediği yeri merkez olarak sözleşmelerinde belirleyebilir⁴¹⁶. Aksi takdirde, sicil müdürü tescilden kaçınabilir⁴¹⁷.

Şirket sözleşmesinde tek bir yer merkez olarak gösterilebilir. Zira, TTK m. 576/1-a hükmünde “şirket merkezinin bulunduğu yer” ifadesi yer almaktadır⁴¹⁸. Ayrıca, medeni hukukta yer alan “yerleşim yerinin teklifi” ilkesinin (TMK m. 19/2) limited şirketler bakımından da geçerli olacağı söylenebilir⁴¹⁹. Diğer taraftan TMK m. 19/3, yerleşim yerinin teklifi ilkesinin ticari ve sınai kuruluşlar hakkında uygulanmayacağını hüküm altına almıştır. Öğretide bu hususun anlamı tartışmalıdır. Birinci görüşe göre, birden çok şubesi olan ticaret şirketinin birden çok yerleşim yeri olabilir⁴²⁰. İkinci görüşe göre, bu

⁴¹³ Celal **Göle**, “Ticari İşletmenin Merkez ve Şubesinin Tayini Sorunu”, Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan (1902- 1985), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1986, s. 189; Sabih **Arkan**, *Ticari İşletme Hukuku*, Son Değişikliklere Göre Hazırlanmış ve Genişletilmiş Yirmi Üçüncü Basıdan Tıpkı Basım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2017, s. 35; Mehmet **Özdamar**, “Yargıtay Kararları Işığında Ticari İşletmenin Şube Kavramı”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 65, S. 1, Ankara 2007, s. 49.

⁴¹⁴ Özdamar, s. 49- 50; Emre **Kalender**, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi”, *Batider*, Y. 2019, C. XXXV, S. 2, s. 216.

⁴¹⁵ Kalender, s. 216.

⁴¹⁶ Anonim şirketler için bkz. Arslanlı, C. I, s. 29; Ansay, s. 30; Şehirali Çelik (Kırca/Manavgat), s. 76; Kalender, s. 217. Aksi görüş için bkz. Karaahmetoğlu, s. 8. Yazara göre, anonim şirket esas sözleşmesinde şirket merkezinin belirlenmesinin sınırı emredici hükümlerdir. Yazar bu görüşünü, kuruluştaki esas sözleşmenin hazırlanmasında sözleşme serbestine dair ilkelerin geçerli olduğu gerekçesine dayandırmıştır (Karaahmetoğlu, s. 8).

⁴¹⁷ Anonim şirketler için bkz. Arslanlı, C. I, s. 29; Ansay, 30; Şehirali Çelik (Kırca/Manavgat), s. 76; Kalender, s. 217.

⁴¹⁸ Anonim şirketler için bkz. Kalender, s. 216.

⁴¹⁹ Anonim şirketler için bkz. Şehirali Çelik (Kırca/Manavgat), s. 77; Karaahmetoğlu, s. 22; Kalender, s. 216.

⁴²⁰ Pulaşlı, *Şerh*, C. I, s. 165.

istisna tüzel kişilere, dolayısıyla ticaret şirketlerine uygulanmaz⁴²¹. Bu hüküm ile, yerleşim yerinin tekliğine ilişkin bir istisnanın getirilmesi değil, bahsi geçen kuruluşlar bakımından yerleşim yeri hükümlerinin uygulanmasının sağlanması amaçlanmaktadır⁴²². Ayrıca, birden fazla merkezin bulunması, mevzuatta şirket merkezine hukuki sonuç bağlanılan düzenlemeler açısından pek çok probleme neden olabilir⁴²³.

Şirket merkezi, Türkiye sınırları içinde herhangi bir yerde olabilir⁴²⁴. Bu yer, mülki bir birlik (il, ilçe) olmalıdır. Mülki birlik dışındaki yerler (semt gibi) veya birkaç mülki birliği kapsayan geniş bir bölge (Çukurova gibi) de şirket sözleşmesinde merkez olarak gösterilemez⁴²⁵. Örneğin bir semtin şirket sözleşmesinde gösterilmesi, şirket merkezinin tam olarak belirlenememesi problemini doğurur⁴²⁶. Ayrıca, TTK m. 576/1-a'dan anlaşıldığı üzere, şirket merkezinin adresinin açık bir şekilde yazılma zorunluluğu da yoktur⁴²⁷.

2.2.1.6.2. Merkezin Değiştirilmesinin Usulü

Limited şirketin merkezinin değiştirilmesi, bir sözleşme değişikliğidir. Daha önce de değinildiği gibi, şirket sözleşmesinde merkez mülki bir birlik olarak yer almalıdır. Bu nedenle, mülki birlik içerisindeki merkez değişikliği sözleşme değişikliğine neden olmaz⁴²⁸. Ancak sözleşmede yer alan mülki birliğin değişmesi durumunda sözleşme değişikliğine ihtiyaç duyulur. Şirket sözleşmesinde yer alan merkezin değiştirilmesi önemli kararlar arasında sayılmıştır. Dolayısıyla TTK m. 621/1 hükmüne uygun bir yetersayıyla karar alınmalıdır.

⁴²¹ Yaşar **Karayalçın**, *Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C. II*, 1973; s. 113; bu yöndeki diğer görüşler için bkz. Gülşah Vardar **Hamamcioğlu**, *Türk Medeni Kanununa Göre Yerleşim Yeri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009, s. 47.

⁴²² Vardar Hamamcioğlu, s. 47; Şehirli Çelik (Kırca/Manavgat), s. 77; Kalender, s. 216.

⁴²³ Kalender, s. 216.

⁴²⁴ Şener, *Limited*, s. 45; Anonim şirketler için bkz. Ansay, 30; Karaahmetoğlu, s. 14; Kalender, s. 217.

⁴²⁵ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 112; Kalender, s. 217.

⁴²⁶ Kalender, s. 217 ve dn. 13'teki yazarlar.

⁴²⁷ Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 112; Akbay, s. 227; Karaahmetoğlu, s. 11; Kalender, s. 218; Aynı yöndeki karar için bkz. Y.11.HD., T.15.04.2014, E.2013/18727, K.2014/7406 (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 08.12.2019).

⁴²⁸ Akbay, s. 227. Eğer adres açık bir şekilde yazılmışsa, adres değişikliği şirket sözleşmesi değişikliği niteliğinde değildir. Ancak Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca yeni adres tescil ve ilan edilmelidir.

2.2.1.7. Müdürlerin ve Ortakların, Bağlılık Yükümlülüğüne veya Rekabet Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmalarına Genel Kurul Tarafından Onay Verilmesi

2.2.1.7.1. Bağlılık Yükümlülüğü

2.2.1.7.1.1. Genel Olarak

Bağlılık kavramı, bağlı olma ve sadakat anlamlarına gelmektedir⁴²⁹. Bu nedenle bağlılık yükümlülüğüne, sadakat yükümlülüğü de denilebilir⁴³⁰. TTK, ortaklar için hem bağlılık yükümlülüğünü hem de rekabet yasağını öngörerek limited şirketin şahsi yönüne uygun bir düzenleme yapmıştır⁴³¹. Bağlılık yükümlülüğü ister müdür olsun ister olmasın, tüm ortaklar için geçerlidir. Ancak bir ortak aynı zamanda müdür ise, bu durumda genel kurulda alınan kararlara uyması da bağlılık yükümlülüğünün bir gereğidir⁴³².

TTK m. 613 hükmü incelendiğinde, maddede bağlılık yükümlülüğünün genel bir düzenlemeyle ele alınması yerine görünüm biçimlerinin ele alındığı gözlenmektedir. Bu görünüm biçimlerinden ilki sır saklama yükümlülüğü⁴³³, diğeri ise şirketin zararına olan işlerden kaçınma yükümlülüğü⁴³⁴ olarak düzenlenmiştir. Genel olarak bağlılık yükümlülüğünün görünüm biçimleri arasında değerlendirilen⁴³⁵ rekabet yasağının ise

⁴²⁹ Bkz. TDK, <https://sozluk.gov.tr>, (E.T. 04.12.2019).

⁴³⁰ Ozan **Can**, “Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2015, S. 2, s. 52; Safiye Nur **Bağrıaçık**, “Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 16, S. 2, s. 251-271.

⁴³¹ TTK m. 613 Gereğesi.

⁴³² Hasan **Karakılıç**, *Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 49.

⁴³³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 465; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 49- 50; Mustafa Erdem **Can**, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2011, C. XV, S. 4, s. 12; Can, s. 52; Bağrıaçık, s. 252- 253; Ezgi Başak **Demirayak**, “Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Bağlılık Yükümü”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2018, S. 3, s. 29. Aksi yönde bkz. Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 521, dn. 66. Kendigelen’e göre, maddenin kenar başlığı (bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı), sır saklama yükümlülüğünü içermemektedir. Yazara göre, son fıkrada onay ile bağlılık yükümlülüğüne aykırı faaliyete izin verilirken (TTK m. 613/4), sır saklama yükümlülüğünün şirket sözleşmesi ve genel kurul kararıyla kaldırılamayacağı da bunun kanıtıdır (*İlk Tespitler*, s. 521, dn. 66).

⁴³⁴ Demirayak, s. 29.

⁴³⁵ Füsün **Nomer**, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü*, Beta Yayınevi, İstanbul 1999, s. 14; Demirayak, s. 29.

madde gerekçesinden TTK m. 613 hükmünde bağlılık yükümlülüğünün sınırı olarak ele alındığı anlaşılmaktadır.

TTK m. 613/1 hükmüne göre, ortaklar şirket sırlarını korumakla yükümlüdürler. Bu yükümlülük, şirket sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla kaldırılamaz. Ortaklara bu yükümlülüğün yüklenmesi ile şirket, üçüncü kişilere ve özellikle rakiplere karşı korunmuş olur⁴³⁶. Bu yükümlülük, tek kişilik limited şirket açısından da uygulama alanı bulabilir. Zira, şirketin tek olan ortağı, bildiği veya öğrendiği bilgileri, kendi işletmesinin veya ortağı olduğu başka şirketlerin yararına kullanabilir⁴³⁷.

Sır saklama yükümlülüğünün dışında, ortağın şirketin zararına olan işlerden kaçınma yükümlülüğü, TTK m. 613/2 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, “Ortaklar, şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamazlar.” Hükümde geçen “şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlar” ifadesi ile bağlılık yükümlülüğünün geniş bir anlama sahip olduğu söylenebilir⁴³⁸. Ortaklar, şirket sırrını ifşa edemez, şirketi kötüleyici dedikodular yayamaz, şirketi zor duruma sokacak veya itibarını sarsacak hareketlerde bulunamaz⁴³⁹. Bu nedenle, limited şirketin satın almak istediği bir arsayı, bir ortağın önce davranarak satın alması, şirketin çıkarını zedeleyecek bir davranış olarak kabul edilebilir⁴⁴⁰. TTK m. 613/2 hükmünün ikinci cümlesinde, ortakların özellikle kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemleri yapamayacağı vurgulanmıştır.

Bağlılık yükümlülüğü, ortakların şirket amaçlarına ve menfaatine aykırı hareket etmemesi ve şirkete karşı zarar verici davranışlardan kaçınması şeklinde anlaşılmalıdır⁴⁴¹. Aynı zamanda ortaklar, şirket menfaatlerini kişisel menfaatlerinden önde tutmalıdırlar⁴⁴². Bundan hareketle, şirketin menfaati ile ortağın menfaatinin çatışması durumunda, bağlılık yükümlülüğüne uygun olarak, şirketin menfaati tercih

⁴³⁶ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 50.

⁴³⁷ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 50.

⁴³⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 464; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 50; Can, s. 53.

⁴³⁹ Karakılıç, *Rekabet*, s. 48.

⁴⁴⁰ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 50.

⁴⁴¹ Nomer, s. 15; Can, “Borçlar ve Yükümlülükler”, s. 12 ve 20; Can, s. 53; Bağrıaçık, s. 252.

⁴⁴² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 464; Şener, *Limited*, s. 756; Karakılıç, *Rekabet*, s. 48.

edilmelidir. Aksi halde, bağlılık yükümlülüğü ihlal edilmiş olur⁴⁴³. Ayrıca, ortaklar şirket menfaatini, kendilerinin ve yakınlarının menfaatlerinden önde tutmalıdırlar. Şirketin gelişmesini engelleyen, kötüleyen, güç duruma düşüren davranışlar, bağlılık yükümlülüğünün ihlâline neden olur⁴⁴⁴.

Limited şirkette bağlılık yükümlülüğü⁴⁴⁵, ortaklar açısından olduğu gibi (TTK m. 613) müdürler bakımından da öngörülmüştür⁴⁴⁶ (TTK m. 626/3). Müdürlerin bağlılık yükümlülüğüne ilişkin TTK m. 626/3 hükmü⁴⁴⁷, TTK m. 613 hükmüne atıfta bulunmuştur. Söz konusu hükümlerde öngörülen bağlılık yükümlülüğü, dürüstlük kuralının şirketler hukukundaki yansımasıdır⁴⁴⁸. Müdürler de ortaklar gibi, öncelikle şirketin sırlarını korumakla yükümlüdürler⁴⁴⁹.

2.2.1.7.1.2. Müdürlerin ve Ortakların Bağlılık Yükümüne Aykırı Faaliyette Bulunmasını Onaylayan Kararlar

TTK m. 621/1-g hükmü gereğince genel kurul, müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümlülüğüne ya da rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına onay verebilir. Daha önce de açıklandığı üzere⁴⁵⁰, sır saklama yükümlülüğü, bağlılık yükümlülüğünün bir görünüş biçimidir. TTK m. 626/3 ile TTK m. 613/1 hükmü birlikte değerlendirildiğinde, müdürlerin ve ortakların sır saklama yükümlülüğü altında oldukları ve bu yükümlülüğün şirket sözleşmesi ve genel kurul kararıyla

⁴⁴³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 464. Çamoğlu'na göre, bu hükmün kapsamı menfaat çatışması ile sınırlı değildir. Yazara göre, şirkete ilişkin basına olumsuz beyan verilmesi (haksız rekabet veya suç soruşturması dışında) de bu kapsamda değerlendirilmelidir (Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 464).

⁴⁴⁴ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 478.

⁴⁴⁵ TTK m. 626 hükmünün kenar başlığında “bağlılık yükümü” denilmiş olmasına karşın, madde metninde “bağlılık borcu” ifadesi yer almaktadır (Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 541, dn. 110). Ayrıca, anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin bağlılık yükümlülüklerinin somutlaştığı bir durum TTK m. 395/1 hükmünde düzenlenen şirketle işlem yapma yasağıdır (Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 280- 281. Şirketle işlem yapma yasağına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Erol Ulusoy, *Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil*, Yetkin Yayınları, Ankara 2005).

⁴⁴⁶ Müdürlerin bağlılık yükümlülüğü, kaynak İsviçre Borçlar Kanunu m. 812 hükmünden alınmıştır. Kaynak hükümde müdürlerin özen yükümlülüğü de aynı hükümde düzenlenmiştir (Bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2863).

⁴⁴⁷ TTK m. 626/3'ün ortak olmayan müdürler bakımından düzenlendiğine ilişkin bkz. Şener, *Limited*, s. 756.

⁴⁴⁸ Karakılıç, *Rekabet*, s. 47.

⁴⁴⁹ Yıldız, s. 264.

⁴⁵⁰ Bkz. 2.2.1.7.1.1.

kaldırılmayacağı anlaşılır⁴⁵¹. Bu nedenle, sır saklama yükümlülüğü, TTK m. 621/1-g bendi kapsamında değildir.

TTK m. 613/4, c. 1 hükmüne göre, geri kalan ortakların tümünün yazılı onayıyla ortaklar bağlılık yükümlülüğüne aykırı düşen faaliyetlerde bulunabilirler. Şirket sözleşmesi bu onay yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını öngörebilir (TTK m. 613/4, c. 2). TTK m. 626/3 hükmü ortaklara ilişkin TTK m. 613 hükmüne atıf yaptığından, söz konusu hüküm müdürler bakımından da uygulama alanı bulur⁴⁵². Müdürün ya da ortağın, bağlılık yükümlülüğüne aykırı faaliyette bulunmasına, geri kalan diğer ortaklar veya şirket sözleşmesinde öngörülmüşse genel kurul onay verecektir. İşte müdürlerin veya ortakların bu yükümlülüğe aykırı faaliyette bulunmasına, şirket sözleşmesinde öngörülmesi durumunda genel kurulun onay vermesi, TTK m. 621/1 çerçevesinde önemli karar olarak nitelendirilmiştir⁴⁵³. Bu nedenle, genel kurulun bağlılık yükümlülüğünün ihlâli kapsamına giren davranışları onaylayabilmesi için TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayıya uygun hareket etmesi gerekir. Genel kurulun bu ihlâle onay verebilmesi, şirket sözleşmesinde açıkça öngörülmelidir. Bu bakımdan, bu hükmün şirket sözleşmesine konulması için, TTK m. 589 hükmündeki yetersayı aranır. Ayrıca, TTK m. 619/3 hükmüne göre, lehine onay kararı çıkacak olan ortak, ilgili karara dair oylamada oy hakkından yoksundur ve oy kullanamaz.

2.2.1.7.2. Rekabet Yasağı

2.2.1.7.2.1. Genel Olarak

Rekabet kavramı, aynı amacı güden kişiler arasındaki yarıştı ifade eder⁴⁵⁴. TTK m. 54/2 hükmüne göre, rakipler arasında ya da tedarik edenler ile müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen dürüstlük kuralına aykırı her türlü davranış ve ticari uygulama haksız görülmüştür.

Rekabet ile kaynakların etkin kullanımı sağlanarak mal ve hizmetlerin tedarikinde tüketicilere daha düşük fiyat, geniş bir seçme hakkı, yenilikçi ürünler sunma olanağı

⁴⁵¹ Şener, *Limited*, s. 478, 757.

⁴⁵² Şener, *Limited*, s. 756- 757.

⁴⁵³ Şener, *Limited*, s. 474.

⁴⁵⁴ Bkz. TDK, <https://sozluk.gov.tr>, (E.T. 04.12.2019).

sağlayan hareketli bir süreçtir⁴⁵⁵. Bu nedenle rekabet yasaklanmamış, uygun görülmüştür. Kanunun öngördüğü durumlarda veya sözleşme ile rekabetin kapsamı sınırlandırılabilir. Rekabet konusundaki en güçlü sınırlama rekabet yasağıdır.

Limited şirketlerde, rekabet yasağı müdürler ve ortaklar bakımından farklı şekilde düzenlenmiştir. TTK m. 626 hükmü uyarınca müdürlerin şirkete karşı rekabet yasağının olduğu belirtilirken, TTK m. 613/2 hükmünde şirket sözleşmesiyle ortakların şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda olduklarının öngörülebileceği ifade edilmiştir. Şirket sözleşmesinde aksine hüküm yoksa limited şirket ortakları kural olarak rekabet yasağına tabi değildirler. Ayrıca, müdürlerin rekabet yasağı emredici değildir. Zira, TTK m. 626/2 hükmüne göre, bu yükümlülük aksi şirket sözleşmesi veya genel kurul ile kararlaştırılabilecek bir yükümlülük olarak öngörülmüştür. Müdürler için rekabet yasağının öngörülmesi, müdürlerin şirket sırlarını bilmesi ve bu sırları şirket aleyhine kullanma olasılığının yüksek olması nedeniyledir⁴⁵⁶.

Rekabet yasağının kapsamına kimlerin gireceği hususu aydınlatılmalıdır. TTK m. 623/1 hükmüne göre, şirket sözleşmesi ile yönetim ve temsil görevi müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. Rekabet yasağının kapsamında öncelikle müdür olan ortaklar vardır. Müdür olan ortağın, görev süresi boyunca rekabet yasağı vardır⁴⁵⁷. Kendisi veya tüm ortaklar için şirket sözleşmesinde öngörülen bir rekabet yasağı yoksa, müdür olan ortağın müdürlük sıfatının sona ermesi hâlinde, rekabet yasağı ortadan kalkacaktır⁴⁵⁸. Eğer, ortaklar açısından TTK m. 613/2 hükmüne göre, şirket sözleşmesi ile rekabet yasağı öngörülmüşse, müdür olan ortak, hem ortakların bağlı olduğu rekabet yasağına, hem de müdürlerin bağlı olduğu kanunî rekabet yasağına tabi olur⁴⁵⁹.

⁴⁵⁵ Karakılıç, *Rekabet*, s. 14.

⁴⁵⁶ Şener, *Limited*, s. 758; Bağrıaçık, s. 258.

⁴⁵⁷ Arslanlı, Domaniç, s. 685; Elif Melis **Ertaş**, *Limited Şirket Müdürünün Rekabet Yasağı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s. 99.

⁴⁵⁸ Elif Melis **Ertaş**, *Limited Şirket Müdürünün Rekabet Yasağı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s. 99-100; Bağrıaçık, s. 258. *Bağrıaçık* makalesinin 259. sayfasında, rekabet yasağının söz konusu olabilmesi için müdür ve ortak sıfatının bir arada olması şartını aramıştır. Ancak s. 261'de ise, rekabet yasağının ortak olmayan müdürlere de uygulanabileceğini kabul etmiştir. Kanaatimizce, rekabet yasağının müdürler bakımından söz konusu olabilmesi için müdür sıfatının var olması ve şirket sözleşmesinde aksinin kararlaştırılmamış olması veya genel kurulda yasağına tabi olmayacaklarına dair onayın çıkmamış olması gerekir.

⁴⁵⁹ Karakılıç, *Rekabet*, s. 119.

Limited şirkette ortak olmayan müdürler de olabilir (TTK m. 623/1). Ortak olmayan müdürlerin rekabet yasağı kapsamında olup olmayacağı belirlenmelidir. Dikkat edilirse, TTK m. 626 hükmünde, müdürlerin rekabet yasağına tabi olmaları için ortak olup olmama şartı aranmamıştır. Bu nedenle, limited şirkette rekabet yasağı, ortak olsun olmasın bütün müdürler için geçerlidir.

Limited şirketlerde, müdür olmayan ortaklar bakımından, genel anlamda bir rekabet yasağı söz konusu değildir. TTK m. 613/2 hükmüne göre, şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda oldukları öngörülebilir. Şirket sözleşmesi ile rekabet yasağının sınırları ve hukuki sonuçları tanımlanabilir veya yasağın kapsamı ve sonuçları müdürler için düzenlenen rekabet yasağına (TTK m. 626) yollama yapmak suretiyle belirlenebilir⁴⁶⁰. Şirket sözleşmesinde hüküm yoksa, bağlılık yükümünden yola çıkılarak ortağın rekabet yasağının olduğu söylenemez⁴⁶¹.

TTK'da sözleşme ile ortakların şirketle rekabet etmeme yasağı öngörülebileceği düzenlenmişken, ortakların diğer ortaklarla rekabet etme yasağının kararlaştırılıp kararlaştırılmayacağına ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Emredici hükümler ilkesi uyarınca, şirket sözleşmesi ile, ortaklar arasında rekabet etmeme yasağı öngörülememelidir⁴⁶². Ayrıca, şirket sözleşmesinde böyle bir yasak öngörülmesi, RKHK m. 4 hükmüne göre yasaktır⁴⁶³.

2.2.1.7.2.2. Müdürlerin ve Ortakların Rekabet Etme Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmasını Onaylayan Kararlar

TTK m. 626/2, c. 1 hükmüne göre, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği ya da diğer tüm ortaklar yazılı olarak onay vermediği takdirde, müdürler şirketle rekabet oluşturan

⁴⁶⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 463. Çamoğlu'na göre, ortaklar bu yollardan birine gitmeyip sözleşmede sadece ortağın rekabet yasağına tabi olduğu belirtmişlerse, anonim şirketin yöneticilere ilişkin hüküm (TTK m. 396) ve limited şirketin müdürlere ilişkin hüküm (TTK m. 626) uygun düştüğü ölçüde uygulanmalıdır. (Bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 463).

⁴⁶¹ TTK m. 613/2 Gerekçesi.

⁴⁶² Rauf Karasu, "Limited Şirket Esas Sözleşmesi ile Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir Mi?", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2016, C. XX, S. 2, s. 64.

⁴⁶³ Karasu, "Rekabet", s. 67. RKHK m. 4, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır".

bir iş yapamazlar. Bu hükümden yola çıkılarak, müdürlerin şirketle rekabet etmesine izin verileceğini söyleyebiliriz. Bunun ilk yolu, şirket sözleşmesinde aksinin öngörülmüş olmasıdır. Müdürlerin şirketle rekabet etmesine şirket sözleşmesi ile izin verilmesi, kuruluştaki olabileceği gibi, sonradan şirket sözleşmesi değişikliği ile de olabilir⁴⁶⁴. Bu durumda hangi yetersayıların dikkate alınarak sözleşme değişikliğinin yapılabileceği belirlenmelidir. Bu hususta aklı TTK m. 589 hükmünde ve TTK m. 621/1’de yer alan yetersayılar gelir. Dikkat edilirse TTK m. 589 hükmü, TTK m. 621 hükmünü saklı tutmuştur. Dolayısıyla sözleşme değişiklikleri açısından, TTK m. 621’de yer alan durumlar dışında, TTK m. 589 hükmünde yer alan yetersayı uygulama alanı bulacaktır. Öğretide bir görüşe göre, şirket sözleşmesine müdürlerin rekabet etme yasağına tabi olmayacaklarına dair bir hükmün konulabilmesi, şirket sözleşmesi değişikliği için aranan yetersayının (TTK m. 589) varlığını gerektirir⁴⁶⁵. Gerçekten de TTK m. 621/1-g bendinde şirket sözleşmesinin değiştirilmesi yoluyla müdürlerin rekabet yasağının kaldırılması değil, müdürlerin rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından onay verilmesi durumu düzenlenmiştir⁴⁶⁶. İkinci yol ise, diğer ortakların tamamının iznidir. Diğer ortakların tümünün izninin olması durumunda müdür, rekabet yasağına tabi olmayacaktır. İkinci yolun alternatifi, TTK m. 626/2, c. 2 hükmünde öngörülmüştür. Anılan hükme göre, şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine genel kurulun onay kararını öngörebilir. Eğer, şirket sözleşmesinde ortakların onayı yerine genel kurulun onay kararı öngörüldüyse, genel kurulun alacağı karar ile müdürler rekabet yasağına tabi olmaktan kurtulacaktır. Belirtmek gerekir ki, şirket sözleşmesine ortakların onayı yerine genel kurul onayı öngörüleceğine dair hükmün konulabilmesi, şirket sözleşmesi değişikliği için aranan yetersayının (TTK m. 589) varlığını gerektirir⁴⁶⁷. Genel kurulun müdürleri rekabet yasağından kurtaran kararı alabilmesi için TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayıya uyması gerekir⁴⁶⁸.

⁴⁶⁴ Şener, *Limited*, s. 766; Karakılıç, *Rekabet*, s. 251.

⁴⁶⁵ Şener, *Limited*, s. 766; Karakılıç, *Rekabet*, s. 253.

⁴⁶⁶ Şener, *Limited*, s. 766; Karakılıç, *Rekabet*, s. 253.

⁴⁶⁷ Karakılıç, *Rekabet*, s. 242- 243.

⁴⁶⁸ Şener, *Limited*, s. 769; Karakılıç, *Rekabet*, s. 242. Çamoğlu’na göre, müdürlerin rekabet yasağının kaldırılması açısından şirket sözleşmesinde herhangi bir yetersayı öngörülmemişse, onay kararı TTK m. 620 hükmünde düzenlenen olağan yetersayı ile alınır (*Limited*, s. 185). Ancak Çamoğlu, bu sorunu ortaklar açısından değerlendirdiğinde ise, “TTK m. 621/1-g hükmüne göre, (müdürler ve) ortakların (bağlılık yükümüne) ve rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından izin verilir” ifadesini kullanmıştır (*Limited*, s. 113).

TTK m. 613/2 hükmüne göre, şirket sözleşmesiyle ortakların şirketle rekabet eden faaliyet ve işlemlerden kaçınmak zorunda oldukları öngörülebilir. TTK m. 613/4, c. 1 hükmüne göre ise, diğer ortakların tamamı yazılı olarak onay verdikleri takdirde, ortaklar rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetlerde bulunabilirler. Şirket sözleşmesi bu onay yerine genel kurulun onay kararını öngörebilir (TTK m. 613/4, c. 2). Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde, şirket sözleşmesi ile müdür olmayan ortaklara rekabet yasağı öngörüldüğünde, bu ortakların rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetleri yapabilmesi için diğer ortakların tamamının yazılı onayı ya da bunun yerine şirket sözleşmesi ile genel kurulun onayı getirildiyse bu onayın varlığının şart olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda önem arz eden husus, yukarıda da bahsettiğimiz gibi, şirket sözleşmesinde ortakların onayı yerine genel kurul onayı öngörülebileceğine dair hükmün konulabilmesi, şirket sözleşmesi değişikliği için aranan yetersayının (TTK m. 589) varlığını gerektirir⁴⁶⁹. Ancak genel kurulun, müdür olmayan ortakları rekabet yasağından kurtaran kararı alabilmesi için, TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayıya uyması gerekir⁴⁷⁰.

2.2.1.8. Bir Ortağın Haklı Sebepler Dolayısıyla Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması ve Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepden Dolayı Şirketten Çıkarılması

Çıkarılma, ortağın iradesi olmaksızın, şirketle ilişkisinin kesilmesidir⁴⁷¹. Çıkarılma durumunda, ortağın çıkarılmasına genel kurul ya da mahkeme gibi başka bir irade karar verir⁴⁷². Limited şirkette, ortağın şirketten çıkarılması, TTK m. 640 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükümde, çıkarmanın iki hali düzenlenmiştir. Birincisi şirket sözleşmesinde yer alan nedenlerle ve genel kurul kararıyla ortağın şirketten çıkarılması (TTK m. 640/1 ve 2), ikincisi ise şirketin talebi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması hâlidir (TTK m. 640/3).

⁴⁶⁹ Karakılıç, *Rekabet*, s. 242- 243.

⁴⁷⁰ Çamoğlu, *Limited*, s. 113; Karakılıç, *Rekabet*, s. 242. Şener ise bu durumu “bağlılık yükümlülüğü” açısından değerlendirmiş ve TTK m. 613/4 hükmünde düzenlenen onay karar yetersayısının TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayı olduğunu belirtmiştir (*Limited*, s. 474).

⁴⁷¹ Ersin Çamoğlu, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma”, *Batider*, Y. 2014, C. XXX, S. 3, s. 6; Çamoğlu, *Limited*, s. 73; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 436; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 467; Şener, *Limited*, s. 898; Esra Cenkeci, “Çıkan Ya Da Çıkarılan Limited Şirket Ortağına Ayrılma Akçesinin Ödenmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2018, S. 4, s. 9.

⁴⁷² Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 6; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 436; Halit Aker, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, *Batider*, Y. 2016, C. XXXII, S. 1, s. 95.

TTK hükümleri arasında, bu maddede sayılmayan başka bir çıkarma nedeni de bulunmaktadır. Öğretide de kabul edilen bu çıkarma sebebi, ortağın haklı sebeplere dayanarak şirketin feshini mahkemeden isteyebileceği hallerde, mahkemece dava açan kimseye, esas sermaye payının gerçek değerinin ödenerek şirketten çıkarılmasına karar verilmesidir⁴⁷³ (TTK m. 636/3). TTK m. 621/1-h hükmünde, çıkarma nedenlerinden sadece ikisi sayılmış ve bu iki çıkarma nedeni ağırlaştırılmış yetersayıya tabi tutulmuştur. Bu sebeple, bu bölümde çalışmamız için önem arz eden iki çıkarma nedeni üzerinde duracağız.

2.2.1.8.1. Bir Ortağın Haklı Sebepler Dolayısıyla Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması

TTK m. 640/3 hükmüne göre, ortak, şirketin bu hususta istemi üzerine mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılabilir. Bu hükmeye dayanarak bir ortağın şirketten çıkarılabilmesi için, haklı sebebin varlığı, genel kurul kararı alınması ve mahkemenin çıkarma kararı vermesi şartlarının bir arada olması gerekir.

Bu kararın önemli kararlar arasında sayılma nedeni, çıkarma kararının, ortağın şirketteki konumuna ilişkin önemli bir müdahale olması söylenebilir⁴⁷⁴. Ayrıca, ortağın çıkarılması durumunda zorunlu olan ayrılma akçesinin ödenmesi, şirketi zor duruma sokabilir, şirketin küçülmesine neden olabilir.

2.2.1.8.1.1. Haklı Sebebin Varlığı

TTK m. 640/3 hükmünde, haklı sebebin varlığında ortağın şirketin istemi üzerine mahkeme kararıyla şirketten çıkarılabileceği öngörülmüş ancak, haklı sebebin tanımı yapılmamıştır. Domaniç, haklı sebep kavramını “*bir hukukî ilişkinin sürdürülmesini çekilmez hâle getiren ve bozucu yenilik doğuran bir bildirim veya dava ile hukukî ilişkiyi sona erdirmek veya değiştirmek yetkisinin kullanılmasını adil gösteren hukukî*

⁴⁷³ Yıldız, s. 158. TTK m. 636/3’ün, anonim şirketlerdeki karşılığı olan TTK m. 531/1, c.2’de yer alan ifade öğretide tartışılmıştır. Hükmünde yer alan “çıkarılmasına” ifadesinin teknik anlamda “çıkarma” olmadığı, “çıkma” olduğu yönünde görüşler mevcuttur (Hamdi **Yasaman**, *Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi*, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, İstanbul 2019, s. 716; Erdem, s. 262; Şahin, s. 395). Yine diğer bir görüş ise, bu ifadenin “ayrılma” olduğu yönündedir (Bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Fesih*, s. 286 vd.).

⁴⁷⁴ Şener, *Limited*, s. 905.

olgu” olarak tanımlamıştır⁴⁷⁵. Çıkarma nedeni olan haklı sebep, ortağın şirketten ayrılmasını adil gösteren sebeplerdir⁴⁷⁶. Bu sebepler, somut olaya göre değişir⁴⁷⁷. Haklı sebep, ortağın şahsından veya davranışından kaynaklanabilir⁴⁷⁸. Eğer, ortağın şahsından veya davranışından kaynaklanan sebepler, şirkette kalmasını diğer ortaklar bakımından çekilmez hale getiriyor veya şirketin amacına ulaşılmasını engelliyorsa, bu durumlarda haklı sebebin varlığından söz edilebilir⁴⁷⁹.

Ortağın şirketten çıkarılmasına neden olacak haklı nedenlere pek çok örnek verilebilir. Bir ortağın ek ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemesi⁴⁸⁰, sır saklama yükümüne aykırı hareket edilmesi⁴⁸¹, şirket sözleşmesinde öngörülmüşse (TTK m. 613/2) rekabet yasağının ihlâli⁴⁸², şirket çalışanlarına karşı ahlaka aykırı davranış sergilemesi⁴⁸³, şirkette kavga çıkarması, şirketin huzurunu bozması⁴⁸⁴, şirket faaliyetini sekteye uğratması⁴⁸⁵, ortaklar arasındaki güveni ortadan kaldırması⁴⁸⁶, ehliyetsizlik⁴⁸⁷, hastalık⁴⁸⁸, şirketin adını ve itibarını zedeleyen hayat tarzı sürmesi⁴⁸⁹ gibi durumlar, ortağın şirketten çıkarılmasına haklı neden teşkil edebilir. Haklı sebebin varlığında, çıkarılması istenen ortağın kusurlu olup olmadığına bakılmaz⁴⁹⁰.

Buna karşın, ortağın şirketten bilgi alma hakkını kullanarak açıklamalar istemesi, şirkete karşı dava açarak haklı istemlerde bulunması, çekimser kalması, müdürleri

⁴⁷⁵ Arslanlı, Domaniç, s. 736.

⁴⁷⁶ Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 8; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 438.

⁴⁷⁷ Arslanlı, Domaniç, s. 735.

⁴⁷⁸ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 565; Yıldız, s. 159; Akbay, s. 230; Şener, *Limited*, s. 908; Cenkci, s.10.

⁴⁷⁹ Akbay, s. 230; Şener, *Limited*, s. 908.

⁴⁸⁰ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 565; Yıldız, s. 159; Şener, *Limited*, s. 904.

⁴⁸¹ Yıldız, s. 159; Şener, *Limited*, s. 904.

⁴⁸² Arslanlı, Domaniç, s. 737; Yıldız, s. 159; Şener, *Limited*, s. 904.

⁴⁸³ Şener, *Limited*, s. 904.

⁴⁸⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 79; Şener, *Limited*, s. 904.

⁴⁸⁵ Y.11.HD., T.11.06.2001, E.2001/3297, K.2001/5291 (www.kazanci.com.tr); Y.11.HD., T.13.09.1989, E.1989/74, K.1989/2237 (Bu karar için bkz. Şener, *Limited*, s. 910).

⁴⁸⁶ Y.11.HD., T.20.06.2006, E.2447, K.2006/6370 (Karar için bkz. Çamoğlu, *Limited*, s. 79).

⁴⁸⁷ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 565; Çamoğlu, *Limited*, s. 80.

⁴⁸⁸ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 565; Çamoğlu, *Limited*, s. 80.

⁴⁸⁹ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 565; Çamoğlu, *Limited*, s. 79.

⁴⁹⁰ Y.11.HD., T.13.09.1989, E.1989/74, K.1989/2237 (Bu karar için bkz. Şener, *Limited*, s. 910; Yıldız, s. 159; Akbay, s. 230; Cenkci, s.10).

eleştirmesi⁴⁹¹, genel kurul toplantısına katılmaması⁴⁹² kural olarak haklı sebep teşkil etmez. Ancak, bu durumların her zaman haklı sebep teşkil etmeyeceğini söylemek doğru olmaz. Zira, ortağın şirkete karşı sürekli dava açması örneğinde, ortak, şirket faaliyetini sekteye uğratabilir. Bu nedenle, haklı sebep kavramı mahkemece değerlendirilirken somut olayın gereklerinin dikkate alınması gerekir⁴⁹³.

2.2.1.8.1.2. Genel Kurul Kararı

TTK m. 640/3 hükmü, ortağın şirketten çıkarılmasını şirketin istemine bağlamıştır. Şirketin istemi ifadesi ile, şirketin ortağın çıkarılması amacıyla mahkemeye başvurma iradesi anlaşılmalıdır⁴⁹⁴. TTK m. 616/1-h ve TTK m. 621/1-h hükümlerinden bu yetki ve görevin genel kurula ait olduğu söylenebilir. Hatta TTK m. 616/1-h hükmünün bu yetkiyi genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayması nedeniyle, çıkarma davası açılmasına ilişkin kararın müdürler veya üçüncü kişiler tarafından alınması mümkün değildir.

Genel kurul kararında açık bir şekilde haklı sebebin ne olduğu belirtilmelidir⁴⁹⁵. Genel kurulun çıkarma davası açma kararı önemli karar olarak belirlenmiştir (TTK m. 621/1-h). Bu davayı açmak için genel kurul, TTK m. 621/1 hükmündeki yetersayıya uygun bir çoğunlukla karar almalıdır.

Çıkarılan ortağın ilgili genel kurul toplantısında karara katılıp oy kullanabilmesi hususu, öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, Kanunda bu konuda bilinçsiz boşluk vardır ve kollektif şirkette çıkarılan ortağın oy hakkının bulunmamasına ilişkin TTK m. 255 hükmü, anonim şirkette ise rekabet yasağını ihlal eden ortağa karşı uygulanacak müeyyideyi seçme hakkını diğer ortaklara veren TTK m. 396/2 hükmü ile limited şirketlerde bir ortağın bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağını kaldıran genel

⁴⁹¹ Y.11.HD., T.01.04.1984, E.939, K.1846 (Bu karar için bkz. Şener, *Limited*, s. 910).

⁴⁹² Y.11.HD., T.20.09.2017, E.2016/1530, K.2017/4591 (www.kazanci.com.tr).

⁴⁹³ Şener, *Limited*, s. 910.

⁴⁹⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 76; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 439. Y.11.HD.'nin, 20.09.2017 tarihli, E.2016/1530, K.2017/4591 sayılı kararı şu şekildedir: "6102 Sayılı TTK'nın 640. maddesinin 3-f bendi gereğince haklı sebebe dayalı olarak ortağın şirketten çıkarılmasını ancak şirket talep edebilir. Şirketin bu davayı açabilmesi için de aynı Yasa'nın 616/1-h maddesi gereğince genel kurulun bu konuda bir karar vermesi gerekir. Limited şirket ortağının bir başka ortağının şirketten çıkarılmasını isteyebileceğine dair yasada bir hüküm bulunmamaktadır" (www.kazanci.com.tr).

⁴⁹⁵ Şener, *Limited*, s. 904.

kurul kararlarında oy yasağına tabi olduğuna ilişkin TTK m. 619/3 hükmü “kimse kendi davasının hakimi olamaz” ilkesinin pozitif hukuka yansımalarıdır⁴⁹⁶. Bizim de katıldığımız öğretideki çoğunluk görüşüne göre ise, TTK m. 640/3 hükmüne göre yapılacak oylamada çıkarılacak ortak oy hakkını kullanabilir⁴⁹⁷. Buna göre, zira anılan durum TTK m. 619 hükmünde düzenlenen oy hakkından yoksunluk oluşturan hâllerden biri değildir⁴⁹⁸. Oydan yoksunluğa ilişkin hüküm genişletilemez⁴⁹⁹. Yine bu görüşü savunanlardan bazıları, anonim şirket hükümlerinin kıyasen limited şirketlere uygulanamayacağını ve kollektif şirket hükümlerinin de menfaat benzerliği olmaması nedeniyle limited şirkete uygun düşmediğini ifade etmişlerdir⁵⁰⁰.

Yine, TTK’da çıkarılacak ortağın kan ve kayın hısımlarının ilgili genel kurul toplantısında oy kullanamayacaklarına dair bir hüküm de bulunmamaktadır. Bu nedenle, çıkarılacak ortağın kan ve kayın hısımları da ilgili genel kurul toplantısına katılıp oy kullanabilir⁵⁰¹. Ancak bu kişiler haklı sebebin mevcut olmasına rağmen kullandıkları oylarla kararın oluşmasını engellerse, bu karar aleyhine dürüstlük kuralına aykırılık nedeniyle iptal davası (TTK m. 622/1, m. 445) açılabilir⁵⁰². Yapılan yargılama neticesinde mahkeme genel kurul kararını iptal edebilir. Bu durumda mahkeme genel kurulun yerine geçip çıkarma kararı alamaz⁵⁰³.

Hakkında çıkarma istenen ortak, mahkemede genel kurul kararının gerekli yetersayıyla alınmadığını veya sebebin haklı olmadığını iddia ve ispat edebilir⁵⁰⁴. Ayrıca, ortak

⁴⁹⁶ Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 9; Çamoğlu, *Limited*, s. 76- 77; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 439.

⁴⁹⁷ Akbay, s. 231; Nihat **Taşdelen**, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*, Ankara 2012, s. 222; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 563; Şener, *Limited*, s. 905; İsmail Kırca ve Murat Gürel, “Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı*, Ankara 2015, s. 221.

⁴⁹⁸ Şener, *Limited*, s. 905. Ayrıca yazar, ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin TTK m. 621/1’deki yetersayının TTK m. 621/2 hükmüne uygun olarak şirket sözleşmesiyle daha da ağırlaştırıldığı ve çıkarma kararı için oy birliğinin öngörüldüğü hâllerde, çıkarılmak istenen ortağın ilgili toplantıda oy kullanabilmesi mümkün olduğu için bu yetersayının sağlanmasına olanak olmadığına vurgu yapmaktadır (Şener, *Limited*, s. 905).

⁴⁹⁹ Kırca, Gürel, s. 211 vd.

⁵⁰⁰ Kırca, Gürel, s. 221.

⁵⁰¹ Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 9; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 439.

⁵⁰² Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 10; Çamoğlu, *Limited*, s. 78; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 439.

⁵⁰³ Yıldız, s. 160.

⁵⁰⁴ Yıldız, s. 159- 160.

hakkında çıkarılma kararının alındığı genel kurul kararı aleyhine butlanın tespiti veya iptal davası açabilir⁵⁰⁵. Şirket tarafından verilen çıkarılma kararı mahkeme tarafından iptal edilirse, o ortak hakkında sanki hiç çıkarılma kararı alınmamış gibi olur.⁵⁰⁶ Bir görüşe göre, haklı sebebe rağmen çıkarılma kararı almayan genel kurul kararına karşı da iptal davası açılabilir⁵⁰⁷. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre, bu durumda mahkeme sadece genel kurul kararını iptal edebilir, mahkeme, genel kurulun yerine geçip çıkarılma kararı alamaz⁵⁰⁸. Bu nedenle, kararın iptali yerine, haklı sebeple fesih davası ya da çıkılma davasının açılması daha uygun bir çözüm olabilir⁵⁰⁹.

2.2.1.8.2. Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepden Dolayı Şirketten Çıkarılması

TTK m. 640/1 hükmüne göre, bir ortağın genel kurul kararıyla şirketten çıkarılma sebepleri şirket sözleşmesinde öngörülebilir. Şirket sözleşmesinde öngörülen durumların gerçekleşmesi halinde, ortağın mahkemeye başvurulmaksızın genel kurul kararıyla şirketten çıkarılabileceği öngörülebilir.

Çıkarılma sebepleri, kuruluşta sözleşmede belirleneceği gibi, daha sonra sözleşmeye hüküm koymak suretiyle de öngörülebilir. Sonradan şirket sözleşmesinde çıkarılma sebeplerinin öngörülmesi bakımından TTK m. 621/3 hükmüne dikkat edilmelidir. Söz konusu hükümde, bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine eklenebilmesine ilişkin sözleşme değişikliğinin, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında tekli lehine olumlu oy kullanmasına bağlanmıştır⁵¹⁰.

Şirket sözleşmesinde öngörülen sebebin gerçekleşmesi hâlinde genel kurul, ortağı şirketten çıkarabilir (TTK m. 640/1). Genel kurulun ortağı şirketten çıkarabilmesi için TTK m. 621/1 hükmüne uygun bir yetersayıyla karar alması gerekir. Yukarıdaki

⁵⁰⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 439; Yıldız, s. 159- 160.

⁵⁰⁶ Şener, *Limited*, s. 903.

⁵⁰⁷ Karayalçın, s. 384.

⁵⁰⁸ Yıldız, s. 160.

⁵⁰⁹ Yıldız, s. 160.

⁵¹⁰ Bkz. 2.1.2.

açıklamalarımız ışığında⁵¹¹, çıkarılmak istenen ortağın, ilgili genel kurul toplantısında oy kullanabileceğini söyleyebiliriz.

TTK m. 640/2 hükmüne göre, çıkarılan ortak kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içerisinde iptal davası açabilecektir. Belirtmek gerekir ki, çıkarılma kararı, genel kurul kararına dayanacağı için, bu karara karşı zaten üç ay içerisinde iptal davası ve herhangi bir süreye tabi olmaksızın butlanın tespiti davası açma imkanı bulunmaktadır. Ancak bu hükmün ortağın noter aracılığıyla bilgilendirilmesi ve açılacak iptal davasının tabi olduğu üç aylık sürenin başlangıcı bakımından önem arz ettiği söylenebilir⁵¹².

2.2.1.9. Şirketin Feshi

TTK m. 636 hükmünde şirketin sona erme sebepleri düzenlenmiştir. Söz konusu hükmün birinci fıkrasına göre limited şirket, şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesiyle, genel kurul kararıyla, iflasın açılmasıyla, Kanunda öngörülen diğer sona erme hallerinde sona erer⁵¹³. TTK m. 636/2’de ise, uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin, müdürleri dinleyerek şirketin durumunu Kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirleyeceği, buna rağmen durum düzeltilmezse şirketin feshine karar vereceği düzenlenmiştir. TTK m. 636/3’te ise, haklı sebeplerin varlığında ortağın şirketin feshini mahkemedен isteyebileceği hüküm altına alınmıştır.

⁵¹¹ Bkz. 2.2.1.8.1.2.

⁵¹² Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 555- 556.

⁵¹³ Kanunda öngörülen diğer sona erme nedenlerinden bazıları şunlardır. İlki, TTK m. 644/1-b hükmüne göre, limited şirketlerde de uygulama alanı bulacak TTK m. 353 hükmüdür. Bu hükme göre, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. İkincisi, TTK m. 210/3 hükmüdür. Anılan hükme göre, kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemlerde veya bu yönde hazırlıklarda ya da muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunduğu belirlenen ticaret şirketleri hakkında, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Ticaret Bakanlığınca, bu tür işlem, hazırlık veya faaliyetlerin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde fesih davası açılabilir. Son olarak, TMK m. 54/3 hükmüdür. Bu hükme göre, hukuka ve ahlaka aykırı amaç güttüğü için, mahkemece şirketin sona erdirilebilmesi mümkündür. Bu hususta bkz. Özlem İlbasmış Hızlısoy, “Limited Şirketin İşletme Konusunun Gerçekleşmesi veya Gerçekleşmesinin İmkansız Hale Gelmesi Ve Süresinin Dolması Neticesinde Sona Ermesi Bağlamında İki Sorun”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2020, C. XXIV, S. 2, s. 110- 111; Şener, *Limited*, s. 940.

TTK m. 621/1-ı hükmü gereğince, önemli karar sayılan husus TTK m. 636/1-b hükmünde yer alan limited şirketin genel kurul kararıyla sona ermesidir. Bu nedenle şirketin feshine ilişkin genel kurul kararı TTK m. 621/1'de yer alan yetersayıyla alınacaktır. TTK m. 616/1-i uyarınca, şirketin feshi genel kurulun devredilemez yetkilerindedir. Bu nedenle, şirketin feshine ilişkin kararın müdürler veya üçüncü kişiler tarafından alınması mümkün değildir. Genel kurul, şirketi feshetme kararını her zaman alabilir. Genel kurulun fesih kararı, bozucu yenilik doğuran nitelik taşır ve alındığı tarihte hukuki sonuçlarını doğurur⁵¹⁴. Bu nedenle, şirket fesih kararının alındığı tarihte sona erer ve tasfiye haline girer⁵¹⁵.

Dikkat edilirse, TTK m. 636/1-b hükmünde haklı sebep aranmamaktadır. Bu nedenle, genel kurulun alacağı kararın bir haklı sebebe dayanması gerekmez⁵¹⁶. Genel kurulun bu kararına karşı, iptal davası açılabilir (TTK m. 622/1- m. 445).

Ekleme gerekir ki, genel kurul şirketin feshine karar verdiği takdirde tasfiyeden dönülebilir. Gerçekten de, TTK m. 643/1 hükmünün atfıyla limited şirketlerde uygulama alanı bulacak⁵¹⁷ TTK m. 548/1, c. 1 ve 2'ye göre, şirket süre dolarsa ya da genel kurul kararıyla sona ererse, ortaklar arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanmadıkça, genel kurul sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile şirketin devam etmesine karar verebilir. Şirket sözleşmesi ile bu yetersayı ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir (TTK m. 548/1, c. 3). Tasfiyeden dönülmesine ilişkin genel kurul kararının tasfiye memuru tarafından tescil ve ilan ettirilmesi gerekir (TTK m. 548/1, c. 4). Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, genel kurul kararıyla şirketi sona erdirebilmek için gerekli yetersayı TTK m. 621/1'de yer alan ağırlaştırılmış yetersayıdır. Tasfiyeden dönme kararı ise sermayenin en az yüzde altmışının olumlu oyu ile alınır. Bu yetersayılara dikkat edildiğinde, limited şirketin sona erdirilmesinin daha zor buna karşın limited şirkette tasfiyeden dönmenin daha kolay olduğu söylenebilir⁵¹⁸.

⁵¹⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 556; Şener, *Limited*, s. 939.

⁵¹⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 556; Şener, *Limited*, s. 939.

⁵¹⁶ Akbay, s. 232.

⁵¹⁷ Şener, *Limited*, s. 1180.

⁵¹⁸ Anonim şirketlerde de durum böyledir. Anonim şirketlerde genel kurul fesih kararını TTK m. 529/1-d hükmü uyarınca uygulanacak olan TTK m. 421/3 hükmüne göre, sermayenin en az yüzde

2.2.2. TTK m. 621/3'te Önemli Karar Olarak Öngörülen Durum Olan Ortağın Şirketten Çıkarılma Sebeplerinin Sonradan Şirket Sözleşmesine Konulabilmesine İlişkin Sözleşme Değişikliği

Daha önce ifade edildiği gibi⁵¹⁹, bir ortağın şirket sözleşmesinde genel kurul kararıyla şirketten çıkarılabileceği sebepler düzenlenebilir. Şirketin kuruluşundan sonra bu sebeplerin şirket sözleşmesine eklenmesi TTK m. 621/3 hükmü gereğince şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların rızası ile mümkündür. TTK m. 640/1 ve m. 621/3 hükümleri ile şirkete, kendisi yönünden önem arz eden sebeplerin varlığında ortağı şirketten çıkarma hakkı tanımış, diğer taraftan ortakların da hukuki güvenliği sağlamıştır⁵²⁰.

Şirket sözleşmesinde öngörülecek çıkarılma sebepleri açık bir şekilde belirtilmelidir. Ayrıca, bu sebepler, dürüstlük kuralına ve eşit işlem ilkesine aykırı olmamalıdır⁵²¹. Çıkarılma sebebine örnek olarak, ortağın belli bir yaşa gelmesi, rekabet yasağının ihlali, yan edim yükümlülüklerin ifasında temerrüde düşülmesi, çalışma izninin kaybı gösterilebilir⁵²². Şirket sözleşmesinde gösterilecek çıkarılma sebebinin haklı sebep olmasına gerek yoktur⁵²³. Diğer taraftan haklı sebep de şirket sözleşmesinde çıkarılma sebebi olarak düzenlenebilir. Dikkat edilirse, bu durumda haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğine mahkeme değil, genel kurul karar verecektir⁵²⁴.

Yine daha önce de ifade edildiği gibi⁵²⁵, TTK m. 621/3 hükmünde yer alan durum önemli karardır. Bu nedenle, şirket sözleşmesinde bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin öngörülmesi oy birliği aranan önemli karar iken, bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması şartına bağlanan önemli bir karardır.

yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alır. Yine tasfiyeden dönme kararı ise sermayenin en az yüzde altmışının olumlu oyu ile alınır.

⁵¹⁹ Bkz. 2.2.1.8.2.

⁵²⁰ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2789.

⁵²¹ Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2789.

⁵²² Şener, *Limited*, s. 899- 900; Aker, s. 96.

⁵²³ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 564; Şener, *Limited*, s. 900; Aker, s. 96.

⁵²⁴ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 563- 564; Tekinalp, *Yeni*, s. 383; Şener, *Limited*, s. 900; Pulaşlı, *Şerh*, C. III, s. 2789.

⁵²⁵ Bkz. 2.1.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURULDA ALINAN ÖNEMLİ KARARLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

3.1. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların Yokluğu

3.1.1. Genel Olarak

Limited şirket genel kurulunda alınan kararların yokluk yaptırımına tabi olması durumu, TTK hükümlerinde düzenlenmemiştir. TTK m. 622/1 hükmünde, TTK'nın anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümlerinin kıyasen limited şirketlere de uygulanacağı düzenlenmiştir. Her ne kadar, bu hükümde ve atıf yapılan anonim şirket genel kurul kararlarının sakatlığına ilişkin hükümlerde (TTK m. 445-451) yokluk yaptırımından bahsedilmiş olmasa da limited şirket genel kurul kararları bakımından yokluk yaptırımı söz konusu olabilir⁵²⁶. Bu yaptırım, genel olarak bütün hukuki işlemler ve özel olarak da önemli kararlar bakımından öğreti ve yargı kararları ile kabul edilen bir yaptırım türüdür⁵²⁷.

Kurucu unsurları eksik olan hukuki işlem yoklukla sakattır⁵²⁸. Genel kurulda alınan kararların kurucu unsurlarının eksik olması halinde yokluktan bahsedilir⁵²⁹. Bir genel

⁵²⁶ Şener, *Limited*, s. 605. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 37. Türk hukukunda yokluk hususuna değinilen iki hüküm bulunmaktadır. Bunlardan biri TMK m. 83/3, diğeri de SerPK m. 92/1-b hükmüdür. “Kararın İptali” başlıklı TMK m. 83/3 hükmüne göre, “Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır”. TTK, TMK'nın ayrılmaz bir parçasıdır (TTK m. 1/1). Bu nedenle, TMK m. 83/3 hükmünün şirket genel kurul kararları bakımından bir dayanak olduğu söylenebilir (Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 37; Mehmet Cemil **Türk**, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali*, Adalet Yayınevi, s. 51.

⁵²⁷ Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2017, s. 1.

⁵²⁸ Eren, s. 374; Oğuzman, Barlas, s. 217; Hüseyin **Hatemi**, *Medeni Hukuka Giriş*, 8. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 173; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 505; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198.

kurul kararının kurucu unsurlarının eksik olması durumu, kararın meydana gelişiyle ilgilidir⁵³⁰. Bir genel kurul kararının meydana gelme süreci, genel kurulun toplantıya çağrılması ile toplantı tutanağının imzalanması arasındaki süreçtir⁵³¹. Diğer yandan, TTK m. 446/1-b hükmü incelendiğinde, bu süreci düzenleyen kuralların ihlâlinin bazı durumlarda iptal yaptırımını doğurabileceği görülecektir⁵³². Bu nedenle, yokluk ve iptal yaptırımı arasındaki sınırın belirlenmesi büyük önem taşır⁵³³.

3.1.2. Yokluk Yaptırımı Sonucu Doğurabilecek Durumlar

Çağrı yapılmaksızın toplanan genel kurulda alınan kararlar yokluk yaptırımına tabidir⁵³⁴. Bu hükmün istisnası, TTK m. 416 hükmünde düzenlenen çağrısız genel kuruldur⁵³⁵. O hâlde, bu istisnai durumun dışında yapılan genel kurul toplantısında alınan önemli kararların geçerli olabilmesi için hukuken geçerli bir çağrının varlığı şarttır. Öğretide isabetli şekilde, çağrı yapılmamasına denk gelen hukuka aykırı durumların da yoklukla sakat olması gerektiği belirtilmektedir⁵³⁶. Bu hususa, genel kurul toplantısından bir gün önce Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilân yapılması, şirketin internet sitesinde herhangi bir çağrının yapılmaması ve ortaklara taahhütlü mektupla dahi bir bildirim yapılmaması durumları örnek olarak gösterilmiştir⁵³⁷.

⁵²⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 77; Şener, *Limited*, s. 605; Pelin Atila **Yörük** ve Atılğan Barış **Yörük**, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarında Yokluk ve Butlan”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, S. 2, s. 211; Fahrettin **Önder**, “Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2005, C. 7, S. 1, 2005, s. 107.

⁵³⁰ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 4. *Moroğlu*, genel kurul kararından söz edilebilmesi için “genel kurul” ve “karar”dan oluşan iki kurucu unsurun varlığından söz eder (Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 77 vd.).

⁵³¹ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 5.

⁵³² Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 5.

⁵³³ Öğretide, bu süreçte ortaya çıkan ağır ihlallerin yokluk yaptırımını sonucunu doğuracağı ifade edilmektedir. Bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 5.

⁵³⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 161; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 493; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 594; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 79; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 9; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198; Erdoğan **Moroğlu**, “Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararlarına Etkisi ve Yargıtay Kararları”, *Batider*, Y. 2004, C. XXII, S. 3, s. 35.

⁵³⁵ Çamoğlu, *Limited*, s. 161; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 493; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 594; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 79; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 8; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198; Moroğlu, “Meraksim”, s. 35.

⁵³⁶ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 9.

⁵³⁷ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 9.

Bir çağrının geçerli olabilmesi için şu üç şartın varlığı gerekir: Çağrı bütün ortaklara veya temsilcilerine yapılmalı; çağrı, TTK ve şirket sözleşmesi ile görevli veya yetkili kılınan organ veya kişilerce yapılmalı; çağrı şekil ve öz itibarıyla içeriği ortaklarca veya temsilcilerce anlaşılabilir olmalıdır⁵³⁸.

Çağrının tüm ortaklara veya temsilcilerine yapılamaması durumunda toplanan genel kurulda alınan kararların yaptırım türü tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu durum yoklukla sakattır⁵³⁹. İkinci bir görüş ise, bu şekilde alınan kararların yaptırımının iptal edilebilirlik olduğu yönündedir⁵⁴⁰. Yargıtay ise bir kararında⁵⁴¹ bu durumun yoklukla malul olacağını belirtmişken daha sonraki kararlarında⁵⁴² iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacağını benimsemiştir.

Müdürler (TTK m. 617/1), görevleriyle ilgili konularda tasfiye memurları (TTK m. 617/3-TTK m. 410/1), bazı durumlarda mahkemenin izniyle tek ortak (TTK m. 617/3-TTK m. 410/2), kayyım (TTK m. 617/3-TTK m. 412⁵⁴³ ile TTK m. 427/4⁵⁴⁴) ve diğer

⁵³⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 80.

⁵³⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 81 vd. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14.HD.'nin 07.02.2019 tarihli, E.2018/908, K.2019/172 sayılı kararı ise şu şekildedir: “..Somut olayda, dava konusu genel kurulun, mahkemece atanan kayyumun *Ticaret Sicil Gazetesi*'nde yaptığı ilan sonucu, ancak TTK'nın 414. maddesinde açıklanan ve emredici nitelikteki madde hükmüne uyulmadan ve ortaklara gönderilmesi gereken iadeli taahhütlü mektupla bildirim koşulu yerine getirilmeden yapıldığı sabittir. Çünkü, davacının şirketçe bilinen adresine tebligatın çıkarılmadığı anlaşılmaktadır. Farklı bir adrese tebligat çıkarılmış olması, yasanın amir hükmünün yerine getirildiği anlamına gelmez. Çünkü, davacı ortağa ait olmayan bir adrese tebligat gönderilmesiyle hiç gönderilmemesi arasında bir fark yoktur. Bu durumda kayyumun, TTK'nın 414. maddesindeki emredici düzenlemeye rağmen, davacının bilinen son adresine iadeli taahhütlü mektupla bildirilmediği sabittir. Bu durumda, usulsüz çağrı değil, geçersiz bir çağrı söz konusudur. Böyle bir toplantıda alınan kararlar yoklukla malüldür. Geçerli bir çağrı bulunmadığından, sadece bir ortağın katılımıyla yapılan toplantının, genel kurul toplantısı olduğu söylenemez. TTK'nın 416. maddesi gereğince bütün paydaşlar toplantıya iştirak etmediğinden, çağrısız genel kurulun koşulları da yoktur. Bu şekilde bütün ortaklar toplantıya katılmadığı sürece toplanan genel kurulda alınan bütün kararlar hükümsüz ve geçersizdir. Diğer bir deyişle yoklukla malüldür” (www.kazanci.com.tr).

⁵⁴⁰ Domaniç, s. 887- 889; Tekil, s. 391- 404; Ansay, s. 174- 189.

⁵⁴¹ Y.11.HD., T.19.10.1982, E.82/3800, K.82/3992 (Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 82, dn. 134).

⁵⁴² Y.11.HD., T.22.10.1982, E.82/3370, K.82/4077; Y.11.HD., T.22.05.1989, E.89/6622, K.89/3823; Y.11.HD., T.10.11.1989, E.89/6155, K.89/6157 (Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 83 vd.); Y.11.HD., T.23.10.2000, E.2000/8481, K.2000/8125 (*Batider*, C. XXI, S. 1, s. 292).

⁵⁴³ Bkz. 1.4.3.1.2.

⁵⁴⁴ Bkz. 1.4.3.1.8.

yetkili kişiler⁵⁴⁵ dışındaki kişilerce yapılan çağrı üzerine yapılan toplantıda alınan kararlar yok hükmünde olur⁵⁴⁶.

Toplantı ve karar yetersayısına aykırılık durumunda, uygulanacak yaptırımın ne olacağı hususunda kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Öğretide ise bu husus tartışmalıdır. Bir görüşe göre, Kanunda veya şirket sözleşmesinde belirtilen toplantı ve karar yetersayısına aykırı olarak alınan genel kurul kararları iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir⁵⁴⁷. Bu husustaki ikinci görüş ise, basit yetersayılara aykırı olarak alınan kararların iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacağı, ağırlaştırılmış yetersayılara aykırı olarak alınan kararların ise yok hükmünde veya batıl olacağı yönündedir⁵⁴⁸. Bizim de katıldığımız görüşe göre, toplantı veya karar yetersayısına uyulmadan alınan tüm genel kurul kararları yokluk yaptırımına tabi olur⁵⁴⁹. Zira burada bir hukuki işlemin kurucu unsuru olan irade beyanı, kanunda veya şirket sözleşmesinde hüküm altına alınan karar yetersayısına karşılık gelmektedir⁵⁵⁰. Bu nedenle, TTK m. 621/1 ve 3 hükmünde yer alan yetersayılara uyulmadan alınan kararların yoklukla sakat olacağını söyleyebiliriz. Keza Yargıtay bir kararında⁵⁵¹ “*Dava, davalı limited şirketin genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. TTK'nın 621. maddesinde önemli genel kurul kararlarının düzenlendiği, bu düzenleme içinde 621/1-h maddesinde “Bir ortağın haklı*

⁵⁴⁵ Bkz. 1.4.3.1.

⁵⁴⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 493. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 86 vd.; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 8; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1013; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198- 199; Gizem **Alper**, “*Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*”, Prof. Dr. Tuğrul Arat’a Armağan, Ankara 2012, s. 63- 64; Fırat **Karadoğan**, *Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010, s. 48, 79; Korkut, s. 37, 149; Y.11.HD., T.06.07.1978, E.1978/3158, K.1978/3661; Y.11.HD., T.10.04.2007, E.2005/14116, K.2007/5618; Y.11.HD., T.16.03.2016, E.2015/6390, K.2016/2974 (www.kazanci.com.tr). Bu kararların iptal yaptırımına tabi olacağı yönünde bkz. Üçışık, Çelik, s. 338.

⁵⁴⁷ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 145; Haluk N. **Nomer**, *Kişî Birliklerinde Alınan Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği*, Beta Yayınevi, İstanbul 2008, s. 84; Türk, s. 108.

⁵⁴⁸ Anonim şirket için aynı yönde bkz. İsmail **Kayar**, “Anonim Ortaklık ve Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal Kararının Etkileri”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 2, s. 253.

⁵⁴⁹ Çamoğlu, *Limited*, s. 161; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 493; Şener, *Limited*, s. 605; Y.11.HD., T.08.04.2019, E.2018/353, K.2019/2685; Y.11.HD., T.16.03.2016, E.2015/6390, K.2016/2974 (www.kazanci.com.tr). Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 594; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1013.

⁵⁵⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10.

⁵⁵¹ Y.11.HD., T.13.06.2019, E.2018/2157, K.2019/4433. Aynı yönde bkz. Y.11.HD., T.02.10.2018, E.2018/3813, K.2018/5914 (www.kazanci.com.tr).

sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması.” önemli karar olarak nitelendirilmiştir. Önemli kararların temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabileceği madde hükmünde açıklanmıştır. Davalı şirketin iki ortağının olduğu gözönüne alındığında her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde önemli bir karar alabilecek nisaba sahip olmadığı görülmekte ve bu durumda 18/06/2013 tarihli genel kurulda alınan “7” numaralı kararın yok hükmünde olduğu anlaşıldığından...” şeklinde hüküm kurmuştur.

Ekleyelim ki, yokluk yaptırımına tabi olma bakımından TTK’da öngörülen yetersayı ile şirket sözleşmesince ağırlaştırılan yetersayı arasında bir fark yoktur⁵⁵². Nitekim Yargıtay’ın bir kararında bu husus şu şekilde ifade edilmiştir⁵⁵³: “Somut uyumsuzlukta yönetim kurulu seçimi için %65 nisap arayan ana sözleşme hükmünün değiştirilmesi için de yine aynı nisap aranması gerekirken mahkemece bu husus gözden kaçırılarak % 57 nisapla bu hükmün değiştirilmesine dair kararın butlan şartları taşımadığına karar verilmesi hatalı olmuştur. Bu durumda mahkemece, ana sözleşme ile kararlaştırılan ağırlaştırılmış nisaba uyulmasının zorunlu ve bu hükmü uymamanın müeyyidesinin de yokluk olduğu kabul edilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir”.

3.1.3. Yokluğun İleri Sürülmesi

Yoklukla sakat olan bir karar şeklen dahi varlık kazanamaz. Genel kurul kararlarının yokluğu kural olarak⁵⁵⁴ her zaman, menfaati olan herkes tarafından ileri sürülebilir⁵⁵⁵.

⁵⁵² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 493. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10. Aynı yönde bkz. Y.11.HD., T.24.09.1993, E.1992/5419, K.1993/5826 (www.kazanci.com.tr). Kanunda öngörülen yetersayılara aykırı olarak alınan kararların yoklukla, şirket sözleşmesinde yer alan yetersayılara aykırı olarak alınan kararların ise iptale tabi olacağı yönünde bkz. (Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1013, dn. 524; Üçışık, Çelik, s. 358).

⁵⁵³ Y.11.HD., T.08.10.2015, E.2014/13505, K.2015/10256 (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 25.04.2020).

⁵⁵⁴ İstisnai bir hüküm olarak bkz. SerPK (Sermaye Piyasası Kanunu) m. 92/1-b’ye göre, “Kurul, bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya yetkilidir”.

⁵⁵⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 153; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1014; Alper, s. 62; Türk, s. 56; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198; Korkut, s. 35, 38; Önder, s. 111.

Hakim tarafından da resen nazara alınır⁵⁵⁶. Yok hükmünde olan bir genel kurul kararı seklen dahi meydana gelmemesi nedeniyle en başından beri hüküm doğurmaz⁵⁵⁷. Bu nedenle, bu karara ilişkin açılan dava tespit davası niteliğindedir⁵⁵⁸. Yokluğun tespitine ilişkin hüküm açıklayıcı niteliktedir⁵⁵⁹.

Yokluğun tespiti davası TTK hükümlerinde özel olarak düzenlenmemiştir. Bu nedenle, bu davada uygulama alanı bulacak usul kurallarına da yer verilmemiştir⁵⁶⁰. Öğretide de kabul edildiği üzere, butlanın tespiti davasının tabi olduğu özel usul kuralları, yokluğun tespiti davasında da uygulanır⁵⁶¹. Bu nedenle, butlanın tespiti davasına yönelik ilerideki açıklamalarımız yokluğun tespiti davası açısından da geçerli olacaktır. Tekrara düşmemek için yokluğun tespiti davası bakımından açıklamalara burada yer vermeyip butlan davasındaki açıklamalara yollama yapmaktayız⁵⁶².

3.2. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların Butlanı

3.2.1. Genel Olarak

Bir hukuki işlemin kurucu unsurları tam olmakla birlikte, geçerlilik şartlarından kamu düzenini ilgilendirenlerin eksik olması durumunda, butlan söz konusu olur⁵⁶³. Butlanla sakat olan işlemler, en baştan beri geçersizdir⁵⁶⁴. Bu işlemler hiçbir hukuki sonuç doğurmaz ve zamanla geçerlilik kazanmaz⁵⁶⁵. Limited şirket genel kurul kararları da bir

⁵⁵⁶ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 153; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1014; Önder, s. 111.

⁵⁵⁷ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 153; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 10; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1014.

⁵⁵⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 153; Alper, s. 65; Türk, s. 57; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198.

⁵⁵⁹ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 198; Korkut, s. 35; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 153; Üçışık, Çelik, s. 336.

⁵⁶⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 154; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 272.

⁵⁶¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 154; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 272.

⁵⁶² Bkz. 3.2.3.

⁵⁶³ Eren, s. 377; Oğuzman, Barlas, s. 212; Şener, *Limited*, s. 608; Önder, s. 108.

⁵⁶⁴ Eren, s. 377; Oğuzman, Barlas, s. 212; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1016.

⁵⁶⁵ Eren, s. 377; Oğuzman, Barlas, s. 212.

hukuki işlem olması nedeniyle, genel olarak Türk Borçlar Kanunu'ndaki sözleşme serbestisi sınırlarına tabidir⁵⁶⁶.

3.2.2. Butlan Sebepleri

TTK m. 447 hükmü, genel kurul kararlarına ilişkin başlıca butlan sebeplerini düzenlemiştir, ancak bunları sınırlamamıştır. Hükümdeki “*özellikle*” kelimesi bunu açıkça ortaya koymuştur⁵⁶⁷. TTK m. 447 hükmü dışında TBK m. 27 hükmünde yer alan sebeplerin de genel kurul kararlarının butlanına yol açıp açmayacağı tartışılabilir. TTK m. 1/1, TMK m. 5 ve TBK m. 646 hükümleri dikkate alındığında TBK m. 27 hükmünde düzenlenen sebeplerin genel kurul kararlarının butlanına neden olacağı söylenebilir⁵⁶⁸.

Belirtelim ki, bu başlık altında öncelikle, TTK m. 447 hükmünde düzenlenen butlan sebepleri, daha sonra TBK m. 27 hükmünde düzenlenen butlan sebepleri incelenecektir. Bu sebepler incelenirken TTK m. 621 hükmünde düzenlenen önemli kararlar esas alınacak ve konumuz dışında kalan butlan sebepleri bu başlık altında incelenmeyecektir.

TTK m. 447/1-a hükmünde, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez⁵⁶⁹ nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararların batıl olduğu düzenlenmiştir⁵⁷⁰.

⁵⁶⁶ Çamoğlu, *Limited*, s. 164; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 495. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 158; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 14; Sayın, s. 208; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 399; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 200.

⁵⁶⁷ Çamoğlu, *Limited*, s. 162; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 494. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 13; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 200.

⁵⁶⁸ Aynı yönde bkz. Çamoğlu, *Limited*, s. 164; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 495; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 158; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 14; Sayın, s. 208; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 202; Alper, s. 76; Karasu, *Emredici*, s. 83; Korkut, s. 28, 88- 89; Ünal **Tekinalp**, “Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, S. 2, (Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu), s. 16; Ünal **Tekinalp**, “Genel Kurul Kararlarının Butlanında Anonim Ortaklığa Özgü Sebeplerin Kabulü İhtiyacı”, *Batider*, Y. 2009, C. XXV, S. 4, (Prof. Dr. Reha Poroy'un Anısına Armağan), s. 13; Üçışık, Çelik, s. 339; Türk, s. 65; Adıgüzel, s. 40.

⁵⁶⁹ TTK m. 452 hükmü, şirket sözleşmesi değişikliklerinde müktesep ve vazgeçilemez hakların saklı olduğunu düzenlemiştir. Buna benzer bir hüküm limited şirketlere ilişkin hükümlerde yer almamaktadır. TTK m. 622 hükmünün, anonim şirkette alınan kararların butlanını düzenleyen TTK m. 447 hükmüne yaptığı atıf nedeniyle, limited şirketler bakımından vazgeçilemez haklara da dolaylı şekilde yollama yapıldığı söylenebilir. (Bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 571). TTK'da, vazgeçilemez hak teriminin tanımı yapılmamıştır. Öğretide ise, vazgeçilemez hak, ortağın rızası olsa dahi vazgeçemeyeceği ve mahrum bırakılmayacağı, kanun ile tanınan ve sınırları belirlenen hak olarak tanımlanmıştır (Bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 571; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1831; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 684; Hediye Bahar **Sayın**, *Pay*

Ortaklar, haklarını kural olarak genel kurul toplantısına katılarak kullanır. Genel kurul, ortakların öneride bulunarak, tartışmalara katılarak ve oy kullanarak yönetim haklarını kullandığı bir platformdur⁵⁷¹. Bu nedenle genel kurulun fiilen veya şirket sözleşmesinde öngörülmüşse elektronik ortamda⁵⁷² yapılması arasında bir fark yoktur⁵⁷³.

Ortakların oy hakkından yoksun olduğu durumlarda dahi, genel kurula katılma hakkı vardır (TTK m. 619). Oy hakkından yoksun ortakların genel kurul toplantısına katılma hakkını ortadan kaldıran veya sınırlandıran kararlar batıldır⁵⁷⁴.

Daha önce de ifade edildiği gibi⁵⁷⁵, ortağın asgarî oy hakkını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararlar da butlanla sakattır. Ortağın asgarî oy hakkı TTK m. 618/1 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, limited şirket ortağı en az bir oy hakkını haizdir. Eğer ortak birden fazla paya sahip ise, şirket sözleşmesi ile o ortağın oy hakları sınırlandırılabilir (TTK m. 618/1). Örneğin bir limited şirkette A ve B grubu paylar bulunmuş ve bu paylara bir oy hakkı tanınmış olsun. Daha sonra A grubu paylara oy hakkı tanınmasın. İşte bu kararın batıl olacağını söyleyebiliriz.

Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 172- 173). Vazgeçilemez haklara örnek olarak, TTK m. 447/1 hükmünde zikredilen genel kurula katılma, asgari oy ve dava hakları, bilgi alma, inceleme ve denetleme hakları, TTK m. 462/3 hükmünde düzenlenen bedelsiz pay alma hakkı, TTK m. 447/1-c hükmü gereğince, ortağın şirketin temel yapısı ile ilgili hakları örnek olarak verilebilir (Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 300; Tekinalp, *Yeni*, s. 197- 198; Sayın, s. 173).

⁵⁷⁰ Öğretide bu hükmün düzenleniş biçimi eleştirilmektedir. Bu görüşe göre, bu bentten, batıl olan haklar bakımından ikili bir ayırım yapıldığı anlaşılmaktadır. “*Genel kurula katılma, asgari oy, dava hakları*” ve “*kanundan kaynaklanan vazgeçilemez haklar*”. Bu ayırım nedeniyle “*genel kurula katılma, asgari oy, dava hakları*”nın vazgeçilemez haklardan olmadığı düşüncesi akla gelebilir (Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 20). Oysa “*genel kurula katılma, asgari oy, dava hakları*” ortağın vazgeçilemez haklarından (Yıldız, s. 173. Anonim şirketler için aynı yönde bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 300; Tekinalp, *Yeni*, s. 197- 198; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 20). Ayrıca, “*kanundan kaynaklanan vazgeçilemez haklar*” ifadesi, şirket sözleşmesi ile vazgeçilemez hak oluşturulabileceği izlenimi vermektedir. Oysa, vazgeçilemez hakların şirket sözleşmesi ile meydana gelmesi mümkün değildir (Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 20).

⁵⁷¹ Çamoğlu, *Limited*, s. 124; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 470; Şener, *Limited*, s. 517; Akbay, s. 7. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 586; Sayın, s. 174- 175.

⁵⁷² TTK m. 1527/2 hükmüne göre, limited şirkette şirket sözleşmesinde öngörülerek elektronik ortamda genel kurula katılma, öneride bulunma ve oy verme, fizikî katılımın, öneride bulunmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur.

⁵⁷³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Sayın, s. 175.

⁵⁷⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Sayın, s. 175.

⁵⁷⁵ Bkz. 2.2.1.2.2.

TTK m. 447/1-c hükmüne göre şirketin temel yapısını bozan genel kurul kararları da batıl olacaktır. Şirketin temel yapısı ile kastedilen, *şirketin tanımına, ortakların hakları ve borçları düzenine ve organsal yapısına* aykırı kararlar temel yapıya aykırıdır⁵⁷⁶. Şirketin organsal yapısına aykırı olan batıl kararlara şunlar örnek olarak verilebilir⁵⁷⁷. Genel kurul ve müdür/müdürler kurulu dışında şirket sözleşmesiyle üçüncü bir kurul öngören ve genel kurul veya müdür/müdürler kuruluna ait bazı yetkilerin yeni oluşturulan kurula devreden; genel kurulun devredilemez yetkilerinin elinden alınması sonucunu doğuran genel kurul kararları gibi. Örneğin TTK m. 621/1-g hükmüne göre, müdürlerin ve ortakların bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul onay verebilir. TTK m. 616/1-j hükmüne göre, genel kurulun kanun ile tanınan yetkisi devredilemez bir yetkidir. Bu nedenle, bu yetkinin başka bir kurula devredilmesine ilişkin karar batıl olacaktır. Yine daha önce de belirtildiği gibi⁵⁷⁸, esas sermaye payının devrine ilişkin karar verilmesi genel kurulun devredilemez yetkilerindedir (TTK m. 616/1-g). Bu yetkiyi başka bir organa veya kişiye devreden genel kurul kararı da batıl olacaktır. Ayrıca, TTK m. 621/1-h hükmüne göre, haklı sebeplerin olması durumunda bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması önemli kararlardandır. Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden talepte bulunulması da genel kurulun devredilemez yetkilerindedir (TTK m. 616/1-h). Yine, bu yetkiyi başka bir organa veya kişiye devreden genel kurul kararı da butlanla sakat olacaktır.

Bu başlık altınca inceleyeceğimiz bir diğer düzenleme TBK m. 27 hükmüdür. Bu hükme göre, “*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür*”⁵⁷⁹.

⁵⁷⁶ TTK m. 391 Gerekçesi. TTK m. 447/1-c hükmündeki butlan sebebi, yönetim kurulu kararları bakımından da butlan sebebidir (TTK m. 391/1-b). TTK m. 447 hükmünün gerekçesinde “anonim şirketin temel yapısı” kavramı açısından TTK m. 391 hükmünün gerekçesine atıf yapılmıştır.

⁵⁷⁷ Örnekler için bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 168-169; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 45- 47.

⁵⁷⁸ Bu hususta bkz. 2.2.1.3.3.

⁵⁷⁹ TTK m. 447 hükmünde “*butlan*” olarak zikredilen bu yaptırım türü, TBK m. 27 hükmünde “*kesin hükümsüzlük*” olarak ifade edilmektedir. TTK’nın, TMK’nın ayrılmaz bir parçası olması ve TBK’nın da TMK’nın tamamlayıcısı olması nedeniyle TTK’da “*kesin hükümsüzlük*” ifadesinin kullanılmasının daha isabetli olacağı yönünde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 11, dn. 34.

Emredici hükümlere aykırılık butlan nedenidir⁵⁸⁰ (TBK m. 27). Emredici hükümler, nitelikleri ve korudukları çıkarlara göre mutlak ve nisbi emredici hükümler olmak üzere ikiye ayrılır⁵⁸¹. Mutlak emredici hükümler doğrudan kamu düzenine ilişkindir, nisbi emredici hükümlerin konusu ise özel çıkarlardır⁵⁸².

Emredici hükümlere aykırı ve bu nedenle batıl olan önemli kararlara şunlar örnek olarak verilebilir. Oyda imtiyazın tanınması noktasında TTK'nın emredici şekilde öngörülen hükümlerinden ayrılan⁵⁸³ veya oyda imtiyaza ilişkin TTK'da belirtilen sınırı aşan kararların⁵⁸⁴ batıl olduğu söylenebilir⁵⁸⁵. Yine imtiyazın, oy hakkına değil de kişiye, makama veya sığata bağlanmasına ilişkin kararların da batıl olduğu söylenebilir⁵⁸⁶. Bunun yanında, şirket sermayesine oranla önemli miktarda sermayenin şirkete getirilmemesine⁵⁸⁷ (TTK m. 456/1) rağmen sermaye artırılmasına ilişkin genel kurul

⁵⁸⁰ TTK m. 445 hükmünde düzenlenen iptal sebeplerinden biri de emredici hükümlerdir. Emredici hükümlere aykırılık noktasında butlan yaptırımı yanında iptal yaptırımı da gündeme gelir. Bu konuyla ilgili, anonim şirketin temel yapısına aykırı yönetim kurulu kararlarının butlanını düzenleyen TTK m. 391/1-b hükmünün gerekçesinde şu ifadeler yer almaktadır. “*Bu hüküm İsv. BK m. 706 b, b.3'ün ilk kısmından alınmıştır. Anılan hüküm, geçersiz genel kurul kararlarına ilişkindir. Yönetim kurulu hakkındaki 714 üncü madde bu hükme gönderme yapmaktadır. İsviçre doktrininde hüküm örneklerle açıklamak eğilimi hakim olmakla beraber, ilkesel temelde yorum yapan yazarlar da vardır. Bunlara göre, emredici hükümleri ihlâl eden münferit kararlar iptal edilebilir kararlar iken, genel kurul veya yönetim kurulu tarafından anılan hükümlere aykırı genel nitelik taşıyan hukuk koyan kararlar geçersizdir.*” Öğretide *Moroğlu*, emredici hükümlere aykırılık durumunda iptal veya butlan yaptırımı bakımından şu şekilde bir ayırım yapmıştır. Doğrudan doğruya kamu düzenine ilişkin olan ve bu nedenle belli bir davranışı, ilgililerin iradelerini hiçbir şekilde dikkate almaksızın kesin emredici hükümlere aykırı genel kurul kararları batıldır. TTK m. 447/1-c hükmünde olduğu gibi, şirketin temel yapısına, sermayenin korunmasına ilişkin hükümler kesin emredici hükümlerdir. Buna karşın, ortakların özel çıkarlarını koruyan hükümlere aykırılık, iptal yaptırımına tabidir (*Moroğlu, Hükümsüzlük*, s. 69). *Kırca* ise, hangi durumda TTK m. 445 hükmünün, hangi durumda TTK m. 447 veya TBK m. 27/1 hükümlerinin uygulanacağını belirlenmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Yazara göre, özellikle mevcut ortakların çıkarlarını koruyan emredici hükümlerin ihlâli, iptal yaptırımına tabidir. Bu hükümler, esasen ortaklık haklarıyla ilgili olup vazgeçilebilir nitelikteki hakları düzenleyen hükümlerdir. Örneğin; tasfiye payı, rüçhan hakkı gibi ortağın yararlanıp yararlanmamakta serbest olduğu haklar vazgeçilebilir nitelikteki haklardır. Bu şekilde, ortağın vazgeçilebilir nitelikteki haklarını düzenleyen hükümlere aykırılık iptal yaptırımına tabidir. Şunu eklemek gerekir ki, vazgeçilebilir nitelikteki hakları düzenleyen hükümlerin, ilerisi için kısmen veya tamamen kaldırılmasına, sınırlandırılmasına veya değiştirilmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü butlanla sakattır. Çünkü bu durumda, şirketin temel yapısına aykırılıktan da söz edilebilir (*Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat)*, C. 2/2, s. 74 vd.).

⁵⁸¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. *Moroğlu, Hükümsüzlük*, s. 159.

⁵⁸² Anonim şirket için aynı yönde bkz. *Moroğlu, Hükümsüzlük*, s. 159.

⁵⁸³ *Biçer*, s. 267.

⁵⁸⁴ Bkz. 2.2.1.2.

⁵⁸⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. *Aytuğar*, s. 394.

⁵⁸⁶ Anonim şirket için aynı yönde bkz. *Aytuğar*, s. 395.

⁵⁸⁷ Bkz. 2.2.1.4.

kararı da batıl olacaktır⁵⁸⁸. Yine, genel kurul müdürlerin bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmasına onay verebilir (TTK m. 621/1-g). Örneğin genel kurulun, müdürlerin özen yükümlülüğüne aykırı davranışta bulunmasına ilişkin alacağı bir karar butlanla sakat olacaktır.

Ahlaka aykırı kararlar batıldır (TBK m. 27). Zaman içinde toplumda oluşan etik kurallara zıt düşen kararlar ahlaka aykırıdır⁵⁸⁹. Konumuz açısından söyleyebiliriz ki, ahlaka aykırı bir işletme konusuna onay veren genel kurul kararı da batıl olacaktır. Şirkete veya ortaklara zarar vermeyi amaçlayan oyda imtiyaz öngören karar batıl olabilecektir⁵⁹⁰.

Kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı genel kurul kararları da batıldır (TBK m. 27/1). Ayrıca, aynı hükümde konusu imkansız olan sözleşmelerin de batıl olduğu düzenlenmiştir. Konu bakımından imkansızlık maddi veya hukuki olabilir⁵⁹¹. Maddi imkansızlığa, ölü bir müdürün rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunabilmesine izin veren genel kurul kararı örnek olarak verilebilir⁵⁹². Hukuki imkansızlığa ise, sermaye artırım kararı alan şirketin iflasına hükmedilmesi durumu verilebilir⁵⁹³.

3.2.3. Butlanın Tespiti Davası

Genel kurul kararlarının butlanı kural olarak⁵⁹⁴ her zaman ileri sürülebilir⁵⁹⁵. Hakim tarafından da resen nazara alınır⁵⁹⁶. Batıl olan bir karar başlangıçtan itibaren hiçbir

⁵⁸⁸ Şener, *Limited*, s. 608.

⁵⁸⁹ O. Gökhan **Antalya**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013, s. 279.

⁵⁹⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Aytuğar, s. 404.

⁵⁹¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 179.

⁵⁹² Ölü bir kişinin yönetim kurulu üyesi seçilmesine ilişkin kararın batıl olacağı yönünde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 179; Sayın, s. 211.

⁵⁹³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, s. 310.

⁵⁹⁴ İstisnai bir hüküm olarak bkz. SerPK (Sermaye Piyasası Kanunu) m. 92/1-b; “Kurul, bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya yetkilidir”.

⁵⁹⁵ Çamoğlu, *Limited*, s. 165; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 496; Şener, *Limited*, s. 610; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 597- 598; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 184; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 274; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1033; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 202; Soner **Altaş**, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler*, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019, s. 193; Alper, s. 66; Karadoğan, s. 52; Karasu, *Emredici*, s. 86; Korkut, s. 32; Türk, s. 68; Üçışık, Çelik, s. 335.

⁵⁹⁶ Çamoğlu, *Limited*, s. 165; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 496; Şener, *Limited*, s. 610. Anonim şirketler için bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 597- 598;

hüküm ve sonuç doğurmaz⁵⁹⁷. Bu nedenle, bu karara ilişkin açılan dava tespit davası niteliğindedir⁵⁹⁸. Butlanın tespitine ilişkin hüküm açıklayıcı niteliktedir⁵⁹⁹.

TTK hükümlerinde, butlanın tespiti davası açabilecek kişilere yönelik herhangi bir belirleme veya sınırlama bulunmamaktadır. Butlanın tespiti davasını, hukuken korunmaya değer güncel bir yararı olan herkes açabilir (HMK m. 106/2). Ortaklar, müdür/müdürler kurulu, iflas idaresi, alacaklılar, intifa hakkı sahipleri, tahvil sahipleri, bağımsız denetçi, Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurumu, hatta rakipler vs. de, hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmak şartıyla butlanın tespiti davası açabilir⁶⁰⁰. Ortakların butlanın tespiti davası açmasında hukuken korunmaya değer güncel bir yararı olduğunun kabulü gerekir⁶⁰¹. Zira, genel kurulda alınan her karar ortakların çıkarlarını etkiler⁶⁰². Buna paralel şekilde, müdür/müdürler kurulunun da hukuki yararının mevcut olduğu herhangi bir araştırmaya gerek olmaksızın kabul edilmelidir⁶⁰³. Çünkü müdür/müdürler kurulunun alınan bu kararı uygulamaları nedeniyle sorumlu tutulabilmeleri mümkündür (TTK m. 644/1-a; m. 553)⁶⁰⁴. Bununla birlikte, hukuki durumunda belirsizlik bulunan, bu belirsizliğe katlanması kendisinden beklenemeyen ve bu belirsizliği eda davası veya inşai dava yoluyla gideremeyen kişilerin de tespit davası açmasında hukuki yararının olduğu kabul edilmektedir⁶⁰⁵.

Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 185; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 275; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1033; Altaş, *Anonim*, s. 193; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 202; Alper, s. 66; Karadoğan, s. 52; Karasu, *Emredici*, s. 86; Korkut, s. 32; Türk, s. 68; Üçışık, Çelik, s. 335.

⁵⁹⁷ Çamoğlu, *Limited*, s. 165; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 496; Şener, *Limited*, s. 610. Anonim şirketler için bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 597- 598; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 185; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 274; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1033.

⁵⁹⁸ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 185- 186.

⁵⁹⁹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 186; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 196.

⁶⁰⁰ Çamoğlu, *Limited*, s. 165; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 496; Şener, *Limited*, s. 610. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 597- 598; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

⁶⁰¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

⁶⁰² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

⁶⁰³ Çamoğlu, *Limited*, s. 165; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 496. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 597- 598; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 187; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

⁶⁰⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 187; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

⁶⁰⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 273.

Buna karşın, üçüncü kişilerin halen korunmaya değer mevcut yararlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekir⁶⁰⁶.

Butlanın tespiti davasında davalı limited şirkettir. Yetkili ve görevli mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 5/1). O yerde asliye ticaret mahkemesi yoksa görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir. Asliye ticaret ve asliye hukuk mahkemeleri ile diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki görev ilişkisidir (TTK m. 5/3).

Butlanın tespiti davasında, ortakların ve müdürlerin iptal davası açabilmeleri için aranan şartlar (bkz. TTK m. 446/1-a, b ve d) aranmaz. Örnek vermek gerekirse, ortakların butlanın tespiti davası açabilmesi için o karara olumsuz oy verme ve muhalefetlerini tutanağa geçirtme şartları aranmaz⁶⁰⁷.

İlan ve teminata ilişkin TTK m. 448, kararın yürütülmesine ilişkin TTK m. 449, kararın etkisine ilişkin TTK m. 450, kötüniyetle dava açanların sorumluluğuna ilişkin TTK m. 451 hükümleri, iptal davasını anlattığımız son kısımda da incelenecektir⁶⁰⁸. Tekrara düşmemek için burada yer vermiyoruz.

Açılacak tespit davasında butlanın ileri sürülmesinin tek sınırı, hakkın kötüye kullanılması yasağıdır⁶⁰⁹ (TMK m. 2/2). Yargıtay'ın bir kararına göre, davacının uzun süre sessiz kaldığı ve şirketin dahil hiç kimsenin zarar görmediği uygulanmış batıl bir genel kurul kararının sonradan butlanının ileri sürülmesi hakkın kötüye kullanılmasıdır⁶¹⁰. Öğretide, somut olayın şartlarının haklı olması kaydıyla, birileri zarar

⁶⁰⁶ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 187.

⁶⁰⁷ Y.11.HD., T.01.02.2001, E.2000/9117, K.2001/683; Y.11.HD., T.16.03.2006, E.2005/370, K.2006/2749; Y.11.HD., T.08.03.2011, E.2009/9025, K.2011/2462; Y.11.HD., T.23.05.2011, E.2009/12053, K.2011/6174; Y.11.HD., T.24.06.2013, E.2012/16227, K.2013/13183 (www.kazanci.com.tr); Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 273.

⁶⁰⁸ Bkz. 3.3.4.4.

⁶⁰⁹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 193 vd.; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 274.

⁶¹⁰ Y.11.HD.'nin 16.04.2015 tarihli, E.2014/8021, K.2015/5379 sayılı kararı şu yöndedir: "...davanın açıldığı tarih itibarıyla davacının uzun süre suskun kalarak, ortaklık dahil hiç kimsenin zararının söz konusu olmadığı uygulanmış olan batıl bir kararın sonradan butlanın ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu" (Batider, C. XXXI, S. 2, s. 447-448).

görmüş olsa bile, uygulanmış olan ve uzun süredir ses çıkarılmayan kararların butlanının ileri sürülmesi de hakkın kötüye kullanılması teşkil edeceği belirtilmiştir⁶¹¹.

3.3. Genel Kurulda Alınan Önemli Kararların İptali

3.3.1. Genel Olarak

TTK m. 622 hükmüne göre, TTK'nın, anonim şirket genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır. TTK m. 445 hükmüne göre, iptal davası açılabilmesi için, genel kurul kararının kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kuralına aykırı olması gerekir.

İptal davası, bozucu bir inşâî davadır⁶¹². Zira dava ile, genel kurul kararıyla meydana gelen bir hukuki durumun ortadan kaldırılması sağlanır (HMK m. 108/1; TTK m. 445)⁶¹³. İptal davasının konusu, genel kurul kararıdır⁶¹⁴. İptali istenecek karar(lar), tek bir karar olabileceği gibi o genel kurulda alınan tüm kararlar da olabilir. Dava konusu hangi kararsa, iptal hükmü o karara ilişkindir (HMK m. 26)⁶¹⁵. Genel kurul toplantısı iptal davasına konu olamaz⁶¹⁶. Aynı zamanda oylanmayan, yani karara dönüşmeyen

⁶¹¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 195-196; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 275.

⁶¹² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 57; Karadoğan, s. 60; Üçışık, Çelik, s. 362; Türk, s. 81.

⁶¹³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 57; Türk, s. 81.

⁶¹⁴ Limited şirkette genel kurul kararından başka kararlara karşı da iptal davası açılabilir. TTK m. 454/7 hükmüne göre (İmtiyazlı esas sermaye payı sahipleri özel kurulunun toplanma ve karar almasına ilişkin TTK m. 454 hükmünün kıyasen limited şirketlere de uygulanabileceği yönünde bkz. Şener, *Limited*, s. 197), müdürler kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun genel kurul kararını onaylamayan kararları aleyhine, genel kurul kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun menfaatleri zedelediği gerekçesiyle, karar tarihinden itibaren bir ay içerisinde iptal davası açılabilir (Şener, *Limited*, s. 197). Azınlık kararlarına karşı TTK m. 445 anlamında iptal davası açılıp açılmayacağı hususu ise öğretilerde tartışmalıdır. İptal davası açılabilmesi görüşü (Şener, *Limited*, s. 200- 201; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 373- 374) yanında açılmayacağı görüşü (Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 599; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 153) de savunulmuştur.

⁶¹⁵ Y.11.HD.'nin, 28.01.2005 tarihli E.2004/3864, K.2005/415 sayılı kararı şu yöndedir: "...dava TTK'nın 381 inci maddesi (6102 sayılı TTK m. 445) uyarınca açılmış bulunan ana sözleşme değişikliği ile ilgili genel kurul kararının iptaline ilişkin olup, davacı taraf genel kurulda alınan kararların tümünün değil, sadece ana sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararının iptalini istediği halde, mahkemece HUMK'nun 74 üncü maddesine (HMK m. 26) aykırı olarak, talep aşılacak suretiyle genel kurulda alınan tüm kararların iptaline karar verilmesi yasaya aykırıdır." (www.kazanci.com.tr).

⁶¹⁶ Y.11.HD.'nin, 11.10.2004 tarihli E.2004/558, K.2004/9611 sayılı kararı ise şu yöndedir: "Dava, TTK'nın 381. maddesi (6102 sayılı TTK m. 445) uyarınca davalı A.Ş. genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. Dava konusu 9.8.2003 tarihli genel kurul toplantısında yaşanan kargaşa nedeniyle sağlıklı bir oylama yapılamayacağı anlaşıldığından uygun ortamda genel kurul toplantısı

öneriler de iptal davasına konu olamaz⁶¹⁷. Bu öneri, oylandığı ve kabul edildiği takdirde, iptal davasına konu olabilir⁶¹⁸.

3.3.2. İptal Sebepleri

TTK m. 445 hükmü uyarınca, iptal sebepleri üç tanedir. Bunlar, kanuna aykırılık, şirket sözleşmesine aykırılık ve dürüstlük kuralına aykırılıktır. Aşağıda bu sebeplere ilişkin açıklama yapılacaktır.

Eklemek gerekir ki, hakimin davadaki yetkisi ileri sürülen iptal sebepleri ile sınırlıdır⁶¹⁹. Dolayısıyla hakim, iptal davasına konu olan kararın yerinde bir karar olup olmadığı noktasında bir denetim yapamaz (yerinelik denetimi yasağı)⁶²⁰. Dolayısıyla iptali istenen karar kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına uygunsa, hakim beğenmediği veya isabetsiz bulunduğu için iptale karar veremez⁶²¹.

Kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına aykırılık nedeniyle bir genel kurul kararının iptal edilebilmesi için somut, mevcut bir ihlâl olmalıdır⁶²². Bu nedenle öğretide, muhtemel ve sanal bir ihlâl nedeniyle açılacak iptal davasının reddedilmesi gerektiği savunulmuştur⁶²³.

İptal sebeplerinden ilki kanuna aykırılıktır (TTK m. 445). TTK m. 445 hükmünde yer alan “kanun” ifadesinden, devletin yetkili organları tarafından konulmuş ve yürürlükte bulunan, yazılı hukuk kurallarının tamamı anlaşılmalıdır⁶²⁴. Bunlar, Anayasa, kanunlar,

yapılmak üzere, toplantı ertelenmiştir. Bu durumda genel kurul toplantısında bir karar alındığından söz edilemez. Genel kurul iptali diye bir dava türü de olmadığından mahkemece, bu davanın dinlenemeyeceği gerekçesiyle reddine karar vermek gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır.” (www.kazanci.com.tr).

⁶¹⁷ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 58.

⁶¹⁸ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 58.

⁶¹⁹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 207- 208; İsmail Kırca, “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi- Özen Borcu”, *Batider*, Y. 2004, C. XXII, S. 3, s. 90- 91; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 63.

⁶²⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 207- 208; Kırca, s. 90- 91; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 63.

⁶²¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 64.

⁶²² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 64.

⁶²³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 64 ve dn. 150’de anılan yazarlar.

⁶²⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 64; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 228; Üçışık, Çelik, s. 351; Alper, s. 69; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1056; Sanem **Güngör**, Anonim Şirketlerde Menfî Genel Kurul Kararlarının İptali, Gazi Üniversitesi Sosyal

kanun hükmünde kararname, milletlerarası antlaşmalar, tüzükler, yönetmelikler ve Anayasa’da ismen zikredilmeyen “kararname”, “tebliğ”, “sirküler”, “ilke kararı”, “esaslar” gibi isimlerle belirtilen yürütme organının düzenleyici işlemleridir⁶²⁵. Öğretide, yazılı kurallardan olmayan örf ve adet hukuku kuralının da kanuna aykırılık kapsamında değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur⁶²⁶.

Kanuna aykırılık anlamında hukuk kuralları, emredici veya yedek (tamamlayıcı ve yorumlayıcı) hüküm şeklinde karşımıza çıkabilir⁶²⁷. Bu sebeple, niteliği ne olursa olsun anılan hükümlere aykırılık iptal sebebidir⁶²⁸. Yedek hukuk kurallarına aykırılık nedeniyle bir kararın iptalinin istenebilmesi için, bu kuralların aksinin şirket sözleşmesinde kararlaştırılmamış olması gerekir⁶²⁹.

Bir kanun hükmünün şirket sözleşmesinde yer alması halinde, o hüküm, şirket sözleşmesi hükmü olmaz, yine kanun hükmü olarak varlığını sürdürür⁶³⁰. İptal sebebi olarak kanuna aykırılık, genel kurul kararının konusuna ilişkin olabileceği gibi, meydana geliş sürecine ilişkin de olabilir⁶³¹. Meydana geliş sürecine ilişkin husus, “hukuka aykırılık ile karar arasındaki illiyet bağı” sorunu açısından önem teşkil eder⁶³².

Emredici hükümlere aykırılık noktasında iptal yaptırımı yanında butlan yaptırımı da gündeme gelir. Bu konuyla ilgili, butlan konusunu anlatırken değinmiştik⁶³³. Kısaca diyebiliriz ki, doğrudan doğruya kamu düzenine ilişkin olan ve kesin emredici

Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016, s. 72. *Tekinalp* ise, hükümde yer alan “kanun” ifadesinden TTK’nın anonim şirketlere ilişkin hükümlerinin kastedildiği görüşündedir (*Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları*, s. 394).

⁶²⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 65.

⁶²⁶ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Arslanlı, s. 79; Domaniç, *Anonim Şirketler*, s. 881; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 66.

⁶²⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 488. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 601; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 394.

⁶²⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 488. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 601; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 394.

⁶²⁹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Arslanlı, s. 80; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 68.

⁶³⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Arslanlı, s. 80; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 69.

⁶³¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 70.

⁶³² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 70.

⁶³³ Bkz. 3.2.2.

hükümlere aykırı genel kurul kararları batıldır⁶³⁴. Buna karşılık, ortakların özel çıkarlarını koruyan hükümlere aykırılık, iptal yaptırımına tabidir⁶³⁵.

Konumuz açısından iptale tabi önemli kararlara örnekler verelim. Azınlık ortakların zararına olacak bir sermaye artırımı iptale tabidir⁶³⁶. Genel kurul rüçhan hakkını sınırlayabilir veya kaldırabilir (TTK m. 621/1-e). İşte, ortakların rüçhan haklarını haksız bir şekilde (TTK m. 591/2, c.1) onların ellerinden alan genel kurul kararları iptale tabidir⁶³⁷. TTK m. 618/3 hükmünde belirtilen kararlarda imtiyazlı oyların kullanılması durumunda alınan karar iptale tabi olacaktır⁶³⁸. Yine ortağın bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortağın oy kullanması durumunda (TTK m. 619/3) alınan kararların iptalinin dava edilebilmesi olanaklıdır⁶³⁹.

TTK m. 445 hükmünde yer alan iptal sebeplerinden ikincisi, şirket sözleşmesine aykırılıktır⁶⁴⁰. Şirket sözleşmesinde zorunlu kayıtlar (TTK m. 576), öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan kayıtlar (TTK m. 577), emredici hükümlere aykırı olmayan hükümler, emredici hükümleri kanunun izin verdiği ölçüde ağırlaştırıcı veya pekiştiren hükümler ve düzenleyici hükümler yer alır⁶⁴¹.

Şirket sözleşmesine aykırılıktan bahsedilebilmesi için, o şirket sözleşmesi hükmünün geçerli olması gerekir⁶⁴². Yine, şirket sözleşmesinde düzenleyici hükümler de yer

⁶³⁴ Bkz. 3.2.2.

⁶³⁵ Bkz. 3.2.2.

⁶³⁶ Moroğlu, *Sermaye*, s. 83.

⁶³⁷ Adıgüzel, s. 41; Yıldız, "Rüçhan", s. 814; Şener, *Limited*, s. 222 ve 616.

⁶³⁸ Bilgeç, s. 181.

⁶³⁹ Şener, *Limited*, s. 617.

⁶⁴⁰ Şirket sözleşmesine aykırılık iki şekilde karşımıza çıkar. Birincisi, kararın meydana geliş sürecine ilişkin sözleşme hükümlerine aykırılık; ikincisi ise, kararın konusunun şirket sözleşmesinde yer alan hükümlere aykırı olmasıdır. Şirket sözleşmesinde öngörülen bir şekilde genel kurulun toplantıya çağrılmaması (TTK m. 617/3- m. 414/1) birinci gruba örnek olarak verilebilir (Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 90). İkinci gruba ise, şirket sözleşmesinde ortağın çıkarılma sebebi öngörüldüğü halde, genel kurulun buna aykırı karar alması örnek olarak verilebilir. İşte, ikinci gruba giren durumlar başka bir şart aranmaksızın o kararın iptali sonucunu doğurur. Ancak ilk gruba giren yani, kararın meydana geliş sürecine ilişkin sözleşme hükümlerine aykırılık durumunun iptal sebebi sayılması için aykırılık ile karar arasında illiyet bağının varlığı şarttır (Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 90).

⁶⁴¹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 231; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 86.

⁶⁴² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 602; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 86; Güngör, s.73; Türk, s. 117.

alabilir⁶⁴³. Bu hükümlere aykırılık durumunda iptal davası açılmaz⁶⁴⁴. Örnek vermek gerekirse, şirket sözleşmesinde olağan genel kurul toplantısının faaliyet döneminin sonundan itibaren iki ay içerisinde yapılacağı belirtilmiş olsun. İki ay geçtikten sonra yapılacak toplantı iptale yol açmaz⁶⁴⁵.

Son olarak, şirket sözleşmesine aykırı olması nedeniyle iptale tabi kararlara örnek verelim. Şirket sözleşmesinde yer almayan bir sebepten dolayı ortağın şirketten çıkarılması diğer ortaklarca isteniyor ve genel kurul kararıyla şirketten çıkarılıyorsa ortak bu karara karşı iptal davası açabilir (TTK m. 621/1-h, m. 640/1). Şirket sözleşmesinde belirlenen oy hakkında imtiyaza ilişkin sınırlara uymayan genel kurul kararı da iptal edilebilir niteliktedir⁶⁴⁶.

TTK m. 445 hükmünde öngörülen iptal sebeplerinden sonuncusu, dürüstlük kuralına aykırılıktır. TTK m. 445 hükmü, dürüstlük kuralına aykırılık yaptırımını “*özellikle*” kelimesi ile vurgulamıştır. Uygulamada en yaygın iptal sebebi dürüstlük kuralına aykırılıktır⁶⁴⁷. Limited şirketin menfaatine olmadığı hâlde gücünü kötüye kullanarak aldığı, azınlığı ve ortakların çıkarlarını zedeleyen kararlar, dürüstlük kuralına aykırıdır⁶⁴⁸. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin bir kararında⁶⁴⁹, yüzde elli hissesi olan bir limited şirket ortağının, usulüne uygun çağrı yapılmadan toplanan genel kurulda alınan sermaye artırımı kararı neticesinde hisse oranının yüzde yirmiye düşmesi sonucu, şirket yapısının ilgili ortak aleyhine değiştiği, bu sebeple sermaye artırımı kararının dürüstlük kuralına aykırı ve bu kararın iptal edilebilir olduğu belirtilmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin başka bir kararında⁶⁵⁰, ortakların genel kurula katılma ve oy kullanma haklarının engellenmesinin ve ortakların genel kurulda alınacak kararlar üzerinde etki etme imkânlarının haksız olarak ortadan kaldırılmasının, dürüstlük kuralına aykırı

⁶⁴³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 87.

⁶⁴⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 87.

⁶⁴⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 87. TTK m. 617/1, c. 2 hükmüne göre, olağan genel kurul toplantısı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içerisinde yapılır. Bu üç aylık sürenin düzenleyici bir süre olduğu ve şirket sözleşmesi ile kısaltılabilemesinin mümkün olduğu yönünde daha önce yaptığımız açıklamalar için bkz. 1.4.1.

⁶⁴⁶ Bilgeç, s. 181.

⁶⁴⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489; Çamoğlu, *Limited*, s. 156. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 602-603.

⁶⁴⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 156; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 602-603.

⁶⁴⁹ Y.11.HD., T.23.09.2019, E.2018/4304, K.2019/5672 (www.kazanci.com.tr).

⁶⁵⁰ Y.11.HD., T.16.05.2019, E.2017/4647, K.2019/3855 (www.kazanci.com.tr).

olduğu ve iptali gerektiği ifade edilmiştir. Yine, şirketin mali durumu gerektirmiyorsa veya gerektiğinden fazla miktarda artırım yapılıyorsa ve bu sermaye artırımını azınlık ortakların şirketteki sermaye ve pay oranlarını küçültmeyi amaçlıyorsa, dürüstlük kuralına aykırı olması nedeniyle iptal edilebilir⁶⁵¹. Hakkında çıkarma kararı olan ortak sebebin haklı olmadığını iddia edip, karara karşı iptal davası açabilir. Son olarak, haklı sebebe rağmen çıkarma kararı almayan genel kurul kararına karşı da iptal davası açılabilir⁶⁵².

3.3.3. İlliyet Bağı⁶⁵³

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıf nedeniyle TTK m. 446/1- b’de yer alan hukuka aykırılık ile karar arasında illiyet bağının varlığı şartı, limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulur⁶⁵⁴. TTK m. 446/1-b’ye göre, “*Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri iptal davası açabilir.*”

Öğretide, TTK m. 446/1- b hükmünde sayılan hallerin sınırlı sayıda olup olmadığı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu haller, sınırlı sayı ilkesine göre belirlenmiştir, bu haller şirket sözleşmesi ile azaltılamaz ve çoğaltılamaz⁶⁵⁵. Karşıt görüş ise, isabetli şekilde, bu hallerin sınırlı sayı ilkesine tabi olmadığını ve kanunda veya şirket sözleşmesinde yer

⁶⁵¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, s. 304.

⁶⁵² Karayalçın, s. 384.

⁶⁵³ TTK m. 446/1-b hükmündeki düzenleme bazı yazarlarca “etki kuralı” olarak ifade edilmiştir (Bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 394; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 604 vd.; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489; Çamoğlu, *Limited*, s. 157). Biz, etki kuralı adı altında bir hukuki kurum olmadığı ve bu düzenleme ile yeni bir kurum üretilmediği görüşünde olan Kırca’ya katılarak çalışmamızda “illiyet bağı” kavramını kullanacağız (Bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 149.). Keza Yargıtay 11.HD.’nin 19.07.2007 tarihli, E.2006/2171 ve K.2007/10775 sayılı kararında, bir genel kurul kararının iptal edilebilmesi için aykırılık ile genel kurul kararı arasında illiyet bağının bulunması gerektiği belirtilmiştir (www.kazanci.com.tr).

⁶⁵⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 157; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489; Şener, *Limited*, s. 616.

⁶⁵⁵ Çamoğlu, *Limited*, s. 156; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 605; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 396.

alan, ancak bu hükümde yer almayan usulî aykırılıklar bakımından da geçerli olacağını ileri sürmüştür⁶⁵⁶.

İllyet bağının ispatı önem teşkil eder. Öğretide illiyet bağını ispat yükünün davacı ortakta olduğunu ileri süren görüş, TTK m. 446/1- b hükmünde yer alan “*yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren ortaklar*” ifadesinden hareket etmektedirler⁶⁵⁷. Bizim de katıldığımız görüşe göre, bu ifade ile, genel kurul kararının iptalinin, hükümde yer alan hukuka aykırılıklar ile genel kurul kararı arasında illiyet bağı bulunması şartına bağlandığı belirtilmiştir⁶⁵⁸. Dolayısıyla bu hüküm ispat yükünün kimde olduğuna dair bir ibare içermemektedir.

Son olarak illiyet bağı, sadece genel kurul kararlarının iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olduğu zaman söz konusu olabilir⁶⁵⁹. Dolayısıyla, kıyas yoluyla butlan davasına uygulanamaz⁶⁶⁰.

3.3.4. İptal Davası

Bir genel kurul kararının iptali dava yoluyla ileri sürülebilir⁶⁶¹. Kararın iptal edilmesine mahkeme karar verir, o zamana kadar karar geçerliliğini korur⁶⁶². Bu davayla, genel kurul kararıyla oluşturulan hukuki durumun ortadan kaldırılması istenir (HMK m. 108/1 ve TTK m. 445)⁶⁶³.

⁶⁵⁶ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 249- 300; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 150 vd.

⁶⁵⁷ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 248- 249; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 396; Kendigelen, *İlk Tespitler*, s. 346- 347.

⁶⁵⁸ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 160.

⁶⁵⁹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 396.

⁶⁶⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 396.

⁶⁶¹ Çamoğlu, *Limited*, s. 154; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 255; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 174; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 598.

⁶⁶² Çamoğlu, *Limited*, s. 154; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 489. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 255; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 174; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 598.

⁶⁶³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 174.

3.3.4.1. Davacı

TTK m. 446/1-a ve b hükmünde, iptal davasını belli şartların varlığında ortakların açabileceği düzenlenmiştir. Yine aynı hükmün c ve d bendine göre, müdürlerden her biri ile müdürler kurulu da bu davayı açabilir.

3.3.4.1.1. Ortaklar

Genel kurulda alınan kararlar, ilgili toplantıda olumsuz oy veren, çekimser kalan veya toplantıda hazır bulunmayan ortaklar için de geçerli olur (TTK m. 423/1)⁶⁶⁴. TTK, ortaklara belli şartların varlığında iptal davası açma hakkı tanıyarak onlara genel kurul kararına karşı bir çıkış yolu sunmuştur⁶⁶⁵. İptal davası açma hakkı ortakların vazgeçilemez haklarından olup ne ortaklar bu hakkından vazgeçebilir ne de bir organ, ortağın bu hakkını sınırlandırabilir veya kaldırabilir⁶⁶⁶ (TTK m. 447/1-a).

Limited şirketin ortağı bir tüzel kişiye, iptal davası açmaya yetkili kişi tüzel kişinin kendisidir⁶⁶⁷. Yoksa yetkili olan şirketin ortakları değildir⁶⁶⁸.

TTK m. 446 hükmünde, ortakların dava açabilmesi hakkı, iki bentte düzenlenmiştir. TTK m. 446/1-a hükmünde, toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten ortaklara bu hak tanınmıştır. Anılan maddenin “b” bendinde ise, ortağın toplantıya katılması veya olumsuz oy vermesi aranmaksızın bazı usuli aykırılıklar mevcutsa ve bu aykırılıklar kararın alınmasına etki etmişse herhangi bir ortağın da bu davayı açabileceği düzenlenmiştir.

Toplantıya katılan ortağın iptal davası açabilmesi için hem o karar/kararlara olumsuz oy vermeli hem de muhalefetini toplantı tutanağına geçirtmelidir. Yani bu iki şart bir arada olmalıdır⁶⁶⁹. Bu şartların aranması TMK m. 2 hükmü gereğince⁶⁷⁰. Zira ilgili karara

⁶⁶⁴ Her ne kadar TTK m. 423/1 hükmünün anonim şirketlere ilişkin olsa da limited şirketlere de kıyasen uygulanacağı söylenebilir.

⁶⁶⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 175.

⁶⁶⁶ Bkz. 3.2.2.

⁶⁶⁷ Şener, Limited, s. 619. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 175; Karadoğan, s. 88; Türk, s. 153.

⁶⁶⁸ Y.11.HD., T.22.03.2016, E.2015/4178, K.2016/3181 (Batider, Y. 2016, C. XXXII, S. 2, s. 312).

⁶⁶⁹ Çamoğlu, Limited, s. 158; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, s. 490. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 180; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku I, s. 608; Türk, s. 154.

⁶⁷⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 180-181.

olumsuz oy vermeyen ve muhalefetini tutanağa geçirtmeyen ortağın iptal davası açması TMK m. 2'yi ihlal eder⁶⁷¹. Yargıtay da bu iki şartın dava şartı olduğunu belirtmiştir⁶⁷².

Ekleyelim ki, oylama öncesi görüşmeler yapılırken sonradan alınacak karara muhalif olduğunun belirtilmesi yeterli değildir, dolayısıyla muhalefetin, alınan karara karşı oylama sırasında yapılması gerekir⁶⁷³. Nitekim Yargıtay'ın bir kararı şu şekildedir⁶⁷⁴: *“Somut olayda, davacı ortağın genel kurulda kendisini vekili aracılığıyla temsil ettirdiği, vekilin iptali istenen sermaye artırımına ilişkin 2. maddeye yönelik olarak daha karar alınmadan önce karşı çıktığı (peşin muhalefette bulunduğu), bu şekilde muhalefet durumunun öneriye karşı olup, kararın alınmasından sonra yapılmış bir karşı çıkmanın (muhalefet) bulunmadığı, bu durumda iptal davası açabilmek için kanunun aradığı “alınan kararlara muhalif kalma” koşulunun yerine getirilmediği anlaşıldığından...kararın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerekir.”*

Oy hakkından yoksun ortaklar da iptal davası açabilir⁶⁷⁵. Muhalefetini tutanağa geçirtme şartı, oy hakkından yoksun olanlar (TTK m. 629) için de aranır. Çünkü bu kişilerin genel kurul toplantısına katılmalarına ve muhalefetlerini tutanağa geçirtmelerine engel oluşturan kanuni bir düzenleme yoktur⁶⁷⁶.

Toplantıya katılıp katılmaması, olumsuz oy verip vermemesi aranmaksızın çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve bu aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren ortaklar da iptal davası açabilirler (TTK m. 446/1-b).

TTK m. 446/1-b hükmündeki ilk sebep çağrının usulüne göre yapılmamasıdır. Genel kurul toplantısına ilişkin çağrının usulüne uygun olmaması, gündemin çağrıya ilişkin

⁶⁷¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 180-181.

⁶⁷² Y.HGK., T.20.09.1985, E.1984/11-59, K.1985/725; Y.11.HD., T.20.11.2001, E.2001/6860, K.2001/9182 (www.kazanci.com.tr).

⁶⁷³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1083.

⁶⁷⁴ Y.11.HD., T.07.04.2016, E.2015/8152, K.2016/3842 (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 25.04.2020).

⁶⁷⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 266; Çeker, s. 124- 125; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1082; Türk, s. 156; Karadoğan, s. 88; aynı yönde bkz. Y.11.HD., T.25.06.1992, E.569, K.7973 (Batider, Y. 1991, C. XVI, S. 3, s. 137- 139).

⁶⁷⁶ Çamoğlu, *Limited*, s. 158.

ilanda ve iadeli taahhütlü mektuplarda yer almamış ve ilanın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile şirketin varsa internet sitesinde ve şirket sözleşmesinde öngörülen diğer ilan araçlarındaki şekilde yapılmamış olmasından kaynaklanır⁶⁷⁷. Bu durumlarda genel kurul kararlarının iptalini istemek mümkündür. Aynı zamanda usulsüz çağrı tek başına iptal sebebi değildir. Usulsüz çağrı nedeniyle genel kurul kararının iptalinin istenebilmesi için, ayrıca o karar/kararların kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına aykırı da olması gerekir⁶⁷⁸.

TTK m. 446/1-b hükmündeki ikinci sebep gündemin gereği gibi ilan edilmemiş olmasıdır. Gündemin gereği gibi ilan edilmesi ortaklar için çok önemlidir. Zira daha önce de açıkladığımız gibi⁶⁷⁹, gündemde yer alan konuların önemine göre ortakların toplantıya katılıp katılmaması söz konusu olabilir.

Belirtelim ki, çağrının usulüne uygun olmamasına veya gündemin gereği gibi ilân edilmemesine rağmen, toplantıya katılan ve bir itirazda bulunmayan (TTK m. 416) ortakların, o karar/kararların iptalini isteyip isteyemeyeceği öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu durumda o karar/kararların iptali istenemez⁶⁸⁰. Zira ortak toplantıya katılarak usulsüzlüğü kaldırmış olmaktadır⁶⁸¹. Bizim de katıldığımız görüşe göre, bu durumda ortaklar muhalefetlerini tutanağa geçirtmemiş olsalar dahi, iptal davası hakkını kaybetmezler⁶⁸². Zira hükmün başında, “*Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın*” ifadesi yer almaktadır⁶⁸³ (TTK m. 446/1-b).

TTK m. 446/1-b hükmündeki üçüncü sebep yetkisiz kişilerin toplantıya katılmış olmasıdır. Eğer bu durum kararın alınmasında etkili olmuşsa, ortaklar bu kararın iptalini TTK m. 446/1-a hükmünde yer alan şartlara uymaksızın doğrudan dava edebilirler⁶⁸⁴.

⁶⁷⁷ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 80 vd.; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1086; Türk, s. 167.

⁶⁷⁸ Y.11.HD., T.04.11.1993, E.1993/597, K.1993/7050 (*Batider*, Y. 1993, C. XVII, S. 2, s. 120- 121).

⁶⁷⁹ Bkz. 1.4.4.

⁶⁸⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1086. Kırca’ya göre, TTK m. 446/1-b hükmünde yer alan usulsüzlüklerin mevcut olması durumunda ortağın iptal davası açabilmesi için TTK m. 446/1-a hükmünde yer alan şartları taşıması gerekir. Dolayısıyla ortağın karara olumsuz oy vermesi ve muhalefetini toplantı tutanağına geçirtmesi gerekir (Bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 194).

⁶⁸¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1086.

⁶⁸² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 288.

⁶⁸³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 288.

⁶⁸⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 288.

TTK m. 446/1-b hükmündeki dördüncü sebep ise, ortağın toplantıya alınmaması veya toplantıdan çıkarılması ya da oyunun haksız olarak kullanılmasına izin verilmemesi durumudur.

Son olarak ekleyelim ki, bir genel kurul kararının iptalinin istenebilmesi için sadece yukarıda sayılan aykırılıkların olması yetmez. O aykırılık ile genel kurul kararı arasında illiyet bağının olması gerekir. Örnek vermek gerekirse, 10.000 paya sahip ortakların olduğu genel kurul toplantısında, karar 8000 paya sahip ortakların olumlu oyuyla alınmışsa 50 oyu bulunan bir ortak kendisine yapılan toplantı çağrısının usulsüz olduğu iddiası ile dava açmışsa, iddia doğru olsa bile dava kabul edilemez⁶⁸⁵. Zira 50 oy kararın alınmasında etkili olmaz. Bu 50 oy karara olumsuz oy verse bile yine o karar alınabilirdi.

3.3.4.1.2. Müdürler Kurulu

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıfla limited şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 446/1-c hükmüne göre, müdürler kurulu da genel kurul kararının iptalini dava etmeye yetkilidir. Şirkette tek müdür varsa bu hak ona aittir⁶⁸⁶. Müdürler kurulu veya tek müdür, genel kurulda alınan kararların kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kuralına aykırı olması halinde iptal davası açabilir. Ayrıca müdürler kurulunun iptal davası açma hakkı, müdürler kurulu üyelerinin veya bir kısmının yahut tek müdürün toplantıda hazır bulunup bulunmamasına veya karar aleyhine olumsuz oy kullanıp kullanmamasına bağlı değildir.

⁶⁸⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 394.

⁶⁸⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491; Çamoğlu, *Limited*, s. 159. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14.HD.'nin, 04.10.2018 tarihli E.2018/180, K.2018/999 sayılı kararı şu şekildedir: “*Davalı şirket genel kurulunca müdürler kurulu başkanı seçilmediğine ve ana sözleşme uyarınca müdür tek başına temsil yetkisiyle donatıldığına göre, bu müdürün tek başına genel kurul çağrı yetkisinin bulunduğu kabulü gerekir. Nitekim, 6103 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 25. maddesi uyarınca, 6762 Sayılı TTK döneminde seçilen limited şirket müdürlerinin görevleri sürelerinin sonuna kadar devam eder. Buna göre, şirket genel kurulunca, yeni TTK hükümlerine göre yeni bir seçim yapmadığı gibi müdürler kurulu başkanı da atamadığına göre, ana sözleşmeyle 6762 Sayılı TTK döneminde atanmış olan müdürün, yine ana sözleşmeyle kendisine verilmiş olan münferit temsil ve yönetim yetkisine dayanarak, şirket genel kurulunu tek başına çağrı yetkisinin bulunduğu kabulü gerekir.*” (www.kazanci.com.tr).

İptal davası açma görevi, TTK m. 626'da düzenlenen müdürlerin özen ve bağlılık yükümünden kaynaklanır⁶⁸⁷. Dava hakkı, kurul tarafından alınacak veya tek müdür tarafından verilecek bir kararla kullanılır⁶⁸⁸. İptal davasının müdürler kurulu veya tek müdür tarafından açıldığı durumlarda, bu davada şirketi temsil etmek üzere TMK m. 426/3 hükmü gereğince bir kayyım atanmalıdır⁶⁸⁹.

3.3.4.1.3. Müdürlerden Her Biri

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıfla limited şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 446/1-d hükmüne göre, müdürlerden her biri, kararın uygulanması kişisel sorumluluğuna neden olarsa karar aleyhine iptal davası açabilir. Kişisel sorumluluk, şirkete, ortaklara veya üçüncü kişilere karşı olabilir⁶⁹⁰. Bir müdür iptal davası açtığı zaman, hâkim, kişisel sorumluluğun söz konusu olup olmadığını resen araştırıp, kararın uygulanmasının kişisel sorumluluğa neden olmayacağı kanaatine varırsa, ilgili karar kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kuralına aykırı olsa bile davayı reddedecektir⁶⁹¹.

İptal davası açabilmek için müdürün kararın alındığı sırada bu sığata sahip olması zorunlu olmayıp, iptale tabi kararı uygulama durumunda bu sığata sahip olması yeterlidir⁶⁹². Diğer yandan, iptal davası açan müdürün bu sığatı, dava sonuna kadar devam etmesi gerekmez⁶⁹³. Genel kurul kararının uygulandığı sırada müdür olması ve kararın uygulanmasına katılması yeterlidir⁶⁹⁴. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi bir

⁶⁸⁷ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 609.

⁶⁸⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 609.

⁶⁸⁹ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 609.

⁶⁹⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 299.

⁶⁹¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 299.

⁶⁹² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Abbas **Bilgili**, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Davacılık Sıfatı", *İstanbul Barosu Dergisi*, Y. 2015, C. 89, S. 6, s. 63; Güngör, s. 82; Karadoğan, s. 98; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 300; Türk, s. 185.

⁶⁹³ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Bilgili, s. 63; Güngör, s. 82; Karadoğan, s. 98; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 300; Türk, s. 185.

⁶⁹⁴ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 300.

kararı⁶⁹⁵ “...dava tarihi itibariyle yönetim kurulu üyesi sıfatını haiz olmayan davacının dava açmakta aktif husumet ehliyeti bulunmadığı” yönündedir.

3.3.4.2. Davalı

İptal davası limited şirkete karşı açılır⁶⁹⁶. Ortaklar tarafından açılan davada şirketi, müdürler temsil eder⁶⁹⁷. Eğer dava, müdürler kurulu veya tek müdür tarafından açılmışsa, şirketi bu davada TMK m. 426/3 hükmü uyarınca mahkeme tarafından atanacak kayyım temsil eder⁶⁹⁸.

3.3.4.3. Dava Açma Süresi

İptal davası, karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde açılır (TTK m. 622 hükmünün atfıyla TTK m. 445/1). Bu konuda kararın tescil ve ilan tarihi önemli değildir⁶⁹⁹. Sürenin başlangıcı, genel kurul kararının alındığı tarihtir. Yargıtay’ın “...genel kurul kararı ayın kaçınıcı günü verilmişse en geç üçüncü ayın buna tekabül eden gününde iptal davasının açılması gerekir.” yönündeki kararı da bunu teyit etmektedir⁷⁰⁰.

Bu süreyi düzenleyen hüküm emredicidir⁷⁰¹. Şirket sözleşmesiyle veya iptal davasının taraflarının anlaşmasıyla değiştirilemez⁷⁰². Bu süre hak düşürücü süre olup hakim

⁶⁹⁵ BAM, 14.HD., T.11.10.2018, E.2018/362, K. 018/1053 (www.kazanci.com.tr).

⁶⁹⁶ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Altaş, *Limited*, s. 119; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491; Şener, *Limited*, s. 613. Anonim şirket genel kurul kararları açısından aynı yönde bkz. Ansay, s. 202; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 212; Altaş, *Anonim*, s. 189; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 609; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 258; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 211.

⁶⁹⁷ Altaş, *Limited*, s. 119; Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491; Şener, *Limited*, s. 613. Anonim şirket genel kurul kararları açısından aynı yönde bkz. Ansay, s. 202; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 212; Altaş, *Anonim*, s. 189; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 609; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 258; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 211.

⁶⁹⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 491. Anonim şirket genel kurul kararları açısından aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 301; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 215.

⁶⁹⁹ Y.11.HD., T.26.01.2016, E.2015/2351, K.2016/799 (*Batider*, Y. 2016, C. XXXII, S. 1, s. 289 vd.).

⁷⁰⁰ Y.11.HD., T.03.06.1967, E.1965/2410, K.1967/2379 (*Batider*, Y. 1968, C. IV, S. 3, s. 553 vd.).

⁷⁰¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 301; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 215.

⁷⁰² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 301; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 215.

tarafından resen dikkate alınır⁷⁰³. Bu süre içerisinde iptal davası açılmazsa, dava hakkı düşer ve şirketin onayı dahi olsa bu dava açılmaz⁷⁰⁴.

3.3.4.4. İptal Davasına İlişkin Usulî Hükümler

3.3.4.4.1. Yetkili ve Görevli Mahkeme

İptal davası, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılır (TTK m. 622 hükmünün atfıyla TTK m. 445/1). Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkeme kesin yetkilidir (HMK m. 14/2). İptal davası, mutlak ticari davadır (TTK m. 4/1-a). Asliye ticaret mahkemesinin bulunmadığı yerlerde iptal davası asliye hukuk mahkemesinde görülür (TTK m. 5/2). Asliye ticaret ile asliye hukuk mahkemesi arasındaki ilişki görev ilişkisi olup, bu durumda göreve ilişkin usul hükümleri uygulanır (TTK m. 5/3). Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yargı çevresindeki bir ticari davada görev kuralına dayanılmamış olması, görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez; asliye hukuk mahkemesi, davaya devam eder (TTK m. 5/4).

Mahkemenin görevli bulunması dava şartlarından (HMK m. 114/1-c). Mahkeme görevli olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da mahkemenin görevli olmadığını her zaman ileri sürebilirler (HMK m. 115/1). Mahkeme görevli olmadığını tespit ederse, davanın usulden reddine karar verir (HMK m. 115/2). Ayrıca, TTK m. 1521 hükmü uyarınca iptal davasında basit yargılama usulü uygulanır.

3.3.4.4.2. İlan ve Teminat

Genel kurul kararları aleyhine açılan bu iptal davasının duruşma günleri, müdürler tarafından usulüne uygun olarak ilân edilir ve internet sitesine konulur (TTK m. 622 hükmünün atfıyla TTK m. 448/1). İlanın yapılması bakımından iptal davasının kim tarafından açıldığıнын bir önemi yoktur⁷⁰⁵.

⁷⁰³ Çamoğlu, *Limited*, s. 159; Altaş, *Limited*, s. 119. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 610; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 302; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 215.

⁷⁰⁴ Y.11.HD., T.30.03.2016, E.2015/8744, K.2016/3486 (www.karararama.yargitay.gov.tr) (E.T. 25.04.2020). Ayrıca bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1111.

⁷⁰⁵ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 316; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 236; Türk, s. 207;

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıfla limited şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 448/3 hükmüne göre, mahkeme, şirketin talebi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Dolayısıyla, iptal davasının açılması için teminat gösterilmesi zorunlu değildir.

Teminatın nitelik ve miktarına karar vermek mahkemenin takdirindedir (TTK m. 622 hükmünün atfıyla TTK m. 448/3). Ancak teminat miktarının dava hakkını engellemeyecek ölçü ve miktarda olması gerekir⁷⁰⁶. Bu hususta davanın kim tarafından açıldığı, açılış zamanı, dava dilekçesinde ileri sürülen gerekçe ve kanıtlar hâkimin teminata ilişkin vereceği kararda yol gösterir⁷⁰⁷. Davanın kim tarafından açıldığı, açılış zamanı, dava dilekçesinde ileri sürülen gerekçe ve kanıtlar şirketin maddi ve manevi zarar görmesine imkan verecekse, hakim teminata karar vermelidir⁷⁰⁸.

Mahkeme, ancak şirketin talebi üzerine davacıların teminat göstermesine karar verebilir (TTK m. 448/3). Bu nedenle, davalı şirketin bu yönde bir istemi olmadan mahkeme teminat verilmesine karar veremez⁷⁰⁹. Şirketin bu yönde istemini belirtmesi üzerine mahkeme, teminat gerekip gerekmediğine karar verecek ve gerektiğine hükmederse teminatı yatırması için davacıya uygun bir süre verecektir⁷¹⁰. Mahkeme teminata hükmetmeden önce tarafları dinleyebilir (HMK m. 86).

3.3.4.4.3. Üç Aylık Sürenin Sona Ermesinden Sonra Duruşmaya Başlanabilmesi ve Birden Fazla İptal Davasının Açılması Durumunda Davaların Birleştirilerek Görülmesi

İptal davasına üç aylık hak düşürücü süre bitmeden başlanamaz (TTK m. 622 hükmünün atfıyla TTK m. 448/2, c. 1). Bu hüküm emredici niteliktedir⁷¹¹. Üç aylık hak

⁷⁰⁶ Y.11.HD.'nin 19.04.1983 tarihli E.1983/1401, K.1983/2033 sayılı kararı şu yöndedir: “*TTK.nun 381 /son fıkrası (6762 sayılı TTK) teminat koşulunu hükme bağlamış olmakla beraber teminatın mahiyet ve miktarını tayin yetkisini mahkemeye bırakmıştır. Bu itibarla şirketin talep ettiği miktarda bir teminat alınması mecburiyeti elbette ki söz konusu olamaz. Ne var ki, teminatın mahiyet ve miktarının tayininde, herhalde davacının dava hakkını kullanmasına ve dolayısıyla yargı denetiminin gerçekleşmesine engel olmayacak bir biçimde ve iptali istenilen genel kurul kararının önemi ve niteliği de göz önünde tutulmak suretiyle takdir hakkının kullanılması gerekir.*” (www.kazanci.com.tr).

⁷⁰⁷ Çamoğlu, *Limited*, s. 160.

⁷⁰⁸ Çamoğlu, *Limited*, s. 160.

⁷⁰⁹ Y.11.HD., T.02.07.1979, E.1979/3648, K.1979/3483 (www.kazanci.com.tr).

⁷¹⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), C. 2/2, s. 240.

⁷¹¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 312; Türk, s. 210.

düşürücü süre içerisinde aynı karara karşı açılan iptal davaları birleştirilerek görülür (TTK m. 448/2, c. 2). Davaların birleştirilmesi HMK m. 166 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. HMK m. 166/1, c. 1 hükmüne göre, aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda birleştirilebilir. Yine aynı hükümde aynı yargı çevresinde açılmış davaların talep üzerine veya kendiliğinden birleştirileceği düzenlenmiştir. Ancak TTK m. 448/2, c. 2 hükmü, açılan birden fazla iptal davasının birleştirileceğini düzenlediği için tarafların ayrıca talep etmesine gerek kalmayacaktır⁷¹².

3.3.4.4. Yürütülmenin Geri Bırakılması

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıfla limited şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 449/1 hükmüne göre, genel kurul kararı aleyhine iptal davası açıldığında mahkeme, müdürlerin görüşünü aldıktan sonra kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir. Müdürler, kararın uygulanması veya uygulanmaması durumunda şirketin ne gibi zararlarla karşı karşıya kalacağına ilişkin görüş beyan eder⁷¹³. Genel kurulun üç aylık dava açma süresi içinde aleyhine iptal davası açılan kararı değiştirip yerine sağlıklı bir karar alması durumunda açılan dava konusuz kalır⁷¹⁴.

3.3.4.5. İptal Kararının Etkisi

TTK m. 622 hükmünün yaptığı atıfla limited şirketlerde uygulama alanı bulan TTK m. 450/1, c. 1 hükmüne göre, genel kurul kararının iptaline ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün ortaklar hakkında hüküm ifade eder. Müdürler kesinleşen kararı gecikmeksizin tescil ve ilân ettirmek ve varsa şirketin internet sitesinde yayımlamakla yükümlüdür⁷¹⁵ (TTK m. 450/1, c. 2). Mahkemenin iptal kararı bozucu yenilik doğuran bir hüküm olup kararı geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır⁷¹⁶. Ancak

⁷¹² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 315; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 247; Türk, s. 211- 212.

⁷¹³ Çamoğlu, *Limited*, s. 161.

⁷¹⁴ Çamoğlu, *Limited*, s. 161. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 612.

⁷¹⁵ Çamoğlu, *Limited*, s. 161.

⁷¹⁶ Çamoğlu, *Limited*, s. 161; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 492. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 612; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1118.

iptal kararının kesinleşmesinden önce iyiniyetli üçüncü kişilerin bu karara karşı kazandıkları haklar saklıdır⁷¹⁷.

3.3.4.4.6. İptale Tabi Kararlarda Tahkim Sorunu

İptal davasının mahkemede açılabilceği hususunda hiçbir tereddüt yoktur. Ancak iptal davasının tahkime elverişli olup olmadığı sorunu akla gelmektedir. Bu husus öğretide tartışmalıdır⁷¹⁸. Bir görüşe göre, genel kurul kararları tahkim yoluyla iptal edilebilir⁷¹⁹. İkinci olarak, genel kurul kararlarının tahkime elverişli olup olmadığının kararın içeriğine göre belirlenmesi gerektiği görüşü de ileri sürülmüştür⁷²⁰. Bu görüşe göre, genel kurul kararı tarafların iradelerine bağlı bir konudan kaynaklı ise o kararın iptali tahkime tabi olabilirken, tarafların iradelerinden bağımsız bir konudan kaynaklı ise o kararın iptali tahkime tabi olmayacaktır⁷²¹. Öğretide haklı olarak, Türk hukukundaki mevcut düzenlemelere göre şirket sözleşmesine bu yönde özel bir hüküm konulamayacağı ve konulsa da geçersiz olacağı ileri sürülmüştür⁷²².

⁷¹⁷ Çamoğlu, *Limited*, s. 161; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, s. 492. Anonim şirket için aynı yönde bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, s. 612; Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1118.

⁷¹⁸ Tartışmalar için bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 217 vd.; Türk, s. 256 vd.

⁷¹⁹ Anonim şirket genel kurul kararları bakımından aynı yönde bkz. Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), *C. 2/2*, s. 219 vd.; Tolga **Ayoğlu**, *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim*, İstanbul 2018, s. 108.

⁷²⁰ Anonim şirket için aynı yönde bkz. Mehmet **Taş**, *Türk Hukukunda Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarının Milletlerarası Ticari Tahkimde Görülmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 53.

⁷²¹ Anonim şirket için aynı yönde bkz. **Taş**, s. 54.

⁷²² Anonim şirket için aynı yönde bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 305-306; Bahtiyar, *Anasözleşme*, s. 211; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 214; Karasu, "Emredici", s. 173; Türk, s. 258. *Pulaşlı* da Türk hukukundaki mevcut düzenlemeler dikkate alındığında, iptal davasının vazgeçilmez niteliği, tüm ortaklara karşı hüküm ifade edeceği göz önünde bulundurulduğunda az ortaklı limited şirketlerde dahi tahkime yer olmadığı ve genel mahkemelerin görevinin baki olduğu ve şirket sözleşmesiyle bundan sapabilmenin mümkün olmadığını belirtmiştir (Bkz. Pulaşlı, *Şerh*, C. II, s. 1138- 1139). Nitekim Yargıtay 11.HD.'nin 05.12.2012 tarihli, E.2011/13485, K.2012/19915 sayılı bir kararı da şu şekildedir:⁷²², "Dava, ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkin olup, mahkemece şirket ana sözleşmesinin 13. maddesi uyarınca uyuşmazlığın hakem yoluyla çözüleceği gerekçesiyle, görevsizlik kararı verilmiştir. Oysa, tahkim konusunda ana sözleşmede yer alan bir hüküm veya yapılacak hakem sözleşmesi geçersizdir. Tahkim, yalnız tarafların arzularına tabi olan, yani davalı ile davacının mahkeme kararına gerek olmaksızın aralarında anlaşarak sonuçlandırabilecekleri uyuşmazlıklar konusunda geçerlidir. Halbuki bir genel kurul kararının iptaline dair uyuşmazlığın davacı ve davalı arasında yapılacak anlaşma ile sonuçlandırılması mümkün değildir. Ayrıca, TTK'nın 381. maddesinin 1. fıkrasının (TTK m. 445) münhasıran ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeyi yetkili kılan hükmü ile aynı maddenin 3. fıkrasının davaların birleştirilmesini zorunlu kılan hükmü de (TTK m. 448/2) tahkim müessesesi ile bağdaşmamaktadır" (www.kazanci.com.tr).

SONUÇ

Tezimizde ulaştığımız önemli sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Her şeyden önce, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan önemli kararlar için öngörülen yetersayı açıklamaya muhtaçtır. Gerçekten de yetersayının ilk kısmında “temsil edilen oylar” ifadesinden toplantıda temsil edilen oyların dikkate alınması gerektiğini belirtebiliriz. Aynı zamanda, yetersayının ikinci kısmında yer alan “oy hakkı bulunan esas sermaye”yi belirlerken de şirketin iktisap etmesi sebebiyle oy hakkı donmuş olan payları (TTK m. 612/4), somut durumda oydan yoksunluk durumlarını (TTK m. 619), şirket sözleşmesinde yer alan oy hakkına ilişkin sınırlamaları (TTK m. 618/1, c.3), şirketler topluluğunda bir teşebbüsün kanuni bildirim yükümlülüğüne uymaması (TTK m. 198/2, c.1) ve limited şirketin, bir sermaye şirketinin paylarını iktisap edip karşılıklı iştirak konumuna bilerek girmesi (TTK m. 201/1) durumlarını dikkate almak ve hesaba dahil etmemek gerektiğini ifade edebiliriz.

TTK m. 621/1 hükmüne göre, önemli kararlara ilişkin genel kurul toplantısı yapabilmek için, oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun temsil edilmesi; karar alabilmek için, toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin teklif lehine oy kullanması ve bunların da yine oy hakkına sahip esas sermayenin tamamının salt çoğunluğa ulaşmasının gerekli olduğunu söyleyebiliriz.

TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayının şirket sözleşmesi ile dengeli bir şekilde ağırlaştırılabileceği söylenebilir. Ancak TTK'nın ağırlaştırılmış yetersayı olarak öngördüğü bir konuda yetersayı hafifletilemez.

TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayı açasından son olarak, TTK m. 589/1 hükmü ile oluşturduğu çelişkinin apaçık ortada olduğunu söyleyebiliriz. Zira TTK m. 589/1 hükmünde bazı durumlarda TTK m. 621/1 hükmünde yer alan yetersayından daha ağır bir yetersayı öngörüyor olabilir. Bu nedenle, TTK m. 589/1 hükmünde yer alan

yetersayının kaldırılması veya çelişkiyi ortadan giderecek şekilde düzenlenmesine ihtiyaç olduğunu ifade edebiliriz.

Bir diğer sonuç, “önemli kararlar” belirlenirken TTK m. 621 hükmünden yola çıkılması gerektiğidir. Her ne kadar, TTK m. 621 hükmü dışında diğer münferit hükümlerde ağırlaştırılmış yetersayıyla alınacak kararlar yer alsa da o kararların önemli olarak nitelendirilmesi mevcut düzenleme açısından söylenemeyecektir. Ancak TTK m. 621 hükmünün tüm ağırlaştırılmış yetersayıları toplayacak şekilde yeniden düzenlenmesi isabetli olacaktır. Ekleyelim ki, sadece TTK m. 621 hükmünün birinci fıkrasında sayılanlar önemli karar değildir. Aynı zamanda üçüncü fıkrada yer alan durum da bir önemli karardır. Hemen belirtelim, TTK m. 621/1 hükmünde yer alan kararlar temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilirken, TTK m. 621/3 hükmünde yer alan karar şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkündür.

O hâlde, çalışmamızda önemli karar olarak benimsediğimiz durumları belirtelim. İşletme konusunun değiştirilmesi, oy hakkında imtiyaz tanınması, esas sermaye payının devrinin sınırlandırılması (şirket sözleşmesinde payın devri taahhüdü ve pay devri sözleşmesinin ağır bir şekil şartına bağlanması, genel kurul onayı şirket sözleşmesi ile kaldırıldıktan sonra tekrar getirilmesi, genel kurul ret sebeplerinin kaldırılması gibi), kolaylaştırılması (payın devrine ilişkin genel kurul onayına gerek görülmemesi, genel kurulun üç aydan daha kısa bir sürede onay vereceğine ilişkin hüküm eklenmesi, ancak belli sebeplerle genel kurulun onayı reddedebileceğinin düzenlenmesi gibi) ve yasaklanması, esas sermayenin artırılması, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması, şirket merkezinin değiştirilmesi, müdürlerin veya ortakların bağlılık yükümlülüğüne ve rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına verilecek onay, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması, şirketin feshi ve bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği.

TTK m. 621 hükmünde düzenlenen genel kurul kararları yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olabilir. TTK m. 621’de öngörülen yetersayıya aykırı

şekilde alınan kararların yokluk yaptırımına tabi olacağını belirtebiliriz. Yine önemli kararların TTK m. 447 ve TBK m. 27 hükümlerine aykırılığı durumunda batıl, TTK m. 445 hükmüne aykırılığı durumunda ise iptale tabi kararlar olacağını söyleyebiliriz.

Biz de *Moroğlu*'na katılarak, TTK m. 621/1 hükmünün yetersayıyı düzenleyen ilk cümlesinin şu şekilde kaleme alınmasının daha isabetli olacağı görüşünü paylaşmaktayız. “(1) *Aşağıdaki genel kurul kararları, oy hakkına sahip esas sermayenin salt çoğunluğunun hazır bulunduğu toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin olumlu oyuyla alınır. Bu oyların esas sermayenin yarısından fazlasını temsil etmesi şarttır*”.

TTK m. 621/1 hükmünün bentleri ve ikinci fıkrası aynı kalmak üzere, devamının şu şekilde kaleme alınmasının isabetli olacağı görüşündeyiz.

(3) *Aşağıdaki genel kurul kararları, sermayenin tümünü oluşturan ortakların veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır:*

a) *Bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği.*

b) *Limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülmesi veya mevcutsa genişletilmesi.*

(4) *Aşağıdaki genel kurul kararları, ancak ilgili ortakların tümünün onayı ile alınır:*

a) *Şirket sözleşmesinde ek ya da yan edim yükümlülükleri öngörülmesi.*

b) *Şirket sözleşmesinde mevcut yükümlülüklerin artırılması.*

(5) *Aşağıdaki genel kurul kararları, sermayenin dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün onayıyla alınır:*

a) *Birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararlarının alınması.*

(6) *Aşağıdaki genel kurul kararı, şirket sermayesinin en az yüzde altmışının oyu ile alınır:*

a) *Tasfiyeden dönülmesi.”*

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak, “Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2014, C. XVIII, S. 1, s. 1-48.
- Adıgüzel, Burak ve Özlem İlbasmış Hızlısoy, “Limited Şirkette Haklı Sebep ve Haklı Sebep Çıkma Davaları Arasındaki İlişki”, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç’a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Akbay, Direnç, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- Akdağ Güney, Necla, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- Aker, Halit, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, *Batider*, Y. 2016, C. XXXII, S. 1, s. 63- 152.
- Akın, İrfan, “Anonim Şirketlerde Esas Sermaye Artırımında Pay Sahiplerinin Hakları”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2013, S. 106, s. 11- 39.
- Akipek, Jale G., Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri- Kişiler Hukuku*, Birinci Cilt, Yenilenmiş 14. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2018.
- Akünel, Teoman, “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Yeni Pay Alma Hakkı”, *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Y. 1969, S. 5, No 5, s. 257- 278.
- Akünel, Teoman, *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*, İstanbul 1995.
- Al Kılıç, Şengül, *TTK Tasarısına Göre Limited Şirketlerde Genel Kurul*, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara 2010.
- Alışkan, Murat, *Limited Şirket (Tarihçe Niteliği)*, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Alper, Gizem, “*Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*”, Prof. Dr. Tuğrul Arat’a Armağan, Ankara 2012, s. 61- 87.

- Altaş, Soner, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019. (Anılış: Anonim)
- Altaş, Soner, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017. (Anılış: Limited)
- Ansay, Tuğrul, *Anonim Şirketler Hukuku*, 6. Baskı, Ankara 1982.
- Ansay, Tuğrul ve Aynur Yongalık, *Şirketler Hukuku Bilgisi*, 22. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- Antalya, O. Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Arkan, Sabih, *Ticari İşletme Hukuku*, Son Değişikliklere Göre Hazırlanmış ve Genişletilmiş Yirmi Üçüncü Basıdan Tıpkı Basım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2017.
- Arslanlı, Halil, *Limited Şirketler*, İstanbul 1962. (Anılış: Limited Şirketler)
- Arslanlı, Halil, *Anonim Şirketler II-III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*, İstanbul 1960. (Anılış: Anonim Şirketler)
- Arslanlı, Halil ve Hayri Domaniç, *Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler*, TTK Şerhi C. III, İstanbul 1989.
- Atila Yörük, Pelin ve Atılgan Barış Yörük, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarında Yokluk ve Butlan”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, S. 2, s. 207- 233.
- Ayan, Özge, *Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2004.
- Ayoğlu, Tolga, *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Ayoğlu, Tolga, “Yeni Pay Alma Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması”, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, s. 639- 659.

- Ayoğlu, Tolga, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi*, Y. 2013, S. 2, (Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Saygı Sempozyumu), s. 219- 252.
- Aytaç, Zühtü, “Yeni Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Pay Sahipliği Haklarının Değerlendirilmesi”, Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, TOBB Üniversitesi Hukuk Fakóltesi, İstanbul 2013, s. 338
- Aytuğar, Bilge, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Bağrıaçık, Safiye Nur, “Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi*, Y. 2017, C. 16, S. 2, s. 251- 271.
- Bahtiyar, Mehmet, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri”, Şirketler Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019, s. 35- 65. (Anılış: Tutanak)
- Bahtiyar, Mehmet, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 18, S. 61, s. 47- 106. ((Anılış: Değerlendirme)
- Bahtiyar, Mehmet, *Anonim Ortaklık Anasözleşmesi*, 1. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2001 (Anılış: Anasözleşme).
- Bahtiyar, Mehmet, *Ortaklıklar Hukuku*, Güncellenmiş 14. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul 2020 (Anılış: Ortaklıklar Hukuku).
- Bahtiyar, Mehmet, “Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017, s. 59- 102 (Anılış: Toplantı Yetersayısı)
- Baştuğ, İrfan, *Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri*, Ankara 1974.
- Besen, Murat, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Biçer, Levent, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

- Biçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Limited Ortaklıkta Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2011, S. 1- 2, s. 229- 248. (Anılış: Limited Ortaklık)
- Biçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu, “Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payının Rehni”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. 1, S. 2, s. 59- 88. (Anılış: Pay)
- Biçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu, “Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 16, S. 2. (Anılış: Limited)
- Biçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 12, S. 149- 150, s. 71- 134. (Anılış: Yetersayı)
- Biçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. 1, S. 1, s. 33- 52. (Anılış: Toptan Satış)
- Bilgeç, Hakan, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, Turhan Kitabevi, Ankara 2017.
- Bilgili, Abbas, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Davacılık Sıfatı”, *İstanbul Barosu Dergisi*, Y. 2015, C. 89, S. 6, s. 54- 65.
- Bilgili, Fatih ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 5. Baskı, Bursa 2017.
- Can, Mustafa Erdem, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlölükleri”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2011, C. XV, S. 4, s. 1- 23. (Borçlar ve Yükümlölükler)
- Can, Ozan, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Acentelikte Rekabet Yasağı Anlaşması*, Turhan Kitabevi, Ankara 2015. (Anılış: Acente)
- Can, Ozan, “Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2015, S. 2, s. 45- 66.

- Cenkci, Esra, “Çıkan Ya Da Çıkarılan Limited Şirket Ortağına Ayrılma Akçesinin Ödenmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2018, S. 4, s. 3- 50.
- Çalışkan, Merdan, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, *Yaklaşım Dergisi*, Y. 2012, S. 239. (Anılış: Nisap)
- Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma”, *Batider*, Y. 2014, C. XXX, S. 3, s. 5-22. (Anılış: Çıkarılma)
- Çamoğlu, Ersin, *Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008. (Anılış: Haklı Sebep)
- Çamoğlu, Ersin, *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020. (Anılış: Limited)
- Çebi, Hakan, *Limited Şirketler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Çeker, Mustafa, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2000.
- Çevik, Orhan Nuri, *Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, 4. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 2003.
- Çoştan, Hülya, *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Çoştan, Hülya, “Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Y. 2015, S. 1, s. 65-74. (Anılış: Nisap)
- Çoştan, Hülya, “Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2012, S. 4, s. 77-90. (Anılış: İmtiyaz)
- Dal, Seniha, *Yeni Türk Ticaret Kanuna Göre Limited Şirketler Hukuk El Kitabı*, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Demirayak, Ezgi Başak, “Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Bağlılık Yükümü”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2018, S. 3, s. 25-54.
- Demirbay, Hakan, *Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı Paylar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Demirkapı, Ertan, “Limited Ortaklıkta Payın Devir Vaadi İşleminin Konusu ve Hukuki Niteliği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2007, C. 9, Özel Sayı, s 815- 848.
- Demirkapı, Ertan, *Limited Ortaklıkta Payın Devri*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2008.
- Demirkapı, Ertan ve Ali Haydar Yıldırım, “İsviçre Borçlar Kanunu’nda Limited Ortaklıklar Hukukunda Yapılan Yeni Düzenleme”, *Batider*, Y. 2008, C. XXIV, S. 3, s. 435- 466.
- Domaniç, Hayri, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C. 2, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1988.
- Doğanay, İsmail, “Limited Şirketlerde Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir?”, *Batider*, Y. 1975, C. XIII, S. 2, s. 83- 93.
- Doğanay, İsmail, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C. 1, İstanbul 2004.
- Dural, Mustafa ve Tufan Öğüz, *Türk Özel Hukuku*, C. II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2018.
- Epçeli, Sevgi, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Yeni Pay Alma Hakkı ile İlgili Getirdiği Düzenleme, Eleştiriler ve Öneriler”, *İstanbul Barosu Dergisi*, Y. 2010, C. 84, S. 6, s. 3589- 3625.
- Erdem, Nuri, *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 23. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Eriş, Gönen, *Ticari İşletme ve Şirketler*, C. I, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Eriş, Gönen, “Ayrıcalıklı Pay Senetleri (II)”, *Yargıtay Dergisi*, Y. 1980, C. 6, S. 1- 2, s. 195- 217.
- Ertaş, Elif Melis, *Limited Şirket Müdürünün Rekabet Yasağı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- Gezmiş, Şeyma ve Mustafa Başaran, *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler Rehberi*, Bilge Yayınevi, Ankara 2013.

- Giray, R. Eda, “Limited Şirketin Haklı Sebeple Feshi ve Yargıtay’ın Yaklaşımı”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y. 6, S. 12, Güz 2007/2, s.195-218.
- Göksoy, Can Yaşar, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Yeni Pay Alma Hakkının Kaldırılması, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp’e Armağan, İstanbul 2003.
- Görmez, Onur, *Türk Ticaret Kanunu’na Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması*, Beta Yayınevi, İstanbul 2017.
- Görgülü, M. Refik, *Açıklamalı ve Uygulamalı Anonim Limited ve Holding Şirketlerin Kuruluşu ve Faaliyet Rehberi*, M. Refik Görgülü Yayınları, İstanbul 2013.
- Güngör, Sanem, Anonim Şirketlerde Menfi Genel Kurul Kararlarının İptali, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
- Hamamcıoğlu, Gülşah Vardar, *Türk Medeni Kanununa Göre Yerleşim Yeri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Hatemi, Hüseyin, *Medenî Hukuk Tüzelkişileri*, İstanbul 1979.
- Hatemi, Hüseyin, *Medeni Hukuka Giriş*, 8. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Helvacı, Serap ve Fulya Erlüle, *Medeni Hukuk*, Arıkan Yayınevi, İstanbul 2007.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem, *Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016. (Anılış: Fesih)
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem, “Limited Şirketin İşletme Konusunun Gerçekleşmesi veya Gerçekleşmesinin İmkânsız Hâle Gelmesi Ve Süresinin Dolması Neticesinde Sona Ermesi Bağlamında İki Sorun”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y. 2020, C. XXIV, S. 2, s. 109- 140. (Anılış: İşletme Konusu)
- İmregün, Oğuz, *Anonim Ortaklıklar*, İstanbul 1989.
- İmregün, Oğuz, “Anonim Ortaklıkta Özel Kategori “İmtiyazlı” Paylar Kurulları”, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı.

- Kalender, Emre, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi”, *Batider*, Y. 2019, C. XXXV, S. 2, s. 213- 232.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, “Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1.5.2016 Tarihinde Verdiği E. 2015/9937, K. 2016/4885 Sayılı Kararı Işığında Anonim Şirketin Merkezi Kavramı”, *ERÜHFD*, Y. 2017, C. XII, S. 1, s. 1- 49.
- Karadoğan, Fırat, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
- Karaege, Özge, “Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi- TTK m. 410/2”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2015, C. XIX, S. 4, s. 71- 127.
- Karakılıç, Hasan, “Limited Ortaklıkta Ek Ödeme Yükümlülüğü”, *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2014, 4 (2), s. 107- 144. (Anılış: Ek Ödeme)
- Karakılıç, Hasan, *Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019. (Anılış: Rekabet)
- Karasu, Rauf, “Limited Şirket Esas Sözleşmesi ile Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir Mi?”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2016, C. XX, S. 2, s. 61- 71. (Anılış: Rekabet)
- Karasu, Rauf, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Yetkin Yayınları, Ankara 2009. (Anılış: Emredici)
- Karayalçın, Yaşar, *Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C. II*, 1973.
- Karayalçın, Yaşar, “Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri”, *Batider*, Y. 1975, C. VIII, S. 2, s. 1- 29.
- Karayalçın, Yaşar, “İsviçre Borçlar Kanunu'nda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler”, *Batider*, Y. 1993, C. XVII, S. 1, s. 1- 48.
- Kayar, İsmail, “Anonim Ortaklık ve Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal Kararının Etkileri”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 2, s. 251- 262.

- Kendigelen, Abuzer, *Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016. (Anılış: İlk Tespitler)
- Kendigelen, Abuzer, *Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, Beta Yayınevi, İstanbul 1999. (Anılış: İmtiyaz)
- Kendigelen, Abuzer, İsmail Cem Soykan, Müge Evlek, Necdet Uzel ve Nurgül Yıldız, *Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler- Tartışmalar)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Kırca, İsmail ve Murat Gürel, “Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı*, Ankara 2015, s. 195- 224.
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2013.
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017.
- Kırca, İsmail, “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi- Özen Borcu”, *Batider*, Y. 2004, C. XXII, S. 3, s. 85 vd.
- Kızılyel, Güventürk, *Anonim Ortaklıkların Pay Devri ve Sınırlamaları*, Aristo Yayınevi, İstanbul 2018.
- Korkut, Ömer, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*, Karahan Yayınevi, Adana 2012.
- Moroğlu, Erdoğan, “Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararlarına Etkisi ve Yargıtay Kararları”, *Batider*, Y. 2004, C. XXII, S. 3, s. 35-42. (Anılış: Merasim)
- Moroğlu, Erdoğan, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016 (Anılış: Değerlendirme).

- Moroğlu, Erdoğan, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017 (Anılış: Hükümsüzlük).
- Moroğlu, Erdoğan, *Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı*, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018. (Anılış: Sermaye Artırımı)
- Narbay, Şafak, *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- Narbay, Şafak, “TTK Tasarısı’nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, Y. 2006, S. 7, s. 168-171.
- Nomer, Füsun, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü*, Beta Yayınevi, İstanbul 1999.
- Oğuzman, M. Kemal ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar)*, 24. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018.
- Oğuzman, M. Kemal ve M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1-2, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 9. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2009.
- Önder, Fahrettin, “Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2005, C. 7, S. 1, 2005, s. 103-126.
- Öz, M. Turgut, “Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 1987, C. 52, S. 1- 4, s. 345- 386.
- Özdamar, Mehmet, “Yargıtay Kararları Işığında Ticari İşletmenin Şube Kavramı”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 65, S. 1, Ankara 2007, s. 48- 61.
- Özer, Işık, “Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Pay Defterinin Hukuki Niteliği”, *Şirketler Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019, s. 175- 212.
- Özsunay, Ergun, *Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler*, İstanbul 1982.

- Öztan, Bilge, *Medenî Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara 1970.
- Paslı, Ali, *Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetim*, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2004.
- Paslı, Ali, “Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Oyun Hukuki Niteliği”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 67, S. 1- 2, s. 167- 182. (Anılış: Oy)
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku*, C. II, Yeniden Yazılmış 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku*, C. I, Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. I-II-III, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018. (Anılış: Şerh)
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017. (Anılış: Genel Esaslar)
- Pulaşlı, Hasan, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. XVII, S. 1-2, s. 885-898. (Anılış: Genel Kurul)
- Pulaşlı, Hasan, ““Sermayesiz” Sermaye Şirketi ile Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler”, *Batider*, Y. 2018, C. 34, S. 2, s. 5-22. (Anılış: Sermayesiz)
- Sayın, Hediye Bahar, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Sevi, Ali Murat, *Anonim Ortaklıkta Payın Devri*, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2018.
- Soykan, İsmail Cem, *Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Şahin, Ayşe, *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.
- Şener, Oruç Hami, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2017 (Anılış: Limited).

- Şener, Oruç Hami, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2019 (Anılış: Ortaklıklar Hukuku).
- Şener, Oruç Hami, *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Anılış: Karar).
- Şener, Oruç Hami, “Anonim Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Olağanüstü Toplantıya Çağırma veya Gündeme Madde Eklenmesini İsteme Hakkı”, *İzmir Barosu Dergisi*, Y. 1994, S. 4, s. 40- 50.
- Tandoğan, Halûk, *Türk Mes’uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdî Mes’uliyet)*, 1961 Yılı Birinci Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- Taş, Mehmet, *Türk Hukukunda Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarının Milletlerarası Ticari Tahkimde Görülmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- Taşdelen, Nihat, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Teoman, Ömer, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1983.
- Teoman, Ömer, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Dinleyicilerin Katılması”, *Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim*, C. I, 1971-1982, İstanbul 2000, s. 224- 240 (Anılış: Dinleyici).
- Tekil, Fahiman, *Şirketler Hukuku*, İstanbul 1981.
- Tekil, Fahiman, *Anonim Şirketler Hukuku*, İstanbul 1993.
- Tekinalp, Ünal, *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012 (Anılış: Yeni).
- Tekinalp, Ünal, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015. (Anılış: Sermaye Ortaklıkları)
- Tekinalp, Ünal, *Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları- Pay Defteri Hukuku ile*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

- Tekinalp, Ünal, “Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, S. 2, (Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Saygı Sempozyumu), s. 13- 19. (Anılış: Emredici)
- Tekinalp, Ünal, “Genel Kurul Kararlarının Butlanında Anonim Ortaklığa Özgü Sebeplerin Kabulü İhtiyacı”, *Batider*, Y. 2009, C. XXV, S. 4, (Prof. Dr. Reha Poroy’un Anısına Armağan), s. 5- 16. (Anılış: Butlan)
- Tekinalp, Ünal ve Ersin Çamoğlu, *Açıklamalı, Notlu ve Karşılaştırılmalı Türk Ticaret Kanunu ve Ticarî Mevzuat ve İkincil Düzenlemeler*, Güncelleştirilmiş 15. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- Turan, Gamze, “Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2007, S. 4, s. 125- 138.
- Turanboy, Asuman, “Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekalet”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 1996, C. XLV, S. 1 – 4, s. 427- 438.
- Türk, Mehmet Cemil, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Ulaş, Işıl, “Uygulamacı Gözü ile Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Bakış”, *Batider*, Y. 2005, C. XXIII, S. 2, s. 189-210.
- Ulusoy, Erol, *Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil*, Yetkin Yayınları, Ankara 2005.
- Uzunallı, Sevilay, *Anonim Şirkette İşletme Konusu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Üçışık, Güzin ve Aydın Çelik, *Anonim Ortaklıklar Hukuku*, C. I, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Ülgen, Hüseyin, Mehmet Helvacı, Abuzer Kendigelen, Arslan Kaya ve N. Füsün Nomer Ertan, *Ticari İşletme Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Güncellenmiş Dördüncü Bası, İstanbul 2015.
- Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah, *Türk Medeni Kanununa Göre Yerleşim Yeri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.

- Von Tuhr, Andreas, *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı* (Çev. Av. Cevat Edege), C. 1-2, Ankara 1983.
- Yanlı, Veliye, “Limited Şirket Payının Şirket Tarafından Edinilmesinde Şekil”, *Bilgi Toplumunda Hukuk*, Ünal Tekinalp’e Armağan, C. I, s. 673- 695.
- Yaralı, Levent, *Limited Şirketin Kamu Borçlarından Müdürlerin ve Ortakların Sorumluluğu*, Yaklaşım Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Yasaman, Hamdi, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, *İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, s. 659- 711.
- Yasan, Mustafa, *Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu*, Yetkin Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Yıldırım, Ali Haydar, *Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2008.
- Yıldırım, Ali Haydar, *Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, Dora Yayıncılık, Bursa 2013.
- Yıldız, Şükrü, *Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı*, Beta Yayınevi, İstanbul 1996 (Anılış: Yeni Pay).
- Yıldız, Şükrü, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku*, Arıkan Yayıncılık, İstanbul 2007.
- Yıldız, Şükrü, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Y. 2012, C. XVIII, S. 2, s. 809- 817 (Anılış: Rüçhan).
- Yıldız, Burçak, “Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği”, *Batider*, Y. 2011, C. XXVII, S. 3, s. 111-134.
- Yılmaz, Selen Serder, *Anonim Şirkette Pay Sahibi ve Azınlığın Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Hakkı*, *Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları*, Bilge Yayınevi, Ankara 2016.

Yiğit, İlhan, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar*, Vedat Yayınevi, İstanbul 2005.

Yüce, Aydın Alber, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

İnternet Kaynakları

<https://sozluk.gov.tr> (E.T. 04.12.2019)

(www.karararama.yargitay.gov.tr)

(www.kazanci.com.tr)

(www.tobb.org.tr)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Sema Nur Doğan

Uyruğu: Türkiye (TC)

Medeni Durumu: Evli

Email: semanurocalan@hotmail.com

Yazışma Adresi: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Derslikler Binası 3. Kat,
Talas/Kayseri

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	KKÜ Hukuk Fak.	2017
Lise	Kırıkkale Anadolu Lisesi	2012

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2018- Halen	Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi	Araştırma Görevlisi

YABANCI DİL

İngilizce